

Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
WE WROCŁAWIU
STATISTICAL OFFICE
IN WROCŁAW

Statistical
Yearbook
Dolnośląskie
Voivodship

2017

**ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO
WE WROCŁAWIU**

**EDITORIAL BOARD
OF STATISTICAL OFFICE
IN WROCŁAW**

PRZEWODNICZĄCY

PRESIDENT

Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO

VICE PRESIDENT

Halina Woźniak

REDAKTOR GŁÓWNY

EDITOR-IN-CHIEF

Stanisław Kamiński

CZŁONKOWIE

MEMBERS

Beata Bał-Domańska, Sławomir Banaszak, Agata Girul, Agnieszka Ilczuk,
Danuta Komarowska, Małgorzata Kowalska, Wacław Mazur, Gabriela Okoń,
Elżbieta Stańczyk, Małgorzata Wysochańska

SEKRETARZ

SECRETARY

Marta Woźniakiewicz

ZESPÓŁ AUTORSKI

EDITORIAL TEAM

Bernadeta Janicka, Aneta Madajczak,
Irena Makiej-Borowiecka, Iwona Moczydłowska,
Alicja Sobków, Joanna Zielińska

**SKŁAD KOMPUTEROWY,
OPRACOWANIE GRAFICZNE**

**TYPESETTING,
GRAPHICS AND DESIGN**

Leszek Łukaszewicz

PROJEKT OKŁADKI

COVER DESIGN

Lidia Motrenko-Makuch

**Prosimy o podanie źródła
przy publikowaniu danych US**

***When publishing SO data
please indicate source***

Publikacja dostępna na CD
oraz w Internecie – <http://wroclaw.stat.gov.pl>

Publication available on CD
and on the Internet – <http://wroclaw.stat.gov.pl>

PRZEDMOWA

Przekazuję Państwu kolejne wydanie *Rocznika Statystycznego Województwa Dolnośląskiego* w polsko-angielskiej wersji językowej. Tegoroczna edycja, podobnie jak poprzednie, zawiera bogaty zestaw informacji charakteryzujących poziom życia społeczeństwa i stan gospodarki województwa.

Publikację rozpoczynają tablice przeglądowe przedstawiające m.in. najistotniejsze dane w porównaniu do kraju oraz w ujęciu retrospekcyjnym za lata 2000, 2005, 2010 i 2012–2016. Szczegółowe dane statystyczne zgrupowano w 23 działach tematycznych, które poprzedzają uwagi ogólne zawierające wyjaśnienia dotyczące terminologii, metodologii i zakresu informacji. Wybrane zjawiska zilustrowano na mapach i wykresach.

W obecnej edycji Rocznika pragniemy zwrócić uwagę Państwa na wprowadzone zmiany metodologiczne w dziale tematycznym „Nauka i technika”. Ponadto w dziale „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna” po raz pierwszy zaprezentowano informacje dotyczące wspierania rodziny w ramach programu „Rodzina 500+”.

Rocznik, poza wydaniem książkowym wzbogaconym o płytę CD zawierającą tablice w formacie Excel, dostępny jest również w wersji elektronicznej na stronie Internetowej Urzędu <http://wroclaw.stat.gov.pl> oraz na płycie CD.

Uwadze Czytelników pragnę również polecić opracowanie pt. *„Województwo Dolnośląskie 2017 – Podregiony, Powiaty, Gminy”*, będące rozwinięciem Rocznika w przekroju terytorialnym.

Przy opracowywaniu publikacji wykorzystano wyniki badań statystyki publicznej, a także źródła pozastatystyczne. Dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje, które wzbogaciły jej treść.

Dyrektor Urzędu Statystycznego
we Wrocławiu

dr Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

PREFACE

I am very pleased to present subsequent bilingual edition of the Statistical Yearbook of Dolnośląskie Voivodship. This year's edition, similarly to the previous ones, includes information characterizing living conditions of society and the state of the economy of the voivodship.

The review tables depicting, inter alia, basic data presented against the background of the country and in retrospection for years 2000, 2005, 2010 and 2012–2016, are given at the beginning of the publication. Detailed statistical data have been grouped in 23 chapters, preceded by general notes explaining terminology, methodology and scope of information used in the publication. Selected phenomena have been illustrated on charts and maps.

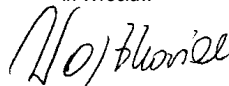
In the present edition of the Yearbook, we would like to draw your attention to methodological changes introduced in the section „Science and technology.” In addition, for the first time, the chapter Health care and social welfare presented the information concerning family support through the “Family 500+” programme.

This Yearbook, apart from printed edition, which has been enriched with the CD-ROM including tables in Excel, is also available on the Office's website <http://wroclaw.stat.gov.pl> and on CD-ROM.

I would also recommend the latest edition of 'Dolnośląskie Voivodship 2017 – Subregions, Powiats, Gminas', which may be a supplement to the Yearbook in territorial division.

The results from surveys of public statistics as well as statistical sources were used while compiling the publication. I am truly grateful to all persons and institutions who provided information which enriched its content.

Director of the Statistical Office
in Wrocław

Małgorzata Woźkowiak-Jakacka, Ph.D.

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Strona Page
Przedmowa	Preface	3 – 4
Spis tablic	List of tables	6 – 21
Spis wykresów	List of graphs	22
Skróty i objaśnienia znaków umownych	Abbreviations and symbols	23 – 24
Uwagi ogólne	General notes	25 – 31
 TABLICE PRZEGLĄDOWE	 REVIEW TABLES	
I. Województwo na tle kraju w 2016 r.	<i>Voivodship on the background of the country in 2016</i>	32 – 37
Ważniejsze dane o województwie	<i>Major data on the voivodship</i>	
II. (2000, 2005, 2010, 2012 – 2016)	(2000, 2005, 2010, 2012 – 2016)	38 – 55
 DZIAŁY	 CHAPTERS	
I. Geografia	<i>Geography</i>	56 – 60
II. Stan i ochrona środowiska	<i>Environmental protection</i>	61 – 81
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny	<i>Administrative division and local government</i>	82 – 86
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości	<i>Public safety. Justice</i>	87 – 95
V. Ludność	<i>Population</i>	96 – 124
VI. Rynek pracy	<i>Labour market</i>	125 – 156
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	157 – 167
VIII. Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i>	168 – 174
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania	<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	175 – 188
X. Edukacja i wychowanie	<i>Education</i>	189 – 215
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	<i>Health care and social welfare</i>	216 – 231
XII. Kultura. Turystyka. Sport	<i>Culture. Tourism. Sport</i>	232 – 246
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne	<i>Science and technology. Information society</i>	247 – 262
XIV. Ceny	<i>Prices</i>	263 – 266
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	267 – 294
XVI. Przemysł i budownictwo	<i>Industry and construction</i>	295 – 308
XVII. Transport. Telekomunikacja	<i>Transport. Telecommunications</i>	309 – 316
XVIII. Handel i gastronomia	<i>Trade and catering</i>	317 – 321
XIX. Finanse przedsiębiorstw	<i>Finances of enterprises</i>	322 – 334
XX. Finanse publiczne	<i>Public finance</i>	335 – 343
XXI. Inwestycje. Środki trwałe	<i>Investments. Fixed assets</i>	344 – 351
XXII. Rachunki regionalne	<i>Regional accounts</i>	352 – 356
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej	<i>Entities of the national economy</i>	357 – 364

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne	Geographic location	1	56
Powierzchnia i granice w 2016 r.	Area and borders in 2016	2	56
Układ pionowy powierzchni	Elevations	3	57
Najwyższe szczyty górskie	The highest mountain peaks	4	57
Najdłuższe jaskinie w Regionie Sudeckim	The longest caves in Sudety Region	5	58
Ważniejsze przełęcze i kulminacje na drogach ...	Major passes and culminations on the roads	6	58
Większe rzeki	Principal rivers	7	59
Większe sztuczne zbiorniki wodne	Major artificial reservoirs	8	59
Temperatury powietrza	Air temperatures	9	60
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie	Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness	10	60
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	General notes	x	61
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa (2005, 2010, 2017)	Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2005, 2010, 2017)	1 (11)	68
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2015, 2016)	Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (12)	69
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2015, 2016)	Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (13)	70
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (14)	70
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (15)	71
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych (2005, 2010, 2015, 2016)	Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling up fish ponds (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (16)	71
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2015, 2016)	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (17)	72
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2015, 2016)	Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (18)	72
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2015, 2016)	Wastewater treatment plants (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (19)	73

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.)	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)	
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (20) 73
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2015, 2016) ..	<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (21) 74
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area of special nature value under legal protection (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (22) 75
Parki narodowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>National parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (23) 75
Rezerваты przyrody (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Nature reserves (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (24) 76
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Landscape parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (25) 76
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Monuments of nature (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (26) 76
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their landfill sites (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	17 (27) 77
Odpady według rodzajów w 2016 r.	<i>Waste by type in 2016</i>	18 (28) 77
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	19 (29) 78
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	20 (30) 79
Kierunki finansowania z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Financing directions of the voivodship environmental protection and water management fund (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	21 (31) 81
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	22 (32) 81
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 82
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Administrative units of voivodship (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (33) 84
Gminy w 2016 r.	<i>Gminas in 2016</i>	2 (34) 84
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2016 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2016</i>	3 (35) 85
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2016 r.	<i>Councillors of organs of local government units in 2016</i>	4 (36) 85
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Paid employment, wages and salaries in the public administration (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (37) 86

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE	
Uwagi ogólne	General notes x	87
Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2015, 2016)	Ascertained crimes by the police in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2015, 2016) 1 (38)	89
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję (2005, 2010, 2015, 2016)	Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police (2005, 2010, 2015, 2016) 2 (39)	91
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2015, 2016)	Incoming cases in the common courts (2005, 2010, 2015, 2016) 3 (40)	91
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2016 r.	Incoming cases in the common courts in 2016 4 (41)	92
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2015, 2016)	Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation (2005, 2010, 2015, 2016) 5 (42)	92
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2015, 2016)	Resolved family cases (2005, 2010, 2015, 2016) 6 (43)	93
Sprawy rodzinne załatwione w 2016 r.	Family cases resolved in 2016..... 7 (44)	93
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2005, 2010, 2015, 2016)	Entities of in the National Judicial Register (2005, 2010, 2015, 2016) 8 (45)	94
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered activity of the State Fire Service (2005, 2010, 2015, 2016) 9 (46)	94
Miejsca powstania pożarów i miejscowych zagrożeń oraz straty materialne (2005, 2010, 2015, 2016)	Type of places where fires and local threats occurred and material losses (2005, 2010, 2015, 2016) 10 (47)	95
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION	
Uwagi ogólne	General notes x	96
Ludność (2005, 2010, 2015, 2016)	Population (2005, 2010, 2015, 2016) 1 (48)	101
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2015, 2016)	Working and non-working age population (2005, 2010, 2015, 2016) 2 (49)	101
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2015, 2016)	Population by sex and age (2005, 2010, 2015, 2016) 3 (50)	102
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2015, 2016)	Towns and urban population (2005, 2010, 2015, 2016) 4 (51)	103
Gminy zamieszkanne przez ludność wiejską (2005, 2010, 2015, 2016)	Gminas and rural population (2005, 2010, 2015, 2016) 5 (52)	103
Mediana wieku według płci (2005, 2010, 2015, 2016)	Median age by sex (2005, 2010, 2015, 2016) 6 (53)	103
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	Vital statistics (2005, 2010, 2015, 2016) 7 (54)	104
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2015, 2016)	Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2015, 2016) 8 (55)	105
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2016 r.	Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2016 9 (56)	105
Małżeństwa zawarte według poprzedniego statusu cywilnego nowożeńców w 2016 r.	Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2016 10 (57)	107
Małżeństwa wyznaniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Church or religious marriages (2005, 2010, 2015, 2016) 11 (58)	108
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2016 r.	Divorces by age of spouses at the moment of filling petition for divorce in 2016 12 (59)	109
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2015, 2016)	Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2015, 2016) 13 (60)	110

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE (dok.)	CHAPTER V. POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS (cont.)		
Urodzenia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Births (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (61)	110
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (62)	111
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Female fertility and reproduction rates of popu- lation (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (63)	111
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	17 (64)	112
Zgony według przyczyn (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Deaths by causes (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	18 (65)	113
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	19 (66)	115
Zgony niemowląt według przyczyn (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Infant deaths by causes (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	20 (67)	116
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez po- licję (2015, 2016)	<i>Suicides registered by police (2015, 2016)</i>	21 (68)	117
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Life expectancy (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	22 (69)	117
Prognoza ludności (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	<i>Population projection (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)</i>	23 (70)	118
Prognoza gospodarstw domowych (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	<i>Households projection (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)</i>	24 (71)	119
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Internal and international migration of popula- tion for permanent residence (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	25 (72)	119
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	26 (73)	120
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	27 (74)	120
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2014, 2016)	<i>International migration of population for perma- nent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2014, 2016)</i>	28 (75)	121
Rezydenci (2010, 2015, 2016)	<i>Usual residence population (2010, 2015, 2016) ..</i>	29 (76)	121
Rezydenci w wieku produkcyjnym i nieproduk- cyjnym (2010, 2015, 2016)	<i>Working and non-working age usual residence population (2010, 2015, 2016)</i>	30 (77)	122
Kościoły i związki wyznaniowe (2010, 2015, 2016)	<i>Churches and religious associations (2010, 2015, 2016)</i>	31 (78)	123
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	125
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według – na podstawie BAEL (2010, 2015, 2016)	<i>Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2015, 2016)</i>	1 (79)	133
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wy- kształcenia w IV kwartale 2016 r. – na pod- stawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2016 – on the LFS basis</i>	2 (80)	134
Pracujący	Employment		
Pracujący (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Employed persons (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (81)	135
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Employed persons by employment status (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (82)	136

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY (dok.)	CHAPTER VI. LABOUR MARKET (cont.)	
Pracujący (dok.)	Employment (cont.)	
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2015, 2016)	Average paid employment (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (83) 137
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2015, 2016)	Full- and part-time paid employment (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (84) 138
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Hires (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (85) 139
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Terminations (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (86) 140
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2015, 2016)	The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (87) 142
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2016 r.	Job vacancies, newly created and liquidated jobs in 2016	10 (88) 143
Bezrobocie	Unemployment	
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2010, 2015, 2016)	11 (89) 144
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2015, 2016)	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2010, 2015, 2016)	12 (90) 144
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2005, 2010, 2015, 2016)	13 (91) 145
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (92) 146
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Expenditures of Labour Fund (2005, 2010, 2015, 2016)	15 (93) 147
Warunki pracy	Work conditions	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2015, 2016]	Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2015, 2016]	16 (94) 147
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2015, 2016]	Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2015, 2016]	17 (95) 149
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2015, 2016)	Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2005, 2010, 2015, 2016)	18 (96) 151
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2015, 2016)	Persons working in hazardous conditions (2005, 2010, 2015, 2016)	19 (97) 151
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2016 r.	Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2016	20 (98) 153
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Occupational diseases (2005, 2010, 2015, 2016)	21 (99) 154
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2015, 2016)	Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2005, 2010, 2015, 2016)	22 (100) 155
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Occupational accidents and occupational diseases benefits (2005, 2010, 2015, 2016)	23 (101) 156

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA, ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS	
Uwagi ogólne	General notes	x 157
Wynagrodzenia	Wages and salaries	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2015, 2016)	Average monthly gross wages and salaries (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (102) 160
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2016	2 (103) 161
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.	Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2016	3 (104) 162
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	Average gross wages and salaries for October 2016	4 (105) 164
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.	Decile earnings (the upper limits of gross wag- es and salaries received by decile) paid em- ployment by great occupational groups for October 2016	5 (106) 165
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits	
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2015, 2016)	Retirees and pensioners (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (107) 166
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2015, 2016)	Gross retirement and other pension benefits (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (108) 167
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DO- MOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS	
Uwagi ogólne	General notes	x 168
Gospodarstwa domowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Households (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (109) 172
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Average monthly per capita available income of households (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (110) 172
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Average monthly per capita expenditures of households (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (111) 172
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych ar- tykułów żywnościowych na 1 osobę w gospo- darstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Average monthly per capita consumption of se- lected foodstuffs of households (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (112) 173
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	Households equipped with selected durable goods (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (113) 174
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodar- stwach domowych (2010, 2015, 2016)	At-risk of poverty rates in households (2010, 2015, 2016)	6 (114) 174
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS	
Uwagi ogólne	General notes	x 175
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure	
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2015, 2016)	Water supply and sewage systems (2010, 2015, 2016)	1 (115) 180
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Consumers and consumption of electricity in households (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (116) 181
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (117) 181

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUC- TURE. DWELLINGS (cont.)	
Infrastruktura komunalna (dok.)	Municipal infrastructure (cont.)	
Ogrzewnictwo (2005, 2010, 2015, 2016)	House-heating (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (118) 182
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2010, 2015, 2016)	Using water supply, sewage and gas supply systems (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (119) 182
Odpady komunalne (2005, 2010, 2015, 2016)	Municipal waste (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (120) 183
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2015, 2016)	Liquid waste (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (121) 183
Składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2015, 2016)	Landfill sites with municipal waste (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (122) 184
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej i osie- dlowej (2005, 2010, 2015, 2016)	Generally accessible and estate urban area green belts (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (123) 184
Mieszkania	Dwellings	
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Dwelling stocks (2005, 2010, 2015, 2016)	10 (124) 185
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wypo- sażone w instalacje (2005, 2010, 2015, 2016)	Dwellings in dwelling stocks fitted with installa- tions (2005, 2010, 2015, 2016)	11 (125) 185
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2016 r.	Housing allowances paid out in 2016	12 (126) 186
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszk- aniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Administration of grounds for dwellings con- struction (2005, 2010, 2015, 2016)	13 (127) 186
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2005, 2010, 2015, 2016)	Dwellings in which construction has begun (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (128) 187
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	Dwellings completed (2005, 2010, 2015, 2016)	15 (129) 187
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2015, 2016)	Dwellings completed by number of rooms (2005, 2010, 2015, 2016)	16 (130) 188
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION	
Uwagi ogólne	General notes	x 189
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Education by level (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	1 (131) 194
Szkoły według organów prowadzących (2010/11, 2015/16, 2016/17)	Schools by school governing authority (2010/11, 2015/16, 2016/17)	2 (132) 196
Uczniowie według grup wieku (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Pupils and students by age groups (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	3 (133) 198
Współczynnik skolaryzacji (2005/06, 2015/16, 2016/17)	Enrolment rate (2005/06, 2015/16, 2016/17)	4 (134) 198
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2010/11, 2015/16, 2016/17)	Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post- -secondary schools (2010/11, 2015/16, 2016/17)	5 (135) 199
Uczący się języków obcych w szkołach dla do- rosłych (2010/11, 2015/16, 2016/17)	Students studying foreign languages in schools for adults (2010/11, 2015/16, 2016/17)	6 (136) 200
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2010/11, 2015/16, 2016/17)	Education for people with special educational needs (2010/11, 2015/16, 2016/17)	7 (137) 200
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, mło- dzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżo- we ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalida- cyjno-wychowawcze (2005, 2010, 2015, 2016)	Special educational centres, youth education centres, youth social therapy centres and re- habilitation-education centres (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (138) 201

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE (cd.)	CHAPTER X. EDUCATION (cont.)	
Wychowanie pozaszkolne (2010, 2015, 2016)	Extracurricular education (2010, 2015, 2016)	9 (139) 201
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	Boarding-schools and dormitories of schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	10 (140) 202
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Student dormitories and canteens (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	11 (141) 203
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Students of higher education institutions re- ceiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	12 (142) 203
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	Primary schools for children and youth (ex- cluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	13 (143) 204
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół spe- cialnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	14 (144) 205
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	15 (145) 206
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół za- wodowych dla młodzieży według grup kierun- ków kształcenia (bez szkół specjalnych) [2015/16, 2016/17]	Students and graduates of basic vocational schools for youth by fields of education (ex- cluding special schools) [2015/16, 2016/17]	16 (146) 206
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	General secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	17 (147) 206
Technika oraz szkoły artystyczne ogólnokształ- cące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	Technical secondary schools as well as general art schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	18 (148) 207
Uczniowie i absolwenci techników oraz szkół artystycznych ogólnokształcących dla mło- dzieży według grup kierunków kształcenia (bez szkół specjalnych) [2015/16, 2016/17]	Students and graduates of technical secondary schools as well as general art schools for youth by fields of education (excluding spe- cial schools) [2015/16, 2016/17]	19 (149) 207
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Level art schools for children and youth (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	20 (150) 208
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	Post-secondary schools (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	21 (151) 208
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych we- dług grup kierunków kształcenia (bez szkół specjalnych) [2015/16, 2016/17]	Students and graduates of post-secondary schools by fields of education (excluding spe- cial schools) [2015/16, 2016/17]	22 (152) 209
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	23 (153) 209
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Students of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	24 (154) 210
Absolwenci szkół wyższych według form stu- diów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	25 (155) 210
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2010/11, 2015/16, 2016/17)	Academic teachers in higher education institu- tions (2010/11, 2015/16, 2016/17)	26 (156) 211
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	27 (157) 211

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE (dok.)	CHAPTER X. EDUCATION (cont.)	
Studia podyplomowe i doktorantkie (2010/11, 2015/16, 2016/17)	Postgraduate and doctoral studies (2010/11, 2015/16, 2016/17)	28 (158) 212
Studia podyplomowe według podgrup kierunków kształcenia w roku akademickim 2016/17 ...	Postgraduate studies by narrow fields of education in the 2016/17 academic year	29 (159) 213
Szkoły dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Schools for adults (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	30 (160) 214
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Pre-primary education (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	31 (161) 215
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	General notes	x 216
Pracownicy medyczni (2015, 2016)	Medical personnel (2015, 2016)	1 (162) 222
Lekarze specjaliści (2015, 2016)	Doctors specialist (2015, 2016)	2 (163) 222
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2015, 2016)	Out-patient health care (2015, 2016)	3 (164) 223
Stacjonarna opieka zdrowotna (2015, 2016)	In-patient health care (2015, 2016)	4 (165) 224
Szpitale ogólne (2015, 2016)	General hospitals (2015, 2016)	5 (166) 225
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2015, 2016)	Emergency medical services and first aid (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (167) 226
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2015, 2016)	Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (168) 226
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2015, 2016)	Blood donation (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (169) 227
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2015, 2016)	Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (170) 227
Ocena stanu zdrowia ludności (2004, 2009, 2014)	Perceived health status of population (2004, 2009, 2014)	10 (171) 228
Ludność w wieku 15 lat i więcej według wagi ciała (2004, 2009, 2014)	Population at the age of 15 and more by body weight (2004, 2009, 2014)	11 (172) 228
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2015, 2016)	Nurseries and children's clubs (2005, 2010, 2015, 2016)	12 (173) 228
Wspieranie rodziny w 2016 r.	Family support in 2016	13 (174) 229
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2015, 2016)	Day-support centres (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (175) 229
Rodzinna piecza zastępcza (2005, 2010, 2015, 2016)	Family foster care (2005, 2010, 2015, 2016)	15 (176) 229
Instytucjonalna piecza zastępcza (2005, 2010, 2015, 2016)	Institutional foster care (2005, 2010, 2015, 2016)	16 (177) 230
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2015, 2016)	Stationary social welfare (2005, 2010, 2015, 2016)	17 (178) 230
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2010, 2015, 2016)	Stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2010, 2015, 2016)	18 (179) 231
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2015, 2016)	Social assistance benefits (2005, 2010, 2015, 2016)	19 (180) 231
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT	
Uwagi ogólne	General notes	x 232
Kultura	Culture	
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2015, 2016)	Books and pamphlets published (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (181) 235
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2015, 2016)	Newspapers and magazines published (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (182) 235
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2015, 2016]	Public libraries (with branches) [2005, 2010, 2015, 2016]	3 (183) 236

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT (dok.)	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT (cont.)	
Kultura (dok.)	Culture (cont.)	
Muzea (2005, 2010, 2015, 2016)	Museums (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (184) 236
Instytucje paramuzealne (2005, 2010, 2015, 2016)	Museum-related institutions (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (185) 236
Galerie sztuki (2005, 2010, 2015, 2016)	Art galleries (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (186) 237
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Theatres, music institutions, entertainment enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (187) 237
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2009, 2015, 2016)	Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs, community centres (2005, 2009, 2015, 2016)	8 (188) 237
Kina stałe (2005, 2010, 2015, 2016)	Indoor cinemas (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (189) 238
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2015, 2016)	Cable television subscribers (2005, 2010, 2015, 2016)	10 (190) 238
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2015, 2016)	Radio and television subscribers (2005, 2010, 2015, 2016)	11 (191) 239
Turystyka	Tourism	
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)	12 (192) 239
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)	13 (193) 241
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	Occupancy in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (194) 242
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	Catering establishments in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)	15 (195) 242
Hotele według kategorii (2005, 2010, 2015, 2016)	Hotels by category (2005, 2010, 2015, 2016)	16 (196) 243
Sport	Sport	
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2006, 2010, 2016)	Physical education organizations and sports clubs (2006, 2010, 2016)	17 (197) 244
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2016 r.	Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2016	18 (198) 244
Wybrane obiekty sportowe w 2014 r.	Selected sports facilities in 2014	19 (199) 246
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY	
Uwagi ogólne	General notes	x 247
Nauka i technika	Science and technology	
Podmioty oraz pracujący w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2015, 2016)	Entities and internal personnel in research and development (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (200) 252
Pracujący w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2015, 2016)	Internal personnel in research and development by educational level (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (201) 253
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Gross domestic expenditures on research and development (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	3 (202) 254
Nakłady w działalności badawczej i rozwojowej według dziedzin B+R [2010, 2015, 2016]	Gross domestic expenditures in research and development by field of R&D [2010, 2015, 2016]	4 (203) 255

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE (dok.)	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY (cont.)	
Nauka i technika (dok.)	Science and technology (cont.)	
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według sektorów instytucjonalnych (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	Gross domestic expenditures on research and development by institutional sector (current prices) [2010, 2015, 2016]	5 (204) 255
Nakłady bieżące a na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Current expenditures on research and development by type of activity (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	6 (205) 255
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2015, 2016)	Degree of consumption of research equipment in research and development (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (206) 256
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2016 r.	Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2016	8 (207) 256
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2014–2016	Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2014–2016	9 (208) 257
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Expenditures on innovation activities in industry (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	10 (209) 259
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	11 (210) 261
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Domestic inventions and utility models (2005, 2010, 2015, 2016)	12 (211) 262
Społeczeństwo informacyjne	Information society	
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2005, 2010, 2015, 2016)	Enterprises using selected information and communication technologies (2005, 2010, 2015, 2016)	13 (212) 262
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2015, 2016)	Purpose of using the Internet by enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (213) 262
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES	
Uwagi ogólne	General notes	x 263
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2015, 2016)	Price indices of consumer goods and services (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (214) 264
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2015, 2016)	Retail prices of selected goods and services (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (215) 264
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2015, 2016)	Average procurement prices of major agricultural products (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (216) 266
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2015, 2016)	Average marketplace prices received by farmers (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (217) 266
DZIAŁ XV. ROLNICTWO. ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY	
Uwagi ogólne	General notes	x 267
Rolnictwo	Agriculture	
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2005, 2010, 2015, 2016)	Trends and major economic and production results in agriculture (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (218) 272
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2015, 2016)	Agricultural land area by land type (2010, 2015, 2016)	2 (219) 274

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XV. ROLNICTWO. ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO (cd.)	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY (cont.)	
Rolnictwo (dok.)	Agriculture (cont.)	
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2013, 2016)	<i>Farms by area groups (2010, 2013, 2016)</i>	3 (220) 274
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej pro- dukcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	4 (221) 275
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolni- czej (ceny stałe) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Structure of gross and market agricultural out- put (constant prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	5 (222) 275
Powierzchnia zasiewów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Sown area (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (223) 277
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2006- 2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Selected crop production and yields (2006- 2010, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (224) 278
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw grunto- wych (2006-2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Area, production and yields of ground vegeta- bles (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (225) 279
Powierzchnia i zbiory owoców z drzew (2006- 2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Area and production of tree fruit (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (226) 280
Powierzchnia i zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2006-2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Area and production of fruit bushes and berry fruit (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (227) 280
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Cattle, pigs, sheep and horses (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (228) 281
Drób (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Poultry (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (229) 281
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of animals for slaughter (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (230) 282
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of meat, fats and pluck (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (231) 282
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of cows' milk and hen eggs (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (232) 283
Ciągniki rolnicze (2005, 2010, 2013, 2016)	<i>Agricultural tractors (2005, 2010, 2013, 2016)</i>	16 (233) 283
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05 2009/10, 2014/15, 2015/16) ...	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16)</i>	17 (234) 284
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżą- ce) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Value of agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	18 (235) 284
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	19 (236) 286
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Organic farms (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	20 (237) 287
Łowiectwo	Hunting	
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Major game species (2005, 2010, 2015, 2016) ...</i>	21 (238) 287
Odstzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Shoot of main game species (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	22 (239) 287
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckie- go oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Asso- ciation and hunting districts (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	23 (240) 288
Leśnictwo	Forestry	
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Forest land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	24 (241) 288

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XV. ROLNICTWO. ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO (dok.)	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY (cont.)	
Leśnictwo (dok.)	Forestry (cont.)	
Powierzchnia lasów	Forest areas	25 (242) 289
Zasoby drzewne na pniu	Growing stock of standing wood	26 (243) 290
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2015, 2016)	Renewals, afforestations and other forest breeding work (2005, 2010, 2015, 2016)	27 (244) 291
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2015, 2016)	Removals (2005, 2010, 2015, 2016)	28 (245) 293
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrze- wień (2005, 2010, 2015, 2016)	Trees and shrubs outside the forest and re- movals (2005, 2010, 2015, 2016)	29 (246) 293
Pożary w lasach (2005, 2010, 2015, 2016)	Forest fires (2005, 2010, 2015, 2016)	30 (247) 294
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne	General notes	x 295
Przemysł	Industry	
Produkcja sprzedana przemysłu (2005, 2010, 2015, 2016)	Sold production of industry (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (248) 298
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	2 (249) 300
Produkcja wybranych wyrobów (2005, 2010, 2015, 2016)	Production of selected products (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (250) 300
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2005, 2010, 2015, 2016)	Average paid employment in industry (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (251) 301
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2005, 2010, 2015, 2016)	Average monthly gross wages and salaries in industry (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (252) 302
Budownictwo	Construction	
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżą- ce) [2005, 2010, 2015, 2016]	Construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	6 (253) 304
Produkcja budowlano-montażowa według ro- dzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	7 (254) 304
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	Buildings completed (2005, 2010, 2015, 2016) ...	8 (255) 306
Budynki oddane do użytkowania według rodza- jów budynków (2005, 2010, 2015, 2016)	Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (256) 307
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2005, 2010, 2015, 2016)	Average paid employment and average month- ly gross wages and salaries in construction (2005, 2010, 2015, 2016)	10 (257) 308
DZIAŁ XVII. TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA	CHAPTER XVII. TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS	
Uwagi ogólne	General notes	x 309
Transport	Transport	
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2015, 2016)	Railway lines operated (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (258) 312
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2015, 2016)	Hard surface public roads (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (259) 312
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowa- ne (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (260) 313

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XVII. TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA (dok.)	CHAPTER XVII. TRANSPORT TELECOMMUNICATIONS (cont.)	
Transport (dok.)	Transport (cont.)	
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2015, 2016)	Regular bus communication lines (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (261) 313
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2015, 2016)	Hire or reward road transport (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (262) 313
Komunikacja miejska (2005, 2010, 2015, 2016) ..	Urban transport (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (263) 314
Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym (2005, 2010, 2015, 2016)	Passenger traffic at Airport (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (264) 314
Przeładunek ładunków w Porcie Lotniczym (2005, 2010, 2015, 2016)	Freight loaded and unloaded at Airport (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (265) 315
Wypadki drogowe i ich ofiary (2005, 2010, 2015, 2016)	Road traffic accidents and their casualties (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (266) 315
Wypadki drogowe według sprawców, ważniej- szych przyczyn i rodzajów pojazdów (2015, 2016)	Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles (2015, 2016)	10 (267) 315
Telekomunikacja	Telecommunications	
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2015, 2016)	Telephone subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2015, 2016)	11 (268) 316
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING	
Uwagi ogólne	General notes	x 317
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Retail sales (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	1 (269) 320
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ce- ny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Retail sales by groups (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	2 (270) 320
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębior- stwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Wholesale in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	3 (271) 320
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2005, 2010, 2015, 2016)	Shops by organizational forms and petrol sta- tions (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (272) 320
Gastronomia (2005, 2010, 2015, 2016)	Catering (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (273) 321
Magazyny handlowe (2005, 2012, 2015)	Trade warehouses (2005, 2012, 2015)	6 (274) 321
Targowiska (2005, 2010, 2015, 2016)	Marketplaces (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (275) 321
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES	
Uwagi ogólne	General notes	x 322
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsię- biorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2015, 2016)	Revenues, costs and financial results of enter- prises by ownership sectors (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (276) 326
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsię- biorstw według sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	Revenues, costs and financial results of enter- prises by sections (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (277) 327
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Enterprises by obtained financial results (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (278) 328
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2015, 2016)	Economic relations in enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (279) 329
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	Current assets of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016).....	5 (280) 330
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	Share equity (funds) of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (281) 332

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES (cont.)	
Kapitał zakładowy spółek (2005, 2010, 2015, 2016)	Share capital of companies (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (282) 333
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	Liabilities of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (283) 334
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE	
Uwagi ogólne	General notes	x 335
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2015, 2016)	Revenue of local government units budgets by type (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (284) 338
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2016 r.	Revenue of local government units budgets by division in 2016	2 (285) 340
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2015, 2016)	Expenditure of local government units budgets by type (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (286) 341
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2016 r.	Expenditure of local government units budgets by division in 2016	4 (287) 342
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2015, 2016)	Revenue and costs of local government budgetary establishments (2015, 2016)	5 (288) 343
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS	
Uwagi ogólne	General notes	x 344
Inwestycje	Investments	
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	Investment outlays (current prices) [2010, 2015, 2016]	1 (289) 347
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2015, 2016]	2 (290) 348
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2010, 2015, 2016]	3 (291) 349
Środki trwałe	Fixed assets	
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2015, 2016]	Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2015, 2016]	4 (292) 350
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2015, 2016]	Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2015, 2016]	5 (293) 351
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS	
Uwagi ogólne	General notes	x 352
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	Gross domestic product (current prices) [2010, 2014, 2015]	1 (294) 355
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2010, 2014, 2015]	2 (295) 356
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2010, 2014, 2015)	Nominal income in the households sector (2010, 2014, 2015)	3 (296) 356
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY	
Uwagi ogólne	General notes	x 357

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ (dok.)	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY (cont.)	
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy in the REGON register (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (297) 358
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (298) 358
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Commercial companies by legal status and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (299) 361
Podmioty gospodarki narodowej nowo zareje- strowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy newly regis- tered by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (300) 362
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (301) 363

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

		Strona Page
Podział administracyjny województwa dolnośląskiego w 2016 r.	<i>Administrative division of dolnośląskie voivodship in 2016</i>	60
Podział województwa dolnośląskiego według nomenklatury jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NTS) w 2017 r.	<i>Division of the dolnośląskie voivodship according to the nomenclature of territorial units for statistical purposes (NTS) in 2017</i>	61
Ludność według płci i wieku w 2016 r.	<i>Population by sex and age in 2016</i>	124
Ruch naturalny ludności (2000 – 2016)	<i>Vital statistics (2000 – 2016)</i>	125
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat (2000 – 2016)	<i>Life expectancy at 0 age (2000 – 2016)</i>	125
Struktura pracujących według sekcji (2005, 2010, 2016)	<i>Structure of employed persons by sections (2005, 2010, 2016)</i>	156
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych (2005, 2010, 2016)	<i>Structure of registered unemployed persons (2005, 2010, 2016)</i>	156
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (2005, 2010, 2016)	<i>Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship (2005, 2010, 2016)</i>	157
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2016 r.	<i>Dwellings fitted with installations in % of total dwellings in 2016</i>	188
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2016)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2016)</i>	188
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2016/17	<i>Education by educational level in the 2016/17 school year</i>	189
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2016 r.	<i>Land use in agricultural holdings in 2016</i>	294
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2015 r. (ceny stałe)	<i>Structure of market agricultural output in 2015 (constant prices)</i>	294
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2016]	<i>Structure of construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2016]</i>	295
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca (2005, 2010, 2016)	<i>Revenue and expenditure of local government units budgets per capita (2005, 2010, 2016)</i>	356
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	<i>Structure of gross value added by kind of activities (current prices) [2010, 2014, 2015]</i>	356
Struktura podmiotów gospodarki narodowej (2010, 2016)	<i>Structure of entities of the national economy (2010, 2016)</i>	357

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc <i>thousand</i>	r.	= rok
mln	= milion <i>million</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mld <i>bn</i>	= miliard <i>billion</i>	cm	= centymetr <i>centimetre</i>
zł <i>zl</i>	= złoty <i>zloty</i>	m	= metr <i>metre</i>
szt. <i>pcs</i>	= sztuka <i>pieces</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
egz	= egzemplarz	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
kpl	= komplet	ha	= hektar <i>hectare</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin <i>volume</i>	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
g	= gram <i>gram</i>	l	= litr <i>litre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	hl	= hektolitr <i>hectolitre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	dm ³	= decymetr sześcienny <i>cubic decimetre</i>
t	= tona <i>tonne</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>
kWh	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>
MW·h	= megawatogodzina <i>megawatt-hour</i>	hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>
GWh	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
GJ	= gigadżul <i>gigajoule</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
TJ	= teradżul <i>terajoule</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne <i>and the like</i>
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi <i>among others</i>
h	= godzina <i>hour</i>	np. <i>e.g.</i>	= na przykład <i>for example</i>
d 24h	= doba <i>24 hours</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest <i>that is</i>
		tzn. <i>i.e.</i>	= to znaczy <i>that is</i>

tzw.	= tak zwany	poz.	= pozycja
ceg	= cegła przeliczeniowa materiałów ściennych	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
brick	<i>standard brick unit expressing the quantity of wall building materials</i>	S.A.	= Spółka Akcyjna <i>Joint stock company</i>
t/r	= ton rocznie	NTS	= Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
t/y	<i>tonnes per year</i>	NUTS	<i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
art.	= artykuł <i>article</i>	EKG	= Europejska Komisja Gospodarcza
cd.	= ciąg dalszy	ECE	<i>Economic Commission for Europe</i>
cont.	<i>continued</i>	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Wspólnot Europejskich
dok.	= dokończenie		<i>Statistical Office of the European Union</i>
cont.	<i>continued</i>	ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczonych
Lp.	= liczba porządkowa	UN	<i>United Nations</i>
No.	<i>number</i>	UE	= Unia Europejska
kk	= Kodeks karny	EU	<i>European Union</i>
kl.	= klasa	UNESCO	= Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury
nr (Nr)	= numer		<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>
No.	<i>number</i>		

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska (—)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.</i>
(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook.</i>
Znak *	– oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak #	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” „Of which”	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

- 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007; wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do dotychczas stosowanej klasyfikacji PKD 2004, wprowadza zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności (ujęcie nowych, podział lub agregacja dotychczasowych), a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. Zmiany te powodują również w niektórych przypadkach brak porównywalności danych przy niezmiennych nazwach poziomów klasyfikacyjnych.

W stosunku do PKD dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem:

– **przemysł** – sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”,

- 2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

- 3) według **sektorów własności**:

– **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

– **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

- 1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885), with later amendments, replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/NACE Rev. 1.1.

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from the previously used PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the fact that it introduced scope-related changes, i.e. new groupings of activity types (presentation of new types, division or aggregation of the previous ones) as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. In some cases these changes result in a lack of comparability of data if the names of classification levels remain unchanged.

In the Polish version of NACE an additional grouping was introduced under the item:

– **industry** – sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”,

- 2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

- 3) according to **ownership sectors**:

– **public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,

– **private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company's registration application.

3. Dane prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r.) z późniejszymi zmianami. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) z późniejszymi zmianami.

Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) opracowana została w oparciu o istniejący zasadniczy trójstopniowy podział kraju na województwa, powiaty i gminy, przy pomocy którego wyodrębnione zostały także dwa dodatkowe nieadministracyjne poziomy, tj. regiony i podregiony. NTS dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na 5 poziomach, z czego:

- 3 określono jako poziomy regionalne (regiony, województwa, podregiony),
- 2 określono jako poziomy lokalne (powiaty i miasta na prawach powiatu, gminy).

Regiony (poziom 1) grupują jednostki szczebla wojewódzkiego.

Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.

4. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, obejmujących podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

5. Dane jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

3. Data are presented in accordance with the **Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)**, compiled on the basis of the common classification of territorial units for statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 V 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 VI 2003) with later amendments. NTS valid since 1 I 2008 was introduced by the decree of the Council of Ministers of 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573) with later amendments.

The Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) was developed based on the binding three-tier division of the country into voivodships, powiats and gminas – on the basis of which – two additional non-administrative levels were established i.e., regions and subregions. NTS divides Poland into territorial units, hierarchically tied on 5 levels, of which:

- 3 levels were defined as regional (regions, voivodships, subregions),
- 2 levels were defined as local (powiats and cities with powiat status, gminas).

Regions (level 1) grouping together voivodships.

Subregions (level 3) grouping together powiats.

4. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed** and, unless otherwise indicated, include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

5. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

6. Data according to NACE Rev. 2 sections as well as according to territorial division are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

7. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, zatrudnionych i ich wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. poz. 1145) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.;
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług — PKWiU 2015**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2015, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2016 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 IX 2015 r. (Dz. U. poz. 1676) w miejsce PKWiU 2008 obowiązującej do 31 XII 2015 r.;
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316), z późniejszymi zmianami;
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

9. Informacje o **województwie** oraz w podziale na **miasta i wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym.

Przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.

8. Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units, paid employees and their wages and salaries are grouped; the classification, compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 I 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws item 1145) replacing the classification valid until 31 XII 2014;
- 2) the **Polish Classification of Products and Services PKWiU 2015**, on the basis of which products and goods are grouped; PKWiU 2015, compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2016 by the decree of the Council of Ministers, dated 4 IX 2015 (Journal of Laws item 1676) replacing the classifications valid until 31 XII 2015,
- 3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;
- 4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which type of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316), with later amendments;
- 5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).

9. Information about **voivodship** as well as about **urban and rural area** – unless otherwise indicated – is presented according to administrative division in a given period.

The term "urban areas" is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term "rural areas" is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

10. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatek akcyzowy (od wyrobów krajowych, importowanych i nabytych wewnątrzwspólnotowo), cła oraz podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Do przeliczeń danych według liczby ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową.

Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej:

- za lata 2000–2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000 i 2001 zastosowano podział administracyjny obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.);

*In order to evaluate production and gross value added – unless otherwise indicated – the **basic price** category was implemented.*

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products comprise: VAT on goods and services (on domestic and imported products), excise tax (on domestic, imported and Intra-Community acquired goods), duties and taxes on certain services (e.g. on games of chance and mutual betting, lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

11. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;*
- 2) *sold production of industry:*
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006-2010.
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

12. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

13. For the purpose of calculating data by population number, unless otherwise indicated, the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted.

When **computing per capita data (per 1000 population, etc.)** as of the end of a year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production) – as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated – unless otherwise indicated:

- for the years 2000–2009 on the basis of the Population and Housing Census 2002, (for 2000 and 2001 was applied the administrative division of the obligatory as of 31 XII 2002);

– od 2010 r. na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

– since 2010 on the basis of Population and Housing Census 2011 (for 2010 was applied the administrative division of the obligatory as of 31 XII 2011).

14. Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

15. Selected information presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".

17. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

18. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

**skrót
abbreviation**

**pełna nazwa
full name**

**MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)**

**INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)**

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz wybrane choroby przebiegające z udziałem mechanizmów immunologicznych
<i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>	<i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
<i>Congenital anomalies</i>	<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych niesklasyfikowane gdzie indziej
<i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	<i>Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES
IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

działy
divisions

Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical</i>

<i>preparations</i>	
skrót abbreviation	pełna nazwa full name
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 (dok.) STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2 (cont.)	
działy (dok.) divisions (cont.)	
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
<i>Manufacture of metal products</i>	<i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (“Methodologies and classifications”).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R.

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII				
AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII				
Powierzchnia w km ²	312679	19947	6,4	Area in km ²
Powiaty	314	26	8,3	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	4	6,1	Cities with powiat status
Gminy	2478	169	6,8	Gminas
Miasta	919	91	9,9	Towns
Miejscowości wiejskie	52548	2532	4,8	Rural localities
Sołectwa	40726	2321	5,7	Village administrator's offices
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA				
ENVIRONMENTAL PROTECTION				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants by plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	38,6	2,4	6,3	particulates
gazowych	210849,4	12813,0	6,1	gases
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3253	224	6,9	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne.....	2408	160	6,6	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	826	63	7,6	with increased biogene removal
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	128306,9	35579,0	27,7	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	11654,3	1049,4	9,0	Municipal waste collected ^b (during the year) in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets (current prices):
służące ochronie środowiska:				in environmental protection:
w milionach złotych	6517,0	314,0	4,8	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	2,7	1,4	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych	1690,3	345,5	20,4	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	0,7	1,6	x	in % of total investment outlays
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE ^c				
PUBLIC SAFETY ^c				
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych.....	748459	74705	10,0	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	195	257	x	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	66,5	60,7	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe. c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

a Working on sewage network. b Estimated data. c Excluding punishable acts committed by juveniles.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2010 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38433,0	2903,7	7,6	Population (as of 31 XII) in thous.
miasta	23129,5	2002,1	8,7	urban areas
wieś	15303,5	901,6	5,9	rural areas
w tym kobiety	19839,8	1507,8	7,6	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	146	x	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyj- nym (stan w dniu 31 XII)	61,7	61,3	x	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,2	-1,1	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,0	1,0	x	Internal and international net migra- tion for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	14964,4	1105,6	7,4	Employed persons ^{ab} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagro- dzenie brutto w zł	4052,19	4140,76	102,2	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1335,2	86,0	6,4	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	8,2	7,2	x	Registered unemployment rate ^b (as of 31 XII) in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej	300989,7	15848,4	5,3	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	154013,7	11186,9	7,3	sewage distribution ^c
gazowej	149036,6	9239,3	6,2	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				Dwellings stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach	14272,0	1152,4	8,1	dwellings: in thousands
na 1000 ludności	371	397	x	per 1000 population
izby: w tysiącach	54558,3	4421,8	8,1	rooms: in thousands
na 1000 ludności	1420	1523	x	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań:				usable floor area of dwellings:
w tysiącach m ²	1053251,8	83478,8	7,9	in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	27405	28749	x	per 1000 population in m ²

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Łącznie z kolektorami. d Na podstawie bilansu.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Based on balance.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)				
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)				
Mieszkania oddane do użytkowania:				Dwellings completed:
w tysiącach	163,3	16,5	10,1	in thousands
na 1000 ludności:				per 1000 population:
mieszkania	4,3	5,7	x	dwellings
izby	16,8	20,2	x	rooms
powierzchnia użytkowa miesz- kań w m ²	401	461	x	usable floor area of dwellings in m ²
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego				
EDUCATION ^a – as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				Pupils and students in schools ^b in thous.:
podstawowych	2296,5	163,1	7,1	primary
gimnazjalnych	1061,3	71,1	6,7	lower secondary
zasadniczych zawodowych ^c	176,9	11,9	6,7	basic vocational ^c
liceach ogólnokształcących	485,5	31,3	6,5	general secondary
technikach	505,9	33,4	6,6	technical secondary
artystycznych ogólnokształcących ^d	12,9	0,8	6,1	general art ^d
policealnych	248,1	17,9	7,2	post-secondary
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^e :				Children attending pre-primary education establishments ^e :
w tysiącach	1299,1	92,2	7,1	in thousands
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	807	801	x	per 1000 children aged 3–6
OCHRONA ZDROWIA ^f I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII				
HEALTH CARE ^f AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII				
Pracownicy medyczni ^g :				Medical personnel ^g :
lekarze	91730	6697	7,3	doctors
lekarze dentyści	13308	1010	7,6	dentists
pielęgniarki ^h	195838	14668	7,5	nurses ^h
Przychodnie	21299	1515	7,1	Out-patients departments
Szpitala ogólne	957	82	8,6	General hospitals
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	186,6	14,9	8,0	Beds of general hospitals in thous.
Apteki ogólnodostępne ⁱ	13104	1063	8,1	Generally available pharmacies ⁱ

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1–3 na str. 189. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. c Łącznie z uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy. d Dających uprawnienia zawodowe. e Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. f Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. g Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w Izbach Lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. h Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. i Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna”, ust. 13 na str. 218.

a See general notes to the chapter “Education”, item 1–3 on page 189. b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. c Including students special job-training schools. d Leading to professional certification. e Including the children attending for all school year in the units performing health care activities. f Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. g Include inters; including persons for whom the main workplace are individual medical practice and nurses registered at Chamber of Physicians and Chambers of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or local government unit or National Health Fund. h Including master nurses. i See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 13 on page 218.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland		Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100		
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM					
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	7984	593	7,4	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	128994,9	8943,3	6,9	Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.	
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	944	72	7,6	Museums (as of 31 XII)	
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	36081,6	2007,7	5,6	Museum and exhibition visitors in thous.	
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	484	42	8,7	Indoor cinemas (as of 31 XII)	
Widzowie w kinach stałych w tys.	51823,9	4882,9	9,4	Audience in indoor cinemas in thous.	
Tourist accommodation establish- ments ^a in thous.:					
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.: miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	749,2	65,9	8,8	number of beds (as of 31 VII)	
korzystający z noclegów	30108,3	3071,4	10,2	tourists accommodated	
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND FORESTRY					
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14405,7	894,0	6,2	Agricultural land in good agricultural condition (as of June) ^b in thous. ha	
pod zasiewami ^c	10640,0	744,0	7,0	sown area ^c	
grunty ugorowane	165,6	8,1	4,9	fallow land	
uprawy trwałe	393,5	6,3	1,6	permanent crops	
w tym sady	376,5	5,6	1,5	of which orchards	
ogrody przydomowe	31,1	1,3	4,2	kitchen gardens	
łąki i pastwiska	3175,5	134,2	4,2	meadows and pastures	
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^c w tys. ha:				Sown area (as of June) ^c in thous. ha:	
zboża	7400,3	520,1	7,0	cereals	
ziemniaki	300,7	27,9	9,3	potatoes	
warzywa gruntowe ^d	178,5	9,4	5,3	ground vegetables ^d	
Zbiory w tys. t:				Production in thous. t:	
zboża	29849,2	2694,8	9,0	cereals	
ziemniaki	8624,0	767,0	8,9	potatoes	
warzywa gruntowe ^d	4547,0	191,7	4,2	ground vegetables ^d	
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:	
zboża	40,3	51,8	128,5	cereals	
ziemniaki	287	275	95,8	potatoes	
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9230,0	595,0	6,4	Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha	
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO INDUSTRY AND CONSTRUCTION					
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				Sold production of industry (current prices):	
w milionach złotych	1301911,8	116666,4	9,0	in million zlotys	
na 1 mieszkańca w zł.	33880	40177	118,6	per capita in zł	
Sprzedaż produkcji budowlano- montażowej ^e (ceny bieżące):				Sales of construction and assembly production ^e (current prices):	
w milionach złotych	166844,2	13721,2	8,2	in million zlotys	
na 1 mieszkańca w zł.	4342	4725	108,8	per capita in zł	

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). d Łącznie z ogrodami przydomowymi; według położenia gruntów. e Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places; with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. c Excluding permanent crops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). d Including kitchen gardens; by location of lands. e Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship	SPECIFICATION	
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII				
TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km ...	294312,6	19510,6	6,6	Hard surface public roads (urban and non-urban) in km
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	92,3	93,8	x	of which improved in %
Samochody zarejestrowane ^a				Registered cars ^a in thous. units:
w tys. szt.:				passenger cars
osobowe	21675,4	1688,6	7,8	
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3541,3	250,5	7,1	lorries and road tractors ^b
Placówki pocztowe ^c	7497	574	7,7	Postal offices ^c
Telefoniczne łącza główne ^d :				Fixed main line ^d :
w tysiącach	4759,0	395,2	8,3	in thousands
w tym standardowe łącza główne	4059,8	328,6	8,1	of which standard main line
na 1000 ludności	124	136	x	per 1000 population
HANDEL – stan w dniu 31 XII				
TRADE – as of 31 XII				
Sklepy	367011	28204	7,7	Shops
Liczba ludności na 1 sklep	105	103	x	Population per 1 shop
Targowiska stałe	2199	145	6,6	Permanent marketplaces
FINANSE PUBLICZNE				
PUBLIC FINANCE				
Budżety gmin ^e				Budgets of gminas ^e
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	101794,8	7878,1	7,7	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	3944	3999	101,4	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	98175,1	7665,5	7,8	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	3803	3891	102,3	per capita in zł
Budżety miast na prawach powiatu				Budgets of cities with powiat status
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	74420,1	5468,9	7,3	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5900	5858	99,3	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	71941,5	5359,7	7,5	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5703	5741	100,7	per capita in zł
Budżety powiatów				Budgets of powiats
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	23948,3	1903,6	7,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	928	966	104,1	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	23300,6	1857,3	8,0	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	903	943	104,4	per capita in zł
Budżety województw				Budgets of voivodships
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	13505,6	1129,2	8,4	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	351	389	110,8	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	12617,4	1083,0	8,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	328	373	113,7	per capita in zł

a Łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. c Dane dotyczą operatora publicznego wyznaczonego. d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including road vehicles having temporary permissions (for the period of 30 days) issued at the end of the year. b Including vans. c Data concern the appointed postal operator. d Data concern operators of the public telecommunication network. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (dok.)**VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)**

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE				
INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				Investment outlays (current prices):
w milionach złotych	244429,0	21959,7	9,0	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	6361	7562	118,9	per capita in zł
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):
w milionach złotych	3660941,7	293212,0	8,0	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	95255	100978	106,0	per capita in zł
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ				
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^a (stan w dniu 31 XII)	4237691	361307	8,5	Entities of the national economy in the REGON register ^a (as of 31 XII)
sektor publiczny	121951	15468	12,7	public sector
sektor prywatny	4071719	342052	8,4	private sector
RACHUNKI REGIONALNE W 2015 R.				
REGIONAL ACCOUNTS IN 2015				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				Gross domestic product (current prices):
w milionach złotych	1799392	151668	8,4	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	46792	52203	111,6	per capita in zł
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				Gross value added (current prices):
w milionach złotych	1596366	134554	8,4	in million zlotys
na 1 pracującego w zł	113577	128529	113,2	per 1 employed person in zł
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				Gross nominal disposable income in the households sector:
w milionach złotych	1063827	84294	7,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	27664	29013	104,9	per capita in zł

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. W podziale według sektorów – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. In divisions by ownership sectors – excluding entities, for which information on the ownership form does not exist in the REGON register.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz 2005-2009 dokonano przy przyjęciu
N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 as well as 2005-2009 are based on the revised num

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
POWIERZ AR					
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	19948	19948	19947	19947
STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL					
Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele:					
produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)					
2		19,3	27,1	22,0	20,7
eksploatacji sieci wodociągowej ^b					
3		45,0	39,7	38,3	38,7
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³					
4		19,1	19,1	21,3	20,6
w tym do produkcji przemysłowej					
5		4,0	5,4	5,9	5,4
Ścieki przemysłowe i komunalne ^c odprowadzone do wód lub do ziemi:					
oczyszczane w % wymagających oczyszczania					
6		95,7	96,3	92,4	96,2
nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³					
7		0,4	0,3	0,7	0,3
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^d					
8		70,1	74,1	75,9	77,2
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:					
pyłowych					
9		20,6	8,0	5,2	4,0
gazowych (bez dwutlenku węgla)					
10		111,3	107,4	82,9	76,5
Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:					
pyłowych					
11		98,8	99,7	99,8	99,9
gazowych (bez dwutlenku węgla)					
12		87,1	88,3	90,9	89,2
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^e na 1 km ² w t					
13		1622	1749	1682	1731
Odpady komunalne zebrane ^f (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg					
14		518	309	341	310
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:					
służące ochronie środowiska					
16		5,9	3,8	3,9	3,2
służące gospodarce wodnej					
17		2,0	1,7	1,6	1,6
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):					
w % powierzchni ogólnej					
18		20,1	18,1	18,5	18,6
na 1 mieszkańca w m ²					
20		1374	1252	1268	1273
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC					
Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^g w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:					
w liczbach bezwzględnych					
21		119714	123501	114342	115116
na 10 tys. ludności					
22		411	427	392	395
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^g w %					
23		54,2	64,3	67,8	67,2

a Z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. c Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie bilansów. e Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na str. 66. f Dane szacunkowe; w 2000 r. określone jako odpady stałe z prokuraturą; od 2014 r. bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

a From own intakes. b Water withdrawal at intakes before entering the water network. c Since 2010 data are not comparable with data for based on balances. e See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 7 on page 66. f Estimated data; in 2000 defined as — including prosecutor's office; since 2014 excluding punishable acts committed by juveniles.

skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
ber of population, which considers the results of Population and Housing Census of 2002.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
19947	19947	19947	19947	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA					
PROTECTION					
19,6	19,5	19,0	18,8	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	2
38,9	38,9	39,6	39,2	production ^a (excluding agriculture, hunting and forestry and fishing)	3
19,9	19,8	19,8	20,2	exploitation of water supply network ^b	4
4,7	4,7	4,5	4,6	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	5
97,2	97,1	96,9	97,0	of which for industrial production	6
0,2	0,2	0,2	0,2	Industrial and municipal ^c wastewater discharged into waters or into the ground:	7
77,7	78,6	79,7	80,7	treated in % of requiring treatment	8
3,7	3,3	2,8	2,4	untreated per 1 km ² in dam ³	9
63,5	48,5	44,9	40,3	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^d	10
99,9	99,9	99,9	99,9	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	11
90,6	93,0	92,6	93,1	particulates	12
1732	1738	1778	1784	gases (excluding carbon dioxide)	13
293	324	340	361	Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	14
2,9	4,8	5,2	1,4	particulates	15
1,9	3,5	2,7	1,6	gases (excluding carbon dioxide)	16
18,6	18,6	18,6	18,6	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^e per 1 km ² in t	17
1275	1276	1278	1279	Municipal waste collected ^f (during the year) per capita in kg	18
				Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	19
				in environmental protection	20
				in water management	21
				Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII):	22
				in % of total area	23
				per capita in m ²	24
PUBLICZNE					
SAFETY					
111046	83566	79395	74705	Ascertained crimes by the Police ^g in completed preparatory proceedings:	25
381	287	273	257	in absolute numbers	26
67,0	61,6	60,3	60,7	per 10 thous. population	27
				Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^g in %	28

ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. d Ludność korzystająca – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie
 te wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów. g Do 2012 r. — łącz-

previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. d Population connected to – estimated data, the total population –
 solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous years due to a change in the catalogue of waste. g Until 2012

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
LUD					
POPULA					
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	2912195	2888232	2917242	2914362
2	miasta	2083253	2052094	2040412	2028257
3	wieś	828942	836138	876830	886105
4	w tym kobiety	1511411	1501985	1513900	1512612
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	108	108	108	108
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej					
6	(stan w dniu 31 XII)	146	145	146	146
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):					
7	przedprodukcyjnym	664500	546461	507291	495714
8	produkcyjnym	1810848	1894695	1916259	1887089
9	poprodukcyjnym	436847	447076	493692	531559
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,4	5,2	5,6	5,2
11	Rozwody na 1000 ludności	1,7	2,6	2,0	2,0
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,0	8,9	10,1	9,3
13	Zgony ^b na 1000 ludności	9,7	9,9	10,2	10,4
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,8	-1,0	-0,1	-1,1
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	9,6	6,9	6,1	6,3
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności					
16		-0,7	-0,6	0,5	0,3
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					
17					
18	mężczyźni	68,8	70,4	71,7	72,3
19	kobiety	77,6	78,9	80,2	80,3
RYNEK					
LABOUR					
Pracujący ^{de} (stan w dniu 31 XII):					
20	w tysiącach	1025,6	886,5	997,0	1005,4
21	w tym kobiety	485,6	411,9	465,4	473,7
22	na 1000 ludności	352	307	342	345
23	w sektorze prywatnym w %	70,8	72,8	76,4	78,2
według rodzajów działalności w %:					
24	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	.	8,4	8,8	8,8
25	przemysł i budownictwo	.	32,3	31,6	31,1
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a ;					
transport i gospodarka magazynowa; zakwatero-					
26	wanie i gastronomia ^a ; informacja i komunikacja	.	26,1	25,4	25,5
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa					
27	rynku nieruchomości ^a oraz pozostałe usługi ^f	.	33,2	34,2	34,6

a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność”, ust. 2 na str. 96. b Łącznie ze zgonami niemowląt. c Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracji. Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. f Pod pojęciem „pozostałe usługi” należy rozumieć publiczną i obronę narodową; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, sztuką i rekreacją”, „Działalność usługowa”.

a See general notes to the chapter “Population”, item 2 on page 96. b Including infant deaths. c For calculating net migration, data on internal migration compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, 2010. f The term “other services” refers to the NACE rev. 2 sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ ^a					
TION ^a					
2909997	2908457	2904207	2903710	Population (as of 31 XII)	1
2019978	2014847	2008951	2002118	urban areas	2
890019	893610	895256	901592	rural areas	3
1510507	1509903	1507889	1507750	of which females	4
108	108	108	108	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
146	146	146	146	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	6
Population of age (as of 31 XII):					
490561	488422	486540	487606	pre-working	7
1867285	1846755	1823505	1800317	working	8
552151	573280	594162	615787	post-working	9
4,4	4,7	4,5	4,8	Marriages per 1000 population	10
2,0	2,0	1,9	2,6	Divorces per 1000 population	11
8,9	9,3	9,0	9,5	Live births per 1000 population	12
10,5	10,3	10,9	10,5	Deaths ^b per 1000 population	13
-1,6	-0,9	-1,8	-1,0	Natural increase per 1000 population	14
5,1	4,6	3,8	3,8	Infant deaths per 1000 live births	15
0,0	0,2	0,3 ^c	1,0	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	16
Life expectancy at the moment of birth:					
72,5	73,1	73,2	73,5	males	17
80,9	81,1	81,0	81,4	females	18
PRACY					
MARKET					
Employed persons ^{de} (as of 31 XII):					
1018,2	1047,7	1073,0	1105,6	in thousands	20
484,6	498,6	510,1	523,8	of which women	21
350	360	369	381	per 1000 population	22
78,7	79,2	80,0	80,4	in private sector in %	23
by kind of activities in %:					
8,7	8,5	8,3	8,0	agriculture, forestry and fishing	24
30,5	30,6	30,4	30,2	industry and construction	25
25,2	25,1	25,3	26,0	trade; repair of motor vehicles ^a ; transportation and storage; accommodation and catering ^a ; information and communication	26
35,6	35,8	36,0	35,8	financial and insurance activities; real estate activities and other services ^f	27

cjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. d Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). ków: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca”, „Administracja zana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. d By actual workplace and kind of activity (since 2004). e Data are in 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activi-

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
RYNEK LABOUR					
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tysiącach	.	214,7	222,0	221,4
2	na 1000 ludności	.	74,3	76,1	76,0
	w budownictwie:				
3	w tysiącach	.	35,0	49,0	48,0
4	na 1000 ludności	.	12,1	16,8	16,5
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)				
5	w tys.	231,7	233,4	150,3	157,4
6	2000 = 100	100,0	100,7	64,9	67,9
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
7	kobiety	56,0	53,7	51,7	51,0
8	w wieku do 25 lat	28,1	19,4	18,0	16,2
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	41,8	47,4	26,3	31,9
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)				
10	na 1 ofertę pracy	488	95	49	61
	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII)				
11	w %	18,4	20,6	13,1	13,5
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.					
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1811,21	2329,93	3211,80	3503,59
12	2000 = 100	100,0	128,6	177,3	193,4
13	w tym: w przemyśle	.	2609,88	3620,47	3958,09
14	w budownictwie	.	1914,87	2805,09	3022,67
15	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	694,9	671,0	680,0	658,3
	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	608,7	599,5	623,7	606,8
16	rolników indywidualnych	86,3	71,5	56,3	51,5
17	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
18	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	858,70	1149,08	1611,66	1782,76
19	rolników indywidualnych ^b	667,51	839,18	1060,31	1159,65
INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRUC					
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
20	wodociągowej	11727,2	13146,4	14429,5	14681,4
21	kanalizacyjnej ^c	4886,3	6538,7	8248,6	9290,4
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
22	w hektometrach sześciennych	111,5	94,9	93,2	92,2
23	na 1 mieszkańca w m ³	37,5	32,8	32,0	31,6
	energii elektrycznej w miastach ^d :				
24	w gigawatogodzinach	1339,4	1409,5	1564,3	1592,5
25	na 1 mieszkańca w kWh	642	686	766	784

a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. b Łącznie z wypłatami z poza duszu Emerytalno-Rentowego. c Łącznie z kolektorami. d W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był do

a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calculation, the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. b Including payments from non-agricultural social security excluding households, whose the main source of maintenance was income from a private farm in agriculture.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				Average paid employment:	
				in industry:	
217,6	221,2	225,7	229,7	in thousands	1
74,8	76,1	77,7	79,1	per 1000 population	2
				in construction:	
41,9	41,4	41,1	41,8	in thousands	3
14,4	14,2	14,2	14,2	per 1000 population	4
				Registered unemployed persons (as of 31 XII)	
153,6	121,6	100,0	86,0	in thous.	5
66,3	52,5	43,1	37,1	2000 = 100	6
				In % of registered unemployed	
				(as of 31 XII):	
50,7	51,4	51,6	52,9	women	7
15,0	12,7	11,8	10,5	aged up to 25 years	8
35,4	39,0	36,0	36,7	out of work for longer than 1 year	9
				Registered unemployed persons (as of 31 XII)	
45	27	16	13	per a job offer	10
				Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII)	
13,1	10,4	8,5	7,2	in %	11
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
3654,57	3814,42	3960,48	4140,76	Average monthly gross wages and salaries in zł	
201,8	210,6	218,7	228,6	2000 = 100	12
4121,72	4294,61	4414,10	4610,62	of which: in industry	13
3114,04	3206,23	3353,47	3462,95	in construction	14
650,9	643,7	644,0	646,2	Average number of retirees and pensioners in thous.	15
				receiving retirement and other pension paid	
601,7	596,4	597,3	600,0	by the Social Insurance Institution	16
49,2	47,3	46,6	46,1	farmers	17
				Average monthly gross retirement and other	
				pension in zł:	
1877,72	1944,03	2002,89	2041,56	paid by the Social Insurance Institution	18
1226,90	1245,91	1278,54	1271,82	farmers ^b	19
NALNA. MIESZKANIA					
TURE. DWELLINGS					
				Distribution network (as of 31 XII) in km:	
15127,1	15416,3	15681,6	15848,4	water supply	20
9647,4	10308,9	10914,9	11186,9	sewage ^c	21
				Consumption in households:	
				water from water supply systems:	
90,8	90,7	93,1	93,4	in cubic hectometre	22
31,2	31,2	32,0	32,2	per capita in m ³	23
				electricity in urban areas ^d :	
1522,5	1395,5	1426,7	1456,1	in gigawatt-hour	24
753	692	710	726	per capita in kWh	25

uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the population and Housing Census 2002 as well as system in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund. c Including collectors. d In 2000

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
INFRASTRUKTURA KOMU					
MUNICIPAL INFRASTRUC					
	Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
1	w tysiącach	932,5	1010,4	1072,7	1095,6
2	na 1000 ludności	320	350	368	376
3	izby na 1000 ludności	1111	1261	1417	1448
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
4	na 1000 ludności	19503	23111	26277	27017
5	przeciętna 1 mieszkania	60,9	66,1	71,5	71,9
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
6	w tysiącach	5,9	6,9	12,7	15,0
7	na 1000 ludności	2,0	2,4	4,4	5,2
8	izby na 1000 ludności	7,5	10,1	16,7	19,3
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
9	na 1000 ludności	161	240	413	478
10	przeciętna 1 mieszkania	79,5	100,9	94,4	92,7
EDUKACJA ^b					
EDUCA					
	Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
11	podstawowych ^d	225,8	181,3	147,8	146,9
12	gimnazjach	87,2	111,5	87,7	79,6
13	zasadniczych zawodowych ^e	37,7	17,3	16,9	14,5
14	liceach ogólnokształcących ^f	69,4	52,5	41,3	37,3
15	liceach profilowanych	x	20,9	2,9	1,4
16	technikach ^g	77,4	28,7	36,0	36,5
17	artystycznych ogólnokształcących ^h	x	0,9	0,6	0,7
18	policealnych	22,0	26,8	22,8	23,2
	Absolwenci szkół ^c w tys.:				
19	podstawowych	38,9 ⁱ	32,8	26,3	24,1
20	gimnazjów	x	36,8	28,4	25,7
21	zasadniczych zawodowych ^e	12,8	5,3	5,2	4,6
22	liceów ogólnokształcących ^f	14,1	17,0	13,5	12,6
23	liceów profilowanych	x	6,6	0,8	0,6
24	techników ^k	14,7	6,1	7,2	7,8
25	artystycznych ogólnokształcących ^h	x	0,1	0,1	0,1
26	policealnych	8,3	9,0	6,1	6,6
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^{efkl} (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	14,3	12,2	9,2	8,8

^a Na podstawie bilansów. ^b Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1–3 na str. 189. ^c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem łącznie ze szkołami: ^e – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^f – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi do roku szkolnego 2012/13 ^k Łącznie z technikami uzupełniającymi w latach szkolnych 2006/07–2012/13. ^l W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z liceami profilowanymi.

^a Based on balances. ^b See general notes to the chapter “Education”, item 1–3 on page 189. ^c Excluding schools for adults, except post-e – special job-training schools, ^f – supplementary general secondary schools until the 2012/13 school year ^g – supplementary technical supplementary technical secondary schools in 2006/07–2012/13 school years. ^l In the 2005/06–2013/14 school years including specialized secondary

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
NALNA. MIESZKANIA (dok.)					
TURE. DWELLINGS (cont.)					
				Dwelling stocks ^a (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):	
				dwelling:	
1110,6	1123,4	1136,6	1152,4	in thousands	1
382	386	391	397	per 1000 population	2
1468	1485	1504	1523	rooms per 1000 population	3
				usful floor area of dwellings in m ² :	
27488	27883	28315	28749	per 1000 population	4
72,0	72,2	72,3	72,4	average per dwelling	5
				Dwellings completed:	
				dwelling:	
16,5	14,0	14,0	16,5	in thousands	6
5,7	4,8	4,8	5,7	per 1000 population	7
20,5	18,1	17,8	20,2	rooms per 1000 population	8
				useful floor area of dwellings in m ² :	
493	432	427	461	per 1000 population	9
87,3	90,0	88,4	81,1	average per dwelling	10
I WYCHOWANIE					
TION ^b					
				Pupils and students in schools ^c (as of beginning of the school year) in thous.:	
147,5	159,4	173,9	163,1	primary ^d	11
76,4	74,2	72,4	71,1	lower secondary	12
13,4	13,8	12,9	11,9	basic vocational ^e	13
35,1	33,6	32,3	31,3	general secondary ^f	14
0,6	x	x	x	specialized secondary	15
36,0	35,1	34,1	33,4	technical secondary ^g	16
0,7	0,7	0,7	0,8	general art ^h	17
20,8	18,8	18,2	17,9	post-secondary	18
				Graduates in schools ^c in thous.:	
24,4	23,2	22,8	.	primary	19
24,7	23,5	23,1	.	lower secondary	20
2,8	3,7	3,7	.	basic vocational ^e	21
11,7	10,7	10,4	.	general secondary ^f	22
0,2	x	x	.	specialized secondary	23
7,6	7,6	7,5	.	technical secondary ^k	24
0,1	0,1	0,1	.	general art ^h	25
5,7	5,6	5,5	.	post-secondary	26
				Graduates of basic vocational, general and tech- nical secondary as well as general art leading to professional certification schools ^{efkl} (exclud- ing schools for adults) per 1000 population	27
7,7	7,6	7,5	.		

szkół policealnych. d Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. e, f, g Od roku szkolnego 2005/06 g – technikami uzupełniającymi do roku szkolnego 2013/14. h Dające uprawnienia zawodowe. i Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI.

secondary schools. d Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. e, f, g Since the 2005/06 school year including: secondary schools until the 2013/14 school year. h Leading to professional certification. i Data include graduates of 8th and 6th grade. k Including schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
EDUKACJA ^a					
EDUCA					
1	Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	130,3	165,6	163,9	148,9
2	Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	18,2	31,4	39,7	40,3
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	33,0	24,0	22,5	22,0
4	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	8,7	7,4	5,2	5,2
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
5	miejsca w przedszkolach w tys.	54,1	50,6	59,9	67,9
6	dzieci ^d w tys.	63,2	58,6	76,1	88,4
7	w przedszkolach	50,6	46,8	59,0	65,9
8	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	12,6	11,8	14,6	18,9
9	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat ^e	405	450	530	533
OCHRONA ZDROWIA ^f					
HEALTH CARE ^f AND					
Pracownicy medyczni ^g (stan w dniu 31 XII):					
10	lekarze	6771	5773	5609	6175
11	lekarze dentyści	1107	968	706	911
12	pielęgniarki ^h	17181	14103	14182	17016
Łóżka w szpitalach ogólnych ⁱ (stan w dniu 31 XII)					
13	na 10 tys. ludności	53,0	49,0	48,4	50,8
Leczeni w szpitalach ogólnych (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) na 10 tys. ludności					
14		2063	1828	1988	2030
15	Przychodnie ^k (stan w dniu 31 XII)	584	761	1178	1369
16	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	667	842	943	970
Liczba ludności (stan w dniu 31 XII)					
17	na 1 aptekę	4366	3430	3094	3004
Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					
18	lekarskie	5,4	6,1	6,6	7,1
19	stomatologiczne	0,8	0,7	0,8	0,8
Dzieci w żłobkach ^l i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^m					
20		32,8	31,6	45,0	66,5
KULTURA.					
CULTURE.					
22	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	683	668	639	616
23	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII)	3744	3681	3411	3270
24	na 1000 ludności w wol.	226	216	172	173
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności					
25	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.: na 1000 ludności	4786	4342	3394	3380
26	na 1 czytelnika	21,2	20,1	19,7	19,5
Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności					
27		1,8	1,9	2,0	2,0
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ⁿ na 1000 ludności					
28		281	272	331	265
29	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	40	45	58	58
30	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	389	376	579	594

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1–3 na str. 189. b Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami bez cudzoziemców. c Z poprzedniego roku akademickiego, a w roku 2000 – z roku kalendarzowego; patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, i punktami przedszkolnymi; w latach 2008-2012 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. i połowie rocznika 6-latków, a w 2015 r. – w wieku 3-5 lat. f Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych lekarska i pielęgniarska, h łącznie z magistrami pielęgniarstwa. i Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z żłobkami i inkubatorami. l Bez klubów dziecięcych. m Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. n Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami orga

a See general notes to the chapter “Education”, item 1–3 on page 189. b Including branch sections, basic organizational units in another loca excluding foreigners. c From the previous academic year, and in 2000 – the calendar year; see general notes to the chapter “Education”, item points; in 2008-2012 excluding pre-primary education in the units performing health care activities (unit the 2011 defined as health care institution). in 2015 – aged 3-5. f Since 2012 including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration. g Since 2005 wor i Excluding day places in hospital wards; since 2008 including beds and incubators for newborns. k See general notes to the chapter “Health performed in voivodship area, including outdoor events.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.)					
TION^a (cont.)					
135,5	130,0	125,0	121,8	Students of higher education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.	1
38,7	35,6	33,7	32,0	Graduates of higher education institutions ^{bc} in thous.	2
18,7	15,7	13,9	12,8	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.	3
4,2	4,5	3,6	.	Graduates of schools for adults in thous.	4
72,5	75,1	75,3	80,1	Pre-primary education (as of beginning of the school year): places in nursery schools in thous.	5
94,3	89,3	81,6	92,2	children ^d in thous.:	6
69,1	68,9	66,5	75,0	in nursery schools	7
20,5	16,0	11,4	13,2	in pre-primary sections in primary schools	8
551	634	706	651	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3-6 ^e	9
I POMOC SPOŁECZNA					
SOCIAL WELFARE					
6243	6484	6540	6697	Medical personnel ^g (as of 31 XII):	10
789	988	891	1010	doctors	11
15728	15183	14799	14668	dentists	12
51,8	51,3	51,1	51,3	nurses ^h	13
2029	2032	2011	2015	Beds in general hospitals ⁱ (as of 31 XII) per 10 thous. population	14
1346	1337	1350	1515	In-patients in general hospitals (excluding inter-ward patient transfer) per 10 thous. population	15
993	1006	1012	1063	Out-patients departments ^k (as of 31 XII)	16
2931	2891	2870	2732	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	17
7,1	7,1	7,5	7,4	Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy	18
0,9	0,9	0,9	0,9	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	19
81,0	99,6	113,1	125,3	medical	20
				dental	21
				Children in nurseries ^l and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3 ^m	22
TURYSTYKA					
TOURISM					
611	607	599	593	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	23
3215	3171	3112	3080	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	24
169	164	160	156	Public library borrowers per 1000 population	25
3230	3065	2961	2862	Public library loans in vol.:	26
19,1	18,6	18,5	18,4	per 1000 population	27
2,3	2,3	2,9	3,0	per borrower	28
304	288	346	716	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	29
62	62	67	72	Audience in theatres and music institutions ⁿ per 1000 population	30
733	622	633	691	Museums with branches (as of 31 XII)	31
				Museum and exhibition visitors per 1000 population	32

organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji; ust. 17 na str. 192. d Od roku 2008 łącznie z – nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek – zespołami wychowania przedszkolnego określanych jako zakłady opieki zdrowotnej). e W 2014 r. do przeliczeń wskaźnika użyto liczbę dzieci w grupie 3-6 w liczbie ludności w wieku 3-5 lat i administracji. g Od 2005 pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka batorami dla noworodków. k Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna” ust. 3, pkt. 1) na str. 216. l Łącznie z oddziałami niszowanymi w plenerze.

tion as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration; 17 on page 192. d Since 2008 including, entities excluding in division according to type, pre-primary education groups and pre-primary e In 2014 the rate was calculated using the number of children aged 3-6 in the population aged 3-5 and in half of the 6-year old population, and king directly with a patient; since 2006 including persons for whom the primary workplace is a medical and nurse practice. h Including master nurses. care and social welfare” item 3, point 1) on page 216. l Including nursery wards. m Until 2010 excluding children's clubs. n Data concern activity

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
KULTURA. CULTURE.					
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	62	47	43	36
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	7,4	6,7	8,9	8,4
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	680	591	1130	1187
4	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności: radiowi	262	255	200	200
5	telewizyjni	256	246	193	192
6	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	812	712	726	946
7	w tym hotele	112	146	200	218
8	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	184	158	168	203
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	520	602	650	750
ROLNICTWO ^b AGRICULTURE ^b AND					
10	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	1096,7	976,5	919,5	953,3
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	97,6	94,2
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha	770,4	734,8	715,8	718,3
	w tym w %:				
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	66,2	64,7	59,3	57,8
14	w tym: pszenica	39,1	35,5	35,9	33,2
15	żyto	7,5	5,9	5,3	4,7
16	ziemniaki	7,2	3,9	3,1	3,6
17	buraki cukrowe	4,0	3,7	2,7	2,7
	Zbiory w tys. t:				
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	1771,3	1973,2	1914,6	1716,5
19	w tym: pszenica	1172,5	1211,1	1325,5	1069,9
20	żyto	147,0	133,6	120,4	111,3
21	ziemniaki ^f	1282,7	621,5	480,9	723,7
22	buraki cukrowe	1272,4	1379,2	1028,3	1190,2
	Plony z 1 ha w dt:				
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	34,7	41,5	45,1	41,4
24	w tym: pszenica	38,9	46,4	51,6	44,8
25	żyto	25,4	30,8	31,9	32,9
26	ziemniaki ^f	233	216	215	278
27	buraki cukrowe	409	509	540	608
	Zwierzęta gospodarskie ^d (stan w czerwcu):				
28	bydło:				
29	w tysiącach sztuk	165,9	123,3	109,1	102,6
30	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	15,1	12,6	11,9	10,8
	trzoda chlewna ^g :				
31	w tysiącach sztuk	466,2	441,5	300,7	234,8
32	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	42,5	45,2	32,9	24,6
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^c :				
33	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^h w kg	88,4	117	107	89,2
34	mleka krowiego w l	269	245	187	201

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; powierzchnie upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^f Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^g W latach koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

^a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places; data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities Census. ^e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). ^f Since 2010 poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
39	36	38	42	Indoor cinemas (as of 31 XII)	1
9,4	8,7	9,4	9,9	Seats in indoor cinemas (as of 31 XII)	2
1183	1322	1437	1682	per 1000 population	3
				Audience in indoor cinemas per 1000 population	
				Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
201	201	201	200	radio	4
193	193	192	191	television	5
				Tourist accommodation establishments ^a	
909	903	867	950	(as of 31 VII)	6
212	230	232	245	of which hotels	7
				Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous.	
201	207	207	227	population	8
754	831	902	1058	Tourists accommodated per 1000 population	9
I LEŚNICTWO					
FORESTRY					
922,9	934,9	909,5	901,2	Agricultural land (as of June) ^{cd} in thous. ha	10
98,5	99,1	99,3	99,2	of which in good agricultural condition in %	11
729,7	735,4	760,3	744,0	Sown area (as of June) ^{de} in thous. ha	12
				of which in %:	
57,5	57,0	55,9	58,5	basic cereals (including cereal mixed)	13
36,0	37,5	36,5	38,1	of which: wheat	14
6,1	3,4	2,6	2,7	rye	15
2,6	2,0	2,7	3,8	potatoes	16
2,4	2,4	1,7	2,5	sugar beets	17
				Crop production in thous. t:	
1849,3	2089,3	2011,1	2125,6	basic cereals (including cereal mixed)	18
1275,6	1488,7	1440,5	1515,5	of which: wheat	19
149,6	90,8	67,2	68,5	rye	20
472,9	436,4	433,1	767,0	potatoes ^f	21
948,1	1302,4	657,8	1086,5	sugar beets	22
				Yields per 1 ha in dt:	
44,0	49,9	47,3	51,8	basis cereals (including cereal mixed)	23
48,6	54,0	51,9	53,5	of which: wheat	24
33,5	36,8	34,5	34,2	rye	25
246	294	209	275	potatoes ^f	26
551	752	503	588	sugar beets	27
				Livestock ^d (as of June):	
				cattle:	28
102,7	107,0	107,9	103,2	in thousand heads	29
11,1	11,4	11,9	11,4	per 100 ha of agricultural land ^c in heads	30
				pigs ^g :	
208,5	201,1	210,3	196,9	in thousand heads	31
22,6	21,5	23,1	21,8	per 100 ha of agricultural land ^c in heads	32
				Production per 1 ha of agricultural land ^c :	
97,8	98,1	98,0	102,8	of animals for slaughter in terms of meat (in-	
205	216	210	197	cluding fats and pluck) ^h in kg	33
				of cows' milk in l	34

jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 4 na str. 267. d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. e Od 2010 r. bez 2000-2009 i 2011-2013 – stan trzody chlewnej w końcu lipca. h Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego,

refused to participate in the survey. b Data are presented according to the official residence of land user. c Since 2010 excluding land of owners on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 4 on page 267. d In 2010 data of the Agricultural excluding kitchen gardens. g In 2000-2009 and 2011-2013 – pigs as of the end of July. h Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh,

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
ROLNICTWO ^a AGRICULTURE ^a AND					
1	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b : ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	837	1140	1437	1388
2	ziemniaki w kg	138	143	173	219
3	buraki cukrowe w kg	1160	1412	1099	1279
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	53	80	77	73
5	mleko krowie w l	122	187	167	164
6	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bde} w kg: mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładni- kowymi)	76,7	98,8	147	152
7	wapniowych	182	158	74,1	62,6
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{be} w szt.	5,7	6,1	6,1	.
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	577,8	598,0	605,1	607,5
10	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII): w tysiącach hektarów	563,2	583,4	589,0	591,3
11	na 1 mieszkańca w ha	0,19	0,20	0,20	0,20
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	28,2	29,2	29,5	29,6
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	369,8	408,9	500,6	481,4
PRZE INDU					
14	Produkcja sprzedana przemysłu: w milionach złotych (ceny bieżące)	.	55033,1	89292,6	107666,3
15	rok poprzedni =100 (ceny stałe)	.	.	112,3	103,8
16	2005 = 100 (ceny stałe)	.	100,0	147,2	160,0
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	.	256277	402265	486205
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	.	19040	30616	36932
BUDO CONST					
19	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^f (ceny bieżące): w milionach złotych	.	6888,7	13036,9	13619,3
20	w tym sektor prywatny w %	.	97,8	99,1	99,2
21	na 1 mieszkańca w zł	.	2383	4470	4672
TRANSPORT. TELE TRANSPORT. TELECOMMU					
22	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^g : w kilometrach	1970	1766	1769	1779
23	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	9,9	8,9	8,9	8,9
24	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i za- miejskie): w kilometrach	18218,0	18098,7	18426,2	18862,0
25	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	91,3	90,7	92,4	94,6
26	Samochody osobowe zarejestrowane ^h : w tysiącach sztuk	735,2	920,4	1309,4	1443,6
27	na 1000 ludności	252	319	449	495

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej i leśnictwo", ust. 4 na str. 267. c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciekawienia robót. g Dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami in

a Data are presented according to the official residence of land user. b Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 4 on page 267. c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; forming works. g Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as well as since 2005 of other entities which are administrators

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.)					
FORESTRY (cont.)					
				<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land^b:</i>	
1321	1728	1836	1880	<i>basic cereal grains (including cereal mixed) in kg</i>	1
185	222	187	217	<i>potatoes in kg</i>	2
1136	1205	1011	1156	<i>sugar beets in kg</i>	3
79	77	81	80	<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in kg</i>	4
168	173	181	182	<i>cows' milk in l</i>	5
				<i>Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land^{bde} in kg:</i>	
160	169	159	165	<i>mineral or chemical (including mixed fertilizers)</i>	6
69,2	86,8	55,5	86,1	<i>lime</i>	7
6,2	.	.	6,3	<i>Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land^{be} in units</i>	8
608,0	608,9	609,4	611,1	<i>Forest land (as of 31 XII) in thous. ha</i>	9
591,8	592,8	593,4	595,0	<i>Forest areas (as of 31 XII):</i>	
0,20	0,20	0,20	0,20	<i>in thousand hectares</i>	10
29,7	29,7	29,7	29,8	<i>per capita in ha</i>	11
				<i>Forest cover (as of 31 XII) in %</i>	12
491,0	516,1	532,6	544,9	<i>Removals (timber) per 100 ha of forest area in m³</i>	13
MYŚL					
STRY					
105981,9	108613,1	113883,4	116666,4	<i>Sold production of industry:</i>	
99,7	103,8	104,0	100,8	<i>in million zlotys (current prices)</i>	14
159,5	165,6	172,2	173,6	<i>previous year = 100 (constant prices)</i>	15
486984	490958	504641	507976	<i>2005 = 100 (constant prices)</i>	16
36407	37344	39198	40177	<i>per employee in zł (current prices)</i>	17
				<i>per capita in zł (current prices)</i>	18
WNICTWO					
RUCTION					
				<i>Sales of construction and assembly production^f</i>	
14771,1	14652,9	14656,8	13721,2	<i>(current prices):</i>	
99,4	99,3	99,0	99,4	<i>in million zlotys</i>	19
5074	5038	5045	4725	<i>of which private sector in %</i>	20
				<i>per capita in zł</i>	21
KOMUNIKACJA — stan w dniu 31 XII					
NICATIONS — as of 31 XII					
1763	1751	1727	1750	<i>Railway lines operated – standard gauge^g:</i>	
8,8	8,8	8,7	8,8	<i>in kilometres</i>	22
				<i>per 100 km² of total area in km</i>	23
18856,5	19229,1	19399,9	19510,6	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban):</i>	
94,5	96,4	97,3	97,8	<i>in kilometres</i>	24
				<i>per 100 km² of total area in km</i>	25
1500,0	1552,9	1610,4	1688,6	<i>Registered passenger cars^h:</i>	
515	534	555	582	<i>in thousand units</i>	26
				<i>per 1000 population</i>	27

oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i rybactwo”. d W roku gospodarczym. e W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. f Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykończenia. g W 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku.

conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general information in post-slaughter warm weight. d In farming year. e In 2010 data of the Agricultural Census. f Realized by construction units – by place of performance of railway infrastructure. h Since 2011 including road vehicles having temporary permission (for the period of 30 days) issued at the end of the year.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
TRANSPORT. TELE					
TRANSPORT. TELECOMMU					
	Placówki pocztowe ^a :				
1	w liczbach bezwzględnych	734	733	648	632
2	na 100 tys. ludności	25,2	25,4	22,2	21,7
	Telefoniczne łącza główne ^b :				
3	w tysiącach	916,8	1004,9	678,0	522,7
4	na 1000 ludności	315	348	232	179
HAN					
TRA					
	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
5	w milionach złotych	21666,9	25674,9	37065,0	45629,3
6	na 1 mieszkańca w zł	7434	8883	12709	15652
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	33,0 ^c	27,4	27,6	27,7
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	88,3 ^c	105	106	105
FINANSE					
PUBLIC					
	Budżety gmin ^d				
	Dochody:				
9	w milionach złotych	2595,0	3881,0	6034,8	6634,8
10	na 1 mieszkańca w zł	1336	1883	2876	3162
	Wydatki:				
11	w milionach złotych	2741,2	3921,9	6716,5	6595,3
12	na 1 mieszkańca w zł	1412	1903	3201	3144
	Budżety miast na prawach powiatu				
	Dochody:				
13	w milionach złotych	2163,8	2637,5	3829,4	4367,2
14	na 1 mieszkańca w zł	2224	3180	4681	5344
	Wydatki:				
15	w milionach złotych	2308,3	2412,9	3999,2	4492,2
16	na 1 mieszkańca w zł	2373	2909	4888	5497
	Budżety powiatów				
	Dochody:				
17	w milionach złotych	1029,5	1201,2	1905,1	1944,5
18	na 1 mieszkańca w zł	530	583	908	927
	Wydatki:				
19	w milionach złotych	1052,7	1216,8	2008,1	1920,6
20	na 1 mieszkańca w zł	542	590	957	915
	Budżet województwa				
	Dochody:				
21	w milionach złotych	353,9	621,4	1013,3	1674,2
22	na 1 mieszkańca w zł	121	215	347	574
	Wydatki:				
23	w milionach złotych	350,2	569,4	1303,4	1687,2
24	na 1 mieszkańca w zł	120	197	447	579

a Dane dotyczą operatora pocztowego wyznaczonego; do 2012 r. określanego jako operator publiczny (poczta publiczna); w 2000 r. w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. d Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Data concern the appointed postal operator, until 2012 defined as the public operator (public post); in 2000 post offices and tele 2004 the method of shop survey. d Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
KOMUNIKACJA — stan w dniu 31 XII (cont.)					
NICATIONS — as of 31 XII (cont.)					
				Postal offices ^a :	
611	578	557	574	in absolute numbers	1
21,0	19,9	19,2	19,8	per 100 thous. population	2
				Fixed main line ^b :	
486,9	438,3	389,4	395,2	in thousands	3
167	151	134	136	per 1000 population	4
DEL					
DE					
				Retail sales (current prices):	
44499,7	48173,7	48682,3	51888,4	in million zlotys	5
15287	16563	16756	17869	per capita in zł	6
26,6	26,5	27,8	28,2	Shops (as of 31 XII) in thous.	7
109	110	104	103	Population (as of 31 XII) per 1 shop	8
PUBLICZNE					
FINANCE					
				Budgets of gminas ^d	
				Revenue:	
6477,7	6847,9	7075,5	7878,1	in million zlotys	9
3277	3468	3587	3999	per capita in zł	10
				Expenditure:	
6419,5	6913,9	6880,3	7665,5	in million zlotys	11
3247	3501	3488	3891	per capita in zł	12
				Budgets of cities with powiat status	
				Revenue:	
4868,1	4853,6	4973,3	5468,9	in million zlotys	13
5211	5198	5332	5857	per capita in zł	14
				Expenditure:	
4767,2	5216,5	5297,6	5359,7	in million zlotys	15
5103	5586	5679	5741	per capita in zł	16
				Budgets of powiaty	
				Revenue:	
1881,7	1976,4	1897,0	1903,6	in million zlotys	17
952	1001	962	966	per capita in zł	18
				Expenditure:	
1870,2	1969,2	1870,3	1857,3	in million zlotys	19
946	997	948	943	per capita in zł	20
				Budget of voivodship	
				Revenue:	
1626,4	1727,6	1265,4	1129,2	in million zlotys	21
559	594	436	389	per capita in zł	22
				Expenditure:	
1588,3	1954,3	1301,0	1083,0	in million zlotys	23
546	672	448	373	per capita in zł	24

placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. b Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Dane nieporównywalne

communication service offices. b Data concern operators of the public telecommunication network. c Data are not comparable due to change in

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)**MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
INWESTYCJE. INVESTMENTS.					
	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				
1	w milionach złotych	10167,7	11475,1	17950,2	19615,8
2	na 1 mieszkańca w zł	3488	3970	6155	6729
	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
3	w milionach złotych	107270,1	141158,5	200344,5	228054,2
4	na 1 mieszkańca w zł	36835	48874	68676	78252
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY					
5	Ogółem: w tysiącach	269,7	302,6	331,2	336,9
6	na 10 tys. ludności	926	1048	1135	1156
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:				
7	w tysiącach	58,4	80,2	96,2	104,9
8	1999 = 100	116,5	159,8	191,8	209,0
	w tym:				
9	spółdzielnie	1,6	1,5	1,4	1,4
10	spółki handlowe	13,2	19,0	24,8	28,5
11	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	4,4	5,4	6,5	6,9
12	spółki cywilne	25,6	23,5	23,2	23,8
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:				
13	w tysiącach	211,1	222,5	235,0	232,1
14	1999 = 100	99,0	104,3	110,2	108,8
15	na 10 tys. ludności	725	770	806	796
RACHUNKI REGIONAL					
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
16	w milionach złotych	.	.	123353	139892
17	na 1 mieszkańca w zł	.	.	42295	47986
18	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) – rok poprzedni = 100	.	.	.	102,0
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych	.	.	108562	123974
20	na 1 mieszkańca w zł	.	.	37223	42526
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
21	w milionach złotych	.	.	69992	77324
22	na 1 mieszkańca w zł	.	.	23998	26524
23	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospo- darstw domowych – rok poprzedni = 100	.	.	.	102,1

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywi
a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. b Excluding persons tending private farms in agri

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE ^a					
FIXED ASSETS ^a					
				<i>Investment outlays (current prices):</i>	
20644,0	22111,0	22660,5	21959,7	<i>in million zlotys</i>	1
7092	7602	7800	7562	<i>per capita in zł</i>	2
				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>	
244399,0	260226,3	276655,1	293212,0	<i>in million zlotys</i>	3
83986	89472	95260	100978	<i>per capita in zł</i>	4
W REJESTRZE REGON ^b — stan w dniu 31 XII					
IN THE REGON REGISTER ^b — as of 31 XII					
347,6	351,1	357,1	361,3	<i>Total: in thousands</i>	5
1194	1207	1230	1244	<i>per 10 thous. population</i>	6
				<i>Legal persons and organizational entities without legal personality:</i>	
112,1	116,6	121,8	126,6	<i>in thousands</i>	7
223,4	232,5	242,7	252,5	<i>1999 = 100</i>	8
				<i>of which:</i>	
1,4	1,4	1,4	1,4	<i>cooperatives</i>	9
31,1	33,8	37,5	41,1	<i>commercial companies</i>	10
7,2	7,5	7,6	8,0	<i>of which with foreign capital participation</i>	11
26,4	26,5	26,6	26,6	<i>civil law partnerships</i>	12
				<i>Natural persons conducting economic activity:</i>	
235,5	234,5	235,3	234,7	<i>in thousands</i>	13
110,4	110,0	110,4	110,1	<i>1999 = 100</i>	14
809	806	810	808	<i>per 10 thous. population</i>	15
REGIONALNE ^c					
ACCOUNTS ^c					
				<i>Gross domestic product (current prices):</i>	
140251	145512	151668	.	<i>in million zlotys</i>	16
48179	50031	52203	.	<i>per capita in zł</i>	17
				<i>Gross domestic product (constant prices) – previous year = 100</i>	
100,2	103,2	103,3	.		18
				<i>Gross value added (current prices):</i>	
124518	129050	134554	.	<i>in million zlotys</i>	19
42774	44371	46313	.	<i>per capita in zł</i>	20
				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>	
79676	81771	84294	.	<i>in million zlotys</i>	21
27370	28115	29013	.	<i>per capita in zł</i>	22
				<i>Gross real disposable income in the households sector – previous year = 100</i>	
102,1	102,6	103,9	.		23

dualne w rolnictwie. c Patrz uwagi ogólne do działu „Rachunki regionalne”, ust. 13 na str. 354.

cultural. c See general notes to the chapter “Regional accounts”, item 13 on page 354.

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	W stopniach i minutach In degrees and minutes	W km In km	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				Extreme points of the voivodship border:
na północ (szerokość geograficzna północna)	Kotla	51°48'	x	in the north (northern geographic latitude)
na południe (szerokość geograficzna północna)	Międzylesie	50°06'	x	in the south (northern geographic latitude)
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Bogatynia	14°49'	x	in the west (eastern geographic longitude)
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Dziadowa Kłoda	17°48'	x	in the east (eastern geographic longitude)
Rozciągłość:				Extent:
z południa na północ	x	1°42'	196	from south to north
z zachodu na wschód	x	2°59'	211	from west to east

Źródło: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.
Source: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2016 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2016
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W odsetkach In percent	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	19947	x	Area in km ²
Długość granicy w km	1163	100,0	Length of borders in km
z Czechami	434	37,3	with the Czech Republic
z Niemcami	80	6,9	with Germany
z województwami:			with voivodships:
lubuskim	227	19,5	lubuskie
wielkopolskim	224	19,3	wielkopolskie
opolskim	198	17,0	opolskie

Źródło: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.
Source: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

NAJWYŻEJ ORAZ NAJNIŻEJ POŁOŻONE PUNKTY I MIEJSCOWOŚCI	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>	THE HIGHEST AND THE LOWEST POINTS AND LOCALITIES
Najwyższy położony punkt — Śnieżka	Karpacz	1603	<i>Highest point — Śnieżka</i>
Najniższy położony punkt — Skidniów	Kotla	69	<i>Lowest point — Skidniów</i>
Najwyższa położona miejscowość — Zieleniec	Duszniki-Zdrój	900	<i>Highest locality — Zieleniec</i>
Najniższa położona miejscowość — Skidniów	Kotla	69	<i>Lowest locality — Skidniów</i>

Źródło: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

Source: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 4. NAJWYŻSZE SZCZYT Y GÓRSKIE
THE HIGHEST MOUNTAIN PEAKS

SZCZYT Y GÓRSKIE <i>MOUNTAIN PEAKS</i>	Pasma górskie <i>Mountain range</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>
Śnieżka	Karkonosze	1603
Wielki Szyszak	Karkonosze	1509
Smogornia	Karkonosze	1489
Łabski Szczyt	Karkonosze	1471
Mały Szyszak	Karkonosze	1436
Śnieżnik	Masyw Śnieżnika	1425
Goworek	Masyw Śnieżnika	1314
Wysoka Kopa	Góry Izerskie	1126
Smrek	Góry Izerskie	1124
Kamienica	Góry Izerskie	973
Postawna	Góry Białskie	1124
Smrek	Góry Białskie	1109
Orlica	Góry Orlickie	1084
Zielony Garb	Góry Orlickie	1026
Wielka Sowa	Góry Sowie	1015
Kalenica	Góry Sowie	964
Słoneczna	Góry Sowie	950
Kowadło	Góry Złote	987
Czortowiec	Góry Złote	944
Sasanka	Góry Bystrzyckie	980
Jagodna	Góry Bystrzyckie	975
Skalnik	Rudawy Janowickie	935
Waligóra	Góry Kamienne	934
Suchawa	Góry Kamienne	928
Szczeliniec Wielki	Góry Stołowe	919
Skalniak	Góry Stołowe	915

Źródło: dane Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Source: data of the General Staff of the Polish Armed Forces.

TABL. 5. **NAJDŁUŻSZE JASKINIE W REGIONIE SUDECKIM**
THE LONGEST CAVES IN SUDETY REGION

JASKINIE CAVES	Długość <i>Length</i>	Głębokość <i>Depth</i>
	w metrach <i>in metres</i>	
Jaskinia Niedźwiedzia w Kletnie	4081	118
Jaskinia z Filarami – Prosta	727	.
Jaskinia Gwiaździsta	562	65
Szczelina Wojcieszowska	440	113
Jaskinia na Potoku	280	.
Jaskinia na Ścianie	270	21
Jaskinia Jedynka	230	.
Jaskinia Nowa	227	49
Jaskinia Porcelanowa	211	.
Jaskinia Złota Sztolnia	170	26
Jaskinia Błotna	155	40

Źródło: dane Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi.

Source: data of the Polish Society of Friends of Earth Sciences.

TABL. 6. **WAŻNIEJSZE PRZEŁĘCZE I KULMINACJE NA DROGACH**
MAJOR PASSES AND CULMINATIONS ON THE ROADS

PRZEŁĘCZ KULMINACJA PASS CULMINATION	Miejsce położenia <i>Locality</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>	Droga <i>Road</i>
Okraj	Karkonosze	1046	Kowary – Trutnov
Szklarska	Karkonosze, Góry Izerskie	886	Szklarska Poręba – Harrachov
Bierutowicka	Karkonosze	820	Karpacz – Sosnówka
Lisia	Góry Stołowe	786	Kudowa-Zdrój – Radków
Walimska	Góry Sowie	750	Walim – Pieszyce
Kowarska	Rudawy Janowickie, Karkonosze	727	Jelenia Góra – Kamienna Góra
Woliborska	Góry Sowie	711	Bielawa – Nowa Ruda
Polskie Wrota	Góry Stołowe, Góry Orlickie	660	Kłodzko – Kudowa-Zdrój
Widok	Góry Kaczawskie	613	Jelenia Góra – Świerzawa
Srebrna	Góry Sowie, Góry Bardzkie	586	Ząbkowice Śląskie – Nowa Ruda

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 7. WIĘKSZE RZEKI^a
PRINCIPAL RIVERS^a

RZEKI ^b RIVERS ^b	Długość w km Length in km		Odbiornik ^c Recipient ^c	Powierzchnia zlewni w km ² Drainage basin area in km ²	
	ogółem total	w tym w woje- wództwie of which in voivodship		ogółem total	w tym w woje- wództwie ^d of which in voivodship ^d
Odra	726,0 ^e	204,0	Zalew Szczeciński (Rozto- ka Odrzańska)	119109,2	19696,7
Bóbr	278,3	159,9	Odra	5874,2	4163,5
Nysa Łużycka	197,0 ^e	79,7	Odra	4403,3	626,7
Nysa Kłodzka	188,8	89,9	Odra	4554,3	2050,3
Barycz	136,2	108,8	Odra	5547,1	2639,8
Kwisa	130,4	119,7	Bóbr	1028,5	956,4
Widawa	109,0	83,8	Odra	1745,8	1251,0
Bystrzyca	101,5	101,5	Odra	1320,7	1320,7
Oława	99,0	96,2	Odra	1151,0	876,9
Kaczawa	86,0	86,0	Odra	2262,9	2262,9
Śleza	84,1	84,1	Odra	973,2	973,2

a O powierzchni zlewni w województwie dolnośląskim powyżej 600 km². b Uszeregowane w porządku hydrograficznym. c Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. d Powierzchnię zlewni w województwie dolnośląskim obliczono według Komputerowej Mapy Podziału Hydrologicznego Polski MPHP w skali 1: 50 000. e W tym odcinek graniczny.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

a Of drainage basin area in dolnośląskie voivodship bigger than 600 km². b Listed according to hydrographic order. c River or reservoir into which the water flows. d Drainage basin area in dolnośląskie voivodship was calculated according to A Computer Hydrographical Map of Poland 1: 50 000 of scale map. e Of which the border section.

Source: data of the Regional Water Management Boards in Wrocław.

TABL. 8. WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI WODNE
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FLOW RESERVOIRS	Rzeka River	Rok uruchomienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ Total capacity at maximum accumulation in hm ³	Powierzchnia przy maksymal- nym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Wysokość piętrzenia w m Height of accu- mulation in m
Mietków	Bystrzyca	1986	71,9	9,1	15,3
Pilchowice	Bóbr	1912	50,0	2,4	46,7
Ślup	Nysa Szalona	1978	38,7	4,9	19,1
Topola	Nysa Kłodzka	2003	26,5	3,4	7,8
Leśna	Kwisa	1907	16,8	1,4	35,8
Bukówka	Bóbr	1987	16,8	2,0	22,4
Kozielnio	Nysa Kłodzka	2003	16,4	3,5	8,0
Sosnowka	Czerwonka	2002	14,0	1,8	18,0
Złotniki	Kwisa	1924	12,1	1,2	27,5
Dobromierz	Strzegomka	1987	11,4	1,1	26,7
Lubachów	Bystrzyca	1917	8,0	0,5	38,0
Brzeg Dolny ^a	Odra	1958	8,0	2,1	7,0
Sobieszów ^b	Kamienna	1909	6,7	2,0	9,7
Niedów	Witka	1962	4,9	1,9	12,5
Cieplice ^b	Wrzosówka	1909	4,9	2,1	7,6
Mirsk ^b	Długi Potok	1910	3,9	1,0	12,5
Mysłakowice ^b	Łomnica	1913	3,6	1,0	3,4
Wrzeszczyn	Bóbr	1927	2,0	0,4	15,0
Zatonie	Plebanka	1968	2,0	0,2	31,5

a Stopień wodny. b Zbiornik powodziowy „suchy”.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Flow reservoir. b Flood reservoir “dry”.

Source: data Ministry of the Environment and Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 9. TEMPERATURY POWIETRZA
AIR TEMPERATURES

STACJE METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m <i>Station elevation above the sea level in m</i>	Temperatury w °C <i>Temperatures in °C</i>						
		średnie ^a <i>average^a</i>				skrajne	<i>extreme</i>	amplitudy temperatur skrajnych <i>amplitudes of extreme temperatures</i>
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2016	maksimum <i>maximum</i>	minimum <i>minimum</i>	
						1971-2016		
Wrocław	120	8,7	9,1	9,4	10,5	37,9	-30,0	67,9
Jelenia Góra	342	7,4	7,7	7,8	8,3	35,8	-31,8	67,6
Śnieżka	1603	0,6	1	1,3	1,7	24,6	-32,1	56,7
Kłodzko	356	7.4	7.6	7.9	8.6	35.1	-29.7	64.8

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 10. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIE NIE I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJE METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m <i>Station elevation above the sea level in m</i>	Roczne sumy opadów w mm <i>Total annual precipitation in mm</i>				Średnia prędkość wiatru w m/s <i>Average wind velocity in m/s</i>	Usłonecznienie w h <i>Insolation in h</i>	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a <i>Average cloudiness in octants^a</i>
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2016			
		średnie ^b <i>average^b</i>						
Wrocław	120	569	522	560	611	2,9	1920	5,5
Jelenia Góra	342	678	686	743	757	2,3	1942	5,7
Śnieżka	1603	1150	1101	1141	995	10,5	1374	6,2
Kłodzko	356	576	596	629	609	2,7	1678	5,7

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN 2016

As of 31 XII

WROCŁAW

Stolica województwa
Capital city of voivodship

LEGNICA

Miasta na prawach powiatu
Cities with powiat status

Granica województwa
Voivodship border

Granice powiatów
Powiat borders

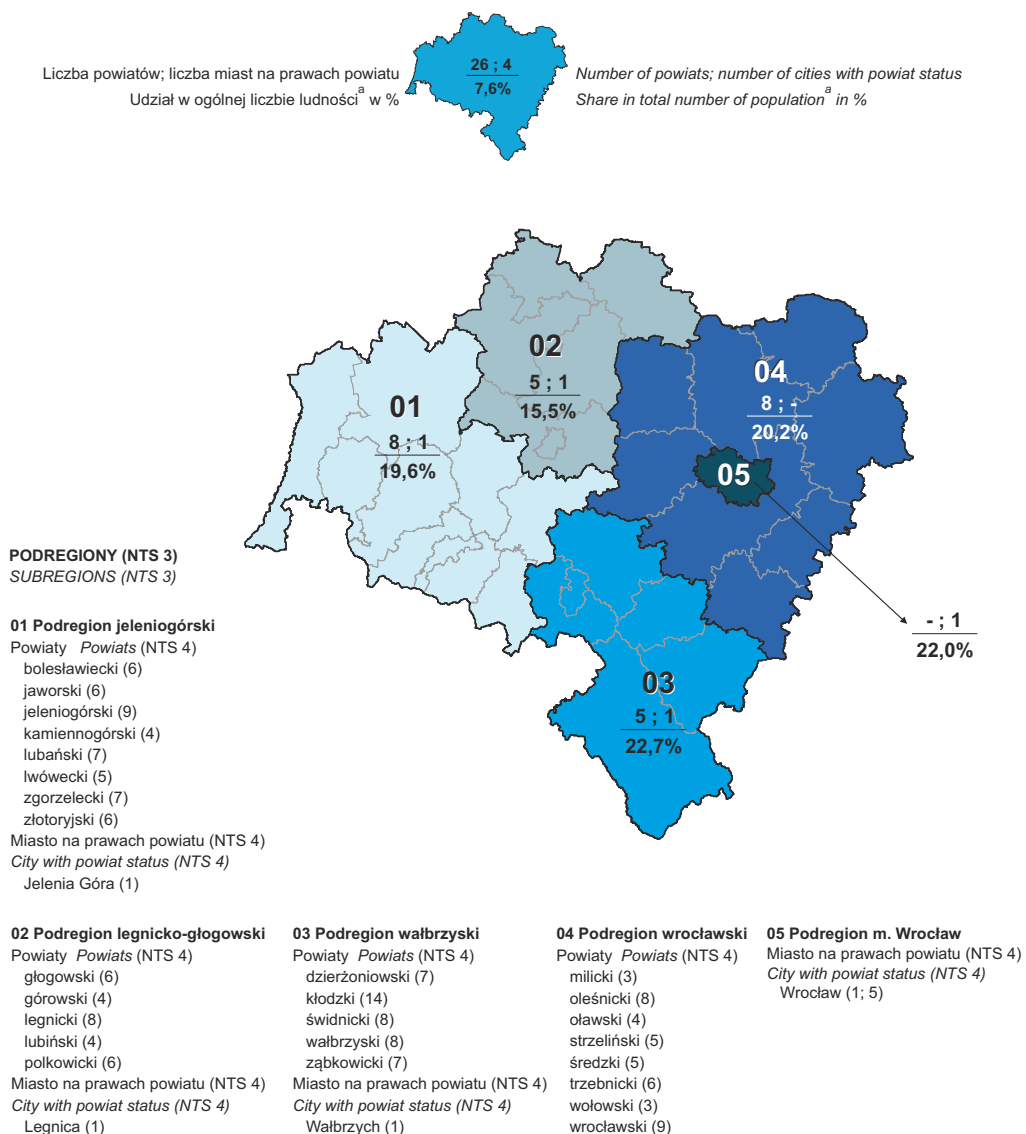
Granice gmin
Gmina borders

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS) W 2017 R.

Stan w dniu 1 I

*DIVISION OF THE DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE
OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS) IN 2017*

As of 1 I

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5), dla m. Wrocław również liczbę dzielnic.
Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses, for Capital city Wrocław number of districts as well.

a Stan w dniu 31 XII 2016 r.; odpowiednio: dla województwa - udział w kraju, dla podregionów - udział w województwie.
a As of 31 XII 2016; respectively: for voivodship - share in country, for subregions - share in voivodship.

DZIAŁ II

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034).

Ewidencja gruntów wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 909, z późniejszymi zmianami). Wyłączenie użytków rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych I-III, a także klas bonitacyjnych IV-VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego oraz gruntów leśnych, wymaga decyzji zezwalających na takie wyłączenie. Do 2008 r. rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu na jej obszarze ochroną również gruntów IV klasy bonitacyjnej pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. do 4 IX 2014 r. przepisy ustawy nie miały zastosowania do użytków rolnych położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolnej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienie oznaczono symbolami: orne – RZ; pastwiska – PsZ.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolnej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gronom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

CHAPTER II

ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and directions in land use** is classified according to ownership and register groups of land included in the register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034).

A land register introduced since 2002 changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previously was included in the item "built-up and urbanized land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item) in agricultural land.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection dated 3 II 1995 (uniform text Journal of Laws 2015 item 909 with later amendments). Designation of agricultural land included in quality classes I-III as well as quality classes IV-VI comprised of origin soils and designation of forest land for above purposes requires a decision to allow such designation. Until 2008 a gmina council might also resolve to protect IV quality class land of mineral origin, located within the gmina. From 2009 to 4 IX 2014 the provisions of the Law did not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ – for arable land and PsZ – for pastures.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land the utility value of which has declined due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Zagospodarowanie gruntów zrehabilitowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem oraz rybactwem)” – jednostek organizacyjnych (włączając fermy przemysłowego chowu zwierząt oraz zakłady zajmujące się produkcją roślinną) wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód (do 2002 r. – do wód powierzchniowych) lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable using that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) in the item “for production purposes (excluding agriculture, forestry, hunting, and fishing)” – organizational entities (including industrial livestock farming and crop production plants) making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;
- 2) in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item “exploitation of water supply network” – all entities supervising the work of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, workplaces, etc.).

4. Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters (until 2002 – surface water) or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). **Data regarding equipment of wastewater treatment plants** concern the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage network of entities engaged in production (including contaminated mine drainage water and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into waters by a separate sewage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoce efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie odprowadzanych ścieków, np. biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (z podwyższonym usuwaniem biogenów, biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

U w a g a. Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności (miast i wsi) korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Mini-

***Mechanical treatment of wastewater** is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation..*

***Chemical treatment of wastewater** consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.*

***Biological treatment of wastewater** occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.*

***Increased biogene removal from sewage** occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.*

***A few steps treatment** of discharged wastewater, e.g. biological with increased biogene removal or mechanical, chemical and biological, was classified as the highest degree of the treatment process (with increased biogene removal, biological or chemical).*

*Data on **municipal wastewater treatment plants** concern those of them which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).*

N o t e. Since 2003 municipal chemical wastewater treatment plants were classified as treatment plants with increased biogen removal from sewage or mechanical treatment plants.

*Data on **(urban and rural) population connected to wastewater treatment plants** are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.*

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

***5. Information regarding emission and reduction of air pollutants** from plants of significant nuisance to air quality concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers,*

strów z dnia 12 X 2015 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. 2015, poz. 1875).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań i może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, pyłów cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, pyłów krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hał produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. 2016 poz. 2134, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlegają cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

dated 12 X 2015, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws 2015, item 1875).

The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

*Data regarding **particulate emissions** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.*

*Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).*

Data regarding particulate and gas emission include organised emission (from technological and heating facilities) and non-organised emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

*Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented with exclusion of carbon dioxide emission.*

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists of maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, Natura 2000 areas, monuments of nature, plant animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2016 item 2134, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguished by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

Parki narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerваты przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Sieć Natura 2000 obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), które do czasu utworzenia w drodze aktu prawnego są obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Podstawą prawną jej funkcjonowania są: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 XI 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana Dyrektywą Ptasią), określająca kryteria do wyznaczenia ostoju dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem oraz dyrektywa Rady 92/43/EEG z dnia 21 V 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana Dyrektywą Siedliskową), określająca zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskin lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats, habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Natura 2000 network includes Special Protection Areas (SPAs) and Special Areas of Conservation (SACs) that until the creation by way of legal act are Sites of Community Importance (SCIs). The legal basis for its functioning are: Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council dated 30 XI 2009 on the conservation of wild birds (Birds Directive), that specifies the criteria to designate and manage special protection areas for endangered bird species as well as Council Directive 92/43/EEC dated 21 V 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora (Habitats Directive), that specifies the rules of protection of the rest of the animal and plant species as well as natural habitats and the procedures of protection of especially important natural areas.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyiska, skałki, jary, gazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21) z późniejszymi zmianami, zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. 2013 poz. 21).

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli w tym samym skutkiem tego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach nieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych własnych i innych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

8. Dane o nakładach na środki trwale służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exsurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

7. Waste means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21) with later amendments, amending the Law dated 27 IV 2001 valid until 2012.

Information regarding waste was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Laws item 1923).

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21).

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste accumulation, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas and waste facilities (including on own and other heaps, settling ponds).

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

8. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

9. Fundusze ekologiczne — fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowy i wojewódzkie, a także do 2009 r. powiatowe i gminne) — są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi); kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska; spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memorialowym (z wyjątkiem kar za naruszenia wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

Od 2010 r. do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil land partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

9. Ecological funds — environmental protection and water management funds (National and voivodship as well as until 2009 powiat and gmina) — are funds created from income originating i.a. from: the payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

Since 2010 the objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, consisting of powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

TABL. 1(11). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2017		2005	2017	SPECIFICATION
	w ha	in ha		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w sto- sunku do 2016 r. increase (+) or decrease (-) in ha in rela- tion to 2016	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna ^b ...	1994776	1994674	1994670	-	690	687	Total area ^b
Użytki rolne	1209396	1196980	1189170 ^c	-1526 ^c	418	410	Agricultural land
w tym:							of which:
grunty orne	871332	875481	862746	-4886	301	297	arable land
sady	7717	7051	10445	4074	2,7	3,6	orchards
łąki trwale	147273	138909	134738	-490	50,9	46,4	permanent meadows
pastwiska trwale	130176	122373	119094	-398	45,0	41,0	permanent pastures
grunty rolne zabudo- wane	29824	29638	29688	115	10,3	10,2	agricultural built-up areas
grunty pod stawami	11502	13191	14547	122	4,0	5,0	lands under ponds
grunty pod rowami	11572	10337	9972	-3	4,0	3,4	lands under ditches
Grunty leśne oraz za- drzewione i zakrze- wione	609284	621204	620518	-7570	211	214	Forest land as well as woody and bushy land
las	595133	607325	612305	390	206	211	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	14151	13879	8213	x	4,9	2,8	woody and bushy land
Grunty pod wodami powierzchniowymi	16193	17692	18265	85	5,6	6,3	Lands under surface waters
płynącymi	12219	15043	15949	69	4,2	5,5	flowing
stojącymi	3974	2649	2316	16	1,4	0,8	standing
Grunty zabudowane i zurbanizowane	131143	133186	142649 ^d	1083	45,3	49,1	Built-up and urbanized areas
w tym:							of which:
tereny mieszkaniowe ...	18543	19928	22885	453	6,4	7,9	residential areas
tereny przemysłowe	12880	13835	14609	173	4,5	5,0	industrial areas
tereny inne zabudo- wane	8497	10281	11857	152	2,9	4,1	other built-up areas
tereny zurbanizowane niezabudowane	5909	5144	5253	-943	2,0	1,8	urbanized non-built-up areas
tereny rekreacji i wy- poczynku	8146	7911	8058	27	2,8	2,8	recreational areas

a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2016. b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. c Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. d Łącznie z gruntami przeznaczonymi na budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

a Population as of 31 XII, respectively for 2004 and 2016. b Land area (including inland waters) as well as part of internal waters. c Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as woody". d Including areas used for public road construction or railways.

TABL. 1(11). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA (dok.)

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2017		2005	2017	SPECIFICATION
	w ha in ha		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w sto- sunku do 2016 r. increase (+) or decrease (-) in ha in rela- tion to 2016		na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Grunty zabudowane i zurbanizowane (dok.) w tym:							Built-up and urbanized areas (cont.) of which:
tereny komunikacyjne ..	70735	69993	72313	-277	24,4	24,9	transport areas
drogi	61571	60953	62994	-276	21,3	21,7	roads
kolejowe	8943	8818	8721	-8	3,1	3,0	railway
inne ^e	221	222	598	7	0,1	0,2	others ^c
użytki kopalne	6433	6094	6121	-55	2,2	2,1	minerals
Użytki ekologiczne	2677	3688	3823	49	0,9	1,3	Ecological arable lands
Niezużytki	13015	12968	12485	-39	4,5	4,3	Wasteland
Tereny różne ^f	13068	8956	7760	-82	4,5	2,7	Miscellaneous land ^d

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2016. ^e Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. ^f Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 XII, respectively for 2004 and 2016. ^e Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. ^f Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2(12). GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE ^a

AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND

DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES ^a

DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM.....	617	159	305	423	TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	590	130	252	404	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I-II	109	22	54	114	mineral: I-II
III	437	102	198	286	III
IV	44	6	-	4	IV
Inne grunty rolne	-	-	1	-	Other agricultural land
Grunty leśne.....	27	29	52	19	Forest land

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

^a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.

TABL. 2(12). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a (dok.)**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND
DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w ha in ha				
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	97	57	114	149	Residential areas
Na tereny przemysłowe	327	16	64	114	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	26	3	9	21	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	57	49	49	25	Minerals
Pod zbiorniki wodne	29	12	-	-	Under reservoirs
Na inne cele	81	22	69	114	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
 Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.
 Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3(13). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

GRUNTY	2005	2010	2015	2016	LAND
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	6764	6049	7946	8052	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	4634	3608	5988	6359	devastated
zdegradowane	2130	2441	1958	1693	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	125	10	69	85	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	8	-	36	5	agricultural
leśne	50	10	11	6	forest
zagospodarowane	7	10	18	23	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4(14). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach	
					in percent	
OGÓŁEM	452,1	465,2	436,1	440,7	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych ...	122,3	102,4	82,7	83,0	18,8	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes

TABL. 4(14). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI (dok.)**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	108,8	91,7	72,6	72,6	16,5	surface
podziemne	9,8	8,1	8,2	8,6	1,9	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	150,2	184,7	180,8	184,9	42,0	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	179,6	178,1	172,6	172,7	39,2	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	58,7	57,8	55,4	51,2	11,6	waters: surface
podziemne	120,9	120,4	117,3	121,6	27,6	underground

a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5(15). **ZUŻYCIÉ WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	380,5	424,0	394,7	402,0	100,0	T O T A L
Przemysł	107,6	117,6	90,7	92,6	23,0	Industry
w tym na cele produkcyjne	104,6	64,7	88,0	89,6	22,3	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	150,2	184,7	180,8	184,9	46,0	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	122,7	121,8	123,2	124,4	31,0	Exploitation of water supply network ^b

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling up and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6(16). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENÍ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE**
ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY
AS WELL AS WATER FOR FILLING UP FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	759	576	530	453	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	8323	8769	8742	8796	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	160879	184652	180750	184911	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	1526	343	459	399	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	2,0	0,6	0,9	0,9	per 1 ha
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	148703	184309	180291	184512	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	17,9	21,0	20,6	21,0	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7(17). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO
THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	235,2	243,4	196,8	200,2	100,0	T O T A L
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	133,2	141,3	89,4	89,1	44,5	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	69,2	51,4	37,4	36,0	18,0	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	102	102,1	107,4	111,1	55,5	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	166	192	159,4	164,3	82,1	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	159,9	177,4	154,4	159,4	79,6	treated
mechanicznie	27,6	36,4	26,9	24,3	12,1	mechanically
chemicznie ^b	26,2	30,1	17,0	20,8	10,4	chemically ^b
biologicznie	52,4	35,2	24,4	25,2	12,6	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	53,7	75,8	86,0	89,0	44,5	with increased biogene removal
nieoczyszczane	6,1	14,5	5,0	4,9	2,4	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	2,3	14,4	4,9	4,8	2,4	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	3,9	0,1	0,1	0,1	0,0	discharged by sewage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 8(18). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA**
ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER
TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

JEDNOSTKI	2005	2010	2015	2016	ENTITIES
O G Ó Ł E M	145	92	100	103	T O T A L
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	83	56	55	57	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	65	53	47	49	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	61	45	41	44	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	4	8	6	5	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	18	3	8	8	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	62	36	45	46	Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewater treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9(19). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	Mecha- niczne <i>Me- chanical</i>	Che- miczne <i>Chemical</i>	Biolo- giczne <i>Biologi- cal</i>	Z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych							Industrial wastewater treatment plants
Liczba	2005	94	21	21	50	2	Number
	2010	81	16	20	42	3	
	2015	69	13	15	39	2	
	2016	71	13	16	40	2	
Przepustowość w dam ³ /d	2005	522,9	233,8	226	59,3	3,8	Capacity in dam ³ /24h
	2010	649,3	372,8	224,6	48,1	3,8	
	2015	305,3	154,1	127,5	20,0	3,7	
	2016	348,1	154,1	168,0	22,4	3,7	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a							Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba	2005	202	1	-	142	59	Number
	2010	208	-	-	138	70	
	2015	227	1	-	162	64	
	2016	224	1	-	160	63	
Przepustowość w dam ³ /d	2005	828,1	37,2	-	376,9 ^b	414	Capacity in dam ³ /24h
	2010	794,5	0,6	-	227,2 ^b	566,7	
	2015	858,3	0,1	-	260,6	597,6	
	2016	786,6	0,3	-	191,7	594,6	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{cd}	2005	74,1	0,0	-	33,4	40,7	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^{cd}
	2010	75,9	-	-	21,5	54,5	
	2015	79,7	0,0	-	16,0	63,7	
	2016	80,7	0,1	-	15,8	64,9	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków — dane szacunkowe, ludność ogółem — na podstawie bilansów. d Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 13 na str. 28.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network. b Refers to equipment for biological treatment. c Population connected to wastewater treatment plants — estimated data, total population — based on balances. d See general notes to the Yearbook, item 13 on page 28.

TABL. 10(20). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII) z liczby ogółem: wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:	150	137	136	138	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII) of number total: possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	108	84	81	82	particulates
gazowych	29	25	27	28	gases
nieposiadające wyników pomiarów: emisji:					without the results of measurements of: emission:
pyłów	49	35	39	42	particulates
gazów	50	35	39	39	gases
imisji	133	112	121	122	imission
Emisja zanieczyszczeń w tys. t: pyłowych	8,0	5,2	2,8	2,4	Emission of pollutants in thous. t: particulates
w tym pyły ze spalania paliw.....	6,1	3,9	1,8	1,3	of which particulates from the combustion of fuels

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 10(20). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**

EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
gazowych (bez dwutlenku węgla)...	107,4	82,9	44,9	40,3	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	60,5	54,2	22,6	20,1	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	9,6	7,8	7,4	7,4	carbon oxide
tlenki azotu	23,2	19,2	12,9	11,1	nitrogen oxides
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tysiącach ton:					in thousand tonnes:
pyłowe	2508,9	2745,7	2282,4	2221,8	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla)	807,7	825,8	559,7	542,5	gases (excluding carbon dioxide)
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	99,7	99,8	99,9	99,9	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla) ...	88,3	90,9	92,6	93,1	gases (excluding carbon dioxide)

TABL. 11(21). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**

AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
-----------------------------------	---------------------	--------------------------------	------------------------------------	---------------------------------	--------------------------------------	----------------

URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII

EQUIPMENT — as of 31 XII

OGÓŁEM	2005	266	41	338	47	141	57
TOTAL	2010	177	39	1331	64	124	49
	2015	165	40	1543	46	103	169
	2016	147	50	1565	42	105	173
Skuteczność:							
Efficiency:							
niska	2005	60	8	56	-	17	x
low	2010	40	9	65	3	11	x
	2015	34	3	36	3	8	x
	2016	31	4	33	3	8	x
średnia	2005	88	19	136	3	32	x
moderate	2010	59	10	99	2	41	x
	2015	48	7	89	6	32	x
	2016	43	8	104	6	31	x
wysoka	2005	118	14	146	44	92	x
high	2010	78	20	1167	59	72	x
	2015	83	30	1418	37	63	x
	2016	73	38	1428	33	66	x

PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam³/hWASTE GAS FLOW in dam³/h

OGÓŁEM	2005	8408	3262	7949	10269	3155	469
TOTAL	2010	5705	4419	8745	9482	2149	1507
	2015	4170	3270	7373	6778	2608	2437
	2016	3608	3695	8353	6446	6648	2329
Skuteczność:							
Efficiency:							
niska	2005	2182	697	508	-	755	x
low	2010	1494	282	593	80	265	x
	2015	762	54	474	80	35	x
	2016	1037	235	481	80	36	x
średnia	2005	1858	319	2183	516	627	x
moderate	2010	1696	1115	1963	293	599	x
	2015	1029	637	1406	24	364	x
	2016	639	619	1499	24	361	x
wysoka	2005	4368	2246	5258	9753	1773	x
high	2010	2515	3022	6189	9109	1285	x
	2015	2379	2579	5493	6674	2209	x
	2016	1932	2841	6373	6342	6251	x

TABL. 12(22). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**

Stan w dniu 31 XII

AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
	w ha in ha			w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM	361597,4	369870,5	371124,9	371513,5	18,6	1279	TOTAL
Parki narodowe	11920,2	11920,5	11928,3	12300,2	0,6	42	National parks
Rezerваты przyrody	10339,7	10486	10688	10688,1	0,5	37	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	196727,4	195437,1	195394,8	195394,8	9,8	673	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	136228,2	138553,7	138435,7	138435,7	6,9	477	Protected landscape areas ^b
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.....	1578,8	8271,5	9476,3	9476,3	0,5	33	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	4803,1	5201,6	5201,7	5218,3	0,3	18	Ecological arable lands
Stanowiska dokumentacyjne.....	-	0,1	0,1	0,1	0,0	0	Documentation sites

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 64. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a See general notes, item 6 on page 64. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13(23). **PARKI NARODOWE**

Stan w dniu 31 XII

NATIONAL PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS		Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha				
		parków narodowych national parks				otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the prote- cted areas)
		ogółem <i>grand total</i>	w tym lasów <i>of which forests</i>	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą ^b <i>of grand total number — strictly protected ^b</i>		
				razem <i>total</i>	w tym lasów <i>of which forests</i>	
OGÓŁEM.....	2005	11920,2	9799,9	2154,4	700,4	21781,0
TOTAL	2010	11920,5	9856,6	2497,1	1065,1	21779,0
	2015	11928,3	9862,0	2846,9	1404,0	21771,3
	2016	12300,2	10220,5	2929,1	1484,3	23598,5
Gór Stołowych		6348,8	5823,4	771,0	771,0	10505,5
Karkonoski		5951,4	4397,1	2158,1	713,3	13093,0

a Powierzchnia parków w granicach województwa. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a Area of parks in the area of the voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14(24). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

L A T A REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		Y E A R S RESERVES
		ogółem total	w tym lasów of which forests	
O G Ó Ł E M	2005	65	10339,7	T O T A L
	2010	66	10486,0	
	2015	67	10688,0	
	2016	67	10688,1	
Faunistyczne.....	4	6435,5	320,0	Fauna
Krajobrazowe.....	5	402,9	402,8	Landscape
Leśne.....	38	2717,8	2496,7	Forest
Torfowiskowe.....	7	856,2	589,5	Peat-bog
Florystyczne.....	8	156,2	65,3	Flora
Przyrody nieożywionej.....	5	119,4	116,8	Inanimate nature

TABL. 15(25). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

L A T A Y E A R S ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b w ha Area ^b in ha			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forests	użytków rolnych agricultural land	wód water
O G Ó Ł E M	2005	207610,9	111821,1	67229,3	9408,1
T O T A L	2010	206320,9	111521,1	67103,3	9408,1
	2015	206320,9	111521,1	67103,3	9408,1
	2016	206320,9	111521,1	67103,3	9408,1
Dolina Baryczy.....		70040,0	29699,0	26165,0	6279,0
Śnieżnicki.....		28800,0	21302,0	7475,0	23,0
Przemkowski.....		22340,0	10714,0	4711,9	1100,6
Chełmy.....		15990,8	7711,2	7341,5	110,2
Rudawski.....		15705,0	8884,0	5659,0	183,0
Dolina Bobru.....		10943,0	4482,0	6032,0	429,0
Dolina Bystrzycy.....		8570,0	2162,0	4923,0	1000,0
Ślężański.....		8190,0	5569,0	2220,0	14,0
Gór Sowich.....		8140,7	7917,4	219,2	4,1
Dolina Jezierzycy.....		7953,0	4579,0	1257,0	218,0
Sudetów Wałbrzyskich.....		6493,0	5721,5	739,3	32,2
Książański.....		3155,4	2780,0	360,4	15,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks.

TABL. 16(26). POMNIKI PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2638	2625	2541	2543	T O T A L
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa.....	2248	2279	2189	2185	Individual trees
Grupy drzew.....	229	186	187	189	Tree clusters
Aleje.....	69	60	62	62	Alleys
Głazy narzutowe.....	42	36	38	41	Erratic boulders

TABL. 17(27). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR LANDFILL SITES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	99	139	166	168	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	34882,1	33550,4	35462,7	35579,0	Waste generated (during the year) in thous. t
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t	558727,7	594361,2	631003,8	641529,9	Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	220,9	471,7	750,5	886,6	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha: niezrekultywowane (stan w końcu roku)	2731,8	2611,9	2516,8	2483,0	Area of storage yards in ha: non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku)	13,1	13,2	2,2	-	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 18(28). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2016 R.**

WASTE^a BY TYPE IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year						Odpady dotych- czas składo- wane (na- groma- dzone ^b ; stan w końcu roku) Waste land- filled up to now (accumu- lated ^b ; end of the year)
	ogółem grand total	pod- dane odzys- kowi ^c reco- vered ^c	unieszkodliwione ^c disposed ^c		prze- ka- zane innym odbiór- com trans- ferred to other recipients	maga- zyno- wane czasowo temporally stored	
			razem total	w tym składo- wane ^d of which land- filled ^d			
w tys. t in thous. t							
OGÓŁEM TOTAL	35579,0	718,1	466,3	437,6	33838,8	555,8	641529,9
w tym: o which:							
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych..... Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste	69,7	-	9,0	9,0	56,8	3,9	292,5
Mieszaniny popiołów lotnych i odpadów stałych z wapnio- wych metod odsiarczania gazów odlotowych..... Mixtures of fly ash and solid waste originating from lime- stone methods of desulphuri- sation of waste gases	1710,0	-	-	-	1710,0	-	-
Popioły lotne z węgla Coal fly ash	117,6	-	-	-	117,6	-	-
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów Slag, furnace ash and particu- lates from boilers	80,3	-	-	-	76,8	3,5	244,5

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c We własnym zakresie przez wytwórcę. d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, settling ponds). c By waste producer on its own. d On own and other landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 19(29). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**

*OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a
(current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska	429489,6	701753,7	1170672,7	313978,1	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.....	53450,9	46349,4	539752,8	112466,3	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni.....	24849,6	11658,2	18660,0	9116,4	of which outlays on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód.....	265431,9	571860	522085,1	149889,9	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych.....	59333,7	161329,5	78620,2	14862,2	municipal wastewater treatment sewage network discharging wastewater and precipitation water
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	173246,9	346916,6	428335,7	119872,5	
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych....	61331,6	54325,2	49637,3	28154,0	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport.....	6688,8	4743,9	10703,4	9269,6	waste collection ^b and transport
w tym selektywne zbieranie odpadów.....	6187,7	1214,8	5595,7	8293,3	of which selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	4260,6	8660,6	21831,7	11585,2	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych ...	5563	2843,5	2149,3	1283,7	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu.....	130	1478,6	-	-	Protection of nature, biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	4299,7	14402,6	10496,8	6185,8	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	191372,3	288352,8	616785,8	345518,0	Water management
Ujęcia i doprowadzenia wody	78556,2	127434,2	100455,9	68506,8	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	60951	29781,7	41555,7	14862,6	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	32303,9	90558	66821,7	129891,5	Water reservoirs and falls
Regulacja i zabudowa rzek i potoków	7187,4	22583,6	284390,6	1080,7	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp.....	12373,8	17995,3	123561,9	131176,4	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments localization; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 20(30). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	1657	466	785	21	particulates
gazowych	29	59	770	16436	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	310,8	256,8	588,9	212,9	wastewater
wody opadowe	28,2	62,1	69,2	29,8	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	6	7	5	3	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	4	5	5	1	of which municipal
mechaniczne	3	3	-	-	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	2	4	5	3	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	1	-	-	-	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	3759	5487	2561	1170	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	3649	2582	2161	130	of which municipal
mechanicznych	910	640	-	-	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	739	4847	1661	1170	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	2110	-	900	-	with increased biogene removal ^a

a W tym chemiczne.

a Of which chemical.

TABL. 20(30). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					Wastewater management and protection of waters (cont.)
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	7	69	204	63	facilities
przepustowość w m ³ /d	9	51	508	73	capacity in m ³ /24h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	3	-	2	-	facilities
przepustowość w m ³ /d	126200	-	2730	168	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	-	1	1	-	facilities
wydajność w t/r	-	6000	4500	-	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	1	-	-	-	facilities
powierzchnia w ha	1,5	-	-	3,0	area in ha
wydajność w t/r	5500	-	-	240000	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	-	-	114	-	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d	7543	2522	2407	3378	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	3461	6911	5640	3546	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	235,4	269,2	197,7	197,3	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w tys. m ³	178,0	-	-	-	Capacity of water reservoirs in thous. m ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	12,3	7,9	10,8	0,2	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	-	-	20,2	-	Flood embankments in km

b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

b Excluding municipal waste. c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 21(31). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	133773	147425,3	348448,6	94849,0	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	13435	20883,3	165579,6	30744,1	32,4	Protection of ambient air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	61391,4	90584,6	137641,1	28788,5	30,4	Wastewater management and protection of waters
Gospodarka odpadami	21135,5	5079,2	7782,7	13622,7	14,4	Waste management
Pozostałe	37811,1	30878,3	37445,2	21693,8	22,9	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22(32). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Opłaty za korzystanie ze środowiska	127381,3	153901,3	115479,1	107438,0	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	42372,6	52698,3	39016,2	33196,1	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	54738,5	56429,1	28885,8	23268,1	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	584,7	204,3	-	594,8	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	227,7	92,1	-	71,3	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	257,3	26,4	-	9,6	Permissible emission of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2016, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 16 XI 2014 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. 2014 poz. 1145).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - terenowe organy administracji rządowej niezespołonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

A gmina is a basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, starting from the day of election.

3. The demographic and occupational characteristic of councillors in local government units is based on reporting results for 2016, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 16 XI 2014 local government elections.

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws 2014 item 1145).

4. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - principle and central institutions (e.g., chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);
- 2) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);

- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urzędów wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

- 3) some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.

Local government administration comprises:

1) *gminas and cities with powiat status:*

- *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
- *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*

2) *powiats, i.e., powiat's starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*

3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

Local government appeal councils are bodies competent for examining, i.e., appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

5. *Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1(33). JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powiaty	26	26	26	26	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	3	3	4	4	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	169	169	169	169	<i>Gminas</i>
miejskie	36	36	36	35	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie	55	55	55	56	<i>urban-rural</i>
wiejskie	78	78	78	78	<i>rural</i>
Miejscowości wiejskie	2556	2554	2527	2532	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	2298	2305	2311	2321	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2(34). GMINY W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2016

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni ^a Area ^a							300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		5,0 – – 19,9 km ²	20,0 – – 49,9	50,0 – – 99,9	100,0 – – 149,9	150,0 – – 199,9	200,0 – – 249,9	250,0 – – 299,9	
OGÓŁEM	169	10	22	51	44	18	11	8	5
TOTAL									
Poniżej 2500	3	-	1	2	-	-	-	-	-
<i>Below</i>									
2500 – 4999	33	2	4	19	8	-	-	-	-
5000 – 7499	42	2	3	17	15	3	-	1	1
7500 – 9999	22	-	-	5	8	5	2	1	1
10000 – 14999	22	1	2	4	7	4	2	2	-
15000 – 19999	16	2	1	1	2	2	5	2	1
20000 – 39999	23	3	8	1	3	4	2	1	2
40000 – 99999	4	-	3	-	1	-	-	-	-
100000 – 199999	2	-	-	2	-	-	-	-	-
200000 i więcej	1	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>and more</i>									

a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km².a Gminas with area below 5,0 km² were not appear.

TABL. 3(35). POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2016

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni ^a <i>Area</i> ^a						
		50,0 – – 99,9 km ²	100,0 – – 299,9	300,0 – – 499,9	500,0 – – 999,9	1000,0 – – 1499,9	1500,0 – – 1999,9	2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM	30	2	2	5	16	4	1	-
TOTAL								
Poniżej 50000	7	-	-	1	6	-	-	-
<i>Below</i>								
50000 – 74999	8	-	-	2	6	-	-	-
75000 – 99999	6	-	1	1	2	2	-	-
100000 – 149999	6	2	-	1	1	2	-	-
150000 – 199999	2	-	-	-	1	-	1	-
500000 i więcej	1	-	1	-	-	-	-	-
<i>and more</i>								

^a Nie wystąpiły powiaty o powierzchni poniżej 50,0 km².^a Powiats with area below 50,0 km² were not appear.

TABL. 4(36). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2016

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	

OGÓŁEM

TOTAL

OGÓŁEM	2639	108	510	36	TOTAL
W tym kobiety	853	32	135	9	<i>Of which women</i>

WEDŁUG WIEKU

BY AGE

18–29 lat	96	2	5	-	18–29
30–39	470	27	47	4	30–39
40–49	635	14	121	12	40–49
50–59	746	28	190	7	50–59
60 lat i więcej	692	37	147	13	60 and more

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe	1067	83	407	34	<i>Tertiary</i>
Policealne i średnie	1111	21	88	2	<i>Post-secondary and secondary</i>
Zasadnicze zawodowe	440	2	14	-	<i>Basic vocational</i>
Podstawowe	21	2	1	-	<i>Primary</i>

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 4(36). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2016 (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city coun- cils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW ^b BY OCCUPATIONAL GROUPS ^b					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	198	36	241	21	Managers
Specjaliści	674	37	144	13	Professionals
Technicy i inny średni personel	418	10	37	-	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	210	11	22	-	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy ...	334	7	22	-	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	354	1	24	1	Skilled agricultural forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieś- lnicy	145	-	4	-	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	124	-	2	-	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy wykonujący prace proste	54	-	1	-	Elementary occupations
Siły zbrojne	32	-	4	-	Armed forces occupations

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 82; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. b See general notes, item 3 on page 82; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5(37). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**

PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie average employment				przeciętne miesięczne wynagro- dzenia brutto ^a w zł average monthly gross wages and salaries ^a in zł				
OGÓŁEM	26829	30646	29195	29093	2923,48	3936,59	4607,39	4819,79	TOTAL
w tym:									of which:
Administracja państwowa	11003	10612	9797	9687	3148,03	4136,95	4634,03	4957,32	State administration
Administracja samorzą- du terytorialnego	15765	19961	19326	19333	2757,51	3822,37	4587,07	4744,22	Local government administration
gminy i miasta na pra- wach powiatu	10935	13690	13075	13099	2929,05	3908,86	4675,03	4820,42	gminas and cities with powiat status
powiaty	4102	4737	4415	4393	2158,93	3304,55	3996,87	4170,55	powiats
województwo	728	1534	1836	1841	3553,58	4649,54	5377,37	5570,90	voivodship

a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” ust. 3 na str. 157.

a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 157.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1137.) i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 2137 z późn. zm.) lub innych ustaw szczególnych.

2. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie policyjnych systemów informacyjnych.

3. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

4. **Wpływ spraw do sądów** oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

5. **Sądy apelacyjne** rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

6. **Sądy okręgowe** rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych. Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze.

7. **Sprawą załatwioną** jest:

- 1) w sądownictwie administracyjnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie kończące postępowanie, połączono ją z inną sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, przekazano do innego sądu administracyjnego lub też zakreślono zgodnie z zasadami biurowości. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną z chwilą wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, które dotyczy ostatniej z osób;
- 2) w sądownictwie powszechnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, uniform text Journal of Laws 2016 item 1137), the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, unified text: Journal of Laws 2016 item 2137 with later amendments) or other specific laws.

2. An **ascertained crime** is an event which after the completion of preparatory proceedings, was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of police information systems.

3. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

4. **Incoming cases** are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

5. **Appeal courts** consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

6. **Regional courts** consider cases relegated by the laws in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance. Not all regional courts try commercial cases.

7. **A resolved case is:**

- 1) in administrative courts – a case in regard to which sentence or an order closing the proceedings has been issued, or combined with another case for joint examination and resolution, or which has been transferred to a different kind of administrative court or marked as resolved according to office administration rules. A case that involves a number of persons is considered resolved when an order closing the proceedings concerning the last of the persons in question is passed;
- 2) in common courts – a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

Liczba spraw do załatwienia (w Sądzie Najwyższym – do rozstrzygnięcia) jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończone w latach poprzednich.

8. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czynny karalny w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1654, z późniejszymi zmianami).

Zmiany dokonane w ustawie, które weszły w życie z dniem 2 I 2014 r., zniósł dwuetapową procedurę postępowania sądów wobec nieletnich. Przed zmianami sędzia, w momencie wpływu sprawy do sądu, mógł wszcząć postępowanie wyjaśniające wobec nieletniego, a następnie wobec tego samego nieletniego mógł wydać postanowienie o rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu lub rozprawie w postępowaniu opiekuńczo-wychowawczym lub w postępowaniu poprawczym. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie nowych przepisów rozpatrywane były według dwuetapowej procedury. Zgodnie z obowiązującą jednoetapową procedurą sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karalnego przez nieletniego.

Sprawy rodzinne rozpoznawane są przez sądy rodzinne, które działają jako wydziały rodzinne i nieletnich w sądach rejonowych, z wyjątkiem niektórych spraw, np. o rozwód i separację rozpoznawanych przez wydziały cywilne sądów okręgowych na podstawie ustawy z dnia 27 VII 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2062, z późn. zm).

9. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

10. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych — wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

11. Pożary są to niekontrolowane procesy palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, a stwarzające zagrożenie dla życia, środowiska i mienia.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

The number of pending cases (in the Supreme Court – cases waiting for decision) is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.

The resolved cases and completed proceedings in the given year also include the cases unresolved from previous years.

8. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteracting the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13–16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1654, with later amendments).

Amendments to the law entered into force as of 2 I 2014 abolished the two-stage court proceedings against juveniles. Before the amendments, the judge, at the time the case was brought into the court, could institute investigative proceedings against a juvenile and then, with regard to the same juvenile issue the decision on the examination of the case in the course of tutorial and educational proceedings or correctional proceedings. Cases instituted before the effective date of new regulations were examined according to two-stage procedure. According to the valid single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges of cases in which occur suspicion of demoralization or commitment punishable act by a juvenile.

Family cases are heard by family courts which act as family and juvenile departments in district courts, with the exception of some cases (e.g., divorce and separation), which have been transferred to civilian regional courts on the basis of the Law on Common Courts, dated 27 VII 2001 (Journal of Laws 2016 item 2062, with later amendments).

9. Adult convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years.

10. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

11. Fires are out-of-control burning process in places not suitable for this.

Local threats are events different from fires being a result of civilization development and law of nature, creating threat to live, environment and property.

False alarms are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.

Uwaga do tablic 1, 2

Od 2014 r. dane nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie ze zmienioną metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

Note to tables 1, 2

Since 2014 data do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the amended methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

TABL. 1(38). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	123501	114342	79395	74705	T O T A L
w tym w miastach	105009	96460	65073	61248	of which urban areas
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	2560	2829	1379	1445	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo – art. 148 kk	70	63	51	53	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	1131	1418	740	852	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bóje lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	1131	1019	394	367	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	18790	14201	7017	7090	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	17240	13010	5393	4947	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	4061	4009	2583	2542	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obywatelności – art. 197–205 kk	467	366	295	343	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	205	97	121	115	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	2441	3220	1978	1896	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	1633	1444	931	1001	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	1613	1831	295	258	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk ^b	2129	3882	2331	1982	Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code ^b
w tym:					of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	250	518	543	494	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	422	535	372	299	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code

a Łącznie z prokuraturą. b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

a Including prosecutor's office. b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1(38). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2015	2016	SPECIFICATION
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	826	1719	1064	995	<i>Insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code</i>
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231 250a, 296a i 296b kk	619	1720	228	129	<i>Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	2554	2707	1684	1534	<i>Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code</i>
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	764	392	1219	713	<i>Against public order – Art. 252–264 Criminal Code</i>
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk ^c	5190	4345	4206	4169	<i>Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code ^c</i>
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk ^d	70946	67110	49387	44721	<i>Against property – Art. 278–295 Criminal Code ^d</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^e kk	27662	24122	17821	16766	<i>Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279^e Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu	2709	1517	1238	1242	<i>of which automobile theft</i>
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	711	456	303	276	<i>Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^f	21172	16412	12167	11330	<i>Burglary – Art. 279 Criminal Code ^f</i>
Rozbój – art. 280 kk	2700	2179	737	738	<i>Robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	168	161	131	146	<i>Theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	641	643	47	50	<i>Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	7277	10828	11077	8121	<i>Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk ^g	1516	1907	549	395	<i>Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code ^g</i>
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	539	351	412	250	<i>Against money and securities trading Art. 310–315 Criminal Code</i>
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					<i>Crimes by specific laws:</i>
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.) ...	217	64	20	14	<i>On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356 with later amendments)</i>
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)	1039	178	125	92	<i>On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)</i>
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198, z późn. zm.) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 124)	7448	5507	4830	4945	<i>On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)</i>
Przestępstwa skarbowe – kks	244	62	66	67	<i>Fiscal offences – Penal Fiscal Code</i>
W tym akcyza	25	28	31	32	<i>Of which excise</i>

a Łącznie z prokuraturą. c Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). d Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). e Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. f Z wyłączeniem kradzieży samochodu. g Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Including prosecutor's office. c Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). d Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents"). e Exclusively in regard to automobile theft by burglary. f Excluding automobile theft by burglary. g Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2(39). WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ
 RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2015	2016	SPECIFICATION
	w %		in %		
O G Ó Ł E M	64,3	67,8	60,3	60,7	T O T A L
w tym przestępstw ^b :					of which of crimes ^b :
Przeciwko życiu i zdrowiu	85,0	87,5	82,1	80,5	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,0	99,0	97,9	97,7	Against public safety and safety of transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	94,7	95,8	89,1	88,1	Against freedom, freedom conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	91,9	86,3	79,3	77,6	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	99,8	100,0	98,8	98,7	Against the family and guardianship
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej ...	99,3	98,9	78,0	80,7	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu	43,1	48,9	43,5	41,0	Against property

a Łącznie z prokuraturą. b Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 89.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Including prosecutor's office. b See Criminal Code articles table 1 on page 89.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3(40). WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH
 INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS — courts of first instance					
O G Ó Ł E M	756835	985052	912751	927985	T O T A L
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	156484	46916	31095	31635	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie		41419	46172	37322	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		97746	94744	94828	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	394840	571221	552769	581943	Civil
w tym wieczysto-księgowe ^b	200547	259578	269258	303943	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	100479	133695	124056	123984	Family
Z zakresu prawa pracy	20327	8123	6122	5216	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3138	2324	3333	2827	Related to social security law
Gospodarcze ^c	37606	39440	54460	50230	Commercial law ^c
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal					
O G Ó Ł E M	80067	73059	81169	78296	T O T A L
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	29969	971	896	757	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		32198	33085	31220	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}		27148	29718	30449	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	3821	1513	1369	1227	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	14251	9245	10340	7794	Related to social security law
Gospodarcze	4603	4014	5761	6849	Commercial law

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.a., divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4(41). WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2016 R.
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2016

INCOME CASES IN THE COMMON COURTS IN 2010

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Okręgi Districts				SPECIFICATION
	Total	jelenio- górski	legni- cki	świdni- cki	wroc- ławski	
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS — courts of first instance						
Ogółem sprawy	927985	147257	169208	208176	403344	Total cases
w tym sprawy:						of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	31635	6200	6438	6995	12002	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	37322	7539	7485	7181	15117	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	94828	18701	18022	19166	38939	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	581943	90224	104580	125383	261756	Civil
w tym wieczysto-księgowe ^b	303943	45999	49599	55178	153167	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	123984	19993	23955	39268	40768	Family
Z zakresu prawa pracy	5216	649	932	1235	2400	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecz- nych	2827	334	391	437	1665	Related to social security law
Gospodarcze ^c	50230	3617	7405	8511	30697	Commercial law ^c
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal						
Ogółem sprawy	78296	10058	12457	14825	40956	Total cases
w tym sprawy:						of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	757	132	101	154	370	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	31220	4279	3754	6708	16479	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	30449	4450	4677	5839	15483	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	1227	175	202	259	591	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecz- nych	7794	1022	1309	1865	3598	Related to social security law
Gospodarcze	6849	x	2414	x	4435	Commercial law

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).
Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.e., divorce).
Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5(42). DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGA-
NE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC
ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	46677	40830	21541	23576	T O T A L
w tym mężczyźni	42924	37339	19368	21238	<i>of which men</i>
w tym za przestępstwa ^a :					<i>of which for crimes^a:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	5051	4324	2852	2838	Against life and health
w tym:					<i>of which:</i>
Zabójstwo	71	56	22	41	<i>Homicide</i>
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	1893	1545	954	893	<i>Damage to health, participation in violence or assault</i>
Przeciwko bezpieczeństwu w komu- nikacji	15301	12305	4692	5225	Against safety in transport
W tym za prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nie- trzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	14430	11699	4139	4049	<i>Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajowości	1147	1121	974	987	Against freedom, freedom of con- science and religion, sexual free- dom and morals
W tym zgwałcenie	95	73	68	62	<i>Of which rape</i>

a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 89.

a See Criminal Code articles table 1 on page 89.

TABL. 5(42). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGA-
NE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO (dok.)**
*ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC
ACCUSATION (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Przeciwko rodzinie i opiece	1889	2661	1367	1448	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	1180	1073	676	692	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	15662	13179	8031	9137	Against property
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy	5274	4224	2513	3055	Property theft
Kradzież z włamaniem	2771	1923	1505	1648	Burglary
Rozbój	859	710	398	491	Robbery

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6(43). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	37592	39078	23944	22158	T O T A L
O rozwód	7751	8620	7346	7558	By divorce
O separację	920	410	278	285	By separation
O alimenty	11890	13006	9505	8198	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśnia- jącym:					Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:
w związku z demoralizacją	2592	3239	x	x	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	8947	8035	x	x	involving punishable acts
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozpra- wie:					Concerning juveniles ^a at session or hearing:
w związku z demoralizacją	1564	2061	x	x	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	3928	3707	x	x	involving punishable acts
Nieletnich ^a w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					Concerning juveniles ^a in investigation of case in which occur suspicion:
demoralizacji	x	x	2955	3040	of demoralization
popelnienia czynu karalnego	x	x	3860	3077	of committing punishable acts

^a Dane dotyczą osób; w 2014 r. zmieniła się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 88.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons; in 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 8 on page 88.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7(44). **SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2016 R.**
FAMILY CASES RESOLVED IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi Districts				SPECIFICATION
		jelenio- górski	legnicki	świdnicki	wrocławski	
O G Ó Ł E M	22158	3865	5188	5915	7190	T O T A L
O rozwód	7558	1337	1542	1803	2876	By divorce
O separację	285	48	63	65	109	By separation
O alimenty	8198	1533	1932	2186	2547	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu w sprawach, w których za- chodzi podejrzenie:						Concerning juveniles ^a in investigation of case in which occur suspicion:
demoralizacji	3040	438	858	1089	655	of demoralization
popelnienia czynu karal- nego	3077	509	793	772	1003	of committing punisha- ble acts

^a Dane dotyczą osób; w 2014 r. zmieniła się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 88.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons; in 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 8 on page 88.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8(45). PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM ^a

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	27	4	1	1	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	2	1	1	1	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	33	29	27	26	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	840	819	835	828	Cooperatives
Spółki jawne	1693	2269	2544	2568	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	9797	14631	25187	28295	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej ^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities ^c
Stowarzyszenia ^d	2907	4186	5577	5764	Associations ^d
Związki zawodowe	539	572	579	578	Trade unions
Izby gospodarcze	15	17	18	19	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	5010	35859	54512	60047	Total debtors

^a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy we Wrocławiu. ^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Registration court conducting the National Judicial Register in dolnośląskie voivodship is the District Court in Wrocław. ^b Conducting economic activity. ^c Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". ^d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 9(46). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ ^aREGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pożary^b	16169	14482	22816	13420	Fires^b
małe	14493	13698	21476	12940	small
średnie	1589	741	1222	440	medium
duże	75	34	109	33	large
bardzo duże	12	9	9	7	very large
w tym:					of which:
nieostrożność osób dorosłych	5486	4426	7477	3501	carelessness of adults
nieostrożność nieletnich	273	139	121	66	carelessness of juveniles
podpalenie umyślne	4727	3208	8206	4070	arsons
Miejscowe zagrożenia	16807	26105	26131	24264	Local threats
Falszywe alarmy	1264	1863	3066	3237	False alarms
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych:					Rescue personnel participating in rescue operations:
pożary	86142	100002	183447	110699	fires
miejscowe zagrożenia	75393	153205	164449	160382	local threats
Wypadki z ludźmi	3344	4773	6353	6983	Casualties
ofiary śmiertelne	319	496	411	418	fatalities
Ranni i poparzeni	3025	4277	5942	6565	Injured and burnt
w tym ratownicy	57	54	67	60	of which rescue personnel

^a Łącznie z działalnością innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (m.in. ochotniczych i zakładowych straży pożarnych, zakładowych i terenowych służb ratowniczych). ^b Pożary małe o powierzchni obiektów do 70 m², średnie – 71 do 300 m², duże – 301 do 1000 m², bardzo duże – powyżej 1000 m².

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

^a Including activity of other fire protection entities (among others volunteer and company fire services, company and local rescue services). ^b Small fires – area of object to 70 m², medium – 71 up to 300 m², large – 301 up to 1000 m², very large – over 1000 m².

S o u r c e: data of the Voivodship State Fire Headquarters in Wrocław.

TABL. 10(47). MIEJSCA POWSTANIA POŻARÓW I MIEJSCOWYCH ZAGROŻEŃ ORAZ STRATY MATERIALNE
TYPE OF PLACES WHERE FIRES AND LOCAL THREATS OCCURED AND MATERIAL LOSSES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pożary^a	16169	14482	22816	13420	Fires^a
Obiekty:					Type of places:
mieszkalne	2881	3310	3300	3402	homes
użyteczności publicznej	255	200	239	244	public
magazynowe	116	108	128	99	warehouse
produkcyjne	189	213	203	229	production
Środki transportu	615	818	802	917	Means of transport
Lasy	469	226	781	338	Forests
Uprawy	4671	3350	6949	2603	Crops
Inne (garaże, śmietniki, trawy itp.)	6973	6257	10414	5588	Others (garages, refuse heaps, grasses etc.)
Miejscowe zagrożenia^a	16807	26105	26131	24264	Local threats^a
Obiekty:					Type of places:
mieszkalne	4867	10267	8210	8276	homes
użyteczności publicznej	1465	1673	1151	1144	public
magazynowe	57	121	73	59	warehouse
produkcyjne	159	327	239	222	production
Środki transportu	3682	4400	4861	5405	Means of transport
Lasy	32	61	95	72	Forests
Uprawy	137	167	288	167	Crops
Inne (garaże, śmietniki, trawy itp.)	6408	9089	11214	8919	Others (garages, refuse heaps, grasses etc.)

^a Łącznie z działalnością innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (m.in. ochotniczych i zakładowych straży pożarnych, zakładowych i terenowych służb ratowniczych).

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

^a Including activity of other fire protection entities (among others volunteer and company fire services, company and local rescue services).

Source: data of the Voivodship State Fire Headquarters in Wrocław.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:

- 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy.
Bilanse ludności sporządza się dla okresów między-spisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgoni) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 m-ce) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych (zameldowania i wymeldowania na pobyt czasowy z/do innych gmin);
- 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
- 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
- 4) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych rozwodach.

2. Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

– dla lat 2000-2009 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000 i 2001 zastosowano podział administracyjny obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny);

– od 2010 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.; dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny).

3. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku **poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. Chapter's tables were compiled on the basis of:

- 1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 – above 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent (registering and cancelling registration for temporary stay from/to other gminas);
- 2) the registers of the Ministry Digital Affairs – on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
- 3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
- 4) documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for divorces.

2. Data about population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were prepared assuming the number of population balanced on:

– for 2000-2009 – the basis of results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000 and 2001 was applied the administrative division of the obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment);

– since 2010 – the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 was applied the administrative division of the obligatory as of 31 XII 2011; for remaining years – on administrative division in force at a given moment).

3. The working age population refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

4. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dietności, umieralności i migracjach zagranicznych. Dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz. ust. 3 na str. 96.

5. Prognoza gospodarstw domowych do 2050 r. została opracowana w 2016 r. na podstawie wyników spisów z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz założeń dotyczących tendencji w kształtowaniu się procesów demograficznych, społecznych i ekonomicznych zachodzących w Polsce, szczególnie wynikających z zachowań prorodzinnych i promażeńskich osób młodych, które uczestniczą w procesie formowania się rodzin i tworzenia nowych gospodarstw domowych.

6. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

7. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania męża przed ślubem, a jeśli mąż mieszkał na stałe za granicą – według miejsca zameldowania żony przed zawarciem związku małżeńskiego;
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron, przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia – według miejsca zamieszkania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i jednym Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

4. Population projection was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as of 1 I 2014) as well as assumption on fertility, mortality and international migration. Data about population by working and post-working age are given assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age 60/65; see item 3 on page 96.

5. The households projection until 2050 was calculated in 2016 on the basis of the results of censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and assumptions about trends in the development of demographic, social and economic processes in Poland, especially under the pro-family and pro-marriage behavior patterns of young people who participate in the formation of families and the creation of new households.

6. Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

7. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before contracting of a marriage or by the wife's place of residence if her husband stayed permanently abroad before contracting of a marriage;
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used);
- divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken);
- births – according to the mother's place of permanent residence;
- deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.

Data on **marriages** refer to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canon law marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and one Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Do 2014 r. źródłem danych o **urodzeniu żywym** i **mar-twym** był, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publi-czną, dokument Ministerstwa Zdrowia podstawowy dla akt stanu cywilnego „Pisemne zgłoszenie urodzenia dziecka”. Od 2015 r. źródłem danych:

– medycznych o urodzeniu żywym jest dokument Ministerstwa Zdrowia „Karta urodzenia”, natomiast dane demograficzno-społeczne pochodzą z rejestru stanu cywilnego oraz rejestru PESEL;

– o urodzeniach martwych jest sprawozdanie o działal-ności szpitala ogólnego (o symbolu MZ-29) zawierające ogólne informacje, tj. dotyczące: liczby urodzeń martwych w podziale na ciężar urodzeniowy dziecka i województwo porodu (umiejscowienie szpitala). Prezentowane dane zostały oszacowane w podziale na miasto i wieś oraz płeć. Brak szczegółowych danych o urodzeniach martwych (medycznych i demograficzno-społecznych o dziecku i matce) wynika z wprowadzenia w 2015 r. nowego dokumentu „Karta martwego urodzenia” niezawierającego danych podstawowych dla statystyki urodzeń.

U w a g a: zmiany, które miały miejsce w 2015 r. w za-kresie wzoru karty urodzenia (żywego i martwego) oraz systemu rejestracji aktów stanu cywilnego spowodowały także wzrost liczby nieustalonych cech dotyczących m.in.: stanu cywilnego matki i daty zawarcia małżeństwa, po-działu na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie oraz ko-lejności urodzenia dziecka, daty poprzedniego porodu itd.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczo-nym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współ-czynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby uro-dzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszcze-gólnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu częściowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy zało-żeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosu-nek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Up to 2014 the source of data on **live birth** and **still birth** were the document of the Ministry of Health “Notification of birth”, which is basic document for civil status acts and is secondarily utilized by national statistics. Since 2015 the source of:

– medical data of live births is document of the Ministry of Health “Birth certificate”. Sociodemographic data come from the register of civil status and register PESEL;

– data of still births is a report on the activities of a ge-neral hospital (symbol MZ-29) containing general infor-mation, ie.: the number of stillbirths in the division of the birthweight and voivodship of delivery (location of the hospital). Presented data have been estimated in the division of the urban and rural areas and sex. Causes of lack of data about still births (medical and socio-demographic of the child and mother) is intro-duction in 2015 new document “Still birth certificate”. This document doesn't contain the basic data for the statistics of births.

N o t e: the changes that took place in 2015 in certifica-tions of live birth and stillbirth, as well as birth registration system of civil status has also resulted in an increase in the number of missing data relating to, among others, marital status of mother and the date of marriage, division of births on legitimal and illegitimal and birth order of the child, date of previous birth, etc.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-spe-cific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers in the age 50 and over – to the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15-49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., assuming the age specific fertility rates for this period are constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average num-ber of daughters who would be born by a woman as-suming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the repro-duction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the num-ber of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population means the dif-ference between the number of live births and deaths in a given period.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

8. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

9. Migracje wewnętrzne ludności są to zmiany miejsca zamieszkania w kraju; prezentowane dane pochodzą z rejestru PESEL i w przypadku migracji:

- na pobyt stały – opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały,
- na pobyt czasowy – opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 miesiące).

Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

10. Migracje zagraniczne ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania. Obowiązujące w Unii Europejskiej Rozporządzenie (WE) nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 VII 2007 r. zawiera definicję migracji uwzględniającą zamierzony okres zamieszkania w innym kraju wynoszący co najmniej 12 miesięcy. W rozumieniu tej definicji:

- **imigracja** to przybycie do kraju osoby będącej uprzednio rezydentem innego kraju z zamiarem przebywania w nim przez co najmniej 12 miesięcy,
- **emigracja** to opuszczenie kraju przez jego rezydenta z zamiarem przebywania za granicą przez co najmniej 12 miesięcy.

Rezydentem kraju jest osoba, która przebywa lub zamierza przebywać w danym kraju przez co najmniej 12 miesięcy.

Tego typu migracje (związane ze zmianą kraju zamieszkania na okres 12 miesięcy i więcej, w tym na pobyt stały) określa się mianem zagranicznych migracji długookresowych.

Prezentowane w dziale dane o zarejestrowanych migracjach długookresowych pochodzą z rejestru PESEL i zostały opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach/wymeldowaniach na pobyt stały (migracje zagraniczne na pobyt stały) oraz zameldowaniach/wymeldowaniach na pobyt czasowy z deklarowanym okresem przebywania/nieobecności wynoszącym co najmniej 12 miesięcy (migracje zagraniczne na pobyt czasowy).

U w a g a. Ze względu na niedostateczną jakość danych administracyjnych dotyczących migracji zagranicznych na pobyt stały za 2015 r., dane te nie są publikowane (stad tablice 25 i 28 nie zawierają danych za

Infant is a child under the age of 1.

8. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

9. Internal migration of the population is understood as changes in the place of residence within the country; presented data come from the PESEL register and in case of migration:

- for permanent residence – was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of persons for permanent residence,
- for temporary stay – was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of persons for temporary stay above 3 months (for a period of more than 2 months until 2005).

This information does not include changes of address within the same gmina, with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

The inflow of the population includes registrations of arrivals for permanent residence, outflow – registrations of departures from permanent residence.

10. International migration of the population is understood as moves of the persons related to the change of country of residence. Regulation (EC) 862/2007 of the European Parliament and the Council of 11 VII 2007 contains definition of migration taking into account international period of residence in another country for at least 12 months. According to this definition:

- **immigration** means arrival in the country of person who previously was an usual resident of another country with intention to stay for at least 12 months,
- **emigration** means departure from the country by its usual resident with intention to stay abroad for at least 12 months.

Usual resident of the country is a person who resides or intends to reside in a given country for at least 12 months.

This type of migration (related to the change of country of residence for period 12 months and more, of which for permanent residence) is defined as long-term international migration.

Presented in this chapter data on registered long-term migration comes from the PESEL register and are compiled on the basis of gmina documentation regarding registrations/deregistrations for permanent residence (international migration for permanent residence) and registrations/deregistrations for temporary stay with declared period of stay/absence of at least 12 months (international migration for temporary stay).

N o t e. Due to the insufficient quality of administrative data on international migration for permanent residence in 2015, the data on such migration are not published (this is the reason that tables 25 and 28 do not cover data

2015 r.). W bilansie ludności za 2015 r. wykorzystano dane o migracjach zagranicznych na pobyt stały za 2014 r.

11. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI.

12. Do ludności rezydującej (rezydentów) zalicza się:

- stałych mieszkańców gminy, z wyjątkiem osób przebywających poza gminą zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy – bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą);
- osoby przebywające czasowo w gminie z zamiarem zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imi-granci bez stałego pobytu w Polsce).

for 2015). In population balance for 2015 the data on international migration for permanent residence for 2014 were used.

11. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI.

12. The usual residence population (residents) – comprise the following groups:

- permanent residents of the gmina, with the exception of persons residing outside the gmina of residence for a period 12 months and more – regardless of their place of residence (in the country or abroad);
- a person temporarily staying in the gmina with the intention of residence for the period 12 months and more, arrived from another place in the country or from abroad (immigrants who are not registered for permanent residence in Poland).

TABL. 1(48). **LUDNOŚĆ**^a
POPULATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
O G Ó Ł E M	2890446	2916523	2905347	2903812	T O T A L
mężczyźni	1387728	1403097	1397007	1396008	males
kobiety	1502718	1513426	1508340	1507804	females
Miasta	2055421	2042850	2010755	2004467	Urban areas
Wieś	835025	873673	894592	899345	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
O G Ó Ł E M	2888232	2917242	2904207	2903710	T O T A L
na 1 km²	145	146	146	146	per 1 km²
mężczyźni	1386247	1403342	1396318	1395960	males
kobiety	1501985	1513900	1507889	1507750	females
na 100 mężczyzn	108	108	108	108	per 100 males
Miasta	2052094	2040412	2008951	2002118	Urban areas
w % ogółu ludności	71,1	69,9	69,2	69,0	in % of total population
Wieś	836138	876830	895256	901592	Rural areas
w % ogółu ludności	28,9	30,1	30,8	31,0	in % of total population

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2(49). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**

Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2888232	2917242	2904207	2903710	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	546461	507291	486540	487606	Pre-working age
mężczyźni	279949	259688	249442	250063	males
kobiety	266512	247603	237098	237543	females
Miasta	359274	328713	316359	317178	Urban areas
mężczyźni	184020	168205	162066	162436	males
kobiety	175254	160508	154293	154742	females
Wieś	187187	178578	170181	170428	Rural areas
mężczyźni	95929	91483	87376	87627	males
kobiety	91258	87095	82805	82801	females
W wieku produkcyjnym	1894695	1916259	1823505	1800317	Working age
w tym w wieku mobilnym....	1148089	1160299	1146464	1136438	of which of mobility age
mężczyźni	965659	1003045	966702	955722	males
w tym w wieku mobilnym....	580634	588457	580523	575246	of which of mobility age
kobiety	929036	913214	856803	844595	females
w tym w wieku mobilnym....	567455	571842	565941	561192	of which of mobility age
Miasta	1362908	1340650	1245143	1222473	Urban areas
mężczyźni	683775	692951	653516	642638	males
kobiety	679133	647699	591627	579835	females
Wieś	531787	575609	578362	577844	Rural areas
mężczyźni	281884	310094	313186	313084	males
kobiety	249903	265515	265176	264760	females

TABL. 4(51). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**

Stan w dniu 31 XII

TOWNS AND URBAN POPULATION

As of 31 XII

L A T A Y E A R S GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
O G Ó Ł E M 2005	91	2052094	71,1
T O T A L 2010	91	2040412	69,9
..... 2015	91	2008951	69,2
2016	91	2002118	69,0
Poniżej 2000 2	2	3759	0,1
<i>Below</i>			
2000 – 4999 24	24	85044	2,9
5000 – 9999 28	28	188767	6,5
10000 – 19999 18	18	246781	8,5
20000 – 49999 12	12	344869	11,9
50000 – 99999 4	4	279929	9,6
100000 – 199999 2	2	215286	7,4
200000 i więcej 1	1	637683	22,0
<i>and more</i>			

TABL. 5(52). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**

Stan w dniu 31 XII

GMINAS AND RURAL POPULATION

As of 31 XII

L A T A Y E A R S GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
O G Ó Ł E M 2005	133	836138	28,9
T O T A L 2010	133	876830	30,1
..... 2015	133	895256	30,8
2016	134	901592	31,0
Poniżej 2000 4	4	7109	0,2
<i>Below</i>			
2000 – 4999 50	50	189465	6,5
5000 – 6999 34	34	197252	6,8
7000 – 9999 24	24	198464	6,8
10000 i więcej 22	22	309302	10,7
<i>and more</i>			

^a Wiejskie i miejsko-wiejskie.^a Rural and urban-rural gminas.TABL. 6(53). **MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI**

MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	38,0	39,0	40,6	40,9	TOTAL
mężczyźni	35,5	37,0	38,9	39,3	males
kobiety	40,5	41,2	42,4	42,8	females
Miasta	39,2	40,1	41,5	41,9	Urban areas
mężczyźni	36,2	37,7	39,4	39,8	males
kobiety	42,0	42,9	43,9	44,2	females
Wieś	35,3	36,6	38,6	39,0	Rural areas
mężczyźni	33,9	35,6	37,7	38,1	males
kobiety	36,9	37,7	39,6	39,9	females

TABL. 7(54). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Sepa- racje Separations	Roz- wody Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost natural- ny Natural increase
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which religious ^a				ogółem total	w tym niemo- włat of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH

IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	15120	9488	752	7368	25719	28603	178	-2884
TOTAL	2010	16390	9665	175	5797	29549	29721	181	-172
	2015	13172	6403	102	5514	26258	31540	100	-5282
	2016	13872	7108	102	5077	27452	30566	105	-3114
Miasta	2005	10853	6495	588	6155	17539	20101	119	-2562
Urban areas	2010	11586	6534	133	4782	20100	21082	125	-982
	2015	9005	4051	88	4373	17853	22644	68	-4791
	2016	9464	4597	91	3979	18775	21684	70	-2909
Wieś	2005	4267	2993	164	1213	8180	8502	59	-322
Rural areas	2010	4804	3131	42	1015	9449	8639	56	810
	2015	4167	2352	14	1141	8405	8896	32	-491
	2016	4408	2511	11	1098	8677	8882	35	-205

NA 1000 LUDNOŚCI ^bPER 1000 POPULATION ^b

OGÓŁEM	2005	5,2	3,3	26,0	2,6	8,9	9,9	6,9	-1,0
TOTAL	2010	5,6	3,3	6,0	2,0	10,1	10,2	6,1	-0,1
	2015	4,5	2,2	3,5	1,9	9,0	10,9	3,8	-1,8
	2016	4,8	2,4	3,5	1,7	9,5	10,5	3,8	-1,1
Miasta	2005	5,3	3,2	28,7	3,0	8,6	9,8	6,8	-1,3
Urban areas	2010	5,7	3,2	6,5	2,3	9,8	10,3	6,2	-0,5
	2015	4,5	2,0	4,4	2,2	8,9	11,3	3,8	-2,4
	2016	4,7	1,6	4,5	2,0	9,4	10,8	3,7	-1,5
Wieś	2005	5,1	3,6	19,6	1,4	9,8	10,1	7,2	-0,4
Rural areas	2010	5,5	3,6	4,8	1,2	10,8	9,9	5,9	0,9
	2015	4,7	2,6	1,6	1,3	9,4	9,9	3,8	-0,5
	2016	4,9	0,9	1,2	1,2	9,6	9,9	4,0	-0,2

a Ze skutkami cywilnymi. b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. b In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 9(56). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2016 R. (cd.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2016 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej and less	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
W tym małżeństwa wyznaniowe ^a	7108	40	1734	3542	1285	273	122	58	54
Of which church or reli- gious marriages ^a									
19 lat i mniej	9	6	3	-	-	-	-	-	-
and less									
20–24	742	22	559	146	14	1	-	-	-
25–29	3317	9	941	2126	222	15	4	-	-
30–34	2040	3	200	1085	676	66	10	-	-
35–39	622	-	29	158	300	111	21	2	1
40–49	239	-	2	25	69	73	63	5	2
50–59	67	-	-	2	4	6	21	26	8
60 lat i więcej	72	-	-	-	-	1	3	25	43
and more									
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM	9464	112	1664	3577	1947	785	729	403	247
TOTAL									
19 lat i mniej	21	11	9	-	1	-	-	-	-
and less									
20–24	733	55	521	131	21	3	1	1	-
25–29	3180	34	842	1978	287	30	9	-	-
30–34	2501	10	234	1146	939	141	31	-	-
35–39	1143	1	44	235	484	281	89	8	1
40–49	976	1	13	75	199	284	364	38	2
50–59	465	-	1	10	13	39	183	184	35
60 lat i więcej	445	-	-	2	3	7	52	172	209
and more									
W tym małżeństwa wyznaniowe ^a	4597	22	946	2354	924	188	77	46	40
Of which church or reli- gious marriages ^a									
19 lat i mniej	5	3	2	-	-	-	-	-	-
and less									
20–24	382	13	285	75	9	-	-	-	-
25–29	2113	5	527	1407	165	6	3	-	-
30–34	1413	1	113	749	499	47	4	-	-
35–39	426	-	18	107	203	80	15	2	1
40–49	156	-	1	15	46	50	39	3	2
50–59	49	-	-	1	2	4	15	21	6
60 lat i więcej	53	-	-	-	-	1	1	20	31
and more									

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 9(56). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2016 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2016 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej and less	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	4408	90	1210	1644	695	299	271	134	65
19 lat i mniej..... and less	11	8	2	1	-	-	-	-	-
20–24	628	49	460	96	20	2	1	-	-
25–29	1652	27	583	902	112	23	5	-	-
30–34	1037	6	135	501	306	66	23	-	-
35–39	449	-	25	102	178	98	43	3	-
40–49	350	-	4	38	68	99	120	19	2
50–59	162	-	1	4	8	11	58	71	9
60 lat i więcej and more	119	-	-	-	3	-	21	41	54
W tym małżeństwa wyznaniowe ^a	2511	18	788	1188	361	85	45	12	14
Of which church or reli- gious marriages ^a									
19 lat i mniej..... and less	4	3	1	-	-	-	-	-	-
20–24	360	9	274	71	5	1	-	-	-
25–29	1204	4	414	719	57	9	1	-	-
30–34	627	2	87	336	177	19	6	-	-
35–39	196	-	11	51	97	31	6	-	-
40–49	83	-	1	10	23	23	24	2	-
50–59	18	-	-	1	2	2	6	5	2
60 lat i więcej and more	19	-	-	-	-	-	2	5	12

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 10(57). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2016 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2016

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYZN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwiedzione divorced
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM GRAND TOTAL	13872	11338	312	2222
Kawalerowie Single	11272	10299	85	888
Wdowcy Widowers	269	50	86	133
Rozwiedzeni Divorced	2331	989	141	1201

TABL. 10(57). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2016 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2016 (cont.)

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYZN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwiedzone divorced
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM TOTAL	9317	7506	223	1588
Kawalerowie Single	7386	6732	52	602
Wdowcy Widowers	197	34	70	93
Rozwiedzeni Divorced	1734	740	101	893
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM TOTAL	4368	3675	86	607
Kawalerowie Single	3734	3428	32	274
Wdowcy Widowers	71	16	16	39
Rozwiedzeni Divorced	563	231	38	294
ZAGRANICA ABROAD				
RAZEM TOTAL	187	157	3	27
Kawalerowie Single	152	139	1	12
Wdowcy Widowers	1	-	-	1
Rozwiedzeni Divorced	34	18	2	14

TABL. 11(58). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

LATA YEARS	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS			
OGÓŁEM 2005	9488	6495	2993
TOTAL 2010	9665	6534	3131
..... 2015	6403	4051	2352
..... 2016	7108	4597	2511
Kościół Katolicki	7050	4550	2500
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny	12	7	5
Kościół Ewangelicko-Augsburski	6	6	-
Kościół Ewangelicko-Reformowany	1	1	-
Kościół Chrześcijan Baptystów	9	8	1
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	1	1	-
Kościół Polskokatolicki	2	2	-
Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich	1	1	-
Kościół Starokatolicki Mariawitów	1	1	-
Kościół Zielonoświątkowy	25	20	5

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 12(59). **ROZWOODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA
W 2016 R.**
*DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILLING PETITION FOR DIVORCE
IN 2016*

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej and less	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	5077	9	163	674	1081	1053	1292	554	251
19 lat i mniej and less	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	56	4	42	9	1	-	-	-	-
25–29	376	4	76	234	52	7	3	-	-
30–34	955	1	34	322	488	96	13	1	-
35–39	1098	-	10	90	423	479	94	2	-
40–49	1509	-	1	15	109	451	891	39	3
50–59	740	-	-	3	8	18	273	397	41
60 lat i więcej and more	343	-	-	1	-	2	18	115	207
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	3979	4	117	524	861	827	999	441	206
19 lat i mniej and less	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	40	1	33	5	1	-	-	-	-
25–29	291	2	48	187	47	4	3	-	-
30–34	752	1	28	246	390	76	10	1	-
35–39	860	-	8	70	328	381	71	2	-
40–49	1180	-	-	12	88	350	693	34	3
50–59	581	-	-	3	7	16	212	308	35
60 lat i więcej and more	275	-	-	1	-	-	10	96	168
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	1098	5	46	150	220	226	293	113	45
19 lat i mniej and less	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	16	3	9	4	-	-	-	-	-
25–29	85	2	28	47	5	3	-	-	-
30–34	203	-	6	76	98	20	3	-	-
35–39	238	-	2	20	95	98	23	-	-
40–49	329	-	1	3	21	101	198	5	-
50–59	159	-	-	-	1	2	61	89	6
60 lat i więcej and more	68	-	-	-	-	2	8	19	39

TABL. 13(60). ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE
 DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>					
OGÓŁEM	7368	5797	5514	5077	GRAND TOTAL
rozwoły małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	2459	2401	2488	2209	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	4909	3396	3026	2868	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	2936	2221	1907	1809	1
2	1491	976	949	892	2
3	333	164	132	125	3
4 i więcej	149	35	38	42	4 and more
MIASTA <i>URBAN AREAS</i>					
RAZEM	6155	4782	4373	3979	TOTAL
rozwoły małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	2134	2048	2021	1781	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	4021	2734	2352	2198	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	2477	1827	1515	1401	1
2	1199	776	720	687	2
3	243	111	93	82	3
4 i więcej	102	20	24	28	4 and more
WIEŚ <i>RURAL AREAS</i>					
RAZEM	1213	1015	1141	1098	TOTAL
rozwoły małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	325	353	467	428	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	888	662	674	670	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	459	394	392	408	1
2	292	200	229	205	2
3	90	53	39	43	3
4 i więcej	47	15	14	14	4 and more

a Poniżej 18 lat.

a Below the age of 18.

TABL. 14(61). URODZENIA
 BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	25719	29549	26258	27452	18775	8677	Live births
chłopcy	13193	15329	13374	14146	9692	4454	<i>males</i>
dziewczęta	12526	14220	12884	13306	9083	4223	<i>females</i>
Małżeńskie	18483	20830	17700	18396	12447	5949	Legitimate
chłopcy	9456	10796	9039	9443	6447	2996	<i>males</i>
dziewczęta	9027	10034	8661	8953	6000	2953	<i>females</i>
Pozamałżeńskie	7236	8719	8558	9056	6328	2728	Illegitimate
chłopcy	3737	4533	4335	4703	3245	1458	<i>males</i>
dziewczęta	3499	4186	4223	4353	3083	1270	<i>females</i>
Urodzenia martwe	153	114	78	82	55	27	Live still births
chłopcy	80	56	.	.	.	.	<i>males</i>
dziewczęta	73	58	.	.	.	.	<i>females</i>

a Dane w zakresie urodzeń martwych oraz podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie zostały oszacowane, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 98.

a Data on stillbirths and on births divided into legitimate and illegitimate were estimated, see general notes, items 7 on page 98.

TABL. 15(62). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem <i>Total</i>	Kolejność urodzenia dziecka u matki <i>Birth order</i>					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze <i>and over</i>
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH <i>IN ABSOLUTE NUMBERS</i>							
OGÓŁEM 2005	25719	13989	7953	2378	777	315	306
TOTAL 2010	29549	15102	10393	2731	803	290	230
..... 2015	26258	12267	9495	2499	587	219	158
2016	27452	13378	10332	2653	711	210	163
19 lat i mniej <i>and less</i>	877	784	92	1	-	-	-
20–24	3990	2819	960	173	36	2	-
25–29	8480	4974	2807	513	131	40	13
30–34	9400	3646	4379	1020	233	74	46
35–39	4007	1012	1854	771	223	77	69
40–44	677	139	233	170	84	17	34
45 lat i więcej <i>and more</i>	21	4	7	5	4	-	1
W ODSETKACH <i>IN PERCENT</i>							
OGÓŁEM 2005	100,0	54,4	30,9	9,2	3,0	1,2	1,2
TOTAL 2010	100,0	51,1	35,2	9,2	2,7	1,0	0,8
..... 2015	100,0	46,7	36,2	9,5	2,2	0,8	0,6
2016	100,0	48,7	37,6	9,7	2,6	0,8	0,6
19 lat i mniej <i>and less</i>	100,0	89,4	10,5	0,1	-	-	-
20–24	100,0	70,7	24,1	4,3	0,9	0,1	-
25–29	100,0	58,7	33,1	6,0	1,5	0,5	0,2
30–34	100,0	38,8	46,6	10,9	2,5	0,8	0,5
35–39	100,0	25,3	46,3	19,2	5,6	1,9	1,7
40–44	100,0	20,5	34,4	25,1	12,4	2,5	5,0
45 lat i więcej <i>and more</i>	100,0	19,0	33,3	23,8	19,0	-	4,8

a W podziale według kolejności urodzeń dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.

a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 16(63). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat:						
Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49 ^{ab}	34,3	41,3	38,1	40,1	40,2	39,8
15–19 ^a	15,1	17,0	14,5	13,4	13,4	13,3
20–24	56,2	51,1	45,5	48,9	47,2	51,9
25–29	81,0	85,4	79,2	82,4	79,9	88,1
30–34	53,8	70,2	68,8	74,4	75,3	72,1
35–39	20,6	30,3	29,4	33,2	33,7	32,1
40–44	4,3	5,8	5,8	6,5	6,6	6,1
45–49 ^b	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2

a, b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.

a, b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 16(63). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI (dok.)**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Współczynniki:						
Rates:						
Dzietności ogólnej	1,148	1,288	1,206	1,286	1,271	1,314
Total fertility						
Reprodukcji brutto	0,559	0,620	0,592	0,623	0,615	0,639
Gross reproduction						
Dynamiki demograficznej	0,899	0,994	0,833	0,898	0,866	0,977
Demographic dynamics						

TABL. 17(64). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS	Ogółem Grand total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	ogółem grand total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females
WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED									

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	28603	15271	13332	20101	10762	9339	8502	4509	3993
TOTAL	2010	29721	15610	14111	21082	10929	10153	8639	4681	3958
	2015	31540	16120	15420	22644	11496	11148	8896	4624	4272
	2016	30566	15780	14786	21684	11009	10675	8882	4771	4111
0 lat		105	50	55	70	32	38	35	18	17
1– 4 lata		26	16	10	9	7	2	17	9	8
5– 9		21	13	8	11	8	3	10	5	5
10–14		18	13	5	9	6	3	9	7	2
15–19		46	30	16	29	19	10	17	11	6
20–24		103	84	19	60	50	10	43	34	9
25–29		138	100	38	82	60	22	56	40	16
30–34		234	178	56	164	122	42	70	56	14
35–39		339	241	98	237	164	73	102	77	25
40–44		438	303	135	306	205	101	132	98	34
45–49		606	443	163	396	292	104	210	151	59
50–54		1055	743	312	691	470	221	364	273	91
55–59		2115	1530	585	1446	1001	445	669	529	140
60–64		3243	2179	1064	2225	1443	782	1018	736	282
65–69		3774	2433	1341	2683	1693	990	1091	740	351
70–74		2401	1439	962	1755	1021	734	646	418	228
75–79		3488	1792	1696	2596	1327	1269	892	465	427
80–84		4371	1827	2544	3196	1358	1838	1175	469	706
85 lat i więcej		8045	2366	5679	5719	1731	3988	2326	635	1691
and more										

NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU
 PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP

OGÓŁEM	2005	990	1101	888	980	1107	865	1016	1087	945
TOTAL	2010	1019	1113	932	1032	1129	945	989	1077	902
	2015	1086	1154	1022	1126	1209	1052	994	1037	952
	2016	1053	1130	981	1082	1161	1010	988	1065	911

TABL. 17(64). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem <i>Grand total</i>			Miasta <i>Urban areas</i>			Wieś <i>Rural areas</i>		
	ogółem <i>grand total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>

NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU (dok.)

PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP (cont.)

0 lat ^a	382	353	413	373	330	418	403	404	403
1– 4 lata	24	29	19	12	18	6	48	50	47
5– 9	14	17	11	11	16	6	19	19	20
10–14	14	20	8	11	15	8	20	30	9
15–19	34	44	24	34	44	24	34	43	25
20–24	62	100	23	57	94	19	71	110	30
25–29	67	96	37	58	86	31	85	117	50
30–34	92	138	44	91	135	47	93	145	38
35–39	139	194	81	139	190	86	138	203	69
40–44	207	281	129	213	284	142	193	276	103
45–49	361	523	196	352	521	184	379	527	220
50–54	607	869	353	591	837	363	640	932	330
55–59	954	1439	507	944	1406	542	977	1506	420
60–64	1410	2043	863	1340	1943	852	1593	2271	896
65–69	2034	2935	1306	1938	2821	1262	2317	3237	1449
70–74	2689	3902	1836	2566	3675	1808	3092	4594	1933
75–79	4188	6011	3172	4044	5769	3081	4672	6825	3477
80–84	6606	8710	5629	6395	8369	5446	7257	9876	6170
85 lat i więcej	14045	16271	13287	13678	15701	12953	15037	18060	14148
and more									

a Na 100 tys. urodzeń żywych.

a Per 100 thous. live births.

TABL. 18(65). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN ^a**
DEATHS BY CAUSES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>			Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	SPECIFICATION
		ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>fema- les</i>			
		na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>					
O G Ó Ł E M 2005		990	1101	888	980	1016	T O T A L
2010		1019	1113	932	1032	989	
2014		1028	1102	960	1060	957	
2015		1086	1154	1022	1126	994	
w tym:							of which:
Choroby zakaźne i pasożytnicze		5	7	4	6	4	Infectious and parasitic diseases
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy		1	2	1	2	1	of which tuberculosis and se- quelae of tuberculosis

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 18(65). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN ^a (dok.)
 DEATHS BY CAUSES ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>			Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>fema- les</i>			
	na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>					
Nowotwory	297	333	264	315	257	Neoplasms
w tym nowotwory złośliwe	282	317	249	298	245	of which malignant neoplasms
w tym:						of which:
nowotwór złośliwy żołądka	15	21	10	16	14	malignant neoplasm of stomach
nowotwór złośliwy trzustki	13	14	12	14	11	malignant neoplasm of pancreas
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrze- ła i płuca	67	90	46	70	61	malignant neoplasm of tra- chea, bronchus and lung
nowotwór złośliwy sutka	17	0	33	18	14	malignant neoplasm of breast
nowotwór złośliwy szyjki macicy	5	-	9	5	4	malignant neoplasm of cervix uteri
nowotwór złośliwy gruczołu kroko- wego	13	27	-	14	11	malignant neoplasm of prostate
białaczka	8	9	7	8	6	leukemia
Choroby krwi i narządów krwiotwór- czych ^Δ	0	0	0	0	0	Diseases of blood and blood- forming organs ^Δ
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabo- licznej	29	28	29	29	27	Endocrine, nutritional and meta- bolic diseases
w tym cukrzyca	28	27	29	29	26	of which diabetes mellitus
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	9	15	2	9	8	Mental and behavioural disorders
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	14	13	14	15	11	Diseases of the nervous system and sense organs
Choroby układu krążenia	490	464	513	503	459	Diseases of the circulatory system
w tym:						of which:
choroba nadciśnieniowa	12	10	13	11	12	hypertensive disease
choroba niedokrwienna serca	88	103	75	90	84	ischaemic heart disease
w tym ostry zawał serca	35	44	27	36	32	of which acute myocardial in- farction
choroby naczyń mózgowych	95	83	107	96	95	cerebrovascular diseases
miażdżycza	107	76	136	111	99	atherosclerosis
Choroby układu oddechowego	69	76	62	72	61	Diseases of the respiratory system
Choroby układu trawiennego	41	49	34	44	35	Diseases of the digestive system
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	6	8	5	7	4	of which fibrosis and cirrhosis
Choroby skóry i tkanki podskórnej	0	0	0	0	0	Diseases of the skin and subcu- taneous tissue
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	1	1	2	1	1	Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue
Choroby układu moczowo-płciowego	17	16	17	17	17	Diseases of the genitourinary system
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	2	3	2	2	2	Conditions originating in the perinatal period
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	2	2	1	2	2	Congenital anomalies ^Δ
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	60	70	51	61	57	Symptoms and ill-defined conditions ^Δ
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny zgonu	50	77	25	49	53	Injuries and poisonings by exter- nal cause
w tym:						of which:
wypadki komunikacyjne	9	14	4	8	12	transport accidents
samobójstwa	16	30	4	16	18	suicides

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 19(66). ZGONY NIEMOWŁĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	ogółem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	178	103	75	119	68	51	59	35	24
TOTAL 2010	181	100	81	125	66	59	56	34	22
2015	100	53	47	68	39	29	32	14	18
2016	105	50	55	70	32	38	35	18	17
0–27 dni days	73	33	40	50	23	27	23	10	13
0– 6	50	27	23	33	19	14	17	8	9
w tym 0 of which 0	32	18	14	18	11	7	14	7	7
7–13	13	3	10	10	3	7	3	-	3
14–20	5	1	4	3	-	3	2	1	1
21–27	5	2	3	4	1	3	1	1	-
28–29 dni days	2	1	1	2	1	1	-	-	-
1 miesiąc month	9	4	5	4	2	2	5	2	3
2	5	5	-	1	1	-	4	4	-
3	4	2	2	1	-	1	3	2	1
4	3	1	2	3	1	2	-	-	-
5	1	1	-	1	1	-	-	-	-
6	2	1	1	2	1	1	-	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8–11 miesięcy months	6	2	4	6	2	4	-	-	-

NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH
PER 100 THOUS. OF LIVE BIRTHS

OGÓŁEM 2005	692	781	599	678	756	597	721	834	603
TOTAL 2010	613	652	570	622	634	609	593	692	485
2015	381	396	365	381	429	331	381	327	437
2016	382	353	413	373	330	418	403	404	403
0–27 dni days	266	233	301	266	237	297	265	225	308
0– 6	182	191	173	176	196	154	196	180	213
w tym 0 of which 0	117	127	105	96	113	77	161	157	166
7–13	47	21	75	53	31	77	35	-	71
14–20	18	7	30	16	-	33	23	22	24
21–27	18	14	23	21	10	33	12	22	-
28–29 dni days	7	7	8	11	10	11	-	-	-
1 miesiąc month	33	28	38	21	21	22	58	45	71
2	18	35	-	5	10	-	46	90	-
3	15	14	15	5	-	11	35	45	24
4	11	7	15	16	10	22	-	-	-
5	4	7	-	5	10	-	-	-	-
6	7	7	8	11	10	11	-	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8–11 miesięcy months	22	14	30	32	21	44	-	-	-

TABL. 20(67). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PRZYCZYN ^a
 INFANT DEATHS BY CAUSES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>				Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		chłopc <i>males</i>	dziew- częta <i>fema- les</i>			
	w liczbach bezwzględ- nych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. urodzeń żywych <i>per 100 thous. live births</i>					
OGÓŁEM 2005	178	692	781	599	678	721	TOTAL
2010	181	613	652	570	622	593	
2014	124	456	509	401	475	419	
2015	100	381	396	365	381	381	
Nowotwory	1	4	-	8	6	-	Neoplasms
w tym:							of which:
pozostałe nowotwory							remainder of malignant neo-
złośliwe	1	4	-	8	6	-	plasms
Stany rozpoczynające się							Conditions originating in the
w okresie okołoporodowym	62	236	262	210	230	250	perinatal period
w tym:							of which:
stan płodu i noworodka							fetus and newborn affected
spowodowany czynnikami							by maternal factors
matczynymi, powikłaniami							and by complications of
ciąży, czynności porodowej							pregnancy, labour and de-
i porodu	12	46	45	47	45	48	livery
zaburzenia związane z czasem							disorders related to length of
trwania ciąży i rozwojem							gestation and fetal growth
płodu	44	168	187	147	162	178	
niedotlenienie wewnątrzma-							intrauterine hypoxia and birth
ciczne i zamartwica urodze-	3	11	15	8	11	12	asphyxia
niowa							
inne zaburzenia dotyczące							other respiratory conditions
układu oddechowego	2	8	15	-	11	-	of newborn
u noworodka							remainder of perinatal condi-
pozostałe stany okołoporodo-	1	4	-	8	-	12	tions
we							
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	26	99	82	116	112	71	Congenital anomalies ^Δ
w tym:							of which:
inne wrodzone wady rozwojowe							other congenital malformations
układu nerwowego	1	4	-	8	6	-	of the nervous system
							congenital malformations of
wrodzone wady serca	9	34	37	31	34	36	heart
zespół Downa i inne aberracje							Down's syndrome and other
chromosomowe	4	15	7	23	17	12	chromosomal abnormalities
inne wrodzone wady rozwojowe	12	46	37	54	56	24	other congenital malformations
Objawy i stany niedokładnie							Symptoms and ill-defined
określone ^Δ	9	34	37	31	28	48	conditions ^Δ
w tym:							of which:
zespół nagłej śmierci dziecka ..	4	15	15	16	11	24	sudden infant death syndrome
inne objawy, cechy chorobowe							other symptoms, signs and
i nieprawidłowe wyniki badań							abnormal clinical and labora-
laboratoryjnych gdzie indziej							tory findings, not elsewhere
nieklasyfikowane	5	19	22	16	17	24	classified

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 21(68). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	619	608	T O T A L
w tym dokonane	486	450	<i>of which committed</i>
Miasta	451	435	<i>Urban areas</i>
Wieś	168	173	<i>Rural areas</i>
Wiek samobójców:			Age of suicidal persons:
12 lat i mniej	-	-	<i>12 and less</i>
13–18	16	26	<i>13–18</i>
19–24	64	55	<i>19–24</i>
25–29	69	59	<i>25–29</i>
30–49	203	219	<i>30–49</i>
50–69	206	181	<i>50–69</i>
70 lat i więcej	61	68	<i>70 and more</i>

a Usiłowane i dokonane; w dalszym podziale nie uwzględniono samobójców o nieustalonym miejscu dokonania samobójstwa oraz o nieustalonym wieku.

Ź r ó d ł o: dane Krajowego Systemu Informacji Policji (KSIP) wygenerowane w dniu 13.06.2017 r.

a Attempted and committed; continued data exclude suicidal persons for whom place of the suicide is unknown and age is unknown.

S o u r c e: data of the National Police Information System (KSIP) generated on 13.06.2017.

TABL. 22(69). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat <i>Life expectancy at age specified</i>				
	0	15	30	45	60
MĘŻCZYŹNI MALES					
O G Ó Ł E M 2005	70,4	56,1	41,8	28,3	17,1
T O T A L 2010	71,7	57,3	43,0	29,3	18,0
..... 2015	73,2	58,7	44,3	30,4	18,6
..... 2016	73,5	59,0	44,6	30,8	19,0
Miasta 2005	74,0	59,4	45,0	31,2	19,4
<i>Urban areas</i>					
Wieś 2005	72,3	57,9	43,5	29,7	18,0
<i>Rural areas</i>					
KOBIETY FEMALES					
O G Ó Ł E M 2005	78,9	64,5	49,8	35,4	22,4
T O T A L 2010	80,2	65,8	51,0	36,5	23,2
..... 2015	81,0	66,4	51,6	37,1	23,8
..... 2016	81,4	66,8	52,1	37,6	24,2
Miasta 2005	81,5	66,9	52,1	37,7	24,3
<i>Urban areas</i>					
Wieś 2005	80,8	66,4	51,7	37,2	23,6
<i>Rural areas</i>					

TABL. 23(70). **PROGNOZA LUDNOŚCI** ^a
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	2866,6	2826,0	2773,4	2709,1	2637,9	2565,6	2495,4	T O T A L in thous.
W wieku przedprodukcyjnym	475,7	459,1	416,1	390,4	369,1	357,4	350,7	Pre-working age
mężczyźni	244,2	236,0	214,1	200,9	189,9	183,9	180,5	males
kobiety	231,5	223,1	202,0	189,5	179,2	173,5	170,2	females
Miasta	308,4	296,5	265,6	245,5	229,6	220,9	215,7	Urban areas
mężczyźni	158,3	152,4	136,6	126,2	118,0	113,6	110,9	males
kobiety	150,1	144,1	129,0	119,3	111,5	107,3	104,8	females
Wieś	167,3	162,6	150,5	144,9	139,5	136,6	135,0	Rural areas
mężczyźni	85,9	83,6	77,5	74,6	71,9	70,3	69,5	males
kobiety	81,4	79,0	73,0	70,3	67,7	66,2	65,5	females
W wieku produkcyjnym...	1704,3	1628,6	1603,4	1543,3	1447,4	1324,6	1209,1	Working age
mężczyźni	907,2	859,5	845,9	825,9	786,9	730,0	665,2	males
kobiety	797,1	769,1	757,5	717,4	660,5	594,7	543,9	females
Miasta	1139,1	1071,4	1042,1	992,0	918,2	826,1	740,7	Urban areas
mężczyźni	600,2	559,6	544,2	525,5	494,8	451,5	403,7	males
kobiety	538,9	511,9	497,9	466,5	423,4	374,5	336,9	females
Wieś	565,2	557,2	561,3	551,3	529,2	498,6	468,4	Rural areas
mężczyźni	307,0	299,9	301,8	300,4	292,1	278,4	261,4	males
kobiety	258,2	257,3	259,6	250,9	237,1	220,1	207,0	females
W wieku poprodukcyjnym	686,5	738,2	753,9	775,4	821,4	883,6	935,6	Post-working age
mężczyźni	228,4	265,2	274,9	277,2	294,7	327,0	366,7	males
kobiety	458,2	473,0	479,0	498,3	526,7	556,5	568,9	females
Miasta	508,5	535,5	535,8	539,8	560,5	593,5	619,7	Urban areas
mężczyźni	166,7	188,2	190,6	188,4	196,3	215,3	239,1	males
kobiety	341,9	347,3	345,2	351,4	364,1	378,3	380,6	females
Wieś	178,0	202,7	218,1	235,7	260,9	290,0	315,9	Rural areas
mężczyźni	61,7	77,0	84,4	88,8	98,4	111,8	127,6	males
kobiety	116,3	125,7	133,8	146,9	162,5	178,3	188,3	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	68,2	73,5	73,0	75,5	82,3	93,7	106,4	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	52,1	58,3	57,8	57,9	61,6	70,0	82,3	Males
Kobiety	86,5	90,5	89,9	95,9	106,9	122,8	135,9	Females

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 97.

a See general notes, item 4 on page 97.

TABL. 24(71). **PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH**

Stan w dniu 31 XII

HOUSEHOLDS PROJECTION

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
GOSPODARSTWA DOMOWE w tys. HOUSEHOLDS in thous.								
OGÓŁEM	1157,4	1187,6	1205,5	1165,7	1110,7	1071,8	1044,0	TOTAL
Miasta	851,9	859,7	855,8	821,3	773,0	736,8	711,9	Urban areas
Wieś	305,5	327,9	349,7	344,4	337,8	335,0	332,1	Rural areas
PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN HOSEHOLD								
OGÓŁEM	2,46	2,36	2,28	2,31	2,36	2,38	2,37	TOTAL
Miasta	2,28	2,20	2,14	2,15	2,19	2,21	2,20	Urban areas
Wieś	2,96	2,80	2,64	2,69	2,74	2,75	2,75	Rural areas

TABL. 25(72). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**

INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odpływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji
	ogółem total	z miast from urban areas	z wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad	Net migration

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	29630	19495	9363	772	31479	16997	12791	1691	-1849
TOTAL	2010	37661	24455	11393	1813	36276	17986	16283	2007	1385
	2015 ^C	.	21187	11913	.	.	16662	13786	.	782
	2016	33178	20535	11400	1243	30369	15588	13688	1093	2809
Miasta	2005	17731	10382	6700	649	22099	10748	9921	1430	-4368
Urban areas	2010	21433	12000	7959	1474	25255	10816	12862	1577	-3822
	2015 ^C	.	10794	8487	.	.	9193	10435	.	-1761
	2016	19120	10041	8141	938	19794	8437	10612	745	-674
Wieś	2005	11899	9113	2663	123	9380	6249	2870	261	2519
Rural areas	2010	16228	12455	3434	339	11021	7170	3421	430	5207
	2015 ^C	.	10393	3426	.	.	7469	3351	.	2543
	2016	14058	10494	3259	305	10575	7151	3076	348	3483

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

OGÓŁEM	2005	10,3	6,7	3,2	0,3	10,9	5,9	4,4	0,6	-0,6
TOTAL	2010	12,9	8,4	3,9	0,6	12,4	6,2	5,6	0,7	0,5
	2015 ^c	.	7,3	4,1	.	.	5,7	4,7	.	0,3
	2016	11,4	7,1	3,9	0,4	10,5	5,4	4,7	0,4	1,0
Miasta	2005	8,6	5,1	3,3	0,3	10,8	5,2	4,8	0,7	-2,1
Urban areas	2010	10,5	5,9	3,9	0,7	12,4	5,3	6,3	0,8	-1,9
	2015 ^c	.	5,4	4,2	.	.	4,6	5,2	.	-0,9
	2016	9,5	5,0	4,1	0,5	9,9	4,2	5,3	0,4	-0,3
Wieś	2005	14,2	10,9	3,2	0,1	11,2	7,5	3,4	0,3	3,0
Rural areas	2010	18,6	14,3	3,9	0,4	12,6	8,2	3,9	0,5	6,0
	2015 ^c	.	11,6	3,8	.	.	8,3	3,7	.	2,8
	2016	15,6	11,7	3,6	0,3	11,8	8,0	3,4	0,4	3,9

a Zameldowania. b Wymeldowania. c Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. b Deregistrations. c For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

TABL. 26(73). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odptyw ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM TOTAL	2005	28858	22000	6858	29788	22000	7788
	2010	35848	27290	8558	34269	27290	6979
	2015	33100	24817	8283	30448	24817	5631
	2016	31935	23740	8195	29276	23740	5536
Miasta Urban areas	2005	17082	11718	5364	20669	14668	6001
	2010	19959	13462	6497	23678	18401	5277
	2015	19281	13001	6280	19628	15552	4076
	2016	18182	12124	6058	19049	14977	4072
Wieś Rural areas	2005	11776	10282	1494	9119	7332	1787
	2010	15889	13828	2061	10591	8889	1702
	2015	13819	11816	2003	10820	9265	1555
	2016	13753	11616	2137	10227	8763	1464
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM TOTAL	2005	10,0	7,6	2,4	10,3	7,6	2,7
	2010	12,3	9,4	2,9	11,7	9,4	2,4
	2015	11,4	8,5	2,9	10,5	8,5	1,9
	2016	11,0	8,2	2,8	10,1	8,2	1,9
Miasta Urban areas	2005	8,3	5,7	2,6	10,1	7,2	2,9
	2010	9,8	6,6	3,2	11,6	9,0	2,6
	2015	9,6	6,5	3,1	9,8	7,7	2,0
	2016	9,1	6,0	3,0	9,5	7,5	2,0
Wieś Rural areas	2005	14,1	12,3	1,8	10,9	8,8	2,1
	2010	18,2	15,8	2,4	12,1	10,2	1,9
	2015	15,4	13,2	2,2	12,1	10,4	1,7
	2016	15,3	12,9	2,4	11,4	9,7	1,6

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 27(74). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
MIGRANTÓW
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE
OF MIGRANTS

LATA YEARS		Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
OGÓŁEM	2005	28858	13472	15386	29788	13929	15859	-930	-457	-473
TOTAL	2010	35848	16489	19359	34269	15745	18524	1579	744	835
	2015	33100	15481	17619	30448	14182	16266	2652	1299	1353
	2016	31935	14975	16960	29276	13732	15544	2659	1243	1416
0– 4 lata		3057	1547	1510	2862	1450	1412	195	97	98
5– 9		2172	1131	1041	2128	1096	1032	44	35	9
10–14		1394	697	697	1339	675	664	55	22	33
15–19		1070	531	539	1036	507	529	34	24	10
20–24		2166	783	1383	1905	673	1232	261	110	151
25–29		5458	2147	3311	4351	1685	2666	1107	462	645
30–34		4964	2373	2591	4236	1993	2243	728	380	348
35–39		3312	1688	1624	3115	1577	1538	197	111	86
40–44		2029	1095	934	1949	1067	882	80	28	52
45–49		1268	724	544	1240	698	542	28	26	2
50–54		921	465	456	892	465	427	29	0	29
55–59		1059	523	536	1043	520	523	16	3	13
60–64		1120	537	583	1150	557	593	-30	-20	-10
65 lat i więcej and more		1945	734	1211	2030	769	1261	-85	-35	-50

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 28(75). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

LATA YEARS WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Imigranci <i>Immigrants</i>			Emigranci <i>Emigrants</i>			Saldo migracji <i>Net migration</i>		
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>
O G Ó Ł E M 2005	772	378	394	1691	821	870	-919	-443	-476
TOTAL 2010	1813	1053	760	2007	891	1116	-194	162	-356
2014	1246	665	581	3116	1493	1623	-1870	-828	-1042
2016	1243	655	588	1093	563	530	150	92	58
0– 4 lata	381	195	186	45	20	25	336	175	161
5– 9	80	31	49	71	43	28	9	-12	21
10–14	38	18	20	56	29	27	-18	-11	-7
15–19	38	19	19	92	71	21	-54	-52	-2
20–24	61	33	28	108	64	44	-47	-31	-16
25–29	112	50	62	120	55	65	-8	-5	-3
30–34	143	95	48	157	79	78	-14	16	-30
35–39	99	62	37	133	59	74	-34	3	-37
40–44	77	43	34	103	53	50	-26	-10	-16
45–49	45	29	16	58	27	31	-13	2	-15
50–54	32	13	19	46	15	31	-14	-2	-12
55–59	45	21	24	39	16	23	6	5	1
60–64	30	14	16	33	15	18	-3	-1	-2
65 lat i więcej	62	32	30	32	17	15	30	15	15
<i>and more</i>									

TABL. 29(76). **REZYDENCI**^a
Stan w dniu 31 XII
USUAL RESIDENCE POPULATION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	2878,1	2864,6	2866,2	TOTAL in thous.
mężczyźni w tys.	1385,3	1378,6	1379,4	males in thous
kobiety: w tysiącach	1492,8	1486,0	1486,9	females: in thousands
na 100 mężczyzn.....	108	108	108	per 100 males
Miasta: w tysiącach	2011,7	1979,9	1975,3	Urban areas: in thousands
w % ogółu ludności				in % of total usual
rezydującej.....	69,9	69,1	68,9	residence population
Wieś: w tysiącach	866,4	884,7	891,0	Rural areas: in thousands
w % ogółu ludności				in % of total usual
rezydującej.....	30,1	30,9	31,1	residence population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 100.
a See general notes, item 12 on page 100.

TABL. 30(77). REZYDENCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE USUAL RESIDENCE POPULATION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. in thous.			
O G Ó Ł E M	2878,1	2864,6	2866,2	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym ...	502,7	482,1	483,6	Pre-working age
Miasta	325,5	312,9	314,0	Urban areas
mężczyźni	166,5	160,3	160,8	males
kobiety	159,0	152,6	153,2	females
Wieś	177,2	169,2	169,5	Rural areas
mężczyźni	90,8	86,9	87,2	males
kobiety	86,4	82,3	82,4	females
W wieku produkcyjnym	1882,5	1790,2	1769,0	Working age
w tym w wieku mobilnym	1132,6	1120,8	1112,7	of which of mobility age
Miasta	1315,7	1220,9	1200,2	Urban areas
mężczyźni	681,5	642,7	632,7	males
w tym w wieku mobilnym	395,3	384,6	380,4	of which of mobility age
kobiety	634,1	578,2	567,5	females
w tym w wieku mobilnym	388,1	377,9	373,9	of which of mobility age
Wieś	566,8	569,3	568,8	Rural areas
mężczyźni	305,9	308,9	308,9	males
w tym w wieku mobilnym	180,6	184,8	184,7	of which of mobility age
kobiety	260,9	260,3	259,9	females
w tym w wieku mobilnym	168,6	173,5	173,7	of which of mobility age
W wieku poprodukcyjnym	492,9	592,3	613,7	Post-working age
Miasta	370,5	446,1	461,0	Urban areas
mężczyźni	105,8	134,5	141,4	males
kobiety	264,8	311,6	319,7	females
Wieś	122,4	146,2	152,7	Rural areas
mężczyźni	34,7	45,3	48,3	males
kobiety	87,7	100,9	104,3	females

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 100.^a See general notes, item 12 on page 100.

TABL. 31(78). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE** ^a
Stan w dniu 31 XII
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2010	2015	2016	2010	2015	2016
	jednostki kościelne ^b church units ^b			duchowni clergy			wierni, wyznawcy adherents, faithful		
Kościół Katolicki Catholic Church									
Kościół Rzymskokatolicki ^c	725	730	728	1876	1927	1932	2558120	2441091	2296387
Kościół Greckokatolicki ^d	16 ^e	56	56	-	30	31	-	25000	25000
Starokatolickie Old Catholic									
Kościół Polskokatolicki	8	7	7	9	7	6	966	1250	1150
Kościół Starokatolicki	2	2 ^f	1	2	1 ^f	1	600	70 ^f	30
Kościół Starokatolicki Mariawitów	-	-	-	-	-	-	7	4 ^f	4
Prawosławne Orthodox									
Polski Autokefaliczny Kościół Prawo- sławny ^g	42	43	43	38	44	40	40700	40700	40700
Protestantkie i tradycji prote- stanckiej Protestant and Protestant-tradition									
Kościół Zielonoświątkowy	30	34	34	41	52	53	3031	3229	3080
Kościół Ewangelicko-Augsburski ^h	16 ⁱ	16	12	17 ^j	17	12	2672 ^j	2442	1634
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego....	12	11	12	3	4	4	841	812	824
Kościół Chrześcijan Baptystów	8	9	11 ^j	6	38	6 ^j	628	626	691 ^j
Kościół Boży w Chrystusie	6	7	8	35	15	18	556	626	638
Nowoapostolski Kościół w Polsce	3	3	3	6	8	7	536	585	607
Kościół Chrystusowy w RP ^k	1 ^l	2	2	4 ^l	26	22	130 ^j	455	487
Wspólnota Unitarian Uniwersalistów ^m	3	.	.	3	5	5	257	200	200
Kościół Chrystusowy	1 ⁿ	2 ^o	2 ^o	1 ⁿ	1 ^o	1 ^o	35 ⁿ	198 ^o	198 ^o
Centrum Chrześcijańskie „Kanaan”	4	4 ^f	4	12	12 ^f	12	176	192 ^f	185
Wspólnota chrześcijańska „Wrocław dla Jezusa” ^p	1	1	1	28	28	28	180	180	180
Kościół Wolnych Chrześcijan w RP	2	2	2	6	6	6	111	134	139
Kościół Ewangelicko-Methodystyczny	4	3	3	2	2	2	112	112	112
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	3	3 ^f	3	26	21 ^f	20	94	81 ^f	80
Kościół Ewangelicko-Reformowany	2	2	-	-	-	-	70	70	68
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	3	3	3	10	8	9	59	47	51
Ewangeliczna Wspólnota Zielono- świątkowa	1	1	1	3	4	1	22	42	46
Kościół Chrześcijan Wiary Ewange- licznej	4	4	4	3	3	3	32	40	40

^a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. ^b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^{c-j} Dane dotyczą: ^c – diecezji wrocławskiej, legnickiej, świdnickiej, ^d – diecezji wrocławsko-gdańskiej, ^e – dekanatu wrocławskiego, ^f – 2014 r., ^g – diecezji wrocławsko-szczecińskiej, ^h – diecezji wrocławskiej, ⁱ – 2009 r., ^j – dane dotyczą okręgu dolnośląskiego. ^k W 2010 r. – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ^{l-p} Dane dotyczą: ^l – 2008 r., ^m – całego kraju, ⁿ – 2006 r., ^o – 2012 r., ^p – 2010 r.

^a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. ^b Including: among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^{c-j} Data concern: ^c – dioceses wrocławska, legnicka, świdnicka, ^d – diocese wrocławsko-gdańska, ^e – decanate wrocławski, ^f – 2014, ^g – diocese wrocławsko-szczecińska, ^h – diocese wrocławska, ⁱ – 2009, ^j – data concern dolnośląski centre. ^k In 2010 – Wspólnota Kościołów Chrystusowych in RP. ^{l-p} Data concern: ^l – 2008, ^m – all country, ⁿ – 2006, ^o – 2012, ^p – 2010.

TABL. 31(78). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a (cont.)
As of 31 XII

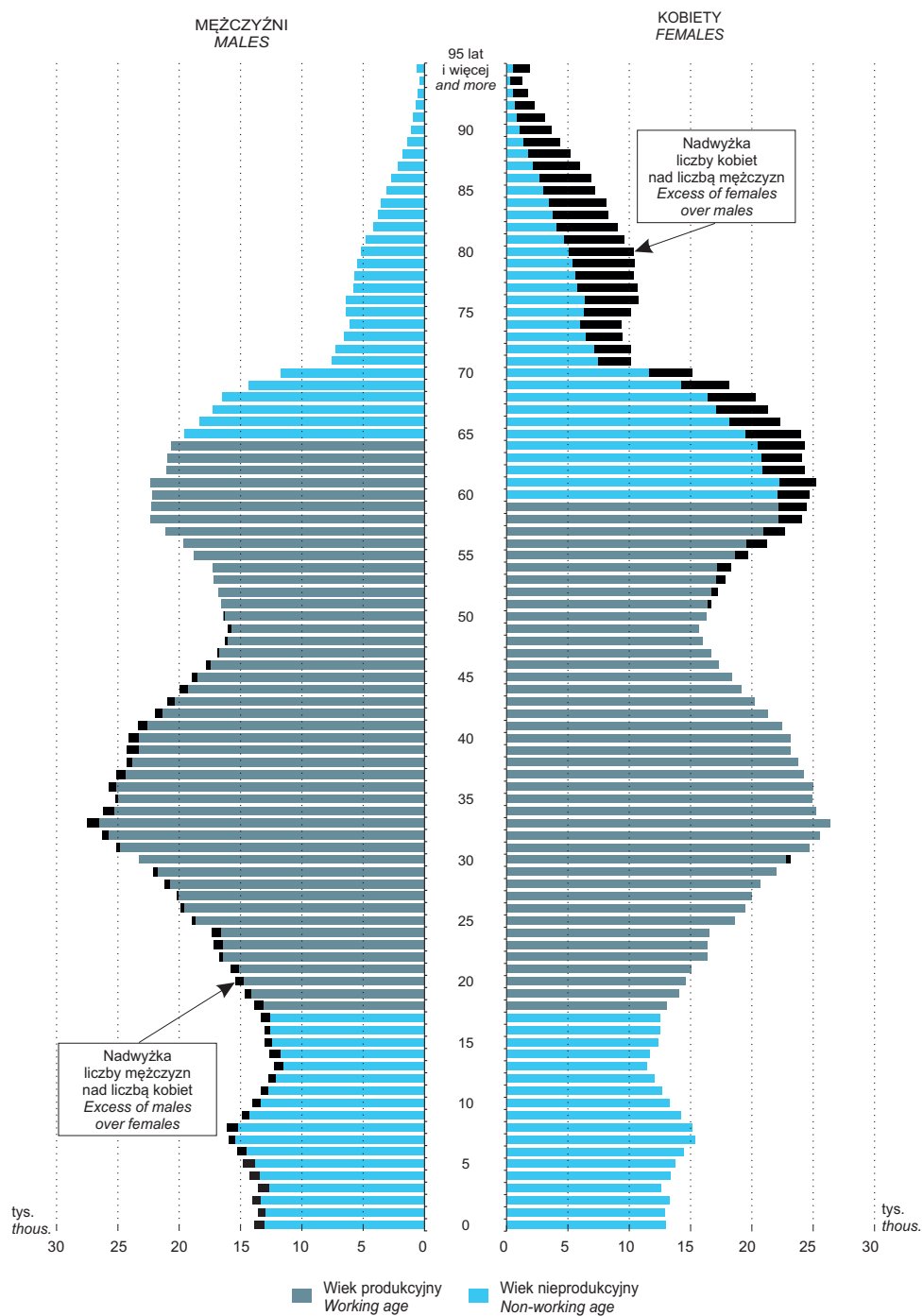
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2010	2015	2016	2010	2015	2016
	jednostki kościelne ^b church units ^b			duchowni clergy			wierni, wyznawcy adherents, faithful		
Protestanckie i tradycji protestanckiej (dok.)									
Protestant and Protestant-tradition (cont.)									
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	3	3	3	5	3	2	29	31	30
Kościół Chrześcijan Dnia Sobotniego ...	1	1	1	1	1	1	20	20	20
Zbór Stanowczych Chrześcijan	-	-	-	1	1	1	10	17	16
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	1	1 ^o	-	1	1 ^o	-	10	5 ^o	-
Dalekiego Wschodu									
Far Eastern Religions									
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	.	4	4	.	124	128	.	1008	1026
Misja Buddyjska Trzy Schronienia w Polsce ^l	3	3	3	3	3	3	350	350	350
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtżang ^q	1	1	2	-	-	1	195	205	235
Instytut Wiedzy o Tożsamości „Misja Czaitanii”	-	-	1	7	7	4	53	55	60
„Wspólnota Bez Bram” Mumon-Kai Związek Buddyjski Zen Rinżaj ^{mr}	2	2	2	13	13	13	53	53	53
Związek buddyjski „Kanzeon”	1	1 ^s	1	1	2 ^s	1	30	19 ^s	25
Związek Buddyjski Khordong									
Związek Buddystów Zen „Bodhidharma”	1	1	1	3	2	2	10	15	15
Inne									
Others									
Związek Wyznania Świadków Jehowy	184	135	132	-	-	-	13467	12711	12484
Liga Muzułmańska w RP	1	1 ^s	1 ^s	3	3 ^s	3 ^s	700	700 ^s	700 ^s
Związek taoistów „Tao Te King” ^m	2	2	2	10	10	10	200	200	200
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych Dni Ostatnich (Mormoni)	1	1 ^f	2	26	7 ^f	8	130	156 ^f	148
Zachodniosłowiański związek wyznaniowy „Słowiańska Wiara”	2	1 ^f	1	4	8 ^f	4	60	80 ^f	100
Karaimski Związek Religijny	1	1	1 ^t	-	-	-	50	45	44 ^t
Unia Ewangelikalna w RP	1	1	1	4	3	3	38	38	38
Lectorium Rosicrucianum ^u	1	1	1	-	-	-	20	91	85

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. f Dane dotyczą 2014 r. l-n Dane dotyczą: l – 2008 r., m – całego kraju, o – 2012 r. q W 2010 r. – Związek Buddyjski Karma Kamtżang. r-u Dane dotyczą: r – 2005 r., s – 2013 r., t – gminy wyznaniowej Wrocław, u – Centrum Wrocław.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including: among others, parishes, congregations, religious communities, centres. f Data concern 2014. l-n Data concern: l – 2008, m – all country, n – 2012, o – 2012. q In year 2010 – Związek Buddyjski Karma Kamtżang. r-u Data concern: r – 2005, s – 2013, t – religious community Wrocław, u – Centrum Wrocław.

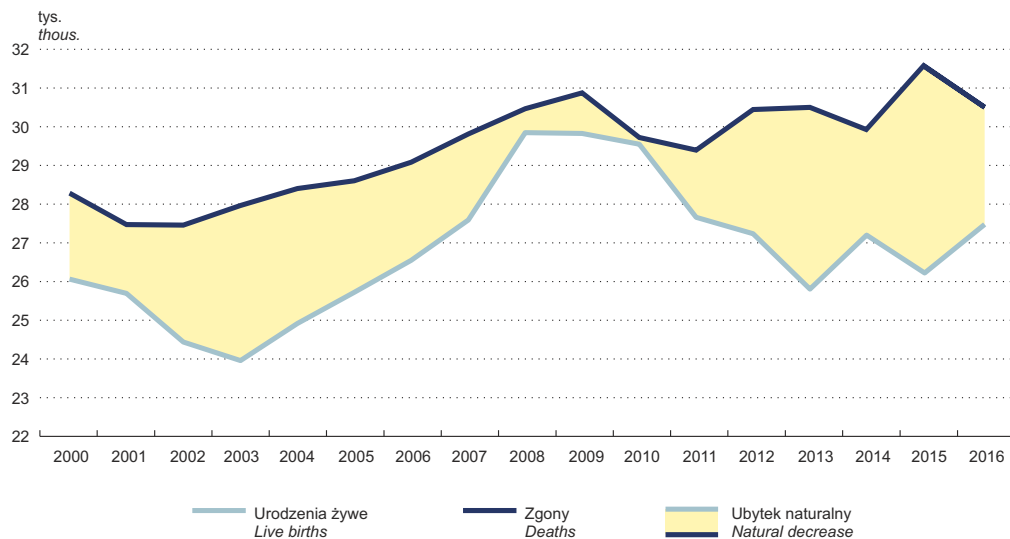
LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2016 R.
Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2016
As of 31 XII

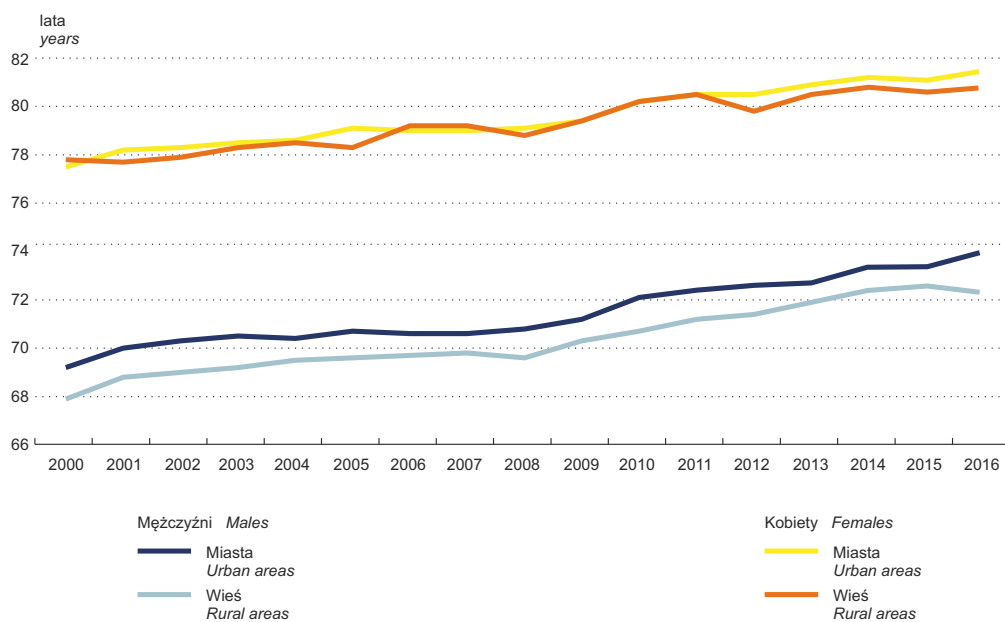
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALESZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT

LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

DZIAŁ VI

RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1 i 2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej, tj. bezdomnych, przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz za granicą. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie.

Dane BAEL od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Dane te nie są w pełni porównywalne z wynikami badań dla okresów wcześniejszych, publikowanymi w poprzednich edycjach Rocznika.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Podział na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonany został na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy.

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

CHAPTER VI

LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1 and 2 were compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers persons aged 15 and more, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more, i.e. homeless, living in collective accommodation establishment and staying abroad. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly.

The LFS data since 2010 were generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011. The data are not fully comparable to the surveys' results for the previous periods published in the previous edition of the Yearbook.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed** persons are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
- formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in work did not exceed 3 months; moreover, in the LFS there is accepted if the break in work exceeded 3 months, the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job.

2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfilled three conditions:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005-2009; patrz ust. 4 na str. 127;
 - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- osoby wykonujące pracę nakładczą;
- agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

- *within the reference week were not employed,*
- *within a four week period (the last week being the reference week) actively sought work,*
- *were available for work within a fortnight period after the reference week.*

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.e. in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- employers and own-account workers, i.e.:
 - owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005-2009; see item 4 on page 127;
 - owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - other self-employed persons, e.g. persons practising learned professions;
- outworkers;
- agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- clergy fulfilling priestly obligations.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorca mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

4. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2005-2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005-2009 **nie zaliczono** osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

5. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnionych według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

6. Do osób wykonujących pracę nakładczą zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

7. Do agentów zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

3. Full-time paid employees are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

Data concerning **employment as of 31 XII** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

4. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII in 2005-2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2005-2009 are **not included** the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs.
- 2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

5. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment as of 31 XII** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

6. Outworkers are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.

7. Agents are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zlecającego zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

8. Dane grupowane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

9. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących od 9 osób.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

10. **Wolne miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commission (wages and salaries of these persons are depend on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump-sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

8. Data grouped according to sections of the NACE rev. 2 were compiled using the **enterprise method**.

In table 3 data are presented by actual workplace of employed and kind of activity.

9. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons, who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacation and rehabilitation.

Data do not include economic entities employing less than 9 persons.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

10. **Vacancies** are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) *the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,*
- 2) *the employer made efforts to find people willing to take up the job,*
- 3) *if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.*

11. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych**, obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 645, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, a nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. **Długotrwale bezrobotni zarejestrowani** są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

3. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

4. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.).

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

11. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons**, include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 645, with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. **The registered long-term unemployed** are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training of adults in the workplace.

3. **The registered unemployment rate** is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

4. Information concerning **Labour Fund expenditures** are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (unified text: Journal of Laws 2016 item 645, with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding **accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which a one-off compensations were granted in a given year due to permanent or long-term health damage.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when an employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated equally to accident at work, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- 1) during a business trip;
- 2) during a training within the scope of common self-defence;
- 3) at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;
- 4) serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;
- 5) stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- 6) performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of a cooperatives, for the benefit of these cooperatives;
- 7) performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
- 8) performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;
- 9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;

- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz przyczyn wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. **Wskaźnik wypadkowości** jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym dane:

- 1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności

10) *serving supplementary forms of military service;*

11) *education at the National School of Public Administration by students who receive scholarships.*

3. A **serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. A **fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Accidents at work are classified, i.e., according to **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their causes (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

6. **The accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports; data concern persons:

- 1) *employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities);*

organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;
- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

8. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1367).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

9. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich stopnia ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

- 2) *exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;*
- 3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

8. *A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.*

Occupational diseases in table 21 are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (uniform text Journal of Laws 2013, item 1367).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

9. Evaluation of occupational risk *is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.*

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1(79). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEŁ
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016				SPECIFICATION	
	przeciętne roczne annual averages		kwartały quarters					
			I	II	III	IV		
LUDNOŚĆ w tys.	2357	2203	2319	2320	2320	2319	2319	POPULATION in thous.
Mężczyźni	1120	1032	1102	1102	1102	1101	1101	Men
Kobiety	1237	1171	1217	1218	1218	1217	1217	Women
Aktywni zawodowo	1279	1217	1309	1310	1303	1307	1315	Economically active persons
mężczyźni	708	667	723	718	717	735	721	men
kobiety	570	549	586	592	586	572	595	women
Pracujący	1134	1132	1237	1230	1230	1233	1257	Employed persons
mężczyźni	629	622	684	677	671	692	696	men
kobiety	505	509	553	552	559	541	560	women
Bezrobotni ^a	145	85	71	80	73	74	59	Unemployed persons ^a
mężczyźni	80	45	38	40	46	43	24	men
kobiety	65	40	33	40	27	31	34	women
Bierni zawodowo	1079	986	1011	1010	1017	1012	1003	Economically inactive persons
Mężczyźni	412	365	379	385	385	367	381	Men
Kobiety	666	621	631	625	631	645	622	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYW- NOŚCI ZAWODOWEJ w %	54,3	55,2	56,4	56,5	56,2	56,4	56,7	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	63,2	64,6	65,6	65,2	65,1	66,8	65,5	men
kobiety	46,1	46,9	48,2	48,6	48,1	47,0	48,9	women
Miasta	54,5	55,3	55,8	55,7	55,2	55,5	56,5	Urban areas
Wieś	53,7	55,2	58,0	58,1	58,4	58,4	57,1	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	48,1	51,4	53,3	53,0	53,0	53,2	54,2	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	56,2	60,3	62,1	61,4	60,9	62,9	63,2	men
kobiety	40,8	43,5	45,4	45,3	45,9	44,5	46,0	women
Miasta	48,4	51,3	52,7	52,3	51,9	52,3	54,0	Urban areas
Wieś	47,3	51,5	54,9	54,5	55,5	54,9	54,6	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	11,3	7,0	5,4	6,1	5,6	5,7	4,5	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	11,3	6,7	5,3	5,6	6,4	5,9	3,3	men
kobiety	11,4	7,3	5,6	6,8	4,6	5,4	5,7	women
Miasta	11,2	7,1	5,5	6,0	5,9	5,6	4,5	Urban areas
Wieś	11,7	6,7	5,3	6,3	5,0	5,7	4,4	Rural areas

a Osoby w wieku 15–74 lata.

a Persons aged 15–74.

TABL. 2(80). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2016 R. – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATION-AL LEVEL IN IV QUARTER 2016 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Popula- tion</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Eco- nomi- cally inactive persons</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrú- dnienia <i>Employ- ment rate</i>	Stopa bezro- bocia <i>Unem- ployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący <i>em- ployed</i>	bezro- botni ^a <i>unem- ployed ^a</i>				
		w tys. <i>in thous.</i>				w % <i>in %</i>		
O G Ó Ł E M	2319	1315	1257	59	1003	56,7	54,2	4,5
TOTAL								
Według wieku:								
By age:								
w tym w wieku produkcyj- nym ^b	1653	1255	1196	59	398	75,9	72,4	4,7
<i>of which at working age ^b</i>								
15–24 lata	272	91	77	14	182	33,5	28,3	15,4
25–34	408	349	336	12	59	85,5	82,4	3,4
35–44	416	367	355	12	48	88,2	85,3	3,3
45–54	318	255	246	9	63	80,2	77,4	3,5
55 lat i więcej	906	254	243	11	651	28,0	26,8	4,3
<i>and more</i>								
Według poziomu								
 wykształcenia:								
By educational level:								
Wyższe.....	543	438	431	7	105	80,7	79,4	1,6
<i>Tertiary</i>								
Policealne i średnie								
zawodowe	568	361	350	10	208	63,6	61,6	2,8
<i>Post-secondary and voca- tional secondary</i>								
Średnie ogólnokształcące.....	242	116	106	10	126	47,9	43,8	8,6
<i>General secondary</i>								
Zasadnicze zawodowe	544	317	294	23	226	58,3	54,0	7,3
<i>Basic vocational</i>								
Gimnazjalne, podstawowe								
i niepełne podstawowe	422	83	75	8	339	19,7	17,8	9,6
<i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>								

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 3(81). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym kobiety of which women	
O G Ó Ł E M	886474	996960	1073014	1105595	523848	T O T A L
sektor publiczny	240825	235758	215077	216598	145743	public sector
sektor prywatny	645649	761202	857937	888997	378105	private sector
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiec- two i rybactwo	74864	88169	88981	88899	40616	Agriculture ^b , forestry and fishing
Przemysł	237892	248851	263001	268309	86423	Industry
w tym przetwórstwo prze- mysłowe	193103	201149	217357	222732	79299	of which manufacturing
Budownictwo	48371	65749	63169	65039	7462	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	154418	163182	161432	166378	89622	Trade; repair of motor vehi- cles ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa	50065	50562	56126	61875	13612	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ	18538	20472	23241	25479	16708	Accommodation and cater- ing ^Δ
Informacja i komunikacja	8647	18801	30468	33924	10010	Information and communica- tion
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	22728	30357	30111	29676	19988	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ...	13854	13789	15277	16331	8930	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	51985	36352	52733	56107	29149	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	4413	44773	56978	57550	26999	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i ob- rona narodowa; obowiązk- owe zabezpieczenia społecz- ne	41903	46165	46773	46689	31000	Public administration and defence; compulsory so- cial security
Edukacja	76303	80019	83474	84673	65447	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	58073	63170	69116	70673	56997	Human health and social work activities
Działalność związana z kultu- rą, rozrywką i rekreacją	11083	11585	12033	12380	7397	Arts, entertainment and re- creation
Pozostała działalność usługo- wa	13337	14964	20101	21613	13488	Other service activities

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 127.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 4 on page 127.

TABL. 4(82). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>		SPECIFICATION
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy <i>employees hired on the basis of an employment contract</i>	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin <i>owners, co-owners including contributing family workers</i>	
OGÓŁEM	2005 602970	595710	5100	TOTAL
	2010 675316	668432	5015	
	2015 696146	689909	4614	
	2016 729725	724183	4195	
sektor publiczny	199914	199914	-	<i>public sector</i>
sektor prywatny	529811	524269	4195	<i>private sector</i>
w tym:				<i>of which:</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8135	7334	94	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	224377	223151	1209	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	186377	185178	1182	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	26351	25850	501	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	89319	88207	1057	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	23016	22676	340	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	19433	19244	182	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	16748	16698	50	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	27715	27130	24	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	10061	10037	24	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22298	22106	192	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	68307	68208	99	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	46061	46061	-	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	79909	79666	243	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	55714	55583	131	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9920	9916	4	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	2340	2295	45	<i>Other service activities</i>

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5(83). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a	
OGÓŁEM	672013	750084	766479	788140	675582	TOTAL
sektor publiczny	226804	210788	190608	191020	191020	public sector
sektor prywatny	445209	539296	575871	597120	484562	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiec- two i rybactwo	11069 ^b	9680 ^b	9947 ^b	10008 ^b	6367	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	214741	221975	225672	229669	216160	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	164118	176497	188035	191694	179006	of which manufacturing
Budownictwo	34960	49030	41114	41833	24794	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	91607	110438	111536	112876	81116	Trade; repair of motor ve- hicles ^Δ
Transport i gospodarka ma- gazynowa	26792	23669	27320	29042	21344	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastrono- mia ^Δ	13049	17640	20458	20501	15494	Accommodation and cater- ing ^Δ
Informacja i komunikacja	6842	9458	15752	18263	15427	Information and communi- cation
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	19560	27464	25910	26277	24210	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	9496	10406	11560	12225	9180	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22165	23193	27082	29171	19296	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działal- ność wspierająca ^Δ	38696	49121	56096	62152	58522	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne	41707	46821	44617	44521	44521	Public administration and defence; compulsory so- cial security
Edukacja	75417	76698	75514	76363	75324	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	51497	57729	55489	56100	52540	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekre- acją	8540	10055	9712	9811	9274	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usłu- gowa	5875	6707	8701	9331	2015	Other service activities

a Bez zatrudnionych za granicą. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 127.

a Excluding persons employed abroad. b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 4 on page 127.

TABL. 6(84). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pełnozatrudnieni ^b <i>Full-time paid employees^b</i>		Niepełnozatrudnieni <i>Part-time paid employees</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	
O G Ó Ł E M	538597	256579	57113	34917	T O T A L
2010	609872	300336	58560	38868	
2015	650150	333659	52128	34787	
2016	671234	342494	52949	35147	
sektor publiczny	183119	127102	16795	11885	<i>public sector</i>
sektor prywatny	488115	215392	36154	23262	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6267	1739	1067	763	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	218048	71859	5103	2506	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemy- słowe	180689	66372	4489	2242	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	24686	3032	1164	388	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	81102	50704	7105	5892	<i>Trade; repair of motor vehi- cles^Δ</i>
Transport i gospodarka maga- zynowa	21741	3462	935	263	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	13283	9166	5961	3829	<i>Accommodation and cater- ing^Δ</i>
Informacja i komunikacja	16237	5781	461	220	<i>Information and communi- cation</i>
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	24732	17197	2398	1600	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	8896	5030	1141	803	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna	20804	11851	1302	808	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	60391	29323	7817	4635	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	44378	29482	1683	1041	<i>Public administration and defence; compulsory so- cial security</i>
Edukacja	68328	54164	11338	8246	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna	51886	43749	3697	2844	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8443	5144	1473	1074	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	2012	811	283	224	<i>Other service activities</i>

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b Od 2009 łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons. b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7(85). PRZYJĘCIA DO PRACY^aHIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem		Of total number		Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %	
		kobiety women	podejmu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z ur- lopow wychowaw- czych ^b persons returning from child- -care lea- ves ^b		
O G Ó Ł E M	2005	140501	57320	20107	66203	2382	26,5
T O T A L	2010	151524	66756	22178	77592	3235	24,7
	2015	177224	84429	36285	100120	1827	27,9
	2016	190195	86513	25497	92922	1928	29,1
sektor publiczny		21149	14039	2597	14282	416	11,4
public sector							
sektor prywatny		169046	72474	22900	78640	1512	36,0
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		933	306	111	489	#	16,1
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		44043	14787	5624	27073	365	20,2
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		40047	14061	5174	24174	343	22,2
.....							
Budownictwo		6437	629	537	4048	7	25,6
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		25036	15649	5702	13523	546	30,2
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		7500	943	512	5139	11	37,8
.....							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		5090	3293	1145	2188	38	41,0
.....							
Informacja i komunikacja		5237	2043	1151	3547	19	36,1
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa		6674	4556	460	3463	271	27,9
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1481	854	208	887	8	16,5
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		7459	3811	1013	4799	125	41,1
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		57515	22780	6080	13329	108	110,0
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne		5505	3256	715	3906	171	12,0
Public administration and defence; compulsory social security							

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 7(85). PRZYJĘCIA DO PRACY^a (dok.)HIRES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejmu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z ur- lopow wychowaw- czych ^b persons returning from child- -care lea- ves ^b	
Edukacja Education	7138	5875	671	4613	128	10,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	7969	6619	1145	4572	111	15,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1470	830	244	968	16	17,8
Pozostała działalność usługowa Other service activities	708	282	179	378	#	41,4

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8(86). ZWOLNIENIA Z PRACY^aTERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number						Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an em- ployment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlopow wychowaw- czych ^b persons taking child- -care leave ^b		
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee				
OGÓŁEM 2005	124201	51041	21736	15384	8089	3837	23,1	
TOTAL 2010	140168	62490	25059	14227	4774	4050	22,7	
..... 2015	159245	72201	20901	23423	7837	2298	25,0	
..... 2016	170087	77874	14303	24028	8513	2516	25,9	
sektor publiczny public sector	20556	12888	1794	1812	3931	637	10,9	
sektor prywatny private sector	149531	64986	12509	22216	4582	1879	31,7	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	991	289	81	96	122	4	17,0	

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopow bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8(86). ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % <i>Termina- tion rate in %</i>
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia <i>terminated due to dissolution of an em- ployment contract</i>		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację <i>retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation</i>	korzysta- jący z urlopów wychow- awczych ^b <i>persons taking child- -care leave^b</i>	
			przez zakład pracy <i>by em- ployer</i>	przez pra- cownika <i>by em- ployee</i>			
Przemysł	41774	14271	5005	7004	2692	488	19,1
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe	37728	13581	4493	6669	1623	465	20,9
of which manufacturing							
Budownictwo	6817	654	754	767	337	23	27,0
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	25069	15792	2687	5520	632	578	30,2
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa	5379	619	533	1011	227	10	27,1
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4607	2941	407	940	83	65	36,9
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja	3540	1151	240	1443	7	41	24,2
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	5445	3867	672	1327	114	377	22,0
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1483	813	202	194	235	15	16,5
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4636	2555	496	1460	116	91	25,5
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	49847	20477	1676	2202	472	179	95,2
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne	5437	3110	293	341	1097	235	11,7
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja	6565	5008	787	548	1233	187	9,5
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6900	5529	373	946	973	192	13,4
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1185	638	74	140	163	28	14,2
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa	412	160	23	89	10	3	24,0
Other service activities							

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9(87). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem — absolwenci szkół Of total number — school leavers			
				wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- -secondary and se- condary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vo- cational
OGÓŁEM	2005	18018	7564	5396	5332	2921	4369
TOTAL	2010	13620	6747	5377	3397	2279	2567
	2015	25581	11107	11068	6874	3645	3994
	2016	16002	7986	5966	5408	2156	2472
sektor publiczny		2037	1412	1511	263	186	77
public sector							
sektor prywatny		13965	6574	4455	5145	1970	2395
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo....		72	23	23	39	#	#
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		3818	1320	1079	1076	661	1002
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		3514	1258	994	934	631	955
of which manufacturing							
Budownictwo		304	62	91	69	26	118
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		2661	1694	728	843	565	525
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		178	40	42	53	40	43
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		453	269	110	152	92	99
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		970	327	774	#	133	#
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa....		422	293	234	78	110	-
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		68	47	23	23	20	2
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		814	487	721	32	61	-
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		3895	1783	389	#	#	589
Administrative and support service activi- ties							
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		598	400	409	74	94	21
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		541	436	453	43	25	20
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		858	670	714	86	36	22
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		188	107	106	34	#	#
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		162	28	70	#	48	#
Other service activities							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10(88). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2016 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wolne (stan w dniu 31 XII) Vacancies (as of 31 XII)			Nowo utworzone ^a Vacancies – newly created jobs ^a		Zlikwidowane ^a Liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone <i>of which vacancies – newly created jobs</i>	z liczby ogółem – w jed- nostkach o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób <i>of total number – in entities employ- ing more than 9 persons</i>	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób <i>of which in entities employ- ing more than 9 persons</i>	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób <i>of which in entities employ- ing more than 9 persons</i>
	w tys. in thous.						
OGÓŁEM TOTAL	8,3	3,1	6,1	51,3	30,9	18,0	9,6
w tym: <i>of which:</i>							
Przemysł	2,1	0,4	2,0	9,2	6,1	3,1	2,4
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe	1,9	0,3	1,8	8,7	5,7	2,6	2,1
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	0,2	0,0	0,2	4,2	1,1	2,7	1,2
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	1,5	1,1	0,4	13,7	9,3	4,4	1,8
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa	0,6	0,1	0,3	2,1	1,1	0,9	0,3
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	0,2	-	0,1	4,3	1,1	0,6	0,1
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja	1,5	0,9	1,4	2,6	2,2	0,6	0,3
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	0,5	0,1	0,5	1,2	0,7	0,4	0,2
Financial and insurance activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,8	0,3	0,5	4,6	2,7	1,6	0,5
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	0,2	0,1	0,2	2,9	2,3	1,4	0,8
Administrative and support service activities							
Edukacja	0,1	0,0	0,1	2,2	1,6	1,1	0,9
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,2	0,0	0,2	1,5	1,1	0,2	0,2
Human health and social work activities							

a W ciągu roku.

a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 11(89). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani					Total registered unemployed persons
ogółem	233352	150282	99952	85984	
w tym kobiety	125300	77700	51579	45464	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	45977	23342	10838	8266	previously not employed
absolwenci ^a	9261	7545	3499	2473	school-leavers ^a
bez kwalifikacji zawodowych	57584	42205	31475	27408	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	8737	3606	4922	3844	terminated for company reasons
długotwale bezrobotni ^b	152692	67034	53049	44870	long-term unemployed ^b
posiadający prawo do zasiłku	35934	28403	15995	13472	possessing benefits rights
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	.	.	16467	15680	with at least one child below 6 years of age or with at least one disabled child below 18 years of age
niepełnosprawni	8793	10319	8268	7140	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c w %	20,6	13,1	8,5	7,2	Registered unemployment rate ^c in %
Oferty pracy	2469	3057	6326	6437	Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. b Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy. c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 129.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document of completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training of adults in the workplace. c See general notes, item 3 on page 129.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 12(90). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI ^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM
UNEMPLOYMENT ROLLS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani ...	252104	255873	177939	159026	Newly registered unemployed persons
z liczby ogółem:					of total number:
Kobiety	121210	124222	87395	78773	Women
Dotychczas niepracujący	70212	51280	23538	17761	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	5494	4775	8601	6125	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	275881	251851	199549	172994	Persons removed from unemployment rolls
z liczby ogółem:					of total number:
Kobiety	130657	120841	98334	84888	Women
Z tytułu podjęcia pracy	124533	98930	94784	85971	Received jobs

a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 13(91). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL,
DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2015		2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM	233352	125300	150282	77700	99952	51579	85984	45464
TOTAL								
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej	45178	25088	27093	15614	11798	7063	9006	5714
and less								
25–34	61992	36995	41807	24773	24944	15848	21690	14476
35–44	46231	25912	26698	14378	21630	12218	19302	11245
45–54	65190	32896	34287	16675	18872	9053	15514	7420
55 lat i więcej	14761	4409	20397	6260	22708	7397	20472	6609
and more								
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe	11345	7423	14348	9706	11560	7817	10304	6979
Tertiary								
Policealne oraz średnie zawodowe	51372	32878	31322	19106	20684	12625	17628	10927
Post-secondary and voca- tional secondary								
Średnie ogólnokształcące	15840	11678	14603	10043	9303	6351	7918	5599
General secondary								
Zasadnicze zawodowe	73659	34300	42884	18109	27930	11673	23527	10146
Basic vocational								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	81136	39021	47125	20736	30475	13113	26607	11813
Lower secondary, primary and incomplete primary								
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^a BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^a								
3 miesiące i mniej	56345	25641	53930	25238	32208	15013	27478	12873
months and less								
3– 6	31339	16787	27845	15013	15714	8629	12780	6979
6–12	34944	18326	29038	15400	16039	8318	14198	8007
12–24	35721	19285	24037	13028	14764	7961	13547	7711
Powyżej 24 miesięcy	75003	45261	15432	9021	21227	11658	17981	9894
More than 24 months								
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY								
Bez stażu pracy	45977	27819	23342	14352	10838	6742	8266	5311
No work seniority								

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

a From the date of registering in a labour office. Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

TABL. 13(91). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL,
DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2015		2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women

WEDŁUG STAŻU PRACY (dok.)

BY WORK SENIORITY (cont.)

Ze stażem pracy ^b :								
With work seniority ^b :								
1 rok i mniej	32954	18462	21908	12682	16097	9451	14444	8751
and less								
1– 5	43070	22768	33527	17929	22310	12505	19901	11601
5–10	31265	17184	20500	10678	15585	8345	13895	7597
10–20	42229	23291	24952	12093	17313	8038	15043	6941
20–30	32915	14902	19898	8067	12594	4803	10273	3916
powyżej 30 lat	4942	874	6155	1899	5215	1695	4162	1347
more than 30 years								

b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–5 uwzględniono osoby posiadające staż pracy 1 rok i 1 dzień do 5 lat.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. wśród bezrobotnych było 28810 osób (w tym 10497 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 1–5 persons having work experience from 1 year and 1 day to 5 years were included.

N o t e. As of 31 XII 2016 among the unemployed were 28810 persons (of which 10497 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 14(92). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁA-NIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME

AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	4907	1991	2448	2540	Undertaking employment in inter- vention works
w tym kobiety	2180	1176	1364	1356	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4602	5645	1888	2046	Undertaking employment in public works
w tym kobiety	2209	1699	574	708	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	28777	37913	17823	14482	Starting training or internship with the employer
w tym kobiety	16860	23175	10955	9017	of which women
Rozpoczęli prace społecznie uży- teczne	-	3243	3240	2810	Started a social useful works
w tym kobiety	-	1500	1595	1304	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	77570	81862	114677	134501	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 15(93). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**^a
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w od- setkach in per- cent	
O G Ó Ł E M	482,7	738,3	496,0	473,9	100,0	T O T A L
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	286,7	279,2	203,7	169,0	35,7	Unemployment benefits
Szkolenia	19,5	30,3	12,0	9,0	1,9	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	29,2	160,1	102,5	96,4	20,3	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Prace interwencyjne	13,9	11,4	12,2	14,5	3,1	Intervention works
Roboty publiczne	21,0	35,2	14,6	15,8	3,3	Public works
Stypendia za okres stażu	52,4	154,8	89,9	76,0	16,0	Scholarships for intership period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 129.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 4 on page 129.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16(94). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY**^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogół- em <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powo- dujących niezdolność do pracy <i>Of total number – acci- dents resulting in an ina- bility to work</i>			SPECIFICATION	
		śmier- telnych <i>fatal acci- dents</i>	cięż- kich <i>serious acci- dents</i>	łżej- szych <i>light</i>	1—3 dni <i>days</i>	4—20	21 dni i więcej <i>days and more</i>		
		O G Ó Ł E M T O T A L							
O G Ó Ł E M	2005	8762	24	89	8649	52	3020	4984	T O T A L
	2010	10216	34	58	10124	118	3723	5502	
	2015	9318	29	43	9246	164	3806	4986	
	2016	9179	33	38	9108	148	3906	4864	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiec- two i rybactwo		165	-	1	164	3	52	109	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		3573	16	21	3536	46	1399	2019	Industry
w tym przetwórstwo prze- mysłowe		2843	3	17	2823	42	1197	1521	of which manufac- turing
Budownictwo		413	3	4	406	4	114	288	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1159	2	3	1154	14	562	554	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa		732	3	3	726	19	296	399	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		206	2	-	204	3	102	91	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		66	2	-	64	3	33	27	Information and com- munication
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa		115	-	-	115	5	64	41	Financial and insu- rance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		98	-	-	98	1	34	62	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		118	2	-	116	4	56	53	Professional, scientific and technical activi- ties

^a Zgłoszone w danym roku.

^Δ Registered in a given year.

TABL. 16(94). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)***PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>			SPECIFICATION
		śmier- telnych <i>fatal accidents</i>	cięż- kich <i>serious accidents</i>	łżej- szych <i>light</i>	1—3 dni <i>days</i>	4—20	21 dni i więcej <i>days and more</i>	
		O G Ó Ł E M (dok.) T O T A L (cont.)						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	560	2	2	556	9	244	291	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..	395	-	1	394	10	194	186	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	585	1	1	583	14	278	275	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	875	-	2	873	10	408	424	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	89	-	-	89	2	60	26	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	30	-	-	30	1	10	19	Other service activities
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)								
O G Ó Ł E M	2005	10,71	0,03	0,11	10,57	0,06	3,69	T O T A L
	2010	11,29	0,04	0,06	11,19	0,13	4,11	
	2015	9,49	0,03	0,04	9,42	0,17	3,88	
	2016	9,08	0,03	0,04	9,01	0,15	3,87	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	16,30	-	0,10	16,20	0,30	5,14	10,77	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	13,45	0,06	0,08	13,31	0,17	5,27	7,60	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	12,92	0,01	0,08	12,83	0,19	5,44	6,91	of which manufacturing
Budownictwo	6,44	0,05	0,06	6,33	0,06	1,78	4,49	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	7,07	0,01	0,02	7,04	0,09	3,43	3,38	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	12,41	0,05	0,05	12,31	0,32	5,02	6,76	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	8,46	0,08	-	8,38	0,12	4,19	3,74	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	2,05	0,06	-	1,99	0,09	1,02	0,84	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3,85	-	-	3,85	0,17	2,14	1,37	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	6,20	-	-	6,20	0,06	2,15	3,92	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,17	0,04	-	2,13	0,07	1,03	0,97	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	9,78	0,03	0,03	9,71	0,16	4,26	5,08	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..	8,45	-	0,02	8,43	0,21	4,15	3,98	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	6,96	0,01	0,01	6,94	0,17	3,31	3,27	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12,52	-	0,03	12,49	0,14	5,84	6,07	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7,29	-	-	7,29	0,16	4,92	2,13	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	1,44	-	-	1,44	0,05	0,48	0,91	Other service activities

^a Zgłoszone w danym roku.^a Registered in a given year.

TABL. 17(95). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)***CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which							
		rolnic- two, leś- nictwo, łowie- ctwo i rybact- wo agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; napra- wa po- jazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehi- cles ^Δ	trans- port i go- spodar- ka ma- gazyno- wa trans- port and storage	opieka zdrow- otna i pomoc społe- czna human health and social work activities	
			razem total	w tym prze- twór- stwo przemy- słowe of which manu- factur- ing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY									
OGÓŁEM	2005	8762	128	4110	3148	593	813	498	882
TOTAL	2010	10216	159	4161	3146	776	1305	516	980
	2015	9318	131	3546	2845	443	1223	716	885
	2016	9179	165	3573	2843	413	1159	732	875
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami che- micznymi		341	4	147	131	17	34	13	15
Contact with electrical voltage, tem- perature, hazardous substances and chemicals									
w tym z preparatami chemicznymi of which chemicals		87	-	50	48	7	7	7	1
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie		19	1	12	2	1	1	1	1
Drowned, buried, enveloped									
Zderzenie z lub uderzenie w: Horizontal or vertical impact with or against:									
nieruchomy obiekt		2463	45	771	599	100	299	203	270
a stationary object									
obiekt w ruchu		2101	33	970	737	111	281	207	88
object in motion									
w tym przez: of which by:									
spadający obiekt		847	16	437	312	51	132	68	37
falling object									
poruszający się lub transporto- wany obiekt		393	11	159	136	23	59	58	19
moving or transported object									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		1353	11	658	610	60	216	49	143
Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym		874	8	415	395	36	171	21	87
of which contact with sharp mate- rial agent									
Uwięźnienie, zmiżdżenie		554	9	299	256	29	88	29	17
Trapped, crushing									

a Zgłoszone w danym roku.

a Registered in a given year.

TABL. 17(95). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)
 EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnic- two, leś- nictwo, łowiec- two i rybac- two agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; napra- wa po- jazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehi- cles ^Δ	trans- port i go- sposdar- ka ma- gazyno- wa trans- port and storage	opieka zdrow- otna i pomoc społec- zna human health and social work activities
			razem total	w tym prze- twór- stwo przemy- słowe of which manu- factur- ing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)								
Obciążenie psychiczne lub fizyczne <i>Physical or mental stress</i>	1361	28	426	290	50	164	134	197
w tym obciążenie układu mię- śniowo-szkieletowego <i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>	1220	26	372	258	48	151	125	173
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia <i>Aggression of human or animal</i>	238	12	21	3	4	5	53	66
Pozostałe <i>Others</i>	749	22	269	215	41	71	43	78
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
OGÓŁEM 2005	16703	227	8676	6800	1164	1575	913	1351
TOTAL 2010	20232	365	9181	7038	1573	2505	972	1664
..... 2015	18814	258	8043	6498	937	2448	1398	1542
2016	18595	351	7838	6293	884	2458	1429	1505
Niewłaściwy stan czynnika material- nego <i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>	1832	27	1028	683	92	156	116	99
Niewłaściwa organizacja <i>Inappropriate organization of</i>	1952	37	974	858	130	258	105	106
pracy <i>work</i>	920	22	470	420	74	111	51	38
stanowiska pracy <i>work post</i>	1032	15	504	438	56	147	54	68
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym <i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>	1386	13	726	640	97	175	83	66
Nieużywanie sprzętu ochronnego <i>Not using protective equipment</i>	267	2	143	122	23	45	13	9
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika <i>Inappropriate wilful employee action</i>	1464	20	751	576	71	247	106	69
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b <i>Inappropriate mental-physical condi- tion of employee^b</i>	267	3	95	80	12	35	31	27
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika <i>Incorrect employee's action</i>	10642	231	3921	3197	437	1446	838	1044
Inna przyczyna <i>Other causes</i>	785	18	200	137	22	96	137	85

a Zgłoszone w danym roku. b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

a Registered in a given year. b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18(96). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a***PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	610	628	464	465	T O T A L
w tym wypadki śmiertelne	4	2	2	2	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	303	316	220	235	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	66	54	58	38	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	17	28	7	12	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	94	88	57	52	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	42	47	34	33	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie:					influence of:
skrajnych temperatur	6	2	3	4	extreme temperatures
materiałów szkodliwych	-	1	1	-	hazardous materials
inne wydarzenia	82	92	84	91	other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Ź r ó ł o: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

S o u r c e: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19(97). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**

Stan w dniu 31 XII

*PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
				związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
				ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	131,8	90,5	85,4	56,7	30,4	21,3	16,0	12,6
TOTAL	2010	119,4	80,1	71,8	41,3	34,1	27,7	13,4	11,2
	2015	93,3	67,0	54,6	35,1	28,9	24,2	9,8	7,6
	2016	86,4	63,3	49,9	34,1	24,7	19,5	11,8	9,7
sektor publiczny		58,1	48,0	19,9	15,0	31,4	28,4	6,8	4,5
public sector									
sektor prywatny		92,2	66,5	55,9	37,9	23,4	17,7	12,9	10,8
private sector									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 131.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 131.

TABL. 19(97). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	70,4	25,0	35,7	11,2	6,8	3,7	27,9	10,0
Przemysł Industry	140,0	101,5	83,7	56,9	36,8	28,5	19,5	16,1
w tym przetwórstwo przemysłowe.... of which manufacturing	111,6	92,2	63,3	48,3	32,7	30,9	15,6	13,1
Budownictwo Construction	87,1	62,4	62,0	41,3	14,5	11,4	10,7	9,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	8,4	6,6	4,3	3,7	1,9	1,0	2,2	1,9
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	77,6	69,2	14,9	12,0	57,3	52,1	5,4	5,2
Informacja i komunikacja Information and communication	1,1	1,1	–	–	0,7	0,7	0,4	0,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	184,4	128,2	125,1	68,9	49,0	49,0	10,2	10,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	8,3	5,2	4,2	1,0	2,9	2,9	1,3	1,3
Edukacja Education	3,7	3,5	0,8	0,7	–	–	2,8	2,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	26,1	21,6	11,8	10,6	13,7	10,4	0,6	0,6

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 131.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 131.

TABL. 20(98). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2016 R.
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowa- dzenie oceny ryzyka zawo- dowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wyeliminowa- nie lub ograni- czenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupational risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyjne <i>organizational</i>	ochrony indywidualnej <i>individuality protection</i>
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>				
OGÓŁEM TOTAL	341,3	154,0	70,1	74,7	102,2
sektor publiczny public sector	269,6	116,3	54,9	70,9	86,7
sektor prywatny private sector	355,9	161,6	73,2	75,5	105,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	355,8	233,7	113,1	105,1	190,0
Przemysł Industry	419,0	205,7	100,2	86,5	140,2
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	380,3	174,4	88,0	84,7	124,4
Budownictwo Construction	387,6	249,1	83,6	158,6	148,6
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	164,7	48,4	18,1	26,8	25,3
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	314,5	112,7	43,1	57,1	94,6
Informacja i komunikacja Information and communication	636,4	115,9	36,7	111,4	4,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	312,1	94,0	54,6	35,8	33,7
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^Δ Administrative and support service activities	41,8	20,8	5,5	5,7	20,0
Edukacja Education	35,8	17,8	13,7	15,8	3,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activi- ties	275,7	115,3	54,2	71,0	88,5
Pozostała działalność usługowa Other service activities	832,3	570,2	0,0	570,2	557,4

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 132.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 9 on page 132.

TABL. 21(99). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków Number of cases		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. zatrudnionych per 100 thous. paid employees	
OGÓŁEM 2005	237	34,0	TOTAL
2010	209	26,8	
2015	189	23,4	
2016	173	20,9	
Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa.....	2	0,2	Acute and chronic intoxications and their sequels
Pylice płuc	41	5,0	Pneumoconioses
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	4	0,5	Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc.....	1	0,1	Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation
Astma oskrzelowa	2	0,2	Bronchial asthma
Zewnętrzne pochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych.....	1	0,1	Extrinsic allergic alveolitis
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	17	2,1	Chronic voice disorders due to excessive vocal effort
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	11	1,3	Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment
Choroby skóry	6	0,7	Skin diseases
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	9	1,1	Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	26	3,1	Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	13	1,6	Bilateral permanent noise-included hearing loss of cochlear or sensorineural type
Zespół wibracyjny	1	0,1	Vibration syndrome
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	39	4,7	Infectious and parasitic diseases or their sequels

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22(100). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a
As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
O G Ó Ł E M	49375	116656	28701	64190	5331	14276	18239
T O T A L	49149	81704	14224	47589	7606	14609	1103
2015	43730	70996	17163	37635	8126	16786	805
2016	42300	66664	16496	35668	8605	16093	1121
sektor publiczny	6964	10453	683	7216	673	4072	209
<i>public sector</i>							
sektor prywatny	35336	56211	15813	28452	7932	12021	912
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1694	1180	11	167	–	6	9
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	32158	45243	14146	27822	7029	11454	873
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe	9895	22256	2920	8007	430	2579	115
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	4289	5484	1764	2051	865	637	19
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a	1681	8357	18	184	8	3	2
<i>Trade; repair of motor vehicles^a</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	1846	4396	529	4012	490	2700	81
<i>Transportation and storage</i>							
Informacja i komunikacja	15	25	–	8	–	–	–
<i>Information and communication</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	80	–	–	–	–	–	–
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^a	59	150	5	–	2	2	–
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja	203	327	16	550	67	10	12
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ...	275	1502	7	874	144	1281	125
<i>Human health and social work activities</i>							

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 131. b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 131. ^b Or particular character.

TABL. 23(101). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^aOCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit	
		ogółem total	w tym z tytułu wy- padków przy pracy of which occupational acci- dents compensa- tions	ogółem total	w tym z tytułu wy- padków przy pracy of which occupational acci- dents compensa- tions
O G Ó Ł E M	2005	2942	2830	2233	2078
T O T A L	2010	3013	2877	2984	2849
	2015	2904	2824	3997	3758
	2016	2781	2713	4233	3924
sektor publiczny		572	554	3923	3631
public sector					
sektor prywatny		2209	2159	4313	3999
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		65	57	4377	3788
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		1720	1673	4530	4153
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe ... of which manufacturing		1264	1235	3563	3253
Budownictwo		171	168	4315	3864
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		214	213	2766	2771
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		156	156	4110	4110
Transportation and storage					
Informacja i komunikacja		10	10	2930	2930
Information and communication					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		3	3	9167	9167
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ		14	14	3350	3350
Administrative and support service activities					
Edukacja		50	46	4512	3409
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		375	370	3702	3601
Human health and social work activities					
Pozostała działalność usługowa		3	3	2800	2800
Other service activities					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 131.

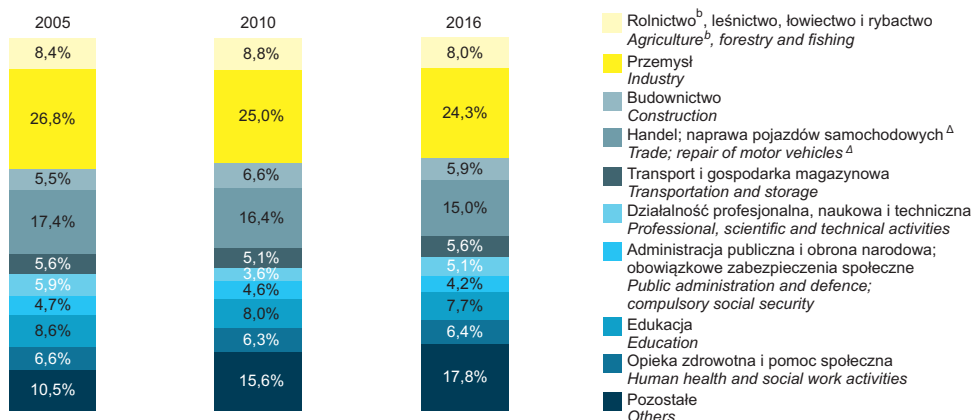
^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 131.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a WEDŁUG SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS

As of 31 XII

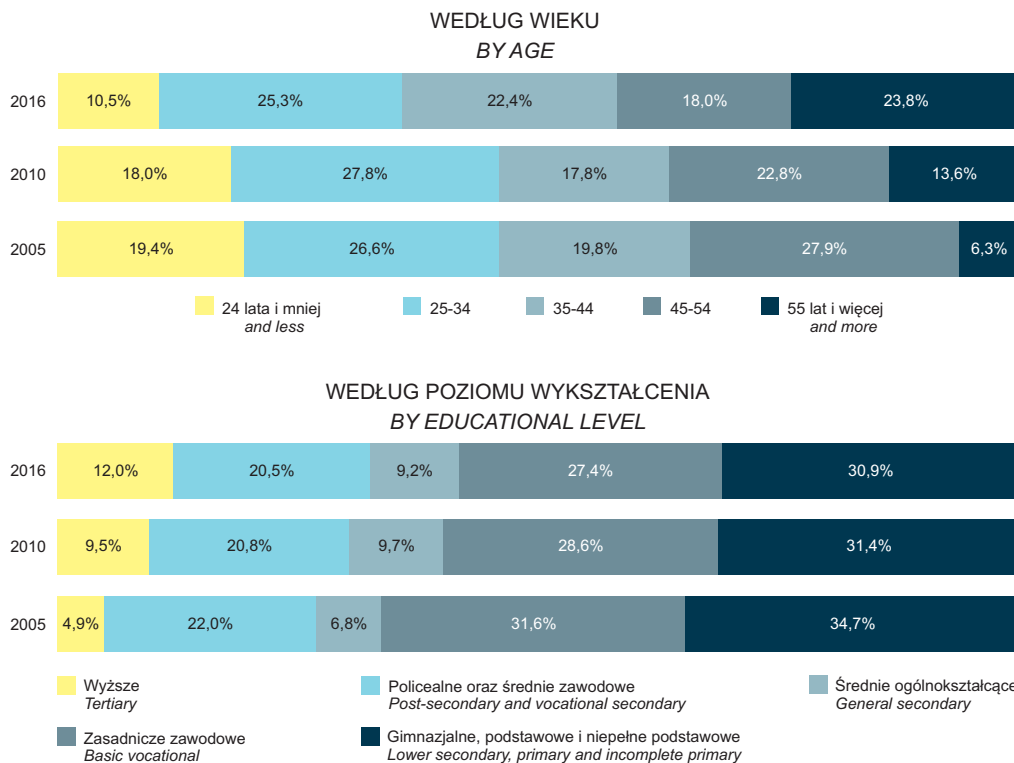
a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe.
a By actual workplace and kind of activity. b For private farms in agriculture estimated data.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH

Stan w dniu 31 XII

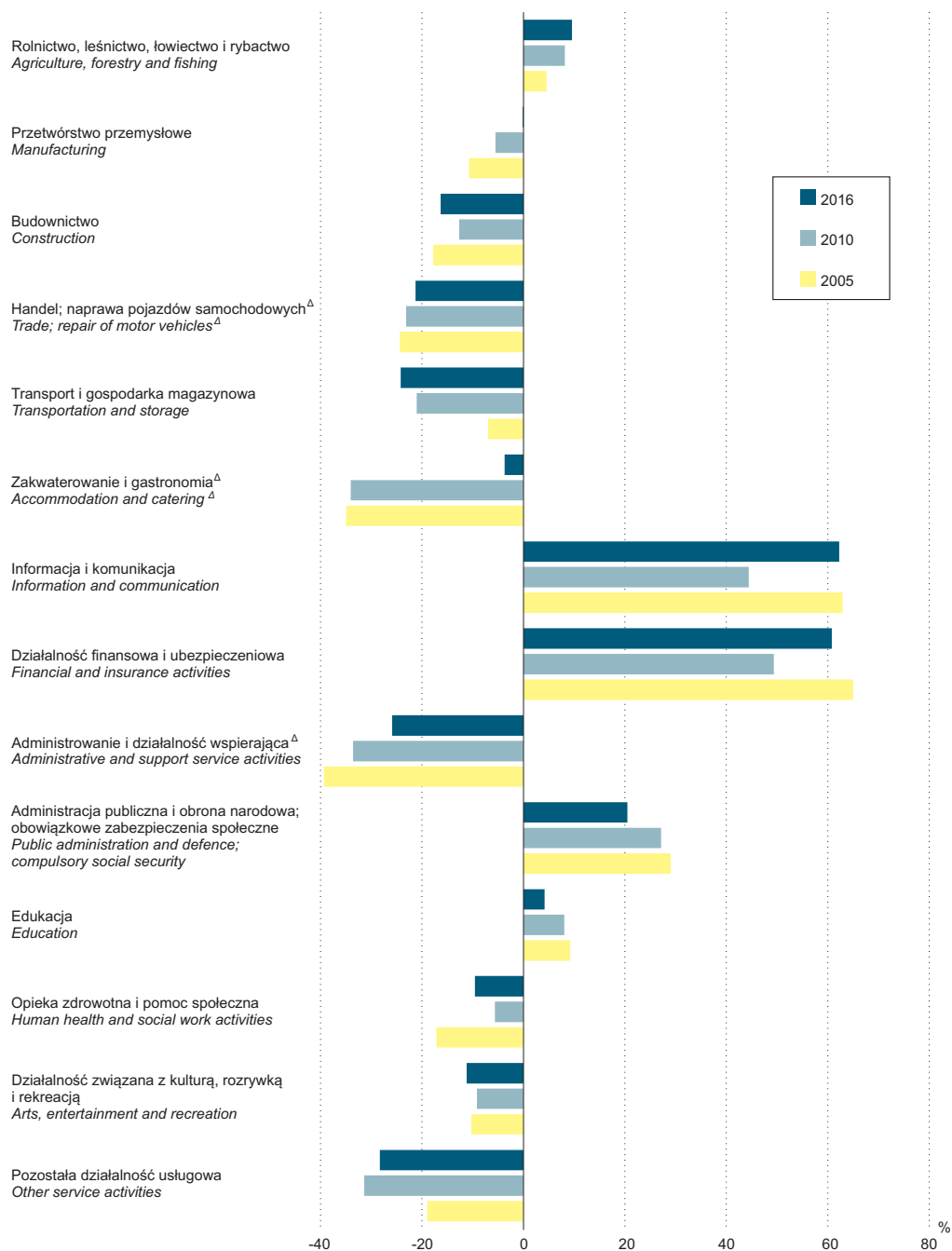
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS

As of 31 XII

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE^a

RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS
FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP^a

^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto; bez zatrudnionych za granicą.
a Concern monthly gross wages and salaries; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries comprise, i.e.: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee, introduced on 1 I 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, dated 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887, with later amendments).

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2016 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombataneci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

Emerytura oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) dotyczą uprawnionych wymienionych w pkt. od 1) do 7).

4. Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2016. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Social security benefits

1. Information regarding **retirement and other pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) as well as in the period 1 I 2009 to 30 VI 2014 from the sources gathered in the open pension funds (OFE).

Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the sources of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) farmers;
- 8) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.

Retirement, disability and survivors pensions (also paid due to accidents at work and occupational diseases) concern the persons mentioned in points 1) to 7).

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wyplacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o przeciętnych świadczeniach emerytalno-rentowych prezentowane są **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

3. Retirement and other pension benefits (also paid due to accidents at work and occupational diseases) include:

- 1) retirement pensions;
- 2) disability pensions;
- 3) survivors pensions.

4. Retirement and other pension benefits do not provide for the payments of retirement and other pension arising out of international agreements.

5. Retirement and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

6. Data regarding the **average monthly retirement and other pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data concerning average retirement and other pension benefits are presented **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia Wages and salaries

TABL. 1(102). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO** ^a
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym pod- mioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
w zł in zł						
O G Ó Ł E M	2329,93	3211,80	3960,48	4140,76	4385,84	T O T A L
sektor publiczny	2604,28	3632,73	4362,64	4503,27	4503,27	public sector
sektor prywatny	2188,74	3046,23	3826,55	4024,09	4339,54	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiec- two i rybactwo	2436,49	3475,32	4382,76	4539,46	4872,88	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2609,88	3620,47	4414,10	4610,62	4743,41	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2078,90	3034,92	3921,41	4133,97	4254,51	of which manufacturing
Budownictwo	1914,87	2805,09	3353,47	3462,95	4148,62	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1760,33	2466,29	3064,83	3257,01	3544,35	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2167,78	2534,73	3067,66	3135,94	3451,51	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastrono- mia ^Δ	1513,74	2115,33	2480,30	2872,16	3108,02	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3800,2	4641,49	6196,41	6724,75	7255,76	Information and communi- cation
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3848,51	4801,63	6216,87	6665,98	6979,64	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2248,47	3112,00	3908,15	3987,36	4215,11	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2217,26	3270,98	4437,23	4614,04	5447,33	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działal- ność wspierająca ^Δ	1410,87	2130,12	2985,28	3065,19	3077,64	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne	3008,46	4085,27	4757,64	4991,82	4991,82	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2546,13	3471,20	4283,16	4314,70	4336,80	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1929,72	3031,33	3546,28	3743,91	3806,03	Human health and social work activities
Działalność związana z kul- turą, rozrywką i rekreacją ...	2089,96	2916,23	3519,72	3675,49	3740,36	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usłu- gowa	1887,18	2201,54	2802,98	2965,75	3004,19	Other service activities

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 2(103). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. osób in thous. person b – w odsetkach in percent	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females
O G Ó Ł E M a	655,4	328,6	326,8	177,1	56,0	121,1	478,3	272,6	205,7
T O T A L b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
przedziały wynagro- dzeń ² : ranges of wages and salaries ² :									
1850 zł i mniej	46,5	23,6	22,9	0,8	0,1	0,7	45,7	23,5	22,2
zł and less	7,1	7,2	7,0	0,4	0,3	0,5	9,6	8,6	10,8
1850,01–2173,38	50,8	20,4	30,4	6,5	1,5	5,0	44,3	18,9	25,4
(1850,01 – 50%)	7,8	6,2	9,3	3,7	2,7	4,1	9,3	6,9	12,4
2173,39–3260,07	180,0	77,5	102,5	45,9	13,3	32,6	134,1	64,2	69,9
(50 – 75)	27,5	23,5	31,3	26,0	23,7	27,0	28,1	23,6	33,9
3260,08–4346,76	139,4	65,4	74,0	49,9	14,9	35,0	89,5	50,5	39,0
(75 – 100)	21,2	19,8	22,6	28,1	26,7	28,9	18,7	18,7	18,9
4346,77–5433,45	93,7	47,3	46,4	37,5	10,8	26,7	56,2	36,5	19,7
(100 – 125)	14,3	14,4	14,2	21,2	19,4	22,0	11,7	13,3	9,6
5433,46–6520,14	52,5	30,6	21,9	17,7	6,1	11,6	34,8	24,5	10,3
(125 – 150)	8,0	9,3	6,7	10,0	10,8	9,6	7,3	9,0	5,0
6520,15–7606,83	29,5	19,6	9,9	7,0	3,1	3,9	22,5	16,5	6,0
(150 – 175)	4,5	6,0	3,1	4,0	5,5	3,2	4,7	6,0	2,9
7606,84–8693,52	19,5	13,4	6,1	3,7	1,8	1,9	15,8	11,6	4,2
(175 – 200)	3,0	4,1	1,9	2,1	3,2	1,6	3,3	4,3	2,0
8693,53–9780,21	11,9	8,1	3,8	2,5	1,2	1,3	9,4	6,9	2,5
(200 – 225)	1,8	2,5	1,2	1,4	2,1	1,1	2,0	2,5	1,2
9780,22–10866,90	7,8	5,6	2,2	1,4	0,7	0,7	6,4	4,9	1,5
(225 – 250)	1,2	1,7	0,7	0,8	1,3	0,6	1,3	1,8	0,8
10866,91–11953,59	5,6	3,9	1,7	1,1	0,6	0,5	4,5	3,3	1,2
(250 – 275)	0,8	1,2	0,5	0,6	1,0	0,4	0,9	1,2	0,6
11953,60–13040,28	3,9	2,8	1,1	0,9	0,5	0,4	3,0	2,3	0,7
(275 – 300)	0,6	0,9	0,3	0,5	1,0	0,3	0,6	0,8	0,4
13040,29 zł i więcej	14,3	10,4	3,9	2,2	1,4	0,8	12,1	9,0	3,1
zł and more	2,2	3,2	1,2	1,2	2,3	0,7	2,5	3,3	1,5

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 158. ² Ustalone na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (4346,76 zł) w gospodarce narodowej za październik 2016 r.; w nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2173,39–3260,07 zł stanowi 50–75% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–75% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 75,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons; see general notes, item 4 on page 158. ² Established on the basis of product of gross wages and salaries (4346,76 zł) in the national economy for October 2016; the percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 2173,39–3260,07 zł range accounts for 50–75% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–75% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 75,00% of the average wage and salary).

TABL. 3(104). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	4431,99	4911,37	3950,00	TOTAL
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8,1	8,3	7,8	8945,45	10188,15	7606,66	Managers
Specjaliści	25,5	17,7	33,3	5253,97	6284,93	4704,02	Professionals
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	3,5	4,9	2,2	5903,20	6381,55	4849,12	science and engineering professionals
specjaliści do spraw zdrowia	3,4	0,9	5,9	4718,72	6294,79	4465,44	health professionals
specjaliści nauczania i wychowania	7,6	3,6	11,6	4569,75	5189,14	4374,95	teaching professionals
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	8,4	5,0	11,7	5369,87	6391,90	4931,71	business and administration professionals
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	1,5	2,5	0,5	7334,62	7583,23	6121,64	information and communications technology professionals
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	1,1	0,8	1,4	5897,28	6006,29	5834,42	legal, social and cultural professionals
Technicy i inny średni personel	11,4	10,1	12,8	4503,05	5256,99	3907,72	Technicians and associate professionals
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	3,6	5,3	1,9	5225,70	5702,92	3897,09	science and engineering associate professionals
średni personel do spraw zdrowia	1,1	0,5	1,7	3391,47	3718,53	3286,86	health associate professionals
średni personel do spraw biznesu i administracji	4,9	3,1	6,8	4489,89	5143,30	4192,02	business and administration associate professionals
średni personel z dziedziny prawa, dziedzin społecznych, kultury i pokrewny	1,4	0,6	2,3	3587,02	3910,31	3506,24	legal, social, cultural and related associate professionals
technicy informatycy	0,4	0,6	0,1	4583,74	4654,01	4136,84	information and communications technicians
Pracownicy biurowi	7,3	5,8	8,8	3556,63	3663,44	3486,18	Clerical support workers
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,1	0,7	3,6	3567,72	3674,00	3547,49	general and keyboard clerks
pracownicy obsługi klienta	1,2	0,7	1,7	3391,35	3896,81	3171,41	customer services clerks
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3,1	3,9	2,2	3533,57	3599,51	3418,83	numerical and material recording clerks
pozostali pracownicy obsługi biura	0,9	0,5	1,3	3830,30	3808,34	3838,60	other clerical support workers

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 27.

TABL. 3(104). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	
Pracownicy usług i sprzedawcy	11,8	7,4	16,3	2655,81	2811,11	2585,59	<i>Service and sales workers</i>
pracownicy usług osobistych	2,7	2,1	3,3	2676,61	2847,29	2567,81	<i>personal service workers</i>
sprzedawcy i pokrewni	6,7	2,4	11,0	2786,65	3504,36	2632,38	<i>sales workers</i>
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,7	0,1	1,4	2421,41	2454,49	2418,56	<i>personal care workers</i>
pracownicy usług ochrony	1,7	2,8	0,6	2212,86	2208,72	2230,73	<i>protective services workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,2	0,4	0,1	3338,29	3378,97	3025,83	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	13,0	22,3	3,5	3991,04	4162,72	2890,43	<i>Craft and related trades workers</i>
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	2,4	4,7	0,1	3305,36	3305,03	3321,09	<i>building and related trades workers (excluding electricians)</i>
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń oraz pokrewni	5,9	11,3	0,4	4329,42	4355,10	3545,88	<i>metal, machinery and related trades workers</i>
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,7	0,7	0,7	3321,99	3422,09	3225,36	<i>handicraft and printing workers</i>
elektrycy i elektronicy	1,8	3,4	0,1	5096,78	5145,93	3972,79	<i>electrical and electronic trades workers</i>
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	2,2	2,2	2,2	3159,43	3722,76	2570,85	<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	14,2	21,8	6,7	3816,67	4032,42	3110,00	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	6,0	8,8	3,3	4244,72	4699,12	3024,92	<i>stationary plant and machine operators</i>
monterzy	2,8	2,7	3,0	3463,03	3839,30	3128,20	<i>assemblers</i>
kierowcy i operatorzy pojazdów	5,4	10,3	0,4	3521,80	3515,86	3677,42	<i>drivers and mobile plant operators</i>
Pracownicy przy pracach prostych	8,5	6,2	10,7	2542,53	2892,32	2338,39	<i>Elementary occupations of which:</i>
w tym:							
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybactwie	0,1	0,2	0,1	2749,45	2783,70	2665,31	<i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	2,3	3,0	1,6	2931,51	3098,73	2617,91	<i>labourers in mining, construction, manufacturing and transport</i>

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 27.

TABL. 4(105). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ¹ ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES ¹ FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les
O G Ó Ł E M T O T A L									
O G Ó Ł E M a	4431,99	4911,37	3950,00	4470,02	4927,24	4258,28	4417,91	4908,11	3768,73
T O T A L b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL									
Wyższe ze stopniem nauko- wym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, leka- rza lub równorzędnym a	6043,69	7482,77	5202,4	5173,95	6039,01	4860,68	6868,21	8262,55	5648,29
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master de- gree, physician degree or equivalent b	136,4	152,4	131,7	115,7	122,6	114,1	155,5	168,3	149,9
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjanta, dyplomowanego ekonomisty lub równorzęd- nym a	5271,29	6417,66	4289,84	4435,19	5540,9	4047,18	5561,23	6566,36	4422,69
Tertiary with engineer de- gree, licentiate (bechelor), economist with diploma or equivalent b	118,9	130,7	108,6	99,2	112,5	95,0	125,9	133,8	117,4
Policealne a	3885,5	4558,66	3523,75	3853,97	3999,3	3814,96	3897,44	4670,24	3378,44
Post-secondary b	87,7	92,8	89,2	86,2	81,2	89,6	88,2	95,2	89,6
Średnie zawodowe a	3910,29	4377	3297,69	3905,48	4290,11	3697,78	3911,5	4389,4	3123,33
Vocational secondary b	88,2	89,1	83,5	87,4	87,1	86,8	88,5	89,4	82,9
Średnie ogólnokształcące a	3523,82	3912,37	3164,51	3526,95	3862,72	3388,53	3523,34	3916,72	3115,06
General secondary b	79,5	79,7	80,1	78,9	78,4	79,6	79,8	79,8	82,7
Zasadnicze zawodowe a	3359,84	3731,44	2579,33	3160,57	3596,22	2557,3	3394,22	3750,96	2584,54
Basic vocational b	75,8	76	65,3	70,7	73	60,1	76,8	76,4	68,6
Gimnazjalne a	2852,4	2957,91	2523,79	2663,51	2767,87	2408,42	2858,63	2963,78	2528,36
Lower secondary b	64,4	60,2	63,9	59,6	56,2	56,6	64,7	60,4	67,1
Podstawowe i niepełne podstawowe a	2892,05	3233,67	2468,15	2872,31	3328,61	2492,2	2895,5	3220,46	2462,81
Primary and incomplete primary b	65,3	65,8	62,5	64,3	67,6	58,5	65,5	65,6	65,3
WEDŁUG WIEKU BY AGE									
24 lata i mniej a	3075,54	3303,48	2786,28	2859,29	2927,79	2816,9	3091,48	3321,98	2783,02
and less b	69,4	67,3	70,5	64	59,4	66,2	70	67,7	73,8
25–34 a	4214,47	4618,73	3752,81	3721,8	4168,17	3514,83	4315,27	4669,31	3831,53
..... b	95,1	94	95	83,3	84,6	82,5	97,7	95,1	101,7
35–44 a	4944,56	5662,32	4282,85	4613,21	5199,14	4385,85	5059,44	5744,08	4225,8
..... b	111,6	115,3	108,4	103,2	105,5	103	114,5	117	112,1
45–54 a	4532,59	5244,64	3983,05	4666,65	5135,28	4482,15	4454,55	5278,91	3544,43
..... b	102,3	106,8	100,8	104,4	104,2	105,3	100,8	107,6	94
55–59 a	4216,25	4549,02	3924,94	4572,62	4992,17	4384,09	3968,08	4382,89	3404,72
..... b	95,1	92,6	99,4	102,3	101,3	103	89,8	89,3	90,3
60–64 a	4355,22	4377,67	4306,85	4822,52	5041,61	4583,4	4054,29	4094,09	3907,36
..... b	98,3	89,1	109	107,9	102,3	107,6	91,8	83,4	103,7
65 lat i więcej a	5439,19	5437,41	5483,02	5892,53	5870,49	6122,26	5177,46	5206,73	2537,97
and more b	122,7	110,7	138,8	131,8	119,1	143,8	117,2	106,1	67,3

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4(105). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO¹ ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES¹ FOR OCTOBER 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les
a – w zł in zł										
b – ogółem = 100 total = 100										
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY										
Do 1,9 roku a		3190,55	3443,6	2911,84	3086,66	3364,09	2945,85	3203,52	3449,7	2905,62
and less b		72	70,1	73,7	69,1	68,3	69,2	72,5	70,3	77,1
2,0 – 4,9 a		3753,82	4133,19	3345,91	3472,71	3861,86	3281,08	3804,99	4162,69	3363,57
..... b		84,7	84,2	84,7	77,7	78,4	77,1	86,1	84,8	89,2
5,0 – 9,9 a		4393,23	4904,18	3826,15	3940,92	4451,24	3696,18	4498,28	4963,7	3873,93
..... b		99,1	99,9	96,9	88,2	90,3	86,8	101,8	101,1	102,8
10,0 – 14,9 a		4711,38	5320,09	4103,77	4397,93	5066,72	4128,86	4798,34	5356,19	4092,53
..... b		106,3	108,3	103,9	98,4	102,8	97	108,6	109,1	108,6
15,0 – 19,9 a		5051,03	5821,63	4375,57	4856,16	5608,15	4569,34	5121,33	5861,3	4266,5
..... b		114	118,5	110,8	108,6	113,8	107,3	115,9	119,4	113,2
20 lat i więcej a		4738,45	5213,9	4281,86	4742,48	5132,7	4552,86	4735,54	5245,53	3945,25
and more b		106,9	106,2	108,4	106,1	104,2	106,9	107,2	106,9	104,7

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5(106). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIENIYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) PAID EMPLOYMENT¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) in zł								
		pier- wszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (media- na) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eight	dziwi- ętej ninth
a – ogółem total										
b – mężczyźni males										
c – kobiety females										
OGÓŁEM a		1960,00	2358,48	2758,00	3163,14	3614,00	4146,62	4762,79	5660,46	7486,51
TOTAL b		1977,84	2500,00	2956,51	3410,00	3930,20	4528,33	5305,25	6433,71	8489,52
..... c		1950,00	2297,76	2592,69	2941,33	3360,24	3815,05	4331,12	5000,00	6253,90
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy a		3229,17	4416,32	5346,43	6116,67	7000,00	8101,49	9700,00	11970,67	16170,00
Managers b		3308,08	4708,68	5870,62	6752,14	7945,40	9324,22	11133,33	13962,20	18681,00
..... c		3148,08	4209,37	4930,00	5649,67	6297,98	7092,24	8231,83	10089,78	13523,13
Specjaliści a		2816,00	3375,38	3791,67	4175,70	4551,50	4990,70	5576,88	6479,99	8462,10
Professionals b		2990,00	3637,12	4199,17	4736,80	5336,00	6029,17	6958,33	8356,62	10925,25
..... c		2774,96	3270,11	3650,79	4000,00	4320,30	4654,58	5061,53	5645,41	6840,48
Technicy i inny średni personel a		2451,85	2893,83	3249,24	3586,80	3993,55	4357,49	4906,78	5698,49	7194,54
Technicians and asso- ciate professionals b		2600,00	3186,38	3674,76	4168,58	4606,40	5185,89	5953,28	6908,93	8619,11
..... c		2376,96	2767,31	3059,25	3324,75	3606,50	3950,84	4285,98	4779,11	5658,96
Pracownicy biurowi a		2091,40	2476,19	2691,37	2964,00	3267,70	3574,50	3928,51	4433,75	5265,50
Clerical support workers b		2100,00	2500,00	2767,31	3021,09	3336,75	3635,00	4038,00	4635,89	5467,85
..... c		2065,23	2419,43	2639,00	2900,00	3210,00	3537,29	3890,77	4347,42	5155,39
Pracownicy usług i sprzedawcy a		1850,00	1854,47	1992,01	2139,17	2310,82	2500,00	2757,38	3098,08	3836,09
Service and sales b		1850,00	1850,00	1879,37	2033,44	2280,00	2574,07	2913,00	3500,87	4452,18
workers c		1850,00	1898,96	2016,67	2190,25	2317,33	2488,42	2706,00	2975,26	3516,22

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 8, point 1) on page 27.

TABL. 5(106). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) PAID EMPLOYMENT¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł <i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) in zł</i>								
	pier- wszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (media- na) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eight	dziewią- tej ninth
a – ogółem <i>total</i>									
b – mężczyźni <i>males</i>									
c – kobiety <i>females</i>									
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	a 1850,00	2240,00	2505,56	2710,24	2983,12	3201,50	3631,64	4462,00	5202,75
<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	b 1850,00	2241,67	2500,00	2710,24	2983,12	3174,31	3767,83	4500,00	5456,97
c 2112,00	2196,50	2542,22	2737,00	3273,93	3431,54	3500,00	3526,91	3964,08	
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	a 1900,00	2343,78	2744,69	3148,55	3543,78	4016,79	4555,38	5330,02	6650,81
<i>Craft and related trades workers</i>	b 1922,93	2491,00	2889,60	3315,60	3731,51	4220,95	4765,57	5560,51	6889,55
c 1850,00	1965,52	2194,39	2354,51	2602,67	2891,60	3213,82	3597,50	4302,70	
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	a 2000,00	2411,09	2736,34	3010,27	3301,84	3679,87	4211,26	4958,98	6215,94
<i>Plant and machine opera- tors and assemblers</i>	b 1991,32	2470,00	2811,44	3125,33	3469,50	3977,31	4578,91	5350,77	6714,45
c 2000,00	2293,83	2571,51	2797,08	2954,18	3155,88	3448,09	3781,20	4284,06	
Pracownicy przy pracach prostych	a 1850,00	1855,70	2026,20	2186,85	2313,97	2448,96	2640,81	2937,24	3493,14
<i>Elementary occupations</i>	b 1850,00	1938,33	2149,74	2343,50	2561,69	2808,76	3120,79	3550,87	4437,27
c 1850,00	1850,00	1972,26	2126,94	2239,28	2340,20	2467,33	2650,73	2976,85	

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 8, point 1) on page 27.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 6(107). **EMERYCI I RENCIŚCI^a**

RETIREEs AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	671024	680021	643950	646170	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wyplacane przez Zakład Ubezpie- czeń Społecznych	599495	623704	597319	600033	<i>Persons receiving retirement and other pension paid by the Social Insurance Institution</i>
emerytury	337227	426175	422224	429753	<i>retirement pensions</i>
renty z tytułu niezdolności do pracy	161056	96835	75633	71420	<i>disability pensions</i>
renty rodzinne	101212	100694	99462	98860	<i>survivors pensions</i>
Rolnicy indywidualni	71529	56317	46631	46137	<i>Farmers</i>

a Przeciętne w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Annual averages.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7(108). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M G R A N D T O T A L					
Świadczenia w mln zł	8986,7	12778,9	15071,8	15404,2	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
R a z e m T o t a l					
Świadczenia w mln zł	8266,4	12062,4	14356,4	14700,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1149,08	1611,66	2002,89	2041,56	Average monthly retirement and other pension in zł
Emerytury Retirement pensions					
Świadczenia w mln zł	5042,9	8631,4	10575,8	10958,3	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1246,17	1687,76	2087,32	2124,93	Average monthly retirement pension in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions					
Świadczenia w mln zł	1895,8	1610,6	1552,5	1492,8	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	980,92	1385,99	1710,61	1741,81	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Survivors pensions					
Świadczenia w mln zł	1327,7	1820,4	2228,1	2248,9	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1093,18	1506,57	1866,77	1895,73	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH ^a FARMERS ^a					
Świadczenia w mln zł	720,3	716,6	715,4	704,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	839,18	1060,31	1278,54	1271,82	Average monthly retirement and other pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 158.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 158.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie grupy gospodarstw domowych, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, wyniki z badania budżetów gospodarstw domowych od 2010 r. przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralkę, lodówkę itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności ustalone na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego (przeważającego) źródła utrzymania, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura lub renta).

CHAPTER VIII

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption as well as the equipment of households with durable goods, is a representative **household budget survey**. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish language participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintained himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the household budget survey.

In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, results obtained from the household budget survey since 2010 were weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that, each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population established on the basis of the exclusive or main (predominate) source of maintenance, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement or other pension).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) do osób pracujących zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.);
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby utrzymujące się ze świadczeń społecznych, których głównym źródłem utrzymania jest m.in.: emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz w 2016 r. świadczenie wychowawcze w ramach programu „Rodzina 500+”;
- 3) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. **Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);

3. The categories of persons who are members of households were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

- 1) employed persons include:
 - a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.);
 - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from work in private farm in agriculture,
 - c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) and practising a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;
- 2) persons maintained from social benefits, for whom the main source of maintenance is i.a.: retirement pension, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships as well as in 2016 child raising benefit within the “Family 500+” programme;
- 3) dependents (without their own source of maintenance) maintained by other persons being members of the same household.

4. **Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid from income (from hired labour, from social benefits – from social security benefits and other social benefits) excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and care benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);

- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenia i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochód z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych oraz w 2016 r. świadczenie wychowawcze w ramach programu „Rodzina 500+”;
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego.

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary, koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem, alimenty dla osób prywatnych, niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości oraz straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie ze zmienioną i obowiązującą od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), włączając wydatki na ubezpieczenie na życie do pozycji „pozostałe wydatki na towary i usługi”.

- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;*
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spent on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);*
- 4) *income from property (interest, shares in company profits, including dividends) and income from rental of real estate (net income i.e. revenues minus investments and taxes, from rental of dwellings, garages and other buildings not connected with conducting economic activity and from land leasing);*
- 5) *income from social benefits, which includes, i.a.: retirement and other pensions, social security allowances and other social benefits as well as in 2016 child-raising benefit within the “Family 500+” programme;*
- 6) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income reduced by other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund.

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts, boarding costs of youth and students studying away from home, private alimony, some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate and monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with modified and adopted since 2013 nomenclature of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life insurance in item “miscellaneous expenditures on goods and services”.

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

7. Zagrożenie ubóstwem — gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną oryginalną skalę ekwiwalentności OECD. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 — każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 — każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwóch dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) — 1802 zł, w IV kwartale 2015 r. odpowiednio: 734 zł oraz 1982 zł, a w IV kwartale 2016 r. — 770 zł i 2080 zł.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 930) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r. do III kwartału 2012 r. obowiązywały następujące kwoty progowe — 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Od IV kwartału 2012 r. do III kwartału 2015 r. kwoty te wynosiły odpowiednio: 542 zł i 456 zł. Natomiast od IV kwartału 2015 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 634 zł i 514 zł.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstwa 1-osobowego 466 zł, a 4-osobowego (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) — 1257 zł, w IV kwartale 2015 r. odpowiednio: 545 zł i 1472 zł, natomiast w IV kwartale 2016 r. — 550 zł oraz 1486 zł.

6. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

7. Risk of poverty — a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called original OECD equivalence scale has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 — to any other person at that age and weight 0,5 — to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 zł for 1-person households and 1802 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2015: 734 zł and 1982 zł, respectively and in the fourth quarter of 2016 — 770 zł and 2080 zł.

“Legal” poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2016 item 930), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. From 2010 to the third quarter of 2012 the line remained at the level of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1 person for multi-person households. From the fourth quarter of 2012 to the third quarter of 2015 these sums amounted to: 542 zł and 456 zł, respectively. Since the fourth quarter of 2015 the line was changed to 634 zł and 514 zł.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a threat to the biological existence and to psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme poverty threshold is the subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household. Poverty thresholds are estimated quarterly, in the fourth quarter of 2010 the extreme poverty threshold was 466 zł for 1-person households and 1257 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2014 the threshold was 540 zł and 1458 zł, respectively, while in the fourth quarter of 2015: 545 zł and 1472 zł, respectively and in the fourth quarter of 2016 — 550 zł and 1486 zł.

TABL. 1(109). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	2820	2950	2935	2899	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2,91	2,72	2,57	2,50	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	0,95	1,07	1,05	1,03	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,86	0,79	0,74	0,87	<i>receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę	0,65	0,67	0,62	0,64	<i>of which retirement or other pensions</i>
pozostających na utrzymaniu	1,02	0,77	0,69	0,52	<i>dependents</i>

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2(110). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny	777,94	1251,94	1471,84	1586,03	Available income
w tym dochód do dyspozycji	751,40	1205,72	1417,88	1534,09	of which disposable income
z pracy najemnej	352,06	660,79	847,97	876,22	from hired work
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	19,36 ^a	36,75	4,22 ^b	10,15 ^c	from a private farm in agriculture
z pracy na własny rachunek	57,90 ^d	118,03	129,92	145,26	from self-employment
ze świadczeń społecznych ^e	290,46	327,46	408,08	473,03	from social benefits ^e

a–c Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 43,7%, b – 42,2%, c – 23,0%, d – 18,0%. e W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a–c Relative error of estimates exceeds 10% and equals: a – 43,7%, b – 42,2%, c – 23,0%, d – 18,0%. e In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3(111). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem ^a	705,19	1037,20	1178,66	1211,59	Total expenditures ^a
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^b	678,65	990,98	1124,70	1159,65	of which consumer goods and services ^b
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	191,52	253,74	273,18	286,19	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	20,44	29,62	29,72	32,43	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	31,65	48,72	59,80	63,73	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	136,43	211,96	239,99	253,40	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	32,99	50,85	59,13	60,97	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house

a Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. b Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków.

a Including expenditures on life insurance. b Including pocket money not considered in items by types of expenditures.

TABL. 3(111). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)

AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł	in zł			
zdrowie	37,96	54,02	60,24	61,95	health
w tym artykuły farmaceutyczne	24,42	30,48	35,34	35,50	of which pharmaceutical products
transport	64,82	91,53	103,00	100,19	transport
łączność ^c	38,63	47,57	60,34	61,96	communication ^c
rekreacja i kultura ^d	53,14	86,00	82,02	79,98	recreation and culture ^d
edukacja ^e	9,24	11,94	10,53	10,56	education ^e
restauracje i hotele	17,33	30,15	64,49	64,81	restaurants and hotels
pozostałe wydatki na towary i usługi ^a	38,08	61,30	64,19	67,64	miscellaneous goods and services ^a
w tym higiena osobista	18,43	30,53	33,83	35,03	of which personal care

a Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. c Od 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. e Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

a Including expenditures on life insurance. c Since 2013 including expenditures for Internet services. d Since 2013 excluding expenditures for Internet services. e Including pre-school education.

TABL. 4(112). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg .	8,11	6,62	5,77	5,58	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	5,60	4,25	3,43	3,11	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	5,19	5,56	5,18	5,23	Meat ^c in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^d	2,07	2,33	1,95	2,01	of which processed meat and other meat preparations ^d
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,40	0,43	0,28	0,31	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l	4,31	3,46	3,04	3,03	Milk ^f in l
Jogurty w kg	0,40	0,61	0,57	0,57	Yoghurt in kg
Sery i twarogi ^g w kg	0,96	1,04	0,95	0,96	Cheese and curd ^g in kg
Jaja w szt.	14,76	12,00	11,63	11,57	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ^h w kg	1,61	1,44	1,23	1,20	Oils and fats ^h in kg
w tym masło	0,29	0,25	0,25	0,26	of which butter
Owoce ⁱ w kg	3,50	3,58	3,68	3,90	Fruit ⁱ in kg
Warzywa w kg	12,35	9,55	8,58	8,47	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	6,46	4,23	3,35	3,09	of which potatoes
Cukier w kg	1,42	1,21	0,96	0,91	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg	0,30	0,29	0,25	0,26	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l	2,79	4,93	5,49	5,89	Mineral or spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l	1,09	1,07	0,98	0,97	Fruit and vegetable juices in l

a Od 2013 r. bez maki ziemniaczanej. b Od 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. c Od 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). d Od 2013 r. bez przetworów podrobowych; łącznie z wyrobami garmażeryjnymi. e Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych oraz od 2013 r. bez konserw rybnych. f Bez zagęszczonego i w proszku. g Od 2013 r. bez serków słodkich. h Od 2013 r. bez boczku surowego. i Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a Since 2013 excluding potato flour. b Since 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. c Since 2013 including raw bacon (until 2012, included in position “Oils and fats”). d Since 2013 excluding offal preparations; including ready-to-serve meat products. e Until 2012 defined as „Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as since 2013 excluding canned fish. f Excluding condensed and powdered milk. g Since 2013 excluding sweet cottage cheese. h Since 2013 excluding raw bacon. i Including seeds and edible kernel.

TABL. 5(113). GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^aHOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka, chłodziarko- -zamrażarka	97,5	98,7	99,1	98,9	Refrigerator, fridge-freezer
Zamrażarka	28,7	30,6	10,0	9,3	Freezer
Automat pralniczy	86,1	92,7	96,9	97,2	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	5,1	18,3	31,1	32,0	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	34,4	56,1	62,7	61,0	Microwave oven
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną	.	9,9	11,5	13,2	Electric cooker with ceramic or induction cooktop
Samochód osobowy	41,2	56,2	59,0	59,8	Passenger car
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	.	.	73,6	68,3	Equipment for reception, recording and reproduction of sound ^b
Odbiornik telewizyjny	97,0	97,9	94,6	93,9	Television set
Odtwarzacz DVD	23,7	53,6	34,7	28,6	DVD player
Telefon komórkowy	62,3	87,3	95,2	95,3	Mobile phone
w tym smartfon	.	.	48,8	54,7	of which smartphone
Zestaw kina domowego	.	17,8	13,4	11,8	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	46,6	62,4	69,6	66,2	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	.	50,7	48,7	43,3	Digital camera
Komputer osobisty	38,8	64,1	73,8	74,0	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	22,7	58,8	72,2	72,9	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szeroko- pasmowym	.	44,0	70,2	64,3	of which broadband access
Drukarka	24,4	39,4	32,3	29,0	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna	.	.	23,8	21,1	of which multifunction printer

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. b Includes: radio, radio tape recorder, radio with compact disc player or radio tape recorder with compact disc player, stereo music system.

TABL. 6(114). WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^aAT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodar- stwach – o wydatkach poniżej:				Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	16,0	11,9	10,5	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	6,8	9,5	9,2	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	5,3	4,0	2,9	subsistence minimum

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 171.

a See general notes, item 7 on page 171.

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 6 na str. 26.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i ciepłej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. — gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **połączenia wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. **Źródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind-of-activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominate kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the length of the water supply, the sewage systems, gas supply system and thermic-line system includes systems servicing households and others.

Information regarding the **length of the water supply and gas supply networks** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and since 2003 — gas.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply, sewage and gas supply connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in case of the sewage system – with the main drainage system.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households include quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** od 2005 r. obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

Informacje o energii cieplnej oraz kubaturze budynków ogrzewanych centralnie:

- w zakresie sprzedaży energii cieplnej dotyczą budynków mieszkalnych oraz urzędów i instytucji,
- w zakresie kubatury – budynków mieszkalnych.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348, z późniejszymi zmianami).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródła wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z urządzeniami w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych do 2014 r. podaje się zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. (Dz.U. Nr 112, poz. 1206), a w 2015 r. – z dnia 9 XII 2014 r. (Dz.U. poz. 1923).

8. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości wywiezionych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych, pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

9. **Parki spacerowo-wypoczynkowe** są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

5. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** from 2005 include also households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Data regarding the **number of consumers using gas from gas supply** include consumers using collective gas-meters.

Data regarding the **consumption of gas from gas supply**, concern all the households.

The **consumption of electricity and gas from the gas supply system** in households is established on the basis of an estimated system of payments.

Information regarding heating energy and cubic volume of centrally heated buildings:

- within the scope of sale of heating energy concern residential buildings, public authorities and institutions,
- within the scope of the cubic volume of buildings includes residential buildings.

6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line – which is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Act from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348, with later amendments).

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing coops or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy for heating or both heating and supplying warm water.

7. Data on **municipal waste** concern waste generated in households, excluding end-of-life vehicles and waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

Since 2014 information on municipal waste is quoted according to regulation of the Minister of Environment of 27 IX 2001 on catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206), in 2015 – of 9 XII 2014 (Journal of Laws item 1923).

8. Data on **liquid waste** concern waste, removed to wastewater treatment plants or dump stations, which comes from households, public buildings and buildings of units conducting economic activity – in case they are not discharged by sewage system.

9. **Strolling and recreational parks** are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

Lawns include areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Green areas of the housing estates are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (hotelu pracowniczych, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkalanych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię — jeżeli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o liczbie izb w mieszkaniach uwzględniają także izby użytkowane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII.

3. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002-2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

4. Mieszkania według stosunków własnościowych sklasyfikowano według następujących form własności:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the number of rooms in dwellings also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The usable floor area of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII.

3. **The balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002-2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

4. Dwellings by type of ownership, were classified according to the following forms of ownership:

- 1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise) and **tenant's dwellings** (occupied on the basis of a contract of tenancy);

- 2) **gmin (komunalne)** – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
 - 3) **towarzystw budownictwa społecznego**;
 - 4) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
 - 5) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
 - 6) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości, np. indywidualny dom jednorodzinny,
 - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których na mocy ustawy z dnia 15 XII 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1222) zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.
- Pojęcie wspólnoty mieszkaniowej odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;
- 7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

5. Dane o mieszkaniach, których budowę rozpoczęto dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

- 2) **gminas (municipal)** – dwellings owned by a gmina or powiat (local self-government community) and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **public building society**;
- 4) **companies** (of public and private sector);
- 5) **State Treasury** – dwellings remaining in the stock or under the management of Agricultural Property Agency, Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 6) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more) while this person:
 - can be owner of whole real estate, for example individual detached house,
 - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives (uniform text Journal of Law 2013 item 1222) a separate ownership right for the benefit of a natural person (natural persons), exposed in a real-estate register, was established.

The notion of condominium refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;

- 7) **other entities** – dwellings owned by institutions constructing for profit – for sale (but not yet sold to natural persons) or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

5. Data regarding dwellings in which construction has begun concern dwellings in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a results of enlarging building (the enlarged portion), created as a results of adapting non-residential spaces.

Information regarding **dwellings, useful floor area of dwellings** as well as regarding **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. — z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 V 2009 — from the National Housing Fund);
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1(115). WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Stan w dniu 31 XII

WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	14429,5	15681,6	15848,4	Water supply
miasta	5036,3	5490,1	5537,9	urban areas
wieś	9393,2	10191,5	10310,5	rural areas
Kanalizacyjna ^a	8248,6	10914,9	11186,9	Sewage ^a
miasta	4192,1	4860,5	5004,1	urban areas
wieś	4056,5	6054,4	6182,8	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	303401	343513	350316	Water supply system
miasta	142032	154652	156997	urban areas
wieś	161369	188861	193319	rural areas
Kanalizacyjne	169559	221660	234185	Sewage system
miasta	113259	134865	142801	urban areas
wieś	56300	86795	91384	rural areas
Zdroje uliczne	60	89	100	Street outlets
Miasta	25	35	39	Urban areas
Wieś	35	54	61	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	93,2	93,1	93,4	Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	72,2	69,9	69,7	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	35,4	34,8	34,8	per capita in m ³
Wieś w hm ³	21,0	23,2	23,7	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	102,1	107,4	111,1	Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
W tym oczyszczane	102,0	107,3	111,0	Of which treated

a Łącznie z kolektorami.

a Including collectors.

TABL. 2(116). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	1055,5	1091,7	1167,2	1190,7	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	790,4	810,0	860,9	877,4	Urban areas
Wieś	265,1	281,6	306,3	313,3	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku):					Consumption (during the year):
W GWh	1946,8	2218,4	2145,8	2201,5	In GWh
miasta	1409,5	1564,3	1426,7	1456,1	urban areas
wieś	537,3	654,1	719,1	745,4	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	685,8	765,8	709,5	726,4	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^b	1783,4	1931,2	1657,2	1659,5	per consumer ^b
wieś – na 1 odbiorcę ^b	2027,0	2322,5	2347,7	2378,9	rural areas – per consumer ^b

a Łącznie z gospodarstwami domowymi, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. b Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

a Including households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agricultural. b The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3(117). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	7471,1	8062,6	9111,6	9239,3	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	2000,8	1959,3	2148,2	2125,5	of which transmission
miasta	283,1	301,3	352,1	345,0	urban areas
wieś	1717,7	1658,1	1796,1	1780,4	rural areas
Miasta	4517,0	4855,2	5108,3	5171,6	Urban areas
Wieś	2954,1	3207,5	4003,3	4067,8	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	123418	139533	158415	162745	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	105962	116162	124957	126791	Urban areas
Wieś	17456	23371	33458	35954	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	659,9	666,1	678,2	682,6	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	635,5	636,1	636,3	637,9	Urban areas
Wieś	24,4	30,0	41,9	44,7	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year):
W hm ³	326,2	369,8	331,5	368,0 ^c	In hm ³
miasta	301,3	334,4	287,5	316,7 ^d	urban areas
wieś	24,9	35,3	44,0	51,4 ^e	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	112,9	126,8	114,1	126,7 ^f	Per capita in m ³
miasta	146,6	163,7	143,0	158,0 ^g	urban areas
wieś	29,8	40,4	49,1	57,1 ^h	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami. c–h Zużycie gazu w jednostkach energii: c – 4006 GWh, d – 3461 GWh, e – 545 GWh, f – 1380 kWh, g – 1727 kWh, h – 606 kWh.

a Including consumers connected to collective gas-meters. b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur. c–h Consumption of gas in energy units: c – 4006 GWh, d – 3461 GWh, e – 545 GWh, f – 1380 kWh, g – 1727 kWh, h – 606 kWh.

TABL. 4(118). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	1805,7	1751,0	1837,9	1718,9	1653,2	65,7	Heating network in km
w tym przesyłowa	1253,2	1224,5	1187,9	1160,6	1129,6	31,0	of which transmission
Kotłownie	1478	1416	2207	2191	1855	336	Boiler rooms
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ	13901,8	16240,6	12670,4	14212,4	14127,4	85,0	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrzewa- nych centralnie w dam ³	110171	127037	146895	156481	148668	7814	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkal- nych	59367	67074	62657	62407	61959	448	of which residential buil- dings

TABL. 5(119). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					Population in thous. – using ^a :
wodociągu	2624,5	2668,2	2754,9	2756,2	water supply system
miasta	1978,8	1972,3	1960,1	1956,0	urban areas
wieś	645,7	695,9	794,9	800,2	rural areas
kanalizacji	1908,7	1986,3	2199,6	2216,2	sewage system
miasta	1728,6	1743,7	1812,8	1817,4	urban areas
wieś	180,1	242,7	386,7	398,9	rural areas
gazu ^b	1814,7	1831,5	1781,5	1778,2	gas supply system ^b
miasta	1741,3	1725,8	1650,0	1637,6	urban areas
wieś	73,4	105,7	131,5	140,6	rural areas
Ludność w – % ogółu ludności ^c – korzystająca ^a z:					Population – in % of total population ^c – using ^a
wodociągu	90,9	91,5	94,9	94,9	water supply system
miasta	96,4	96,7	97,6	97,7	urban areas
wieś	77,2	79,4	88,8	88,8	rural areas
kanalizacji	66,1	68,1	75,7	76,3	sewage system
miasta	84,2	85,5	90,2	90,8	urban areas
wieś	21,5	27,7	43,2	44,2	rural areas
gazu ^b	62,8	62,8	61,3	61,2	gas supply system ^b
miasta	85,3	84,6	82,1	81,8	urban areas
wieś	8,8	12,1	14,7	15,6	rural areas

a Dane szacunkowe; w przypadku wodociągu i kanalizacji dane od 2014 r. podano według zmienionej metody. b Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. c Na podstawie bilansów.

a Estimated data; in case of water supply and sewage systems data since 2014 are given according to changed method. b Including consumers connected to collective gas-meters. c Based on balances.

TABL. 6(120). **ODPADY KOMUNALNE** ^a
MUNICIPAL WASTE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z gospo- darstw domowych of which from house- holds	
Odpady komunalne zebrane ^b						Municipal waste collected ^b
w tys. t	893,1	994,4	987,2	1049,4	843,6	in thous. t
zmieszane	873,7	923,7	787,3	826,0	640,5	mixed
w tym wysegregowane	3,3	98,6	115,7	167,7	.	of which segregated
miasta	740,7	768,5	608,4	635,2	484,0	urban areas
wieś	132,9	155,1	178,9	190,8	156,5	rural areas
zebrane selektywnie	19,4	70,8	199,9	223,4	203,1	collected separately
w tym:						of which:
papier i tektura	4,8	13,9	26,5	29,7	25,9	paper and cardboard
szkło	6,2	16,4	34,9	34,4	31,7	glass
tworzywa sztuczne	2,7	8,5	23,4	22,6	19,9	plastic
metale	0,7	2,3	1,0	1,4	1,3	metals
wielkogabarytowe	3,1	12,6	23,0	26,4	25,0	largesize
biodegradowalne	.	14,6	57,5	67,3	59,6	biodegradable

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 176. b Dane szacunkowe.
a See general notes, item 7 on page 176. b Estimated data.

TABL. 7(121). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE** ^a
LIQUID WASTE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione					Liquid waste ^b removed
w dam ³	1231,3	1431,8	1311,0	1243,1	in dam ³
miasta	534,2	526,7	383,3	326,3	urban areas
wieś	697,1	905,1	927,7	916,8	rural areas
w tym z gospodarstw domowych	853,6	977,5	975,1	912,2	of which from households
miasta	374,2	336,4	263,0	198,9	urban areas
wieś	479,4	641,2	712,1	713,4	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	112,5	107,8	103,5	102,6	Septic tanks in thous. (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	1,8	4,0	9,6	10,6	Household wastewater treatment systems in thous. (as of 31 XII)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 176. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.
a See general notes, item 8 on page 176. b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8(122). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontro- lowane (stan w dniu 31 XII):							<i>Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):</i>
liczba	117	51	31	30	12	18	<i>number</i>
powierzchnia w ha	364,2	234,7	180,7	175,0	70,1	104,9	<i>area in ha</i>
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	3,1	22,7	47,4	1,6	-	1,6	<i>Reclaimed area of con- trolled landfill sites (during the year) in ha</i>
czynnych	1,0	-	9,3	1,6	-	1,6	<i>in operation</i>
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	2,1	22,7	38,1	-	-	-	<i>exploitation completed</i>

TABL. 9(123). **TERENY ZIELENI MIEJSKIEJ OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE URBAN AREA GREEN BELTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2015		2016		SPECIFICATION
	ogó- łem total	w tym mia- sta of which urban areas	ogó- łem total	w tym mia- sta of which urban areas	ogó- łem total	w tym mia- sta of which urban areas	ogó- łem total	w tym mia- sta of which urban areas	
O G Ó Ł E M w ha	4936,3	4258,1	5325,4	4294,1	5567,7	4345,5	5942,9	4626,4	T O T A L in ha
w % powierzchni ogół- nej województwa ^a	0,2	1,9	0,3	1,9	0,3	2,0	0,3	2,1	<i>in % of total area space of the voivodship ^a</i>
na 1 mieszkańca ^b w m ²	17,1	20,8	18,3	21,0	19,2	21,6	20,5	23,1	<i>per capita^b in m²</i>
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej:									<i>Generally accessible urban area green belts:</i>
parki spacerowo-wypo- czynkowe	2318,4	1917,1	2476,9	1955,5	2704,8	2010,9	2716,7	2006,8	<i>strolling-recreational parks</i>
zieleńce	1011,3	790,6	1041,4	703,1	1095,3	709,5	1137,7	710,1	<i>lawns</i>
Tereny zieleni osiedlowej ..	1606,6	1550,4	1807,1	1635,5	1767,7	1625,1	2088,5	1909,5	<i>Green areas of the housing estates</i>

a, b W przypadku miast obliczono: a – w % ogólnej powierzchni miast, b – na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: a – in % total urban areas space, b – per capita in urban areas.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 10(124). ZASOBY MIESZKANIOWE ^a

Stan w dniu 31 XII

DWELLING STOCKS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	1010,4	1072,7	1136,6	1152,4	860,8	291,6	Dwellings in thous.
Izby w mieszkaniach w tys.	3640,7	4133,9	4366,8	4421,8	3119,5	1302,3	Rooms in dwellings in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	66750,7	76656,1	82232,0	83478,8	56362,3	27116,5	Useful floor area of dwellings in thous. m ²
Przeciętna w zasobach:							Dwelling stocks, average:
liczba izb w mieszkaniu...	3,60	3,85	3,84	3,84	3,62	4,47	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :							useful floor area in m ² :
1 mieszkania	66,1	71,5	72,3	72,4	65,5	93,0	per dwelling
na 1 osobę	23,1	26,3	28,3	28,7	28,2	30,1	per person
liczba osób ^b na:							number of persons ^b :
1 mieszkanie	2,86	2,72	2,56	2,52	2,33	3,09	per dwelling
1 izbę	0,79	0,71	0,67	0,66	0,64	0,69	per room

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011. b Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 28.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011. b See general notes, item 13 on page 28.

TABL. 11(125). MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH ^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS IN DWELLING STOCKS ^a FITTED WITH INSTALLATIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with				
		wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM	2005	97,8	88,2	86,6	66,5	76,1
TOTAL	2010	98,4	94,2	91,9	65,9	79,8
	2015	98,6	94,7	92,4	65,0	81,0
	2016	98,6	94,8	92,6	64,8	81,3
Miasta	2005	99,0	91,7	88,8	85,5	79,7
Urban areas	2010	99,4	95,4	93,6	83,9	82,0
	2015	99,5	95,8	94,0	82,2	83,1
	2016	99,5	95,9	94,2	81,7	83,4
Wieś	2005	93,9	77,8	80,0	8,9	65,3
Rural areas	2010	95,6	90,7	86,7	12,0	73,0
	2015	95,9	91,5	87,6	14,0	74,8
	2016	95,9	91,6	87,8	15,2	75,2

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

TABL. 12(126). DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2016 R.
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out to user to					
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing community	prywat- nych private	towarzystw budownic- stwa społecz- nego public building society	innych others
a - liczba wypłaconych dodatków number of allowances							
b - kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c - przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM a	279328	159569	51781	47008	8718	6391	5861
TOTAL b	52651,6	30645,8	9518,6	7834,9	1509,6	1927,2	1215,5
..... c	188,5	192,1	183,8	166,7	173,2	301,6	207,4
Miasta a	251485	143369	49492	41614	6815	6185	4010
Urban areas b	47465,5	27679,8	9012,1	6834,6	1246,7	1868,5	823,8
..... c	188,7	193,1	182,1	164,2	182,9	302,1	205,4
Wieś a	27843	16200	2289	5394	1903	206	1851
Rural areas b	5186,0	2966,0	506,5	1000,3	262,8	58,7	391,7
..... c	186,3	183,1	221,3	185,4	138,1	285,1	211,6
W % OGÓŁEM IN % OF TOTAL							
OGÓŁEM a	100,0	57,1	18,5	16,8	3,1	2,3	2,1
TOTAL b	100,0	58,2	18,1	14,9	2,9	3,7	2,3
Miasta a	100,0	57,0	19,7	16,5	2,7	2,5	1,6
Urban areas b	100,0	58,3	19,0	14,4	2,6	3,9	1,7
Wieś a	100,0	58,2	8,2	19,4	6,8	0,7	6,6
Rural areas b	100,0	57,2	9,8	19,3	5,1	1,1	7,6

TABL. 13(127). GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gminas stock for dwelling construction			
		ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
			spółdziel- cze coope- ratives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped
w ha in ha								
OGÓŁEM	2005	133,8	1,9	116,2	1055,3	560,5	2922,8	1147,2
TOTAL	2010	134,8	2,5	100,6	1331,5	856,7	2867,5	1128,5
	2015	103,5	1,2	68,3	810,0	337,1	2833,0	1104,9
	2016	118,0	0,1	90,4	805,2	335,0	2715,9	1000,6
Miasta	2005	60,3	1,9	44,9	969,2	512,3	1797,1	627,0
Urban areas	2010	88,0	2,5	59,4	1268,1	820,7	1764,3	662,6
	2015	70,7	1,2	39,3	734,1	301,6	1753,9	661,9
	2016	78,8	0,1	55,6	730,1	299,9	1670,8	604,6
Wieś	2005	73,5	-	71,3	86,1	48,2	1125,7	520,2
Rural areas	2010	46,8	-	41,2	63,4	36,0	1103,2	465,9
	2015	32,8	-	29,0	75,9	35,5	1079,1	443,0
	2016	39,2	-	34,8	75,1	35,1	1045,1	396,0

TABL. 14(128). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	6448	12922	16860	17051	T O T A L
Spółdzielcze	528	675	136	257	Cooperatives
Komunalne (gminne)	39	186	20	156	Municipal (gminas)
Zakładowe	2	5	15	11	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1689	6091	10810	11241	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	427	329	475	30	Public building society
Indywidualne	3763	5636	5404	5356	Private

TABL. 15(129). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Mieszkania	6875	12746	14035	16506	Dwellings
miasta	4480	8598	9651	11790	urban areas
wieś	2395	4148	4384	4716	rural areas
Spółdzielcze	498	823	60	173	Cooperative
Komunalne (gminne)	197	268	79	72	Municipal (gmina)
Zakładowe	117	26	27	16	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2150	5192	8073	10672	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	279	1159	12	248	Public building society
Indywidualne	3634	5278	5784	5325	Private
miasta	1776	1777	2318	2113	urban areas
wieś	1858	3501	3466	3212	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	454,7	777,7	1065,5	1189,9	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	412,8	742,1	1071,7	1246	Urban areas
Wieś	561,3	863,4	1052,1	1070	Rural areas
Izby	29179	48673	51813	58638	Rooms
miasta	16704	26893	29777	36671	urban areas
wieś	12475	21780	22036	21967	rural areas
Spółdzielcze	1504	2323	239	517	Cooperative
Komunalne (gminne)	507	511	141	122	Municipal (gmina)
Zakładowe	373	75	59	45	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	6428	14064	22337	30539	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	781	3105	38	718	Public building society
Indywidualne	19586	28595	28999	26697	Private
miasta	9071	9013	10184	9536	urban areas
wieś	10515	19582	18815	17161	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	693714	1203606	1240330	1338273	Usable floor area of dwellings in m²
miasta	386071	626706	673081	790102	urban areas
wieś	307643	576900	567249	548171	rural areas
Spółdzielcze	28074	45414	5073	9952	Cooperative
Komunalne (gminne)	9115	11321	2644	3160	Municipal (gmina)
Zakładowe	7329	2203	1298	1233	Company

TABL. 15(129). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

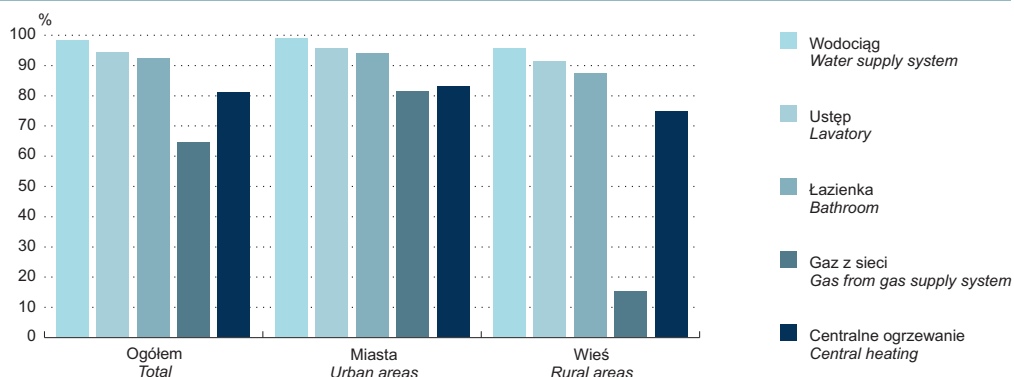
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m² (dok.)					Usable floor area of dwellings in m² (cont.)
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	130910	322136	466168	620221	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	13809	57349	1231	13801	Public building society
Indywidualne	504477	765183	763916	689906	Private
miasta	235127	240359	268461	247958	urban areas
wieś	269350	524824	495455	441948	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	100,9	94,4	88,4	81,1	Average useful floor area per dwelling in m²
miasta	86,2	72,9	69,7	67,0	urban areas
wieś	128,5	139,1	129,4	116,2	rural areas
Spółdzielcze	56,4	55,2	84,5	57,5	Cooperative
Komunalne (gminne)	46,3	42,2	33,5	43,9	Municipal (gmina)
Zakładowe	62,6	84,7	48,1	77,1	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	60,9	62,0	57,7	58,1	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	49,5	49,5	102,6	55,6	Public building society
Indywidualne	138,8	145,0	132,1	129,6	Private
miasta	132,4	135,3	115,8	117,3	urban areas
wieś	145,0	149,9	142,9	137,6	rural areas

TABL. 16(130). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings					W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings				
		razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms			
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more
OGÓŁEM ... 2005	6875	3634	0,4	4,3	9,8	85,5	3241	6,7	26,8	43,4	23,1
TOTAL 2010	12746	5278	0,4	2,8	5,1	91,7	7468	6,9	40,2	36,6	16,3
2015	14035	5784	1,0	6,2	9,4	83,4	8251	6,9	36,8	37,8	18,6
2016	16506	5325	1,1	5,8	9,0	84,0	11181	7,3	29,8	42,5	20,4
Miasta 2005	4480	1776	0,6	7,1	15,2	77,1	2704	7,9	28,0	45,4	18,7
Urban areas 2010	8598	1777	1,1	7,8	10,5	80,6	6821	7,1	41,6	36,9	14,4
2015	9651	2318	2,0	14,6	17,5	65,9	7333	7,6	38,7	38,5	15,2
2016	11790	2113	2,1	12,9	14,7	70,3	9677	6,8	31,4	43,8	18,0
Wieś 2005	2395	1858	0,3	1,6	4,6	93,6	537	0,9	20,5	33,0	45,6
Rural areas 2010	4148	3501	0,0	0,3	2,4	97,3	647	4,8	25,2	33,7	36,3
2015	4384	3466	0,4	0,6	4,0	95,1	918	1,5	21,7	31,6	45,2
2016	4716	3212	0,5	1,2	5,3	93,0	1504	10,8	19,4	33,9	35,8

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE^a W % OGÓŁU MIESZKAŃ W 2016 R. Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS^a FITTED WITH INSTALLATIONS IN % OF TOTAL DWELLINGS IN 2016
As of 31 XII

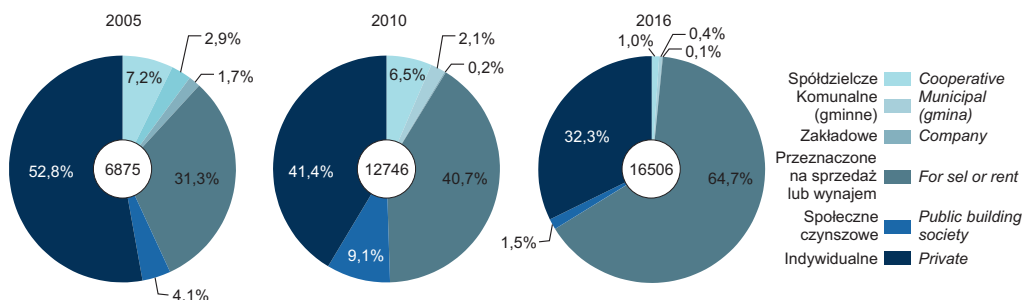

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.
a Based on balances of dwelling stocks.

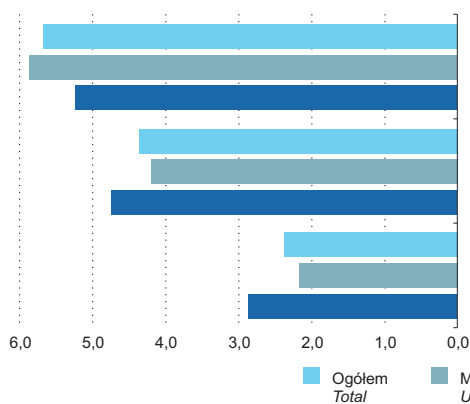
MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLINGS COMPLETED

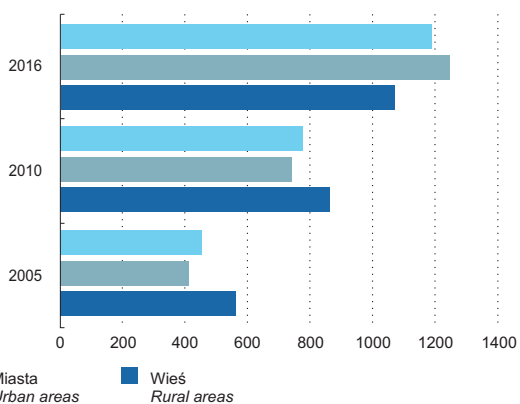
WEDŁUG FORM BUDOWNICTWA BY FORMS CONSTRUCTION

NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION

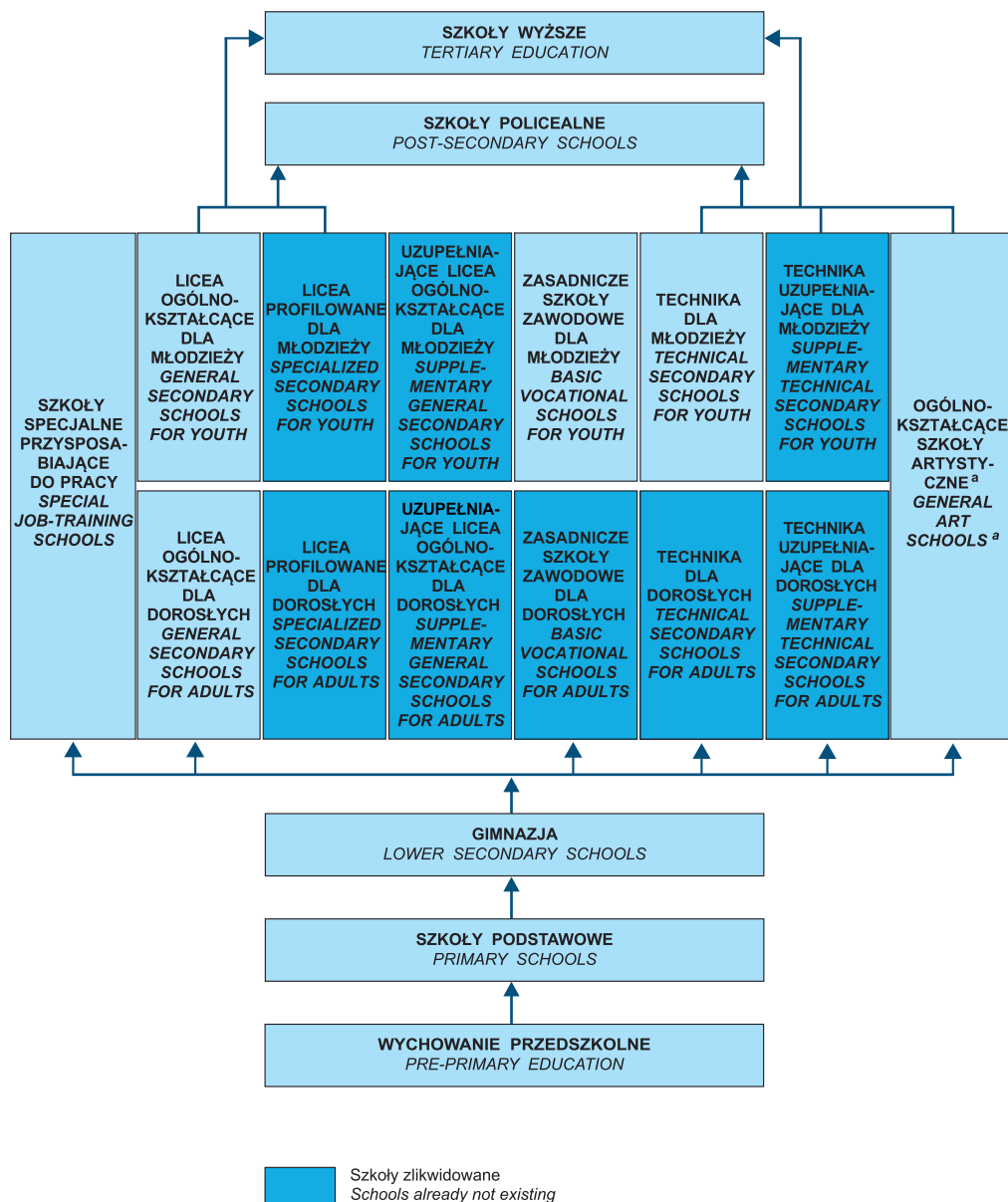

NA 1000 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW PER 1000 MARRIAGES CONTRACTED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2016/17

EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2016/17 SCHOOL YEAR

^a Dające uprawnienia zawodowe.
^a Leading to professional certification.

DZIAŁ X

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1842, z późniejszymi zmianami).

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,
- od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej działające do zakończenia cyklu kształcenia ujmowano odpowiednio w szkołach ponadgimnazjalnych (zasadniczych zawodowych, liceach ogólnokształcących i technikach),
- w roku szkolnym 2012/13 zakończono nabór do niektórych typów szkół ponadgimnazjalnych: liceów profilowanych, uzupełniających liceów ogólnokształcących, zasadniczych szkół zawodowych i techników dla dorosłych oraz techników uzupełniających dla młodzieży, a od roku szkolnego 2013/14 – techników uzupełniających dla dorosłych.

3. Od roku szkolnego 2004/05 dzieci 6-letnie są objęte obowiązkiem odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego (w latach szkolnych 2011/12–2015/16 dotyczyło to dzieci 5-letnich).

W latach szkolnych 2009/10–2013/14 oraz w roku szkolnym 2016/17 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej; w roku szkolnym 2014/15 obowiązkiem szkolnym zostały objęte dzieci 6-letnie urodzone w pierwszej połowie 2008 r., a w roku szkolnym 2015/16 dzieci 6-letnie urodzone w 2009 r. oraz dzieci 7-letnie urodzone w drugiej połowie 2008 r. Dzieci urodzone w 2009 r., które w roku szkolnym 2015/16 rozpoczęły naukę w I klasie szkoły podstawowej, w roku szkolnym 2016/17 mogą kontynuować naukę w I klasie; w roku szkolnym 2016/17 przywrócono obowiązek szkolny dla dzieci 7-letnich.

CHAPTER X

EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1943, with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1842, with later amendments).

2. Among schools covered by the educational system, there are:

- since the 1999/2000 school year 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools (which replaced 8-year primary schools), where education is compulsory,
- since the 2002/03 school year upper secondary schools, i.e. 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools, as well as since the 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools) and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools, moreover, upper secondary (post-primary) schools for graduates from 8-year primary schools operating until the end of the education cycle were included respectively in the structure of upper secondary schools (basic vocational schools, general secondary schools and technical secondary schools),
- since the 2012/13 school year recruitment to some types of upper secondary schools has been terminated: specialized secondary schools, supplementary general secondary schools, basic vocational schools and technical secondary schools for adults and supplementary technical schools for youth, as well as since 2013/14 school year – supplementary technical schools for adults.

3. Since the 2004/05 school year an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced in pre-primary education establishments for children at the age of 6 (in the school years 2011/12–2015/16 it concerned children at the age of 5).

In the school year 2009/10–2013/14 and in the 2016/17 school year children at the age of 6, at the request of parents, have been allowed to start education in the first class of primary school; in the 2014/15 school year, the first class of primary school has been obligatory for children at the age of 6 born in the first half of 2008 and in the 2015/16 school year for children at the age of 6 born in 2009, and children born in the second half of 2008 (at the age of 7). Children born in 2009, who joined first class of primary education in the 2015/16 school year, are allowed to continue their education in the first class in the 2016/17 school year; in the 2016/17 school year children at the age of 7 have been subjected to obligatory education.

Placówki wychowania przedszkolnego obejmują: oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, przedszkola (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji ustalonej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. **Szkoły dla dzieci i młodzieży** (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym: szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 3) 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy;
- 4) 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe;
- 5) 3-letnie licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 6) 4-letnie technika;
- 7) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych), które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne;
- 8) funkcjonujące w latach szkolnych:
 - 2002/03 – 2013/14 – 3-letnie licea profilowane;
 - 2004/05 – 2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

8. **Szkoły policealne** – kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej i stacjonarnej – obejmują:

- 1) szkoły policealne (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.
- 3) funkcjonujące w latach szkolnych:
 - 1990/91–2015/16 nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie),
 - 1991/92–2015/16 kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadawano tytułu licencjata.

Pre-primary education establishments, include: pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special nursery schools) and since the 2008/09 school year pre-primary education groups and pre-primary points.

4. Data, presented in the chapter are, among others, related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) administration units and local government units (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.

6. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Ministry of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration units and local government units can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

7. **Schools for children and youth** (including special schools) include:

- 1) primary schools, of which: sports schools and athletic schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 3) 3-year special job-training schools;
- 4) 2–3-year basic vocational schools;
- 5) 3-year general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 6) 4-year technical secondary schools;
- 7) general art schools leading to professional certification (excluding special schools), excluding schools providing art education only;
- 8) functioning in school years:
 - 2002/03 – 2013/14 – 3-year specialized secondary schools,
 - 2004/05 – 2013/14 – 2-year supplementary general schools and 3-year supplementary technical schools for graduates of basic vocational schools.

8. **Post-secondary schools** – educating in day, evening, weekend and full-time programmes form – include:

- 1) post-secondary vocational schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;
- 2) colleges of social work (3-year) – since the 2005/06 school year.
- 3) functioning in the school years:
 - 1990/91 – 2015/16 foreign language teacher training colleges (3-year),
 - 1991/92 – 2015/16 teacher training colleges (3-year), in which graduates did not receive the title of licentiate.

9. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) do roku szkolnego 2015/16 prezentowano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadawano tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi oraz punktami konsultacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji.

Podział szkół wyższych według typów szkół opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół publicznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły” zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła”, jak też „uniwersytet” lub „akademia”: rolnicza, ekonomiczna, pedagogiczna, artystyczna i teologiczna.

10. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie stacjonarnej, zaocznej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) 3-letnie licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 4) funkcjonujące w latach szkolnych:
 - 2002/03 – 2014/15 – 2–3-letnie zasadnicze szkoły dla dorosłych oraz 3-letnie licea profilowane dla dorosłych;
 - 2004/05 – 2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych;
 - 2004/05 – 2015/16 – 3-letnie technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej;
 - do roku szkolnego 2015/16 – 4-letnie technika dla dorosłych.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami leczenia uzdrowiskowego).

9. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes. Data regarding tertiary education:

- 1) until 2015/16 academic year include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates received the title of licentiate;
- 2) include foreigners studying in Poland (of which studying at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad);
- 3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad).

The data on students and graduates are given according to the seats of higher education institutions including branch sections, organizational units in another location, teaching centres in another location as well as consultative points. Data do not include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of the Interior and Administration.

The division of higher education institutions by type of institution was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category of “higher education schools” comprises both the schools whose proper name includes the phrase “higher school” and those containing in their proper name the word “university” or “academy” — of agriculture, economics, pedagogy, arts, and theology.

10. Schools for adults educating in full-time, in weekend and in distance form – include:

- 1) primary schools for adults;
- 2) lower secondary schools for adults;
- 3) 3-year general secondary schools for adults;
- 4) functioning in school years:
 - 2002/03 – 2014/15 – 2–3-year basic vocational schools for adults and 3-year specialized secondary schools for adults;
 - 2004/05 – 2013/14 – 2-year supplementary general schools for adults for graduates of basic vocational schools;
 - 2004/05 – 2015/16 – 3-year supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school;
 - until 2015/16 school year – 4-year technical secondary schools for adults.

11. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently, as well as in special educational care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resorts treatment).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielania specjalnej pomocy.

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

16. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego.

12. Special educational care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, cannot attend regular nursery schools or schools.

13. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

14. Youth socio therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

15. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

16. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers concern full-time employees and part-time employees in terms of full-time employees.

17. Data regarding:

- 1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres, extracurricular education as well as boarding school and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;
- 2) tertiary education are presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies; graduates are shown from the previous academic year.

18. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych oraz w szkołach dla dorosłych.

19. Współczynnik skolaryzacji:

- 1) **brutto** — jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- 2) **netto** — jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

20. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

21. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

18. Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults.

19. Enrolment rate:

- 1) **gross** — is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;
- 2) **net** — is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.

20. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. **A dormitory** is an inter-school facility serving as a boarding school.

21. The information presented, excluding the data on high education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year) has been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.

TABL. 1(131). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	858	821	803	804	primary
gimnazja	474	481	506	505	lower secondary
specjalne szkoły przysposabiające do pracy	26	39	46	46	special job-training
zasadnicze zawodowe	133	131	132	128	basic vocational
licea ogólnokształcące	177	154	146	147	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	4	6	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	120	30	x	x	specialized secondary
technika	161	139	127	127	technical secondary
technika uzupełniające	19	3	x	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	7	6	7	7 ^b	general art ^a
policealne	417	266	179	174	post-secondary
wyższe	34	38	35	32	tertiary
dla dorosłych	353	297	140	131	for adults
gimnazja	11	14	13	15	lower secondary
zasadnicze zawodowe	15	9	x	x	basic vocational
licea ogólnokształcące	97	107	126	116	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	78	110	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	20	13	x	x	specialized secondary
technika	48	8	1	x	technical secondary
technika uzupełniające	84	36	x	x	supplementary technical secondary
NAUCZYCIELE ^c TEACHERS ^c					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	12039	11356	12608	12326	primary
gimnazja ^d	7694	7454	6649	6532	lower secondary ^d
zasadnicze zawodowe ^{de}	955	1209	1040	996	basic vocational ^{de}
licea ogólnokształcące ^{df}	3385	3475	2787	2648	general secondary ^{df}
licea profilowane ^d	1208	247	x	x	specialized secondary ^d
technika ^{dfg}	1947	3051	3038	2977	technical secondary ^{dfg}
policealne	875	729	515	517	post-secondary
wyższe ^h	8641	8878	8408	8360	tertiary ^h
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ⁱ	25322	21707	28761	22240	Pre-primary education ⁱ
Szkoły:					Schools:
podstawowe	181250	147831	173893	163123	Primary
gimnazja	111513	87704	72407	71067	lower secondary

a Dające uprawnienia zawodowe. b Ponadto 11 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. c W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str.192. d-g Łącznie ze szkołami: d – dla dorosłych, e – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, f – uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi w latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 oraz technikami do roku szkolnego 2014/15. g – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. h Nauczyciele akademicy pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty. i Dotyczy dzieci w wieku 6 lat, w roku szkolnym 2015/16 w wieku 5 lat, objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 31 na str. 215.

a Leading to professional certification. b Moreover, 11 art schools giving only artistic education. c In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 16 on page 192. d-g Including: d – schools for adults, e – special job-training schools, f – supplementary respectively: general secondary schools in the 2005/06 and 2010/11 school years and technical secondary schools until the 2014/15 school year, g – general art schools leading to professional certification. h Full-time and part-time employed academic teachers converted into full-time equivalent units. i Concerns children aged 6, in the 2015/16 school year – aged 5 attending pre-primary education establishments also described in table 31 on page 215.

TABL. 1(131). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (dok.)					
Szkoły (dok.):					Schools:
specjalne szkoły przysposabiające					<i>special job-training</i>
do pracy	310	716	723	664	
zasadnicze zawodowe	17021	16209	12184	11225	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	52402	41161	32308	31321	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	86	156	x	x	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	20850	2933	x	x	<i>specialized secondary</i>
technika	28127	35863	34121	33430	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniające	607	105	x	x	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ogólnokształcące ^a	874	583	733	788 ^j	<i>general art ^a</i>
policealne	26778	22833	18232	17873	<i>post-secondary</i>
wyższe	166376	165961	129769	127624	<i>tertiary</i>
dla dorosłych	24009	22474	13944	12752	<i>for adults</i>
gimnazja	1161	1253	1056	942	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	861	697	x	x	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	10169	9889	12880	11810	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	3074	7581	x	x	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	1685	914	x	x	<i>specialized secondary</i>
technika	4521	387	8	x	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniające	2538	1753	x	x	<i>supplementary technical secondary</i>
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	32802	26321	22812	.	<i>Primary</i>
gimnazja	36807	28397	23075	.	<i>lower secondary</i>
specjalne szkoły przysposabiające					
do pracy	36	151	187	.	<i>special job-training</i>
zasadnicze zawodowe	5238	5035	3501	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	16980	13421	10394	.	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	52	52	x	.	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	6623	847	x	.	<i>specialized secondary</i>
technika	6087	7222	7518	.	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniające	-	14	x	.	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ogólnokształcące ^a	113	100	90 ^k	.	<i>general art ^a</i>
policealne	8978	6094	5538	.	<i>post-secondary</i>
wyższe	32324	42244	32700	.	<i>tertiary</i>
dla dorosłych	7446	5241	3560	.	<i>for adults</i>
gimnazja	257	274	256	.	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	242	146	x	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	3622	1984	3304	.	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	558	2219	x	.	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	148	231	x	.	<i>specialized secondary</i>
technika	2619	72	x	.	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniające	-	315	x	.	<i>supplementary technical secondary</i>

^a Dające uprawnienia zawodowe. j, k Ponadto realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w szkołach artystycznych: j – 679 uczniów, k – 58 absolwentów.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Leading to professional certification. j, k Moreover, providing art education only: j – 679 students, k – 58 graduates.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2(132). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2016/17	2010/11	2015/16	2016/17	2010/11	2015/16
	szkoły schools			uczniowie i studenci pupils and students			absolwenci graduates	
Szkoły podstawowe Primary schools	821	803	804	147831	173893	163123	26321	22812
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	4	4	450	584	576	78	83
Central (government) administration units								
Jednostki samorządu terytorialnego Local government units	749	688	688	143756	166217	155163	25704	21948
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	36	51	50	1708	2779	2665	227	331
Social organizations and asso- ciations								
Organizacje wyznaniowe	13	13	13	716	1014	955	105	162
Religious organizations								
Pozostałe	18	47	49	1201	3299	3764	207	288
Others								
Gimnazja	481	506	505	87704	72407	71067	28397	23075
Lower secondary schools								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	4	4	4	138	89	79	51	31
Central (government) administration units								
Jednostki samorządu terytorialnego Local government units	418	420	416	84163	67757	66164	27353	21767
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	23	30	30	1085	1290	1394	354	392
Social organizations and asso- ciations								
Organizacje wyznaniowe	15	17	17	1182	1458	1430	346	423
Religious organizations								
Pozostałe	21	35	38	1136	1813	2000	293	462
Others								
Zasadnicze szkoły zawodowe^a Basic vocational schools^a	170	178	174	16925	12907	11889	5186	3688
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	4	4	97	59	58	47	8
Central (government) administration units								
Jednostki samorządu terytorialnego Local government units	152	153	150	15948	11943	11031	4902	3489
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	5	4	4	407	115	112	130	21
Social organizations and asso- ciations								
Organizacje wyznaniowe	6	8	8	147	165	149	38	53
Religious organizations								
Pozostałe	4	9	8	326	625	539	69	117
Others								
Licea ogólnokształcące^b General secondary schools^b	160	146	147	41317	32308	31321	13473	10394
Jednostki samorządu terytorialnego Local government units	133	117	117	39446	30319	28922	12897	9897
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	10	9	10	626	438	529	194	162
Social organizations and asso- ciations								
Organizacje wyznaniowe	8	7	7	791	650	639	240	196
Religious organizations								
Pozostałe	9	13	13	454	901	1231	142	139
Others								

a, b Łącznie ze szkołami: a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w roku szkolnym 2010/11.

a, b Including: a – special job-training schools, b – supplementary general secondary schools in the 2010/11 school year.

TABL. 2(132). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2016/17	2010/11	2015/16	2016/17	2010/11	2015/16
	szkoły schools			uczniowie i studenci pupils and students			absolwenci graduates	
Licea profilowane	30	x	x	2933	x	x	847	x
Specialized secondary schools								
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	30	x	x	2933	x	x	847	x
Technika^c	148	134	134	36551	34854	34218	7336	7608
Technical secondary schools^c								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	4	4	643	715	723	140	119
<i>Central (government) administration units</i>								
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	141	120	118	35624	33470	32643	7153	7420
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	2	2	1	89	134	65	23	2
<i>Social organizations and associations</i>								
Organizacje wyznaniowe	1	1	1	30	25	27	2	4
<i>Religious organizations</i>								
Pozostałe	1	7	10	165	510	760	18	63
<i>Others</i>								
Szkoły policealne	266	179	174	22833	18232	17873	6094	5538
Post-secondary schools								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	2	2	334	206	194	104	79
<i>Central (government) administration units</i>								
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	48	24	20	3668	1309	900	1189	471
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	17	15	13	1593	2410	1902	383	1000
<i>Social organizations and associations</i>								
Pozostałe	198	138	139	17238	14307	14877	4418	3988
<i>Others</i>								
Szkoły wyższe	38	35	32	165961	129769	127624	42244	32700
Tertiary education								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	12	12	12	117826	100276	100016	28951	24578
<i>Central (government) administration units</i>								
Organizacje wyznaniowe	2	2	2	966	659	608	128	114
<i>Religious organizations</i>								
Pozostałe	24	21	18	47169	28834	27000	13165	8008
<i>Others</i>								
Szkoły dla dorosłych	297	140	131	22474	13944	12752	5241	3560
Schools for adults								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	2	2	313	223	191	82	49
<i>Central (government) administration units</i>								
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	90	48	40	6886	3289	2704	1468	827
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	9	9	8	711	1154	1039	244	332
<i>Social organizations and associations</i>								
Pozostałe	193	81	81	14564	9278	8818	3447	2352
<i>Others</i>								

^c Łącznie z technikami uzupełniającymi w roku szkolnym 2010/11 oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^c Including supplementary technical secondary schools in the 2010/11 school year and general art schools leading to professional certification.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3(133). UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
7–12 lat ^a	98,0	94,3	89,3	92,1
13–15	98,3	95,1	92,4	92,0
16–18	95,2	93,4	91,5	90,8
19–21 lat	27,6	25,0	24,4	24,4

a W roku szkolnym 2015/16 – grupa wieku 6–12 lat.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2015/16 school year – age group 6-12.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4(134). WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓL- NIENIE	Grupy wieku Age groups	2005/06			2015/16			2016/17			SPECIFICATION
		ogó- łem total	męż- czyż- ni males	kobie- ty fema- les	ogó- łem total	męż- czyż- ni males	kobie- ty fema- les	ogó- łem total	męż- czyż- ni males	kobie- ty fema- les	
		w % in %									

BRUTTO

GROSS

Szkoły:											Schools:
podstawowe	7-12 ^a	99,7	100,2	99,1	89,8	89,6	90,1	96,0	95,9	96,2	primary
gimnazja	13-15	102,3	104,3	100,2	97,7	99,2	96,2	98,1	99,3	96,9	lower secondary
zasadnicze zawodowe ^b	16-18	15,0	20,4	9,2	16,0	20,6	11,0	15,2	19,5	10,6	basic vocational ^b
licea ogólnokształcące i profilowane ^c	16-18	72,6	64,4	81,1	55,8	47,9	64,2	55,0	46,9	63,9	general and specialized secondary ^c
technika ^d	16-18	30,1	35,4	24,6	43,1	47,8	38,1	43,7	48,6	38,4	technical secondary ^d
policealne	19-21	18,3	16,9	19,7	19,3	12,4	26,4	19,9	12,3	27,9	post-secondary

NETTO

NET

Wychowanie przedszkolne	6 ^e	97,2	97,7	96,7	96,8	97,2	96,4	74,8	78,6	70,9	Pre-primary education
Szkoły:											Schools:
podstawowe	7-12 ^a	97,8	97,9	97,8	88,9	88,3	89,5	91,1	91,2	91,1	primary
gimnazja	13-15	95,1	94,5	95,7	89,3	88,8	89,8	89,0	88,7	89,2	lower secondary
zasadnicze zawodowe ^b	16-18	12,1	16,2	7,9	12,7	16,5	8,8	12,2	15,6	8,5	basic vocational ^b
licea ogólnokształcące i profilowane ^c	16-18	58,9	49,6	68,5	40,4	31,1	50,0	40,4	31,2	50,0	general and specialized secondary ^c
technika ^d	16-18	18,0	20,8	15,1	32,0	35,8	28,0	32,2	36,0	28,1	technical secondary ^d
policealne	19-21	10,8	10,7	10,9	5,6	3,2	8,1	5,3	2,8	8,0	post-secondary

a W roku szkolnym 2015/16 dotyczy dzieci w wieku 6-12 lat. b-d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w roku szkolnym 2005/06, d – technikami uzupełniającymi w roku szkolnym 2005/06 oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e W roku szkolnym 2015/16 dotyczy dzieci w wieku 5 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2015/16 school year concerns children aged 6-12. b-d Including: b – special job-training schools, c – supplementary general secondary schools in the 2005/06 school year, d – supplementary technical secondary schools in the 2005/06 school year and general art schools leading to professional certification. e In the 2015/16 school year concerns children aged 5 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 5 i 6

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 5 and 6

In the division by foreign languages one person may be indicated more than once.

**TABL. 5(135). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
ORAZ POLICEALNYCH**
**PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN
AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS**

L A T A Y E A R S JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem <i>Grand total</i>	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools						
		podstawowych <i>primary</i>			gimnaz- jach <i>lower second- ary</i>	zasadni- czych zawo- dowych <i>basic vocational</i>	liceach ogólno- kształ- cących ^a <i>general second- ary^a</i>	liceach profilo- wanych <i>specia- lized second- ary</i>	techni- kach ^b <i>techni- cal second- ary^b</i>	policeal- nych ^c <i>post- second- ary^c</i>	
		razem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>							
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE <i>OBLIGATORY EDUCATION</i>											
Angielski..... <i>English</i>	2010/11 2015/16 2016/17	274855 299968 287888	75,9 86,3 87,1	79,4 88,5 88,9	67,6 81,0 82,5	81,4 95,6 95,0	31,5 45,1 45,2	96,4 98,8 99,0	98,1 x x	95,5 98,0 97,4	39,2 49,8 49,7
Francuski <i>French</i>	2010/11 2015/16 2016/17	8615 5367 5021	0,4 0,2 0,3	0,5 0,3 0,3	0,1 0,1 0,1	2,8 2,0 1,7	0,7 - -	9,7 9,2 9,4	1,5 x x	3,7 1,5 1,3	0,1 - -
Niemiecki <i>German</i>	2010/11 2015/16 2016/17	170341 146096 138329	23,9 14,6 12,9	20,1 12,2 10,6	32,9 20,7 18,8	66,2 78,8 78,4	60,8 55,5 53,9	74,4 74,1 74,5	97,3 x x	88,5 91,0 91,2	5,3 6,9 5,3
Rosyjski..... <i>Russian</i>	2010/11 2015/16 2016/17	4166 2803 2375	0,0 0,0 0,0	0,0 0,0 0,0	0,1 0,0 0,0	1,0 1,1 0,6	1,9 0,1 0,0	4,9 5,2 5,1	1,5 x x	2,3 0,7 0,7	- 0,2 0,1
Inne <i>Others</i>	2010/11 2015/16 2016/17	1927 3196 3816	0,0 0,1 0,3	0,0 0,1 0,5	- 0,3 -	0,4 1,9 2,0	- - -	3,5 4,2 4,6	- x x	0,3 0,5 1,3	- 0,5 -
NAUCZANIE DODATKOWE ^d <i>ADDITIONAL EDUCATION^d</i>											
Angielski..... <i>English</i>	2010/11 2015/16 2016/17	18634 8341 7820	6,1 3,5 3,5	4,9 2,1 2,1	9,0 7,3 7,1	9,7 2,3 2,6	- - -	1,7 0,4 0,4	1,5 x x	1,0 0,9 0,2	0,1 0,3 0,2
Francuski <i>French</i>	2010/11 2015/16 2016/17	1917 2724 2682	0,7 0,9 0,9	0,9 1,2 1,2	0,1 0,1 0,1	0,8 0,7 0,7	- - -	0,5 1,2 1,3	- x x	0,2 0,8 0,8	- - -
Niemiecki <i>German</i>	2010/11 2015/16 2016/17	29820 26126 26427	8,7 8,7 10,0	8,4 7,7 8,5	9,6 11,2 13,9	15,0 11,5 12,0	- - 0,2	5,1 4,4 1,5	- x x	4,6 3,8 3,4	- 0,0 0,1
Inne <i>Others</i>	2010/11 2015/16 2016/17	2702 2228 2515	0,2 0,2 0,2	0,1 0,3 0,3	0,2 - 0,0	0,6 0,8 1,3	- 0,1 -	4,3 3,5 3,4	1,6 x x	0,2 0,3 0,4	0,1 - -

a, b Łącznie ze szkołami: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w roku szkolnym 2010/11, b – technikami uzupełniającymi w roku szkolnym 2010/11 oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. c Bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. d Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: a – supplementary general secondary schools in the 2010/11 school year, b – supplementary technical secondary schools in the 2010/11 school year and general art schools leading to professional certification. c Excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work. d Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6(136). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH ^a
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS ^a

L A T A Y E A R S JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total students at school		
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształcących ^b general secondary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	policealnych post-secon-dary
Angielski.....2010/11	23383	45,6	31,4	69,3	58,1	41,6	44,4
English.....2015/16	19583	67,4	x	79,4	x	-	52,4
2016/17	19184	73,0	x	83,6	x	x	52,4
Francuski2010/11	113	-	-	0,1	-	-	0,5
French.....2015/16	-	-	x	-	x	-	-
2016/17	-	-	x	-	x	x	-
Niemiecki2010/11	8657	44,2	49,6	26,5	47,7	50,1	7,9
German.....2015/16	3551	31,0	x	16,0	x	100,0	7,0
2016/17	2768	26,8	x	14,3	x	x	5,0
Rosyjski.....2010/11	697	10,2	6,7	2,2	-	6,3	-
Russian.....2015/16	44	-	x	0,1	x	-	0,2
2016/17	31	-	x	0,1	x	x	0,1
Inny2010/11	130	-	-	0,3	-	-	0,4
Other.....2015/16	307	-	x	1,6	x	-	0,6
2016/17	-	-	x	-	x	x	-

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego. b, c Łącznie ze szkołami: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w roku szkolnym 2010/11, c – technikami uzupełniającymi do roku szkolnego 2014/15.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education. b, c Including: b – supplementary general secondary schools in the 2010/11 school year, c – supplementary technical secondary schools until the 2014/15 school year.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7(137). KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI ^a
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2010/11	2015/16	SPECIFICATION
	uczniowie pupils and students			absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe	3988	4781	5033	889	813	Primary schools
w tym specjalne	2135	2024	1994	484	373	of which special
Gimnazja	4373	3834	3705	1202	1126	Lower secondary schools
w tym specjalne	2983	2503	2332	865	716	of which special
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy	716	723	664	151	187	Special job-training schools
Zasadnicze szkoły zawodowe ...	1330	1156	1070	371	293 ^b	Basic vocational schools
w tym specjalne	1266	1018	917	361	269	of which special
Licea ogólnokształcące ^c	383	422	421	89	112	General secondary schools ^c
w tym specjalne	165	103	84	32	19	of which special
Licea profilowane	28	x	x	7	x	Specialized secondary schools
w tym specjalne	-	x	x	-	x	of which special
Technika ^d	136	220	235	16	26 ^b	Technical secondary schools ^d
w tym specjalne	55	51	42	2	12	of which special
Szkoły policealne	17	27	20	-	20 ^b	Post-secondary schools
w tym specjalne	8	26	20	-	20	of which special

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 191. b W przypadku szkół ogólnodostępnych dane dotyczą absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy. c, d Łącznie z: c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w roku szkolnym 2010/11, d – technikami uzupełniającymi w roku szkolnym 2010/11 oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 11 on page 191. b In mainstream schools data concern graduates with a medical certificate on a need for special education, who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam. c, d Including: c – supplementary general secondary schools in 2010/11 school year, d – supplementary technical secondary schools in the 2010/11 school year as well as general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8(138). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2015	2016	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE^b SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES^b					
Ośrodki	55	37	34	34	Centres
Miejsca	3510	2222	1944	1869	Places
Wychowankowie	3091	1699	1267	1174	Residents
w tym:					of which:
niewidomi i słabo widzący	116	103	86	81	blind and sight impaired
niesłyszący i słabo słyszący	218	141	103	91	deaf and hearing impaired
przewlekłe choroby	39	-	-	-	chronically ill
z niepełnosprawnością ruchową ^c	76	65	35	32	motor-skill impaired ^c
z upośledzeniem umysłowym	1400	993	765	694	mentally disabled
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	805	25	15	5	socially maladjusted
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE YOUTH EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	5	10	14	13	Centres
Miejsca	279	471	700	713	Places
Wychowankowie	279	451	594	564	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES					
Ośrodki	1	17	15	13	Centres
Miejsca	.	850	678	653	Places
Wychowankowie	300	782	673	643	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE REHABILITATION-EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	6	10	14	16	Centres
Miejsca	159	469	533	566	Places
Wychowankowie	250	398	438	460	Residents
w tym:					of which:
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	128	278	336	353	mental retardation-profound
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	108	120	102	107	with multiple disability

a Stan w dniu 31 X. b Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2016 r. – 3 ośrodki z 60 wychowankami). c W latach 2015 i 2016 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b Including special educational centres (in 2016 were 3 centres with 60 residents). c In 2015 and 2016 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9(139). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

LATA YEARS RODZAJE PLACÓWEK KIND OF INSTITUTIONS		Pla- cówki <i>Institu- tions</i>	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a <i>Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a</i>							
			ogó- łem <i>total</i>	infor- ma- tycz- nych <i>informa- tical</i>	tech- nicz- nych <i>techni- cal</i>	przed- mio- towych <i>sub- jects</i>	arty- stycz- nych <i>arts</i>	sporto- wych <i>sports</i>	tury- stycz- no- krajow- znawczych <i>tour- ism</i>	innych <i>others</i>
OGÓŁEM	2010	24	46730	865	1120	2602	12416	18675	703	10349
TOTAL	2015	31	75483	304	1438	2813	23189	24640	4572	18527
	2016	32	80767	487	1586	5865	30998	21037	4422	16372

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X roku poprzedzającego rok badany do 30 IX roku badanego.

a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X of the year preceding the surveyed year to 30 IX of the surveyed year.

TABL. 9(139). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE (dok.)**
EXTRACURRICULAR EDUCATION (cont.)

RODZAJE PLACÓWEK KIND OF INSTITUTIONS	Pla- cówki <i>Institu- tions</i>	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a <i>Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a</i>							
		ogó- łem <i>total</i>	infor- ma- tycz- nych <i>infor- mational</i>	tech- nicz- nych <i>techni- cal</i>	przed- mio- towych <i>sub- jects</i>	arty- stycz- nych <i>arts</i>	sporto- wych <i>sports</i>	tury- stycz- no- kraj- znan- czych <i>tou- rism</i>	innych <i>others</i>
Pałace młodzieży <i>Youth centres</i>	1	1032	36	24	108	720	84	-	60
Młodzieżowe domy kultury <i>Youth community centres</i>	10	52023	451	1507	2189	26555	6688	3991	10642
Ogniska pracy pozaszkolnej <i>Extracurricular interest groups</i>	1	43	-	-	-	43	-	-	-
Międzyszkolne ośrodki sportowe <i>Inter-school sports centres</i>	4	12633	-	-	-	-	12633	-	-
Pozostałe placówki <i>Other institutions</i>	16	15036	-	55	3568	3680	1632	431	5670

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X roku poprzedzającego rok badany do 30 IX roku badanego.
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X of the year preceding the surveyed year to 30 IX the surveyed year.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10(140). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES OF SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016/17		2005/06 ^a	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION	
	placówki esta- blish- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total			na 100 miejsc per 100 beds		
OGÓŁEM	53	3991	3864	3051	2976	3162	79	TOTAL
Internaty	39	2858	3083	1848	1900	2082	73	Boarding schools
szkoły podstawowe i gimnazja.....	5	158	-	15	101	115	73	primary and lower secondary
zasadnicze szkoły zawodowe i tech- nika ^b	18	1568	2433	950	1010	1070	68	basic vocational and technical secondary ^b
licea ogólnokształ- cące ^c	16	1132	650	883	789	897	79	general secon- dary ^c
Bursy	14	1133	781	1203	1076	1080	95	Dormitories

^a Stan w dniu 31 X. ^b, ^c Łącznie ze szkołami: ^b – technikami uzupełniającymi w latach szkolnych 2005/06 i 2010/11, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiatami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiatami języków obcych, kolegiatami pracowników służb społecznych, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w latach szkolnych 2005/06 i 2010/11.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b, ^c Including: ^b – supplementary technical secondary schools in the 2005/06 and 2010/11 school years, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, ^c – supplementary general secondary schools in the 2005/06 and 2010/11 school years.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11(141). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE					
STUDENT DORMITORIES					
Domy	38	38	34	34	Dormitories
Miejsca	11766	10676	10237	10020	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci	10227	9769	8502	8353	students
w % ogółu studentów	6,1	5,9	6,6	6,5	in % of total students
uczestnicy studiów doktoranckich ^a	.	289	178	165	students of doctoral studies ^a :
w % ogółu uczestników	.	7,5	4,3	4,1	in % of total students of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE					
STUDENT CANTEENS					
Stołówki	8	6	5	5	Canteens
Miejsca	1846	656	760	760	Places

a Bez uczestników studiów doktoranckich w placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

a Excluding doctoral students scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 12(142). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS								
SZKOŁY	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17			otrzy- mują- cy stypen- dia w % ogółu studen- tów danej grupy szkół scholar- ship reci- pients in % of total students of a given group of schools	SCHOOLS
				ogółem ^b <i>total^b</i>	w tym otrzymujący stypendia <i>of which scholar- ships recipients</i>			
					socjalne <i>social</i>	rektora dla najlep- szych studen- tów vice- chancel- lor to the best students		
OGÓŁEM	47113	34366	23173	22634	9775	8379	17,7	TOTAL
w tym:								of which:
Uniwersytety	9909	5672	3972	4002	2037	1286	15,4	Universities
Wyższe szkoły technicz- ne	9469	8666	6932	6571	2392	2615	19,3	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze ...	3363	2662	2193	2097	1182	631	21,9	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekono- miczne	11260	5511	2262	2505	1004	1075	17,5	Academies of econo- mics
Wyższe szkoły pedago- giczne	1890	1463	401	406	104	204	15,3	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	1981	1931	1121	1206	526	497	20,0	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	828	710	815	814	514	189	19,7	Physical academies
Wyższe szkoły arty- styczne	560	572	446	359	180	116	20,4	Fine arts academies

a Łącznie z cudzoziemcami; od roku akademickiego 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

a Including foreigners; since the 2010/11 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 13(143). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogół- łem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogół- łem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogół- łem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogół- łem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	770	328	442	736	325	411	720	343	377	722	346	376
<i>Schools</i>												
w tym: <i>of which:</i>												
sportowe i mistrzo- stwa sportowego	3	3	-	4	4	-	4	4	-	4	4	-
<i>sports and athletic</i>												
filialne	20	1	19	9	1	8	12	-	12	12	-	12
<i>branch</i>												
artystyczne ^a	4	4	-	5	5	-	5	5	-	5	5	-
<i>arts</i> ^a												
Oddziały	8412	5360	3052	7507	4681	2826	8631	5654	2977	8326	5466	2860
<i>Sections</i>												
Uczniowie	177997	124879	53118	145696	102327	43369	171869	122977	48892	161129	115677	45452
<i>Pupils</i>												
w tym I klasa	26602	18649	7953	23728	16822	6906	38677	27800	10877	14490	10304	4186
<i>of which 1st</i>												
<i>grade</i>												
w tym kobiety	86705	60807	25898	70894	49876	21018	84484	60514	23970	79222	57001	22221
<i>of which females</i>												
w tym w szkołach: <i>of which in schools:</i>												
sportowych i mistrzo- stwa sportowego	1731	1731	-	2001	2001	-	2493	2493	-	2295	2295	-
<i>sports and athletic</i>												
filialnych	765	156	609	406	117	289	520	-	520	461	-	461
<i>branch</i>												
artystycznych ^a	579	579	-	717	717	-	1087	1087	-	1080	1080	-
<i>arts</i> ^a												
Absolwenci	32157	22632	9525	25837	18324	7513	22439	15946	6493	.	.	.
<i>Graduates</i>												
w tym kobiety	15697	11094	4603	12584	8905	3679	10996	7822	3174	.	.	.
<i>of which females</i>												
w tym w szkołach: <i>of which in schools:</i>												
sportowych i mistrzo- stwa sportowego	344	344	-	260	260	-	357	357	-	.	.	.
<i>sports and athletic</i>												
filialnych	35	25	10	59	25	34	37	-	37	.	.	.
<i>branch</i>												
artystycznych ^a	98	98	-	92	92	-	144	144	-	.	.	.
<i>arts</i> ^a												
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę	231	381	120	198	315	106	239	359	130	223	334	121
<i>school</i>												
1 oddział	21	23	17	19	22	15	20	22	16	19	21	16
<i>section</i>												

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 14(144). **GINNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

[illegible]

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Based on 6th grade primary school

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15(145). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	94	95	92	89	Schools
Oddziały	578	614	526	459	Sections
Uczniowie	15392	14943	11166	10308	Students
w tym I klasa	6735	6376	4058	3802	of which 1st grade
w tym kobiety	4451	4515	3622	3360	of which females
Absolwenci	4759	4674	3232	.	Graduates
w tym kobiety	1555	1673	1084	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16(146). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY**
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH BY FIELDS
OF EDUCATION (excluding special schools)

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2015/16 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci graduates	
O G Ó Ł E M.....	11166	10308	1534	T O T A L
Artystyczna.....	26	29	-	Arts
Biznesu i administracji	1251	1139	318	Business and administration
Inżynieryjno-techniczna.....	4861	4534	561	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	1071	1000	98	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	916	777	134	Architecture and construction
Rolnicza	31	32	9	Agriculture
Leśna.....	-	1	-	Forestry
Usług dla ludności.....	3010	2796	414	Personal services

^a ISCED – Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17(147). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY ^a (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH ^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	176	151	139	140	Schools
Oddziały	1807	1506	1229	1207	Sections
Uczniowie	52375	41152	32205	31237	Students
w tym I klasa	17744	13807	10607	10377	of which 1st grade
w tym kobiety	30879	25272	19479	18868	of which females
Absolwenci	17001	13441	10375	.	Graduates
w tym kobiety	10163	8334	6337	.	of which females

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi w latach szkolnych 2005/06 i 2010/11.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools in the 2005/06 and 2010/11 school years.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18(148). **TECHNIKA^a ORAZ SZKOŁY ARTYSTYCZNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE^b DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**

TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS^b FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	185	146	132	132	Schools
Oddziały	1144	1501	1467	1444	Sections
Uczniowie	29532	36496	34803	34176	Students
w tym I klasa	9667	11044	9775	9696	of which 1st grade
w tym kobiety	11956	15398	14996	14670	of which females
Absolwenci	6188	7334	7596	.	Graduates
w tym kobiety	2527	3122	3384	.	of which females

a Łącznie z technikami uzupełniającymi w latach szkolnych 2005/06 i 2010/11. b Dające uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools in the 2005/06 and 2010/11 school years. b Leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19(149). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a ORAZ SZKÓŁ ARTYSTYCZNYCH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH^b DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)**

STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS^b FOR YOUTH BY FIELDS OF EDUCATION (excluding special schools)

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2015/16 ^c	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci graduates	
O G Ó Ł E M	34803	34176	4163	T O T A L
Artystyczna	759	847	87	Arts
Spoleczna	2860	2627	605	Social and behavioural science
Biznesu i administracji	4980	5294	537	Business and administration
Nauk o środowisku	232	-	-	Environment
Technologii teleinformatycznych	5719	5887	594	Information and communication technologies
Inżynierijno-techniczna	7570	7480	780	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	761	692	30	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	1968	1701	232	Architecture and construction
Rolnicza	455	440	35	Agriculture
Leśna	479	461	65	Forestry
Rybacka	35	37	-	Fishery
Weterynaryjna	330	331	40	Veterinary
Medyczna	196	219	4	Health
Usług dla ludności	7716	7223	1102	Personal services
Ochrony i bezpieczeństwa	-	11	-	Security services
Usług transportowych	743	926	52	Transport services

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b Dające uprawnienia zawodowe c W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b Leading to professional certification

c In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20(150). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH <i>NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION</i>					
Szkoły	30	34	37	35	<i>Schools</i>
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	26	29	32	30	<i>of which schooling only in the art subjects</i>
Uczniowie	3439	3164	3775	3703	<i>Pupils</i>
w tym kobiety	2252	2058	2495	2428	<i>of which females</i>
Absolwenci	999	369	457	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	456	255	316	.	<i>of which females</i>
DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE <i>LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION</i>					
Szkoły	16	20	19	18	<i>Schools</i>
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	9	14	12	11	<i>of which schooling only in the art subjects</i>
Uczniowie	1686	1542	1430	1467	<i>Students</i>
w tym kobiety	1058	998	949	978	<i>of which females</i>
Absolwenci	188	219	148	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	121	152	113	.	<i>of which females</i>
w tym ogólnokształcące szkoły artystyczne <i>of which general art schools</i>					
Szkoły	7	6	7	7	<i>Schools</i>
Uczniowie	874	583	733	788	<i>Students</i>
w tym kobiety	593	440	547	603	<i>of which females</i>
Absolwenci	113	100	90	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	77	78	70	.	<i>of which females</i>

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21(151). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	416	265	177	172	<i>Schools</i>
Oddziały	1172	1070	890	921	<i>Sections</i>
Uczniowie	26770	22825	18206	17853	<i>Students</i>
w tym kobiety	14188	14465	12282	12253	<i>of which females</i>
Absolwenci	8978	6094	5518	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	5373	4203	3905	.	<i>of which females</i>

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22(152). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS BY FIELDS OF EDUCATION (excluding special schools)

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2015/16 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci graduates	
OGÓŁEM	18206	17853	3257	TOTAL
w tym:				of which:
Artystyczna	1001	1175	297	Arts
Społeczna	231	186	89	Social and behavioural science
Dziennikarstwa i informacji	89	92	26	Journalism and information
Biznesu i administracji	4011	4389	364	Business and administration
Technologii teleinformatycznych	1362	1389	103	Information and communication technologies
Inżynierjno-techniczna	90	79	12	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	97	8	-	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	51	36	4	Architecture and construction
Weterynaryjna	248	269	7	Veterinary
Medyczna	3420	3323	1064	Health
Opieki społecznej	802	649	184	Welfare
Usług dla ludności	2164	2136	424	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	2612	2336	347	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	829	638	162	Security services
Usług transportowych	442	365	40	Transport services

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23(153). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2005/06	34	8641	166376	32324	TOTAL
	2010/11	38	8878	165961	42244	
	2015/16	35	8408	129769	32700	
	2016/17	32	8360	127624	.	
Uniwersytety		1	1885	26014	5943	Universities
Wyższe szkoły techniczne		1	2052	34043	8198	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze		1	725	9583	2378	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne		3	662	14335	4411	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne		1	135	2655	1110	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne		1	1153	6023	1198	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego		1	289	4122	1046	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		2	386	1763	475	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne		2	65	608	114	Theological academies
Pozostałe szkoły wyższe		19	1008	28478	7827	Others higher schools

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 192. b W podziale według typów szkół — z roku akademickiego 2015/16.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 192.

b According to type of school — from the 2015/16 academic year.

TABL. 24(154). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS								
WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	W tym kobiety Of which female	Z liczby ogółem na studiach Of total number at study forms				SPECIFICATION
				stacjonarnych ^a full-time pro- grammes ^a		niestacjonarnych ^b part-time pro- grammes ^b		
				razem total	w tym kobiety of which female	razem total	w tym kobiety of which female	
O G Ó Ł E M.....	2005/06	166376	91986	88817	46536	77559	45450	T O T A L
	2010/11	165961	94548	88222	46985	77739	47563	
	2015/16	129769	72705	84377	46584	45392	26121	
	2016/17	127624	71230	85189	47052	42435	24178	
Uniwersytety		26014	18032	20191	13978	5823	4054	Universities
Wyższe szkoły techniczne		34043	11086	29565	10226	4478	860	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze		9583	6533	8323	5843	1260	690	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne		14335	8802	8565	5356	5770	3446	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne ...		2655	2040	200	104	2455	1936	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne		6023	4291	4453	3328	1570	963	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego		4122	2256	3308	1840	814	416	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		1763	1248	1446	1025	317	223	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne		608	262	419	165	189	97	Theological academies
Wyższe szkoły pozostałe		28478	16680	8719	5187	19759	11493	Others higher schools

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data for 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 25(155). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS								
WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym kobiety Of which female	Z liczby ogółem na studiach Of total number at study forms				SPECIFICATION	
			stacjonarnych ^a full-time pro- grammes ^a		niestacjonarnych ^b part-time pro- grammes ^b			
			razem total	w tym kobiety of which female	razem total	w tym kobiety of which female		
O G Ó Ł E M.....	2005/06	32324	20955	15983	9700	16341	11255	T O T A L
	2010/11	42244	27168	21958	12656	20286	14512	
	2014/15	34240	21586	21357	13052	12883	8534	
	2015/16	32700	20399	20795	12633	11905	7766	
Uniwersytety		5943	4428	4385	3224	1558	1204	Universities
Wyższe szkoły techniczne		8198	3193	7216	2971	982	222	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze		2378	1708	2104	1549	274	159	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne		4411	3002	2450	1700	1961	1302	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne.....		1110	851	65	40	1045	811	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne		1198	925	1008	796	190	129	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego.....		1046	633	869	523	177	110	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		475	336	378	264	97	72	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne		114	71	88	54	26	17	Theological academies
Wyższe szkoły pozostałe.....		7827	5252	2232	1512	5595	3740	Others higher schools

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data for 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 26(156). NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

ACADEMIC TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS							
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			w tym kobiety <i>of which females</i>			
O G Ó Ł E M	8878	8408	8360	3708	3665	3702	T O T A L
Profesorowie	1945	1912	1880	489	523	522	<i>Professors</i>
w tym z tytułem nau- kowym profesora ...	999	1038	1003	201	228	224	<i>of which titled only</i>
Docenci	157	78	65	42	16	13	<i>Assistant professors</i>
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	3	2	2	1	1	1	<i>of which with scientific degree of habilitated doctor^b (HD)</i>
Adiunkci	4039	3949	3932	1649	1757	1772	<i>Tutors</i>
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	303	586	572	107	235	239	<i>of which with scientific degree of habilitated doctor^b (HD)</i>
Asystenci	892	824	900	470	434	479	<i>Assistant lecturers</i>
Pozostali	1845	1645	1583	1058	935	916	<i>Others</i>

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str.192.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 192.

TABL. 27(157). CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Studenci Students		Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION
		ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
O G Ó Ł E M	2005/06	735	352	96	57	T O T A L
	2010/11	2091	964	445	224	
	2015/16	4786	2250	650	359	
	2016/17	5814	2802	.	.	
studia: stacjonarne		4648	2201	478	269	full-time program mes
niestacjonarne		1166	601	172	90	part-time program mes
Uniwersytety		1254	735	169	119	Universities
Wyższe szkoły techniczne		856	219	98	25	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze		361	225	31	25	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne		824	426	132	76	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne		103	77	4	3	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne		811	411	74	29	Medical universities
Akademie wychowania						
fizycznego		40	18	9	5	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		76	51	14	10	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne		10	1	-	-	Theological academies
Pozostałe szkoły wyższe		1479	639	119	67	Others higher schools

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2015/16.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b According to study forms and type of school – from the 2015/16 academic year.

TABL. 28(158). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

	2010/11	2015/16	2016/17	2010/11	2015/16	2010/11	2015/16	2016/17
WYSZCZEGÓLNIENIE	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies ^a</i>			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>		uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>		
OGÓŁEM..... TOTAL	14504	11322	11439	11124	8758	3924	4111	4008
w tym kobiety <i>of which females</i>	10356	8156	8200	7836	6214	2009	2290	2226
Uniwersytety..... <i>Universities</i>	2805	1222	1046	2128	863	1482	1558	1496
Wyższe szkoły techniczne <i>Technical universities</i>	1089	613	653	776	441	997	982	918
Wyższe szkoły rolnicze <i>Agricultural acadmies</i>	1675	1079	1055	745	492	247	216	223
Wyższe szkoły ekonomiczne ... <i>Academies of economics</i>	2684	2781	2666	2522	2222	551	481	364
Wyższe szkoły pedagogiczne .. <i>Teacher education schools</i>	881	605	493	399	373	23	125	178
Uniwersytety medyczne <i>Medical universities</i>	214	246	233	61	105	175	324	368
Akademie wychowania fizycznego <i>Physical academies</i>	178	110	105	133	78	163	151	149
Wyższe szkoły artystyczne <i>Fine arts academies</i>	127	72	70	48	35	8	52	59
Wyższe szkoły teologiczne <i>Theological academies</i>	211	208	175	89	75	230	114	136
Pozostałe szkoły wyższe <i>Others higher schools</i>	4640	4386	4943	4223	4074	-	-	-
Instytuty naukowo-badawcze; placówki naukowe PAN <i>Research institutes; scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>	-	-	-	-	-	48	108	117

a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 29(159). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU AKADEMICKIM 2016/17**
POSTGRADUATE STUDIES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION IN THE 2016/17 ACADEMIC YEAR

PODGRUPA KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	Słuchacze Students	Wydane świadczenia ^b Certificates issued ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
OGÓŁEM	11439	8758	TOTAL
Pedagogiczna	2792	2017	Education
Artystyczna	128	59	Arts
Humanistyczna (z wyłączeniem języków)	132	69	Humanities (except languages)
Językowa.....	173	115	Languages
Nauk społecznych, dziennikarstwa i informacji nieokreślonych dalej	94	96	Social sciences, journalism and information not elsewhere classified
Społeczna.....	2387	2141	Social and behavioural sciences
Dziennikarstwa i informacji	21	21	Journalism and information
Biznesu, administracji i prawa nieokreślonych dalej.....	52	5	Business, administration and law not further defined
Biznesu i administracji.....	2666	2428	Business and administration
Prawna	413	412	Law
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, administracją i prawem	8	-	Inter-disciplinary programmes and qualifications involving business, administration and law
Nauk o środowisku	13	-	Environment
Fizyczna	113	94	Physical sciences
Technologii teleinformacyjnych.....	290	135	Information and Communication Technologies (ICTs)
Inżynierijno-techniczna.....	155	98	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	162	123	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	120	103	Architecture and construction
Rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa i weterynarii nieokreślonych dalej	614	144	Agriculture, forestry, fisheries and veterinary not elsewhere classified
Zdrowia i opieki społecznej nieokreślonych dalej.....	84	71	Health and welfare not elsewhere classified
Medyczna.....	427	121	Health
Opieki społecznej	41	18	Welfare
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących zdrowie i opiekę społeczną.....	15	15	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving health and welfare

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b Z poprzedniego roku akademickiego.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b From the previous academic year.

TABL. 29(159). **STUDIA PODDYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU AKADEMICKIM 2016/17 (dok.)**
POSTGRADUATE STUDIES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION IN THE 2016/17 ACADEMIC YEAR (cont.)

PODGRUPA KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	Sluchacze <i>Students</i>	Wydane świadczenia ^b <i>Certificates issued^b</i>	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
Usług dla ludności.....	94	42	<i>Personal services</i>
Higieny i bezpieczeństwa pracy	406	404	<i>Hygiene and occupational health services</i>
Usług transportowych	39	27	<i>Transport services</i>

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b Z poprzedniego roku akademickiego.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b From the previous academic year.

TABL. 30(160). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoly <i>Schools</i>	Oddziały <i>Sections</i>	Uczniowie <i>Students</i>		Absolwenci <i>Graduates</i>	
			ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>
Gimnazja 2005/06	11	42	1161	296	257	79
<i>Lower secondary schools</i> 2010/11	14	53	1253	328	274	91
2015/16	13	58	1056	330	256	78
2016/17	15	60	942	300	.	.
Zasadnicze szkoły zawo- dowe 2005/06	15	43	861	174	242	74
2010/11	9	36	697	88	146	20
<i>Basic vocational schools</i> 2015/16	x	x	x	x	x	x
2016/17	x	x	x	x	x	x
Licea ogólnokształcące ^a 2005/06	175	542	13243	5903	4180	2081
<i>General secondary</i> 2010/11	217	648	17470	8360	4203	2276
<i>schools^a</i> 2015/16	126	489	12880	5813	3304	1589
2016/17	116	446	11810	5404	.	.
Licea profilowane 2005/06	20	61	1685	730	148	73
2010/11	13	43	914	436	231	120
<i>Specialized secondary</i> 2015/16	x	x	x	x	x	x
<i>schools</i> 2016/17	x	x	x	x	x	x
Technika ^b 2005/06	132	313	7059	2629	2619	916
<i>Technical secondary</i> 2010/11	44	119	2140	535	387	111
<i>schools^b</i> 2015/16	1	1	8	6	x	x
2016/17	x	x	x	x	x	x

a, b W latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 łącznie ze szkołami: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, b – technikami uzupełniającymi do roku szkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b In the 2005/06 and 2010/11 school years including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 31(161). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11 ^a	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Placówki	1007	1198	1397	1439	Establishments
miasta	546	669	811	856	urban areas
wieś	461	529	586	583	rural areas
Przedszkola	491	543	723	758	Nursery schools
w tym specjalne	5	4	12	14	of which special
miasta	385	417	546	569	urban areas
wieś	106	126	177	189	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	516	517	441	455	Pre-primary sections of primary schools
Punkty przedszkolne	x	127	227	221	Pre-primary points
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	11	6	5	Pre-primary education groups
Miejsca:					Places:
Przedszkola	50581	59890	75347	80129	Nursery schools
w tym specjalne	238	115	240	280	of which special
miasta	44315	52052	62793	65891	urban areas
wieś	6266	7838	12554	14238	rural areas
Punkty przedszkolne	x	2867	5129	5089	Pre-primary points
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	217	119	110	Pre-primary education groups
Dzieci	58645	76137	81590	92199	Children
miasta	47052	59981	62531	70133	urban areas
wieś	11593	16156	19059	22066	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	25322	21707	5600	22240	of which: aged 6
5 lat	13143	20465	28761	25454	aged 5
Przedszkola	46805	59010	66516	74974	Nursery schools
w tym specjalne	163	110	188	218	of which special
miasta	41342	51424	55830	62156	urban areas
wieś	5463	7586	10686	12818	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	14797	12114	3133	14034	of which: aged 6
5 lat	12329	15913	20789	21141	aged 5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	11840	14618	11445	13189	Pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku 6 lat	10525	9593	2398	7994	of which aged 6
Punkty przedszkolne	x	2301	3532	3943	Pre-primary points
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	208	97	93	Pre-primary education groups
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3–6 lat	564	685	.	801	3–6
3–5	423	630	848	819	3–5
6 lat	972	871	.	748	6
5 lat	514	784	968	891	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3–6 lat	450	530	.	651	3–6
3–5	409	543	706	715	3–5
6 lat	568	486	.	292	6
1 przedszkole	95	109	92	99	Nursery school
100 miejsc	93	99	88	94	100 places

a Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

U w a g a. W latach szkolnych 2015/16 i 2016/17 bez dzieci przebywających krócej niż rok w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Excluding pre-primary education in the units performing health care activities.

N o t e. In the 2015/16 and 2016/17 school years excluding children attending less than a year in the units performing health care activities.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI

OCRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w kraju.

3. Podstawę prezentowanych w dziale danych stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1638), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej – określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale — ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria i od 2014 r. oddziały opieki paliatywnej).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarzek lub położnych;

- 2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarzy i położnej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1251);
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 464);
- 4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1793, z późniejszymi zmianami), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.

2. Information concerning incidences of infectious diseases includes all cases registered in the country.

3. The base of data presented in this chapter are:

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1638), replacing the Law on Care Health Facilities – specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Presented in the section data (for 2011 – health care institutions) performing medical activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patients departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals — general, psychiatric and health resorts, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, sanatoria and since 2014 palliative care wards).

Under that law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives;

- 2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1251);
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2015 item 464);
- 4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1793, with later amendments), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;

- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1056);
- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1868, z późniejszymi zmianami), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207);
- 7) ustawa z dnia 6 IX 2001 r. prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 2142, z późniejszymi zmianami).

4. Dane o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną — również położnego.

5. Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 I 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. 2013 poz. 26).

6. **Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów** w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

7. Dane o **stacjonarnej opiece zdrowotnej** nie obejmują opieki dziennej. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

8. Dane o **łóżkach** w placówkach **stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

5) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1056);

6) the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2013 item 757, with later amendments), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; dated for 2005 – law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207);

7) the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws 2016 item 2142, with later amendments).

4. Data regarding **medical personnel** concerns persons employed: in units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife — also as a male midwife.

5. Data on **doctor specialists and dental specialists** concern doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 2 I 2013 on Doctor and Dentist Specializations (Journal of Laws 2013 item 26).

6. **Consultations provided by doctors and dentists** are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

7. Data on **in-patient health care** do not include day-care. Data on hospitals comprise health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

8. Data regarding **beds in in-patient health care units** concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012, poz. 594). Do oddziałów chirurgicznych zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą urazowo-ortopedyczną, szczękową, neurochirurgię, kardiocirurgię i urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do oddziałów zakaźnych — oddziały obserwacyjno-zakaźne; do oddziałów gruźlicy i chorób płuc — oddziały pulmonologiczne, do oddziałów chorób wewnętrznych — oddziały kardiologiczne oraz do oddziałów psychiatrycznych — oddziały leczenia uzależnień.

9. Dane o szpitalach psychiatrycznych nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

10. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

11. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska, wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

12. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. 2016 poz. 2131); wcześniej będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

13. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony i są głównie usytuowane na terenach wiejskich.

14. Dane o zachorowaniach na choroby zakaźne podano zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja), obowiązującą od 1997 r.

15. Dane w tabl. 10 i 11 opracowano na podstawie wyników badań reprezentacyjnych, zgodnych z zaleceniami Eurostatu, „Europejskie Anketowe Badanie Zdrowia”, którymi objęto w 2014 r. 28,8 tys. osób zamieszkających w 12,2 tys. gospodarstwach domowych.

Wyniki badań zostały uogólnione na ludność zamieszkającą w gospodarstwach domowych według stanu w dniu 31 XII.

Data regarding beds in general hospitals do not include day-care places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.

In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012, item 594). Surgical wards included: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, maxillo-facial, neurosurgery, cardiosurgery and urology well as other surgical wards; in communicable diseases wards — observation communicable diseases wards; in tubercular and pulmonary wards — pulmonology wards, in internal diseases wards — cardiology wards as well as in psychiatric wards — addiction recovery wards.

9. Data regarding psychiatric hospitals do not include psychiatric wards in general hospitals.

10. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.

11. Health resort treatment includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

12. Data concerning emergency medical services and first-aid includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air re-scue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws 2016 item 2131); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

13. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined and are located in rural areas.

14. Data concerning incidence of infectious diseases is given in accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision) valid since 1997.

15. Data in tables 10 and 11 was prepared on the basis of sample surveys according to Eurostat guidelines “The European Health Interview Survey”, which in 2014 included 28,8 thous. persons living in 12,2 thous. households.

The results surveys were generalized to the population living in households as of 31 XII.

16. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 157, z późniejszymi zmianami), opieka może być organizowana w formie żłobka oraz od 2011 r. – klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

17. Karta Dużej Rodziny na mocy ustawy z dnia 5 XII 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 785) przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- 1) poniżej 18 lat,
- 2) poniżej 25 lat, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- 3) bez ograniczeń wiekowych w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny (również rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka) spełniającej wymienione warunki. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim, przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych.

18. Dane dotyczące **wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej**, prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 697).

19. Dane o świadczeniach i dodatkach z programu „Rodzina 500+” prezentowane są na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci jednolity tekst Dz.U. 2016 poz. 195).

Świadczenie finansowane jest z budżetu państwa.

20. **Placówka wsparcia dziennego** wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) specjalistycznej – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) pracy podwórkowej (od 2012 r.) – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) w połączonych formach (od 2012 r.), tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

21. **Rodzinną pieczę zastępczą** jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych i religijnych.

16. According to the law on childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 157, with later amendments), childcare can be organized in nurseries, as well as since 2011 – children's clubs, provided by day carer and nanny.

17. Large Family Card basis on the law dated 5 XII 2014 of Large Family Card (uniform text Journal of Laws 2016 item 785). The card can be obtained, regardless of the received income, by families with at least three children:

- 1) up to the age of 18,
- 2) up to the age of 25 in case when children learn at school or higher education institution,
- 3) without age limits in the case of children with a certificate of disability.

The Card is issued free of charge to each member of the family (including foster family and foster home) meeting the conditions specified. The holders of the Card can take advantage of discounts while purchasing consumer goods and services.

18. Data concerning **family support and foster care** are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2017 item 697).

19. Data on benefits and supplements under “Family 500+” programme are presented according to the Law on State Aid in Raising Children dated 11 II 2016 (Journal of Law item 195).

Benefit is financed from the state budget.

20. **Day-support centre** – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) general care centre, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) specialized centre – organises socio-therapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) street work (since 2012) – carries out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker,
- 4) in a combination of the forms (since 2012); i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

21. **Family foster care** shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture, recreation and religious.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodziny zastępcze:

- a) spokrewnione,
- b) niezawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
- c) zawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa); w tym:
 - zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1390),
 - zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 1654, z późn. zm.), małoletnie matki z dziećmi,

2) rodzinne domy dziecka – w tym samym czasie, może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

22. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej, która jest prowadzona jako placówka typu:
 - a) interwencyjnego – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjmując dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
 - b) rodzinnego – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę liczniemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
 - c) socjalizacyjnego – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,

The forms of family foster care are the following:

1) foster families:

- a) *related,*
 - b) *not-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings)*
 - c) *professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) including:*
 - *professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1390),*
 - *professional specialized – shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (unified text: Journal of Laws 2016 item 1654, with later amendments), underage mothers with children,*
- 2) foster homes** – *placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).*

22. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

- 1) *care and education centre, which shall be exercised in the form of:*
 - a) *an intervention – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,*
 - b) *a family – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant.*
 - c) *a socialization – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,*
 - d) *a specialist therapy – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the*

- d) specjalistyczno-terapeutycznego – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

23. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne. Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 930).

24. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasilek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasilek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasilek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, socio-therapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children,

- 2) *regional care and therapy centre – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time.*
- 3) *pre-adoptive intervention centre – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster care. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.*

23. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Act on Social Assistance of 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 930).

24. Data on social welfare benefits are presented according to the Law on Social Assistance of 12 III 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs. The benefit may be given to a person or a family that incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1(162). **PRACOWNICY MEDYCZNI**^a

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL^a*As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Lekarze	6540	6697	<i>Doctors</i>
w tym kobiety	3665	3819	<i>of which women</i>
Lekarze dentyści	891	1010	<i>Dentists</i>
w tym kobiety	656	744	<i>of which women</i>
Farmaceuci	2190	2307	<i>Pharmacists</i>
w tym kobiety	1764	1851	<i>of which women</i>
Pielęgniarki	14799	14668 ^b	<i>Nurses</i>
Położne	1475	1498 ^c	<i>Midwives</i>
Fizjoterapeuci	1978	2125 ^d	<i>Physiotherapists and rehabilitants</i>
Diagności laboratoryjni ^e	766	783	<i>Laboratory diagnosticians^e</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 217; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. b–c W tym magistrzy: b – pielęgniarstwa – 1622, c – położnictwa – 225. d Z wyższym wykształceniem – 1590. e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

a See general notes, item 4 on page 217; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund. b–c Of which masters: b – of nursing – 1622 c – of midwifery – 225. d By tertiary education – 1590. e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and Administration and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2(163). **LEKARZE SPECJALIŚCI**^a

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALIST^a*As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Lekarze ogółem	4455	4309	<i>Doctors of total</i>
w tym specjaliści w zakresie:			<i>of which specialists in the field of:</i>
Anestezjologii i intensywnej terapii	262	258	<i>Anesthesiology and intensive therapy</i>
Chirurgii ^b	600	601	<i>Surgery^b</i>
Chorób płuc	95	95	<i>Respiratory diseases</i>
Chorób wewnętrznych	584	524	<i>Internal diseases</i>
Dermatologii ^c i wenerologii	72	68	<i>Dermatology^c and venereology</i>
Kardiologii ^c	191	187	<i>Cardiology^c</i>
Medycyny rodzinnej	480	458	<i>General practitioners</i>
Neurologii ^{cd}	171	165	<i>Neurology^{cd}</i>
Okulistyki	189	171	<i>Ophthalmology</i>
Onkologii ^{ce}	50	56	<i>Oncology^{ce}</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 i 5 na str. 217. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej i szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d, e Także: d – neuropatologii, e – patologii onkologicznej oraz onkologii i hematologii.

a See general notes, item 4 and 5 on page 217. b General, pediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic and maxillofacial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. c Including children's specialists. d, e Also: d – neuropathology, e – oncological pathology, oncology and hematology.

TABL. 2(163). **LEKARZE SPECJALIŚCI**^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALIST^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Otolaryngologii ^{cf}	105	100	Otolaryngology ^{cf}
Pediatrici	265	286	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	251	252	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	185	165	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	190	156	Radiology and diagnostic imaging ^g
Lekarze specjaliści w % ogółu lekarzy	68,1	64,3	Specialists in % of total doctors
Lekarze dentyści ogółem	241	214	Dentists of total
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			of which dentists with specialization:
Chirurgii stomatologicznej	29	35	Oral surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowa	12	12	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	47	41	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	19	10	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	68	48	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej	10	10	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	55	58	Restorative dentistry
Lekarze dentyści ze specjalizacją w % ogółu lekarzy dentyistów	27,0	21,2	Dental specialists (in % of total dentist)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 i 5 na str. 217. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. f, g Także: f – otorynolaryngologii, g – radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a See general notes, item 4 and 5 on page 217. c Including children's specialists. f, g Also: f – otorynolaryngology, g – radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and pediatric radiology.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior and Administration.

TABL. 3(164). **AMBULATORIJNA OPIEKA ZDROWOTNA**^a*OUT-PATIENT HEALTH CARE*^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	1350	1515	Out-patients departments (as of 31 XII)
miasta.....	1101	1243	urban areas
wieś.....	249	272	rural areas
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	552	527	Medical practices ^b (as of 31 XII)
miasta.....	478	453	urban areas
wieś.....	74	74	rural areas
Porady udzielone ^c w tys.	24360,9	24269,2	Consultations provided ^c in thous.
miasta.....	21922,4	21771,6	urban areas
wieś.....	2438,5	2497,5	rural areas
lekarskie.....	21675,1	21602,7	doctors
w tym specjalistyczne.....	8420,8	8465,8	of which specialized
stomatologiczne	2685,8	2666,5	stomatological

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 216. b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

a See general notes, item 1 on page 216. b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. c Including consultations paid by patients (non-public funds).

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and Administration and the Central Statistical Office.

TABL. 4(165). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
ZAKŁADY — stan w dniu 31 XII			
FACILITIES — as of 31 XII			
Szpital ogólny ^b	79	82	General hospitals ^b
Szpital psychiatryczny	5	5	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	5	5	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	2	2	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	45	48	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	19	18	Nursing homes ^c
Oddziały opieki paliatywnej	5	6	Palliative care wards
Hospicja	8	8	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe	52	50	Health resort treatment:
sanatoria	34	34	sanatoria
szpitale	18	16	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 XII			
BEDS IN FACILITIES — as of 31 XII			
Szpital ogólny ^d	14841	14899	General hospitals ^d
Szpital psychiatryczny	1266	1292	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	188	188	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	94	94	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	2771	2976	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	756	689	Nursing homes ^c
Oddziały opieki paliatywnej	133	139	Palliative care wards
Hospicja	135	159	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe	6254	6174	Health resort treatment:
sanatoria	3697	4012	sanatoria
szpitale	2557	2162	hospitals
LECZENI			
IN-PATIENTS			
Szpital ogólny ^e	584181	585097	General hospitals ^e
Szpital psychiatryczny	13412	13517	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	1596	1645	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	218	249	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	4727	5007	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	1515	1571	Nursing homes ^c
Oddziały opieki paliatywnej	1435	1531	Palliative care wards
Hospicja	1907	1849	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze	100735	103283 ^f	Health resort treatment patient
w sanatoriach	65987	73892	in sanatoria
w szpitalach	34748	29391	in hospitals

^a Patrz uwagi ogólne ust. 1 na str. 216. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 217. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^f Ponadto 1503 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

^{Ż r ó d ł o}: w zakresie szpitali ogólnych oraz zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

^a See general notes, item 1 on page 216. ^b See general notes, item 7 on page 217. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Including beds and incubator for newborns. ^e Excluding inter-ward patient transfer. ^f Moreover 1503 health resort patients were treated as out-patient.

^{S o u r c e}: in regard to general hospitals and in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior and Administration; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology and the Ministry of Interior and Administration.

TABL. 5(166). **SZPITALE OGÓLNE** ^a
GENERAL HOSPITALS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Szpital ogólny (stan w dniu 31 XII)	79	82	<i>Hospitals (as of 31 XII)</i>
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	14841	14899	<i>Beds (as of 31 XII)</i>
na 10 tys. ludności	51,1	51,3	<i>per 10 thous. population</i>
w tym na oddziałach:			<i>of which in specified wards:</i>
chorób wewnętrznych	2496	2545	<i>internal diseases</i>
w tym kardiologicznych ^b	605	611	<i>of which cardiological^b</i>
chirurgicznych	3034	2984	<i>surgical</i>
pediatrycznych	709	707	<i>paediatric</i>
ginekologiczno-położniczych	1342	1334	<i>gynaecological-obstetric</i>
onkologicznych	459	493	<i>oncological</i>
intensywnej terapii	259	267	<i>intensive therapy</i>
zakaźnych	133	129	<i>communicable</i>
gruźlicy i chorób płuc	736	660	<i>tubercular and pulmonary</i>
dermatologicznych	114	114	<i>dermatological</i>
neurologicznych	492	514	<i>neurological</i>
psychiatrycznych	461	483	<i>psychiatric</i>
Leczeni w tys.	644,8	644,1	<i>In-patients in thous.</i>
w tym na oddziałach:			<i>of which in specified wards:</i>
chorób wewnętrznych	127,4	125,9	<i>internal diseases</i>
w tym kardiologicznych ^b	38,3	39,7	<i>of which cardiological^b</i>
chirurgicznych	152,7	156,5	<i>surgical</i>
pediatrycznych	30,8	29,2	<i>paediatric</i>
ginekologiczno-położniczych	71,9	71,3	<i>gynaecological-obstetric</i>
onkologicznych	35,0	41,2	<i>oncological</i>
intensywnej terapii	7,4	7,7	<i>intensive therapy</i>
zakaźnych	6,3	6,5	<i>communicable</i>
gruźlicy i chorób płuc	24,5	21,6	<i>tubercular and pulmonary</i>
dermatologicznych	5,1	5,3	<i>dermatological</i>
neurologicznych	25,0	23,0	<i>neurological</i>
psychiatrycznych	4,5	4,3	<i>psychiatric</i>
Wypisani w tys.	563,5	564,1	<i>Discharges in thous.</i>
Zmarli w tys.	14,5	14,1	<i>Deaths in thous.</i>
Leczeni na: 10 tys. ludności	2219,3	2218,2	<i>In-patients per: 10 thous. population</i>
1 łóżko ^c	45,2	45,8	<i>bed^c</i>
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,5	5,5	<i>Average patient stay in days</i>
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	238	241	<i>Average bed use in days</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 i 8 na str. 217. ^b Łącznie z oddziałami intensywnej opieki kardiologicznej. ^c Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

^a See general notes, item 7 and 8 on page 217. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior and Administration.

TABL. 6(167). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA**^a

Stan w dniu 31 XII

EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	75	111	114	113	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	x	63	66	74	basic
specjalistyczne	x	48	48	39	specialist
Szpitalne oddziały ratunkowe	2	13	15	15	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	2	1	2	2	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	262,1	274,1	304,8	296,5	in thousands
na 1000 ludności	90,7	94,0	104,9	102,1	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Persons who received health care benefits in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	255,3	274,7	305,1	296,8	in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku					children and youth
do 18 lat	19,2	14,1	17,9	17,5	up to the age of 18
w wieku 65 lat i więcej	.	109,1	127,9	126,8	aged 65 and more
na 1000 ludności	88,3	94,2	105,0	102,2	per 1000 population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 218. b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. d W ciągu roku.

a See general notes, item 12 on page 218. b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d During the year.

TABL. 7(168). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE**^a

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Apteki	842	943	1012	1063	Pharmacies
w tym prywatne	842	940	1007	1058	of which private
w tym na wsi	83	82	90	93	of which in rural areas
Punkty apteczne	45	66	68	72	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	44	65	68	72	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Number of population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3256	2891	2689	2558	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	6584	5965	5666	5464	of which in rural areas
1 aptekę	3430	3094	2870	2732	pharmacy
w tym na wsi	10074	10693	9947	9695	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach					Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets
i w punktach aptecznych	1616	1930	2038	2146	

a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 218.

a See general notes, item 13 on page 218.

TABL. 8(169). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	2	2	2	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	13	9	3	3	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy	45697	51930	51156	50172	Blood donors
w tym honorowi	45614	51872	51154	50146	of which voluntary
Liczba donacji ^b krwi pełnej	78928 ^c	93969	99447	97342	Number of collected donations ^b of whole blood
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^d	88853 ^e	96381	110379	104797	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^d

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. c Pobrana krew w jednostkach krwi pełnej. d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. e Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration. b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. c Blood taken in units of whole blood. d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. e Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

S o u r c e: data of the National Blood Centre.

TABL. 9(170). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND PERSONS				INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND PERSONS				DISEASES
	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	597	582	484	435	20,7	20,0	16,7	15,0	Tuberculosis
Tęžec.....	1	1	1	1	0,0	0,0	0,0	0,0	Tetanus
Krztusiec.....	29	46	149	362	1,0	1,6	5,1	12,5	Whooping cough
Odra.....	-	-	4	1	-	-	0,1	0,0	Measles
Wirusowe zapalenie wątroy:									Viral hepatitis:
typ A.....	2	9	1	4	0,1	0,3	0,0	0,1	type A
typ B.....	218	114	253	228	7,5	3,9	8,7	7,9	type B
typ C.....	363	307	423	366	12,6	10,5	14,6	12,6	type C
Różyczka.....	1003	615	134	65	34,7	21,1	4,6	2,2	Rubella
AIDS ^a	53	32	25	13	1,8	1,1	0,9	0,4	AIDS ^a
Salmonellozy.....	857	360	447	483	29,6	12,3	15,4	16,6	Other salmonella infections
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	999	1454	2257	1513	207	236	436	285	Acute diarrhoea in children under 2 years ^b
Szkarlatyna (płonica)	905	692	1385	997	31,3	23,7	47,7	34,3	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	42	42	57	46	1,5	1,4	2,0	1,6	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	40	57	61	65	1,4	2,0	2,1	2,2	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	16	17	14	17	0,6	0,6	0,5	0,6	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przysuszniczy na- gminne)	1151	158	99	109	39,8	5,4	3,4	3,8	Mumps
Włośnica	-	-	1	-	-	-	0,0	-	Trichinellosis
Grypa ^c	50537	57424	200598	192992	1748	1969	6904	6646	Influenza ^c
Choroby weneryczne	86	56	74	122	3,0	1,9	2,5	4,2	Veneral diseases
Szczepienie przeciw wściekliznie	316	250	245	239	10,9	8,6	8,4	8,2	Rabies vaccinations

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. c Including influenza-like illness.

S o u r c e: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10(171). OCENA STANU ZDROWIA LUDNOŚCI
PERCEIVED HEALTH STATUS OF POPULATION

STAN ZDROWIA HEALTH STATUS		Ogółem Total			W wieku lat At the age of				
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	0-14	15-29	30-49	50-69	70 i więcej and more
		w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku in % of total population of given sex and age group							
Bardzo dobry i dobry Very good and good	2004	45,8	42,9	48,4	88,9	52,9	45,3	23,6	9,4
	2009	57,3	58,1	56,6	91,1	65,6	65,8	39,7	13,3
	2014	58,1	55,9	60,1	90,5	68,0	66,4	39,9	20,1
Taki sobie, ani dobry ani zły ... Fair	2004	20,4	16,5	23,9	7,5	5,9	22,2	37,3	34,4
	2009	19,8	17,4	22,1	5,4	6,9	17,6	34,3	38,2
	2014	19,5	18,2	20,7	6,6	4,1	17,2	34,7	31,1
Zły i bardzo zły Bad and very bad	2004	11,9	9,5	14,1	2,0	1,5	7,0	24,4	41,3
	2009	10,5	8,9	12,0	2,2	0,8	3,8	19,4	39,8
	2014	9,6	8,1	11,0	2,7	1,3	3,1	16,3	35,6

TABL. 11(172). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WAGI CIAŁA^a
POPULATION AT THE AGE OF 15 AND MORE BY BODY WEIGHT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			W wieku lat At the age of			
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	15-29	30-49	50-69	70 i więcej and more
		w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku in % of total population of given sex and age group						
Niedowaga Underweight	2004	4,1	1,2	6,7	9,1	1,9	2,1	2,3
	2009	2,7	1,1	4,2	6,2	1,8	1,3	1,1
	2014	3,2	1,3	4,8	8,4	2,1	1,1	1,7
W normie Normal	2004	52,1	48,0	55,8	71,7	54,7	32,5	39,4
	2009	36,4	30,5	41,8	44,8	38,2	30,6	28,0
	2014	37,8	30,5	44,5	50,5	43,0	27,8	26,6
Nadwaga Overweight	2004	31,5	38,3	25,4	15,7	31,2	45,7	40,3
	2009	30,3	35,2	26,0	17,3	33,6	34,8	39,5
	2014	29,1	32,9	25,6	9,2	32,2	37,0	35,9
Otyłość Obesity	2004	12,3	12,4	12,3	3,0	11,3	21,1	19,2
	2009	13,4	12,7	14,1	2,9	12,1	23,0	16,1
	2014	14,2	13,7	14,7	3,4	8,9	24,3	22,5

^a Wagę ciała opracowano na podstawie wskaźnika masy ciała (BMI) obliczonego przez podzielenie wagi ciała (w kilogramach) przez wzrost (w metrach do kwadratu) i podano według grup: otyłość – 30,0 i więcej, nadwaga – od 25,0 do 29,99, w normie – od 18,5 do 24,99, niedowaga – poniżej 18,5.

^a Body weight was presented on the basis of body mass index (BMI), calculated by dividing the body weight in kilograms by square of the height in metres and was presented by the following groups of BMI values: obesity – 30,0 and more, overweight – 25,0-29,99, normal – 18,5-24,99, underweight – less than 18,5.

TABL. 12(173). ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Żłobki.....	31	38	219	243	Nurseries
w tym publiczne	29	35	58	64	of which public
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	30	26	17	15	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce	-	-	25	32	Children's clubs
w tym publiczne	-	-	-	2	of which public
Miejsca	2602	4072	9543	10510	Places
w żłobkach	2602	4072	9134	9971	in nurseries
w klubach dziecięcych	-	-	409	539	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku)	4520	6573	13641	14638	Children staying (during the year)
w żłobkach	4520	6573	13176	13891	in nurseries
w klubach dziecięcych	-	-	465	747	in children's clubs

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

TABL. 12(173). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	.	.	177,2	191,2	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych :					Children staying in nurseries and children's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	.	.	113,1	125,3	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	.	.	93,7	96,2	per 100 places

a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

TABL. 13(174). **WSPIERANIE RODZINY W 2016 R.****FAMILY SUPPORT IN 2016**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Świadczenie wychowawcze ^a :		Child-raising benefit ^a
przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie	163995	average monthly number of families receiving benefit
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie	237320	average monthly number of children to which families receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	1064649,1	benefit payments in thous. zł
Dodatek wychowawczy ^a :		Child-raising supplement ^a
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka otrzymują dodatek	4746	average monthly number of children to which foster families and foster homes receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	21066,0	benefit payments in thous. zł
Dodatek do zryczałtowanej kwoty ^a :		Lump sum supplement ^a
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego otrzymują dodatek	177	average monthly number of children to which family care and education centres receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	789,9	benefit payments in thous. zł
Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny	20400	Family Large Family Card holder

a W ramach programu "Rodzina 500+"; dane dotyczą okresu od 1 IV do 31 XII. Patrz uwagi ogólne, ust. 17 i 19 na str. 219.

a Within the "Family 500+" programme; data concern the period from 1 IV to 31 XII. See general notes, item 17 and 19 on page 219.

TABL. 14(175). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO****DAY-SUPPORT CENTRES**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	placówki – stan w dniu 31 XII centres – as of 31 XII				wychowankowie residents				
O G Ó Ł E M	91	174	153	173	7347	9513	7956	6496	T O T A L
Opiekuńcze	77	151	124	145	6305	7732	6020	5190	General care
Specjalistyczne	14	23	15	12	1042	1781	965	794	Specialized
Pracy podwórkowej	-	-	-	8	-	-	-	107	Street work
W połączonych for- mach	-	-	14	8	-	-	971	405	In a combination of the forms

TABL. 15(176). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	3560	3686	3969	3899	Foster families
spokrewnione	3139	3182	2745	2691	related
niezawodowe	380	359	1070	1059	non-professional
zawodowe ^b	41	145	154	149	professional ^b

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. b Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem.

a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 professional, not related to the child foster families.

TABL. 15(176). RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA (dok.)

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Dzieci w rodzinach zastępczych ^c	4627	5096	5340	5239	Children in foster families ^c
spokrewnionych.....	3889	4061	3484	3416	related
niezawodowych.....	541	492	1372	1350	non-professional
zawodowych ^b	197	543	484	473	professional ^b
Rodzinne domy dziecka.....	.	.	55	52	Foster homes
Dzieci w rodzinnych domach dziecka ^d ..	.	.	376	330	Children in foster homes ^d

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. b Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. c Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, w latach 2015 i 2016 – w wieku do 25 lat. d W wieku do 25 lat.

a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 professional, not related to the child foster families. c Until 2011 up to the age of 18, in 2015 and 2016 up to the age of 25. d Up to the age of 25.

TABL. 16(177). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA ^aINSTITUTIONAL FOSTER CARE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers			
	stan w dniu 31 XII				as of 31 XII							
Placówki opiekuńczo-wychowawcze.....	92	85	136	151	2209	2052	2158	2042 ^b	200	139	180	120
Care and education centres												
interwencyjne.....	4	1	5	5	206	29	51	50	6	-	14	3
intervention												
rodzinne.....	48	38	29	31	276	245	177	197	30	29	20	12
family												
socjalizacyjne.....	31	27	84	94	1206	873	1416	1399	136	85	126	91
socialization												
specjalistyczno-terapeutyczne.....	-	-	3	3	-	-	42	40	-	-	18	2
specialist therapy												
łączące zadania placówek ^c	9	19	15	18	521	905	472	356	28	25	2	12
combining tasks of the centres ^c												

a Patrz uwagi ogólne, ust. 22 na str. 220. b W tym 154 wychowanków w wieku 0–3 lata i 128 w wieku 4–6 lat oraz 51 sierot i 170 niepełnosprawnych. c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 22 on page 220. b Of which 154 residents at age 0–3 and 128 at age 4–6, 51 orphans and 170 disabled. c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 17(178). POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA ^a

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii).....	73	92	107	105	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b	6943	7309	8302	8223	Places ^b
na 10 tys. ludności.....	24,0	25,1	28,6	28,3	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b	6655	7156	7787	7708	Residents ^b
w tym kobiety.....	3144	3213	3518	3400	of which women
w tym do 18 lat.....	291	325	323	283	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku.....	2434	1834	2554	2077	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności.....	23,0	24,5	26,8	26,5	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie.....	710	1076	913	735	Persons awaiting a place

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b Including branches.

TABL. 18(179). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii) ^b w których mogą przebywać:					Homes and facilities (excluding branches) ^b in which may be:
osoby w podeszłym wieku	11	18	27	25	aged persons
przewlekłe somatycznie chorzy	20	25	28	28	chronically ill with somatic disorders
dorośli niepełnosprawni intelektualnie	11	17	15	15	adults mentally retarded
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	8	7	7	7	children and young mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorzy	6	6	6	7	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	-	-	4	-	physically handicapped
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	6	6	6	6	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomni	11	14	21	21	homeless
inne osoby	-	2	3	3	other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach ^c dla:					Residents in homes and facilities ^c for:
osób w podeszłym wieku	743	1008	1156	1060	aged persons
przewlekłe somatycznie chorych	2189	2086	2257	2237	chronically ill with somatic disorders
dorośli niepełnosprawnych intelektualnie	1535	1648	1499	1505	adults mentally retarded
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	640	537	597	600	children and young mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorych	664	717	738	779	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	-	-	25	-	physically handicapped
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	170	216	149	127	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomnych	714	907	1276	1310	homeless
innych osób	-	37	90	90	other persons

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. c Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. c Including branches.

TABL. 19(180). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a**SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w mln zł Benefits granted in mln zł	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2005 2010 2015 2016	180822 136011 103902 93596	243494,0 283422,3 258065,4 257625,1
Pomoc pieniężna	94345	185240,8	Monetary assistance
w tym:			of which:
Zasiłki stałe	16591	81478,3	Permanent benefits
Zasiłki okresowe	28305	58229,9	Temporary benefits
Zasiłki celowe	48753	42816,4	Appropriated benefit
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	139	538,5	Assistance to reach self-dependence and to continue education
Pomoc niepieniężna	43522	72 384,3	Non-monetary assistance
w tym:			of which:
Schronienie	1135	3827,2	Shelter
Posiłek	31874	21027,9	Meals
Ubranie	653	56,4	Clothing
Sprawienie pogrzebu	493	981,2	Burial
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	9318	46363,4	Attendance services and specialized attendance services
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	33	128,1	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household

a Patrz uwagi ogólne, ust. 24 na str. 221. b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

a See general notes, item 24 on page 221. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of the Dolnośląskie Voivodship Office.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) to użytkownik zarejestrowany, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych**, obejmującą dramatyczne i lalkowe przedstawienia teatralne,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórow**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**; dane dotyczą ludowych zespołów pieśni i tańca „Mazowsze” i „Śląsk” oraz Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego,
- działalność **rozrywkową estradową**.

6. Informacje o działalności **centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. A **book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while a **pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Reader/borrower (user actively borrowing books) is a person registered in the library, who borrowed at least one volume in reported year.

4. Information concerning **art galleries** includes entities in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic theatres**, including dramatic and puppet theatrical performances,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- the performing activity of **song and dance ensembles**; data include the „Mazowsze” and „Śląsk” song and dance folk ensembles as well as the Representative Artistic Ensemble of the Polish Army,
- **entertainment activities**.

6. Information concerning the activity of **centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres** is based on annual reporting data.

7. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się **miniplexy** (posiadające od 3 do 7 sal) oraz **multiplexy** (posiadające 8 sal i więcej).

8. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. **Termin turystyka** – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż 1 rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżników, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych).

Do obiektów hotelowych zaliczamy hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (np. zajazdy, gościńce).

Pozostałe obiekty obejmują: domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, hostele, zakłady uzdrowiskowe, pokoje gościnne, kwatery agroturystyczne i pozostałe niesklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

7. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape and digital). Among indoor cinemas one can distinguish **miniplexes** (equipped with 3 to 7 screens) and **multiplexes** (equipped with 8 screens and more).

8. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription fee for using radio and television receivers in their vehicles.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,
- one-day visitors, i.e., persons who do not spend the night at the place visited.

2. **Tourist accommodation establishments** include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Hotels and similar establishments covers hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (e.g. road houses, inns).

Other facilities covers: excursion hotels, shelters, youth hostels, school youth hostels, holiday centres, holiday youth centres, training-recreational centres, creative arts centres, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, hostels, health establishments, rooms for rent, agrotourism lodgings and other non-classified (e.g. student dormitories, boarding schools and recreational centres, etc.).

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.

4. **Occupancy rate of bed places or rooms** is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

Informacje dotyczące **klubów sportowych** podaje się łącznie z uczniowskimi i wyznaniowymi klubami sportowymi.

2. W kategoriach ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 17) oraz ćwiczących, trenerów, instruktorów sportowych według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl. 18) jedna osoba może być wykazana wielokrotnie, jeśli uprawia bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. Boiska znajdujące się w płycie głównej stadionu nie są wykazywane ponownie jako boiska do gier wielkich. Liczba stadionów podana jest łącznie z deklarowanymi obiektami nie spełniającymi wymogów stadionów, np. widowni. Boiska, na których można przeprowadzić kilka różnych gier (np. koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną) wykazywane są raz, jako boiska uniwersalne-wielozadaniowe. Boiska kryte, znajdujące się w halach sportowych lub salach gimnastycznych nie są wykazywane oddzielnie, lecz traktowane jako hale sportowe lub sale gimnastyczne w zależności od typu obiektu, w którym się znajdują.

Dane dotyczące ścieżek rowerowych obejmują ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położonych w lesie) czyli: samodzielnych dróg dla rowerów (położonych w pasie drogi); dróg wydzielonych z jezdni; dróg wydzielonych z chodnika; dróg zawartych w ciągach pieszo-rowerowych. Uwzględniają one łączną długość ścieżek rowerowych będących w obszarze właściwości gminy, starostwa i urzędu marszałkowskiego.

Informacje o obiektach dostosowywanych dla osób niepełnosprawnych uwzględniają obiekty dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo lub o innym niż ruchowy rodzaj niepełnosprawności (np. głusi, niewidomi).

5. Foreign tourists using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours and snack-bars.

Sport

1. Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled “Start”, the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of “Rural Sports Clubs”) and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled “Start” – rehabilitation activity for the persons with disabilities.

Information concerning **sports clubs** are given together with student and religious sports clubs.

2. In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 17) as well as persons practicing sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sports clubs (table 18) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practiced or taught.

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

3. Sports fields located in stadium main fields are not counted again as sports fields for big games. The number of stadiums includes declared facilities not satisfying the requirements for stadiums, e.g. the seating. Sports fields on which several different games can be played (e.g. basketball, volleyball, handball) are counted once as universal, multi-purpose sports fields. Indoor sports fields located in sports halls or gyms are not given separately, but treated as sports halls or gyms, depending on kind of facility in which they are located.

Data concerning cycle paths include bike paths mainly used for communication purposes, without tourist bike trails (e.g. located in the forest), namely: self-roads for bicycles (located on the waysides); paths separated from the roadway; roads separated from the sidewalk; roads included in passageways for pedestrians and cyclists. The total length of cycle paths which are respectively in the area of competence of gminas, powiats and the marshal's office is taken into account.

Information about facilities adapted for disabled guests include facilities adapted for people with reduced mobility or other than motor disability (e.g. the deaf or the blind).

Kultura Culture

TABL. 1(181). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE**^a
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

BOOKS AND JOURNALS PUBLISHED					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	liczba tytułów		number of titles		
O G Ó Ł E M	1081	1328	1627	1739	T O T A L
Wydawnictwa naukowe	448	660	578	628	<i>Scientific publications</i>
Podręczniki dla szkół wyższych.....	108	103	50	79	<i>University textbooks</i>
Wydawnictwa zawodowe.....	23	48	83	94	<i>Professional publications</i>
Podręczniki szkolne	13	2	10	14	<i>School textbooks</i>
Wydawnictwa popularne.....	254	269	497	521	<i>Popular science</i>
Literatura piękna	235	246	409	403	<i>Belles-lettres</i>
w tym dla dzieci i młodzieży	28	38	68	46	<i>of which for children and youth</i>
a Według miejsca wydania. Ź r ó d ł o: dane Biblioteki Narodowej. a According to published place. S o u r c e: data of the National Library.					

TABL. 2(182). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE**^a
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	liczba tytułów		number of titles		
O G Ó Ł E M	408	490	509	494	T O T A L
Ukazujące się w tygodniu:					Published weekly as specified:
6–2 razy	2	1	1	1	6–2 times
1 raz	22	28	28	26	once
Ukazujące się w miesiącu:					Published monthly as specified:
3–2 razy	15	19	26	23	3–2 times
1 raz	97	108	112	110	once
Ukazujące się 1 raz na 2 miesiące	29	62	59	66	Published bimonthly as specified
Ukazujące się 1 raz w kwartale	100	119	103	100	Published quarterly as specified
Ukazujące się 1 raz w półroczu	25	21	37	38	Published half-yearly as specified
Ukazujące się 1 raz w roku	36	49	52	46	Published yearly as specified
Ukazujące się nieregularnie	82	83	91	84	Published irregularly as specified
a Według miejsca wydania. Ź r ó d ł o: dane Biblioteki Narodowej. a According to published place. S o u r c e: data of the National Library.					

TABL. 3(183). BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	668	639	599	593	Libraries (as of 31 XII)
w tym na wsi	419	412	391	386	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	131	104	83	84	Library service points (as of 31 XII)
w tym na wsi	92	81	.	.	of which in rural areas
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII)					Collection (as of 31 XII)
w tys. wol.	10631,6	9952,1	9036,6	8943,3	in thous. vol.
w tym na wsi	4099,9	4065,8	3590,3	3509,5	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	624,6	502,2	466,0	452,3	Borrowers ^a in thous.
w tym na wsi	121,5	104,5	98,1	95,0	of which in rural areas
Wypożyczenia ^{ab} :					Loans ^{ab} :
w tysiącach woluminów	12551,4	9898,5	8601,3	8309,9	in thousands volumes
w tym na wsi	2571,5	2089,4	1768,3	1704,1	of which in rural areas
na 1 czytelnika w wol.	20,1	19,7	18,5	18,4	per borrower in vol.
w tym na wsi	21,2	20,0	18,0	17,9	of which in rural areas

a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w latach 2015 i 2016 przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. b W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points; in 2015 and 2016 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. b In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending.

TABL. 4(184). MUZEA
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	45	58	67	72	Museums and branches ^a
Muzealia ^a w tys.	1224,0	1524,7	1575,6	1572,6	Museum ^a exhibits in thous.
Wystawy czasowe:					Temporary exhibitions:
własne ^b	154	270	349	391	own ^b
obce ^c	190	227	197	203	exterior ^c
Zwiedzający muzea i wystawy					Museum and exhibition visitors
w tys.	1086,3	1689,7	1838,1	2007,7	in thous.
w tym młodzież szkolna ^d	337,5	375,8	495,7	475,9	of which primary and secondary school students ^d

a Stan w dniu 31 XII. b W kraju. c Krajowe i z zagranicy. d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. b In Poland. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5(185). INSTYTUCJE PARAMUZEALNE
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII)	6	13	12	16	Institutions (as of 31 XII)
Ogród Zoologiczny	1	1	1	1	Zoological Garden
Ogród Botaniczny	2	2	3	4	Botanical Garden
Rezerваты	1	2	-	-	Reserves
Inne	2	8	8	11	Others
Zwiedzający w tys.	820,7	1636,3	2646,6	2673,8	Visitors in thous.
w tym młodzież szkolna w zorgani- zowanych grupach	124,9	458,6	591,8	609,5	of which primary and se- condary school students visiting in groups
w tym:					of which:
Ogród Zoologiczny	434,9	428,7	1888,6	1645,4	Zoological Garden
Ogród Botaniczny	161,0	157,0	209,7	223,7	Botanical Garden

TABL. 6(186). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	28	25	22	23	13	10	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	274	252	325	495	391	104	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy	15	21	21	41	37	4	of which foreign
Ekspozycje ^a	287	265	342	524	404	120	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	340,9	244,5	1595,3	2612,8	2356,5	256,3	Visitors in thous.
a W kraju. a In Poland.							

TABL. 7(187). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES						
WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a <i>Institutions</i> ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seats in fixed halls</i> ^a	Przedstawienia i koncerty ^b <i>Performances and concerts</i> ^b	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience</i> ^b in thous.	SPECIFICATION	
Teatry i instytucje muzyczne	2005	17	5466	4434	787,2	Theatres and music institutions
	2010	17	5903	5500	965,8	
	2015	17	8551	5889	1003,8	
	2016	17	8624	7595	2078,5	
Teatry	10	3809	2664	370,6		<i>Theatres dramatic puppet</i>
dramatyczne	7	3041	1900	263,2		
lalkowe	3	768	764	107,4		
Teatry muzyczne	3	1515	701	246,5		<i>Musical theatres</i>
Filharmonie	3	3300	2696	379,8		<i>Philharmonic halls</i>
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry	1	-	1518	1062,4		<i>Symphonic and chamber orchestras, choirs</i>
Zespoły pieśni i tańca	-	-	16	19,3		<i>Song and dance ensembles</i>
Przedsiębiorstwa estradowe	2005	3	x	413	389,9	Entertainment enterprises
	2010	5	x	233	86,4	
	2015	2	x	342	90,7	
	2016	2	x	397	140,3	

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a As of 31 XII. b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 8(188). **CENTRA KULTURY^a, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**

Stan w dniu 31 XII

CENTRES OF CULTURE^a, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENT, CLUBS, COMMUNITY CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Instytucje	242	262	302	337	108	229	Institutions
centra kultury	-	-	33	38	26	12	centres of culture
domy kultury	35	42	33	33	19	14	cultural establishments
ośrodki kultury	119	126	98	95	57	38	cultural centres
kluby	17	10	8	8	5	3	clubs
światlice	71	84	130	163	1	162	community centres
Pracownie specjalistyczne	324	395	610	656	388	268	Specialised workshops
Imprezy (w ciągu roku)	14258	17731	16922	18801	12387	6414	Events (during the year)
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	2608,2	3449,6	3221,5	2986,5	2500,3	486,2	Event participants (during the year) in thous.

a W latach 2005-2014 ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury.

a In 2005-2014 presented among cultural establishments or cultural centres.

TABL. 8(188). **CENTRA KULTURY^a, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
CENTRES OF CULTURE^a, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENT, CLUBS, COMMUNITY
CENTRES (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Kursy (w ciągu roku).....	328	403	341	314	221	93	Courses (during the year)
Absolwenci kursów (w ciągu roku) w tys.	5,0	7,2	5,2	4,6	3,0	1,6	Course graduates (during the year) in thous. of which primary and sec- ondary school students ^b
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	3,0	3,5	2,9	2,9	2,1	0,8	
Grupy (zespoły) artystyczne	1052	1212	1055	1058	721	337	Artistic groups (ensembles)
Członkowie grup (zespołów) arty- stycznych w tys.	14,7	18,1	17,9	17,0	12,7	4,3	Members of artistic groups (ensembles) in thous. of which primary and sec- ondary school students ^b
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	8,0	9,6	11,0	10,0	8,4	1,6	
Koła (kluby/sekcje)	781	830	2195	2440	1817	623	Groups (clubs/sections)
Członkowie kół (klubów/sekcji) w tys.	21,9	20,9	39,0	46,6	34,7	11,9	Members of groups (clubs/sections) in thous. of which primary and sec- ondary school students ^b
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	9,7	8,1	23,5	30,2	22,2	8,0	

a W latach 2005-2014 ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. b Do 2013 r. dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat.

a In 2005-2014 presented among cultural establishments or cultural centres. b Until 2013 children and youth below the age of 15.

TABL. 9(189). **KINA STAŁE**
INDOOR CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	47	43	38 ^a	42 ^a	Cinemas (as of 31 XII)
w tym miasta	45	42	38	41	of which urban areas
w tym multiplexy	2	4	5	5	of which multiplexes
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	65	99	116	124	Screens (as of 31 XII)
w tym miasta	63	98	116	119	of which urban areas
w tym multiplexy	18	39	47	47	of which multiplexes
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII) w tys.	19,4	25,9	27,3	28,8	Seats (as of 31 XII) in thous.
w tym miasta	19,1	25,7	27,3	27,8	of which urban areas
w tym multiplexy	4,4	10,1	11,2	11,2	of which multiplexes
Seanse:					Screenings:
w tysiącach	53,2	121,5	156,4	191,3	in thousands
w tym miasta	53,2	121,5	156,4	183,3	of which urban areas
w tym multiplexy	35,4	71,9	64,8	82,5	of which multiplexes
na 1 kino	1133	2825	4115	4554	per cinema
Widzowie:					Audience:
w tysiącach	1708,3	3296,9	4176,3	4882,9	in thousands
w tym miasta	1708,0	3296,8	4176,3	4758,4	of which urban areas
w tym multiplexy	1298,7	2015,7	1878,2	2229,0	of which multiplexes
na 1 kino	36347	76672	109903	116259	per cinema
na 1 seans	32	27	27	26	per screening

a W tym miniplexsów: 9 w 2015 r. i 10 w 2016 r.

a Of which miniplexes: 9 in 2015 and 10 in 2016.

TABL. 10(190). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	280,8	315,5	314,3	256,7	T O T A L in thous.
Na 1000 ludności	97	108	108	88	Per 1000 population

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11(191). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. in thous.				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi.....	736,0	583,6	583,0	580,4	255	200	201	200	Radio subscribers
miasta.....	570,7	463,2	462,3	460,1	278	227	230	230	urban areas
wieś	165,3	120,4	120,6	120,3	198	137	135	133	rural areas
Abonenci telewizyjni	709,6	562,1	558,0	555,0	246	193	192	191	Television subscribers
miasta.....	548,5	444,8	440,8	438,2	267	218	219	219	urban areas
wieś	161,1	117,3	117,1	116,8	193	134	131	130	rural areas

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.
S o u r c e: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

Uwaga do tablic 12–16

Dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

Note to tables 12–16

Data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 12(192). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**^a
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	712	726	867	950	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	658	678	815	904	of which open all year
Obiekty hotelowe	245	363	374	414	Hotels and similar facilities
hotele	146	200	232	245	hotels
motele	7	6	5	6	motels
pensjonaty	47	58	56	64	boarding houses
inne obiekty hotelowe	45	99	81	99	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	467	363	493	536	Other facilities
domy wycieczkowe	8	5	6	6	excursion hostels
schroniska	11	17	10	14	shelters
schroniska młodzieżowe	33	27	24	28	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	28	23	20	22	of which school youth hostels
kempingi	14	10	11	12	camping sites
pola biwakowe	7	4	4	4	tent camp sites
ośrodki wczasowe	133	104	77	80	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe ...	52	43	27	31	training-recreational centres
domy pracy twórczej	6	4	2	2	creative arts centres
zespoły domków turystycznych	19	22	11	10	complexes of tourist cottages
hostele	.	13	18	23	hostels
pokoje gościnne	.	.	127	142	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	67	71	agrotourism lodgings
inne obiekty	184	114	109	113	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	45631	49067	60147	65896	Bed places (as of 31 VII)
w tym całoroczne	41178	45268	56169	61827	of which open all year
Obiekty hotelowe	17915	26209	33151	36726	Hotels and similar facilities
hotele	13594	18419	25985	27641	hotels
motele	419	244	152	201	motels
pensjonaty	1885	2481	2373	2842	boarding houses
inne obiekty hotelowe	2017	5065	4641	6042	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	27716	22858	26996	29170	Other facilities
domy wycieczkowe	651	582	538	538	excursion hostels

a W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli; w latach 2015 i 2016 dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

a In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels; in 2015 and 2016 data concern establishments possessing 10 and more bed places.

TABL. 12(192). BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI ^a (dok.)
 TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Miejsca noclegowe (dok.)					Bed places (cont.)
schroniska	655	844	592	871	shelters
schroniska młodzieżowe	1718	1448	1354	1586	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1452	1192	1110	1196	of which school youth hostels
kempingi	1608	1153	1487	1616	camping sites
pola biwakowe	1024	804	474	474	tent camp sites
ośrodki wczasowe	8728	6792	6283	6410	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3452	3138	2255	2513	training-recreational centres
domy pracy twórczej	175	115	60	60	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	1033	917	541	514	complexes of tourist cottages ^b
hostele	.	494	1535	1425	hostels
pokoje gościnne	.	.	2937	3354	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	1160	1247	agrotourism lodgings
inne obiekty	8672	6571	7780	8562	miscellaneous facilities
Korzystający z noclegów w tys.	1740,1	1895,5	2620,4	3071,4	Tourists accommodated in thous.
w tym turyści zagraniczni	471,0	414,8	500,6	593,5	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	1065,8	1336,8	1994,0	2333,3	Hotels and similar facilities
hotele	891,2	1056,8	1723,5	1949,1	hotels
motele	39,8	20,7	10,8	12,7	motels
pensjonaty	41,8	54,7	58,4	103,8	boarding houses
inne obiekty hotelowe	93,0	204,7	201,3	267,8	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	674,3	558,7	626,4	738,1	Other facilities
domy wycieczkowe	27,1	35,8	17,0	18,2	excursion hostels
schroniska	16,8	23,0	20,0	42,9	shelters
schroniska młodzieżowe	63,3	43,6	41,6	49,0	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	52,7	33,4	29,2	31,5	of which school youth hostels
kempingi	16,2	12,2	17,3	23,2	camping sites
pola biwakowe	1,6	0,4	1,6	1,6	tent camp sites
ośrodki wczasowe	195,5	142,6	136,2	165,5	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	117,2	102,9	71,3	78,4	training-recreational centres
domy pracy twórczej	4,2	2,4	1,2	1,2	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	10,6	7,8	6,0	7,3	complexes of tourist cottages ^b
hostele	.	28,1	78,1	94,6	hostels
pokoje gościnne	.	.	64,8	72,9	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	13,2	13,9	agrotourism lodgings
inne obiekty	221,7	159,9	158,1	169,5	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi w tys.	4705,6	4814,3	6829,7	8106,9	Nights spent (overnight stay) in thous.
w tym turystom zagranicznym	1249,4	1016,6	1156,7	1347,1	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	2229,1	2794,1	4013,9	4872,0	Hotels and similar facilities
hotele	1826,7	2050,6	3311,1	3913,3	hotels
motele	58,4	23,6	12,3	14,7	motels
pensjonaty	151,5	183,1	178,1	258,4	boarding houses
inne obiekty hotelowe	192,7	536,8	512,4	685,5	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	2476,5	2020,2	2815,8	3234,9	Other facilities
domy wycieczkowe	78,1	67,0	61,7	57,8	excursion hostels
schroniska	28,5	50,2	35,3	62,6	shelters
schroniska młodzieżowe	151,2	104,8	96,0	126,3	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	118,1	76,4	61,5	74,3	of which school youth hostels
kempingi	38,8	26,1	34,2	47,7	camping sites
pola biwakowe	4,3	1,0	3,2	3,4	tent camp sites
ośrodki wczasowe	799,6	636,6	586,9	634,5	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	391,9	341,5	235,6	262,8	training-recreational centres
domy pracy twórczej	12,6	8,4	4,4	4,3	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	48,3	25,5	21,1	22,6	complexes of tourist cottages ^b
hostele	.	55,4	147,3	168,5	hostels
pokoje gościnne	.	.	207,3	251,8	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	45,5	49,3	agrotourism lodgings
inne obiekty	923,3	703,8	1337,3	1543,3	miscellaneous facilities

a W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli; w latach 2015 i 2016 dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels; in 2015 and 2016 data concern establishments possessing 10 and more bed places. b Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13(193). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	471005	414800	500637	593482	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	412925	366813	456246	533809	Hotels and similar facilities
hotele	372323	339709	426148	494117	hotels
motele	14206	5617	2351	2236	motels
pensjonaty	10132	5430	3287	6521	boarding houses
inne obiekty hotelowe	16264	16057	24460	30935	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	58080	47987	44391	59673	Other facilities
domy wycieczkowe	4095	6028	362	349	excursion hostels
schroniska	723	636	621	1086	shelters
schroniska młodzieżowe	6604	3910	5365	6558	youth hostels
w tym szkolne schroniska mło- dzieżowe	2192	900	1527	1794	of which school youth hostels
kempingi	9100	5504	8759	11998	camping sites
pola biwakowe	782	159	314	382	tent camp sites
ośrodki wczasowe	5109	8574	5484	3595	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	9678	7254	2442	2889	training-recreational centres
domy pracy twórczej	67	5	-	-	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b ..	339	352	326	1066	complexes of tourist cottages ^b
hostele	.	3838	12107	17189	hostels
pokoje gościnne	.	.	1973	4421	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	617	525	agrotourism lodgings
inne obiekty	21583	11727	6021	9615	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	1249360	1016644	1156714	1347103	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	968266	821742	969202	1155151	Hotels and similar facilities
hotele	871496	746177	880522	1059230	hotels
motele	17107	6181	2511	2559	motels
pensjonaty	44666	16359	7912	13762	boarding houses
inne obiekty hotelowe	34997	53025	78257	79600	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	281094	194902	187512	191952	Other facilities
domy wycieczkowe	12373	11795	1086	1229	excursion hostels
schroniska	1180	928	867	1681	shelters
schroniska młodzieżowe	20445	16333	20460	24496	youth hostels
w tym szkolne schroniska mło- dzieżowe	4324	3988	4967	4682	of which school youth hostels
kempingi	21816	10719	15438	21204	camping sites
pola biwakowe	914	519	472	946	tent camp sites
ośrodki wczasowe	34032	71482	61709	24700	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	26844	13464	5078	5600	training-recreational centres
domy pracy twórczej	235	15	-	-	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b ..	1327	492	804	3045	complexes of tourist cottages ^b
hostele	.	9729	25908	29698	hostels
pokoje gościnne	.	.	5243	10229	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	.	3218	1892	agrotourism lodgings
inne obiekty	161928	59426	47229	67232	miscellaneous facilities

^a W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli; w latach 2015 i 2016 dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels; in 2015 and 2016 data concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14(194). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^aOCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005				2010				2015				2016				SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych								stopień wykorzystania pokoi								
	occupancy rate of bed places								occupancy rate of rooms								
Obiekty hotelowe	34,8	30,1	33,2	37,0	43,8	37,0	40,8	45,7	Hotels and similar facilities								
hotele.....	37,1	31,5	35,1	39,0	46,7	39,5	43,4	48,9	hotels								
motele.....	38,2	27,4	17,1	20,3	47,9	33,0	22,9	28,7	motels								
pensjonaty	24,2	21,1	21,3	26,1	28,7	23,2	23,3	28,4	boarding houses								
inne obiekty hotelowe	27,5	29,6	29,3	33,0	32,3	33,0	34,1	37,5	other hotel facilities								
Pozostałe obiekty	28,8	27,8	33,0	35,0	x	x	x	x	Other facilities								

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 233.

a See general notes, item 4 on page 233.

TABL. 15(195). PŁACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a

Stan w dniu 31 VII

CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restau- racje <i>Restau- rants</i>	Bary <i>Bars</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastro- nomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2005	194	191	260	59	TOTAL
2010	278	200	201	38	
2015	306	240	177	43	
2016	328	232	192	26	
Obiekty hotelowe	293	169	53	14	Hotels and similar facilities
hotele	223	128	15	11	hotels
motele	3	3	-	-	motels
pensjonaty	21	14	25	-	boarding houses
inne obiekty hotelowe	46	24	13	3	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	35	63	139	12	Other facilities
domy wycieczkowe	1	1	2	-	excursion hostels
schroniska	-	7	3	3	shelters
schroniska młodzieżowe	-	-	4	-	youth hostels
w tym szkolne schroniska mło- dzieżowe	-	-	3	-	of which school youth hostels
kempingi	-	3	-	-	camping sites
pola biwakowe	1	1	-	1	tent camp sites
ośrodki wczasowe	5	13	50	-	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	5	8	13	1	training-recreational centres
domy pracy twórczej	-	-	1	-	creative arts centres
hostele	2	3	1	1	hostels
pokoje gościnne	6	8	6	1	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	2	4	2	-	agrotourism lodgings
inne obiekty	13	15	54	5	miscellaneous facilities

a W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli; w latach 2015 i 2016 dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

a In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels; in 2015 and 2016 data concern establishments possessing 10 and more bed places.

TABL. 16(196). HOTELE WEDŁUG KATEGORII
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Kategorie Categories					w trakcie kategory- zacji in the process of the categori- sation
			*****	*****	***	**	*	
OGÓŁEM^a	2005	146	-	11	58	40	27	10
TOTAL^a	2010	200	4	18	95	46	30	7
	2015	232	7	32	122	42	22	7
	2016	245	7	34	131	44	21	8
Pokoje ^a	2005	6987	-	1524	3096	1530	590	247
Rooms ^a	2010	9274	535	1841	4357	1599	737	205
	2015	12353	668	3436	5777	1484	736	252
	2016	13029	668	3428	6253	1656	740	284
Miejsca noclegowe ^a	2005	13594	-	2848	5774	3207	1227	538
Bed places ^a	2010	18419	940	3415	8690	3388	1537	449
	2015	25985	1310	7506	12014	3056	1545	554
	2016	27641	1317	7548	13133	3463	1549	631
Korzystający z noclegów w tys.	2005	891,2	1,7	211,6	407,9	180,8	66,1	23,2
Tourists accommodated in thous.	2010	1056,8	79,6	231,7	496,1	157,9	66,9	24,7
	2015	1723,5	112,9	435,1	837,6	189,8	121,4	26,7
	2016	1949,1	128,4	481,2	953,6	223,7	130,6	31,6
w tym turyści zagraniczni.....	2005	372,3	0,9	118,8	178,0	57,3	10,8	6,5
of which foreign tourists	2010	339,7	47,6	103,2	145,1	29,3	9,2	5,4
	2015	426,1	52,2	147,1	178,0	31,3	14,8	2,9
	2016	494,1	62,7	162,0	202,5	42,9	20,0	4,1
Stopień wykorzystania w %:								
Occupancy rate in %:								
miejsc noclegowych.....	2005	37,1	31,8	40,7	38,7	36,0	31,8	20,6
bed places	2010	31,5	42,7	36,8	29,9	29,5	26,4	28,7
	2015	35,1	49,3	33,4	34,4	35,4	37,3	36,1
	2016	39,0	54,8	38,2	38,0	38,4	41,7	33,1
pokoiki	2005	46,7	50,9	54,5	47,7	43,4	38,7	25,8
rooms	2010	39,5	56,3	44,5	37,8	37,0	30,8	33,6
	2015	43,4	64,2	42,0	42,2	40,4	46,3	45,6
	2016	48,9	71,4	48,5	47,7	45,0	51,5	40,8

a Stan w dniu 31 VII.

a As of 31 VII.

Sport

Sport

TABL. 17(197). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE^a**

Stan w dniu 31 XII

*PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2016	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ <i>PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS</i>				
Jednostki organizacyjne	229	173	101	<i>Organizational entities</i>
Członkowie	18139	16342	10997	<i>Members</i>
Ćwiczący ^b	24415	25584	20891	<i>Persons practising sports^b</i>
KLUBY SPORTOWE <i>SPORTS CLUBS</i>				
Jednostki organizacyjne	921	986	1308	<i>Organizational entities</i>
Członkowie	69738	58512	81318	<i>Members</i>
Ćwiczący	61242	61859	83069	<i>Persons practising sports</i>
mężczyźni	47178	48982	64993	<i>males</i>
kobiety	14064	12877	18076	<i>females</i>
w wieku do 18 lat	40761	39563	56014	<i>aged up to 18</i>
Sekcje sportowe	1552	1549	1860	<i>Sports sections</i>
Trenerzy	821	1022	2263	<i>Coaches</i>
Instruktorzy sportowi	1442	1553	1576	<i>Sports instructors</i>
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	961	747	741	<i>Other persons conducting sports activities</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 i 2 na str. 234. b Dane szacunkowe.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a See general notes, item 1 and 2 on page 234. b Estimated data.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18(198). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

*SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2016**As of 31 XII*

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trene- rzy Coa- ches	Instruk- torzy sporto- wi Sports instru- ctors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i ju- niorki juniors			
Akrobatyka ^b	10	571	399	542	16	7	Acrobatics ^b
Badminton.....	14	399	170	287	5	17	Badminton
Biathlon ^b	17	553	278	533	25	11	Biathlon ^b
Boks	19	659	148	416	20	19	Boxing
Brydż sportowy	16	538	82	187	6	5	Bridge

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 i 2 na str. 234. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a See general notes, item 1 and 2 on page 234. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18(198). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2016 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2016 (cont.)
As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Hokej na lodzie	4	146	13	114	4	6	Ice hockey
Hokej na trawie	4	140	115	140	4	3	Field hockey
Jeździectwo ^b	46	563	374	214	24	44	Equestrian sport ^b
Judo	20	1327	402	1222	28	9	Judo
Kajakarstwo górskie	4	103	50	97	1	5	Mountain canoeing
Kajakarstwo klasyczne	2	56	27	22	2	1	Classic canoeing
Karate ^b	51	3806	1188	3018	44	92	Karate ^b
Kolarstwo szosowe	19	351	71	177	9	20	Road cycling
Kolarstwo torowe	3	27	1	15	1	1	Track cycling
Koszykówka	75	3255	1133	2690	111	71	Basketball
Lekkoatletyka	84	2912	1357	2187	102	65	Athletics
Łucznictwo	18	576	232	476	24	6	Archery
Łyżwiarstwo szybkie	3	103	52	85	7	4	Speed skating
Narciarstwo alpejskie	14	547	249	502	7	40	Alpine skiing
Narciarstwo klasyczne	14	367	179	315	8	9	Classic skiing
Piłka nożna	658	39163	1744	25074	1235	335	Football
Piłka ręczna	47	3089	1019	2620	96	50	Handball
Piłka siatkowa	143	4555	2460	3496	131	113	Volleyball
Pływanie	51	3547	1638	3210	64	97	Swimming
Podnoszenie ciężarów	11	259	70	136	6	14	Weight lifting
Rugby	4	138	33	36	8	12	Rugby
Sport motorowy ^b	19	302	24	46	11	14	Motorsport ^b
Sport lotniczy ^b	23	861	62	217	2	81	Air sport ^b
Strzelectwo sportowe ^b	37	2205	324	449	51	88	Sport shooting ^b
Szachy	32	2503	982	2027	7	36	Chess
Szermierka	7	721	233	623	22	7	Fencing
Taekwon-do ITF	16	1384	412	1116	8	33	Taekwon-do ITF
Tenis	29	1561	473	866	38	31	Tennis
Tenis stołowy	83	2200	487	1097	47	65	Table tennis
Wioślarstwo	4	142	64	103	5	4	Rowing
Zapasy w stylu klasycznym	11	286	19	268	9	15	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym	18	619	181	519	12	24	Free style wrestling
Żeglarstwo ^b	11	260	56	111	9	27	Sailing ^b

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 i 2 na str. 234. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).
U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a See general notes, item 1 and 2 on page 234. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).
N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 19(199). WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2014

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych <i>Of which adapted for the disabled</i>		SPECIFICATION
		ćwiczących <i>persons practising sports</i>	widzów <i>spectators</i>	
Stadiony	171	59	76	<i>Stadiums</i>
w tym piłkarskie	99	29	40	<i>of which football</i>
Boiska do gier wielkich ^b	821	192	195	<i>Fields for big games^b</i>
w tym piłkarskie	817	190	194	<i>of which football</i>
Boiska do gier małych ^b	249	71	79	<i>Fields for small games^b</i>
w tym:				<i>of which:</i>
koszykówki	81	22	25	<i>basketball</i>
piłki ręcznej	9	5	3	<i>handball</i>
piłki siatkowej	83	24	25	<i>volleyball</i>
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	284	109	107	<i>Universal and multipurpose sports fields</i>
Korty tenisowe	172	59	50	<i>Tennis courts</i>
Hale sportowe	76	52	49	<i>Sports halls</i>
Sale gimnastyczne ^c	76	30	20	<i>Gyms^c</i>
Pływalnie	75	42	35	<i>Swimming pools</i>
Tory sportowe	22	3	3	<i>Sports tracks</i>
Lodowiska sztuczne mrożone	23	3	3	<i>Artificial skating rinks</i>
Ścieżki rowerowe ^d w km.....	694,0	x	x	<i>Bicycle paths^d - length in km</i>

a Bez obiektów przyszkolnych. b Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi. c Łącznie z salami pomocniczymi. d Bez szlaków rowerowych. Dane dotyczą 2016 r.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co cztery lata.

a Excluding school facilities. b Including non-full-size facilities. c Including auxiliary gym. d Excluding bicycle trails. Data concern 2016 year.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every four years.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. Działalność badawcza i rozwojowa (badania naukowe i prace rozwojowe, w skrócie B+R) to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu stworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

2. Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- a) **badania podstawowe**, tj. oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;
- b) **badania stosowane**, w tym **badania przemysłowe**, tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce. Prowadzone są w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług. Badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy;
- c) **prace rozwojowe**, tj. nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług.

Dane z zakresu działalności badawczej i rozwojowej prezentuje się, zgodnie z metodyką stosowaną przez Eurostat w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)** oraz w układzie **sektorów instytucjonalnych**.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 X 2012 r. statystyki dotyczące działalności badawczo-rozwojowej na poziomie regionalnym za 2016 r. zostały opracowane na podstawie danych jednostek lokalnych. Wzorem lat ubiegłych dane dotyczące podmiotów w tabl. 1 opracowano metodą przedsiębiorstw.

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. Research and development (scientific research and experimental development – R&D) comprise all activities consisting in conducting and supporting scientific research and experimental development. It is creative work, conducted in methodological manner, undertaken to increase the stock of knowledge, including knowledge of humankind, culture and society, and to devise new applications of available knowledge.

2. Research and development (R&D) includes:

- a) **basic research**, i.e. original experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any direct commercial application or use in view;
- b) **applied research**, of which **industrial research**, i.e. research undertaken in order to acquire new knowledge, directed primarily towards application or use in practice. It is conducted to develop new products, processes and services or to bring about a significant improvement in existing products, processes, services. This type of research comprises the creation of components of complex systems, construction of prototypes in laboratory environment or in environment simulating existing systems;
- c) **experimental development**, i.e. acquiring, combining, shaping and using existing scientific, technological, business and other relevant knowledge and skills for the purpose of producing plans and arrangements or designs for new, altered or improved products, processes and services.

Data on research and development are presented, in accordance with methodology applied by Eurostat, in a breakdown by **Statistical classification of economic activities in the European Community (NACE Rev. 2)** and by **institutional sectors**

According to Commission Implementing Regulation (EU) No 995/2012 of 26 X 2012 statistics on Research and Development at regional level for 2015 have been compiled on the basis of local units data. As in previous years, data on entities in table 1 were compiled using an enterprise method.

3. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **podmioty wyspecjalizowane badawczo**, tj. podmioty, których głównym (statutowym) celem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych bądź ich bezpośrednie wsparcie; są to:
 - a) **instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk**, działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 572, z późn. zm.);
 - b) **instytuty badawcze** działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 1158);
 - c) **szkoły wyższe**;
 - d) **pozostałe**, tj. pozostałe podmioty zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe” oraz inne powiązane z nimi instytucjonalnie jednostki pomocnicze lub nadzorujące, zaklasyfikowane bądź niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”.
- 2) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”) obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą prace badawczo-rozwojowe.

4. Do **pracujących** (do 2015 r. zatrudnionych) w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

- 1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych**:
 - a) pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych, badawczo-technicznych, inżynierskich i technicznych w jednostkach wyspecjalizowanych badawczo oraz uczestników studiów doktorskich prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
 - b) pracowników naukowych i innych pracujących w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawcze i rozwojowe,
- 2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** – pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;
- 3) w kategorii **pozostały personel** – pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczo-rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

5. Dane o pracujących (do 2015 r. zatrudnionych), dotyczą osób bezpośrednio zaangażowanych w prace B+R; podawane są w dwóch ujęciach, tj. w osobach (tabl. 2) i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy (tabl. 1).

3. Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

- 1) **dedicated research entities**, i.e. entities whose main (statutory) aim is conducting scientific research and experimental development or their direct support; they include:
 - a) **scientific institutes of the Polish Academy of Sciences**; functioning on the basis of the Polish Academy of Sciences Act of 30 IV 2010 (consolidated text, Journal of Laws of 2016, item 572, as amended);
 - b) **research institutes** functioning on the basis of the Research Institutes Act of 30 IV 2010 (consolidated text, Journal of Laws of 2017, item 1158);
 - c) **higher education institutions**;
 - d) **other**, i.e. other entities classified into NACE Rev. 2 division 72 'Scientific research and development' or other institutionally linked auxiliary or supervising units, classified or unclassified into NACE Rev. 2 division 72 'Scientific research and development';
- 2) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 „Scientific research and development”) including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity.

4. **Persons employed** (up to 2015 employees) in R&D include:

- 1) **researchers (RSE)**:
 - a) researchers, academics, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in dedicated research units and students of doctoral studies conducting R&D,
 - b) researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,
- 2) **technicians and equivalent staff** are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;
- 3) **other supporting staff** include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

5. Data on **persons employed** (up to 2015 employees) cover personnel directly engaged in R&D; data are presented in two units, i.e. in persons (table 2) and full-time equivalents (tables 1).

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby faktycznie pracujących w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Dane o pracujących – personelu wewnętrznym (w osobach i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy) w 2016 r. obejmują pracujących w danej jednostce w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy. Dane do 2015 r. prezentowane:

- 1) w osobach obejmowały wyłącznie zatrudnionych w ramach etatowego czasu pracy,
- 2) w tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy obejmowały zatrudnionych w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy oraz niezatrudnionych w danej jednostce, a wykonujących na jej rzecz prace B+R na podstawie umów cywilnoprawnych.

W 2016 r. osoby niezatrudnione w danej jednostce, a wykonujące na jej rzecz prace B+R w ramach umów cywilnoprawnych lub nieodpłatnie (na zasadzie wolontariatu), zaliczane są do **personelu zewnętrznego**.

6. Nakłady wewnętrzne – ujmują wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania; do nakładów wewnętrznych zalicza się nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane, przemysłowe i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R.

7. Nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R i spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych. W 2016 r. zawierają także m.in. nakłady poniesione na wartości niematerialne i prawne oraz oprogramowanie komputerowe, które do 2015 r. zaliczano do nakładów bieżących.

8. W działalności badawczej i rozwojowej zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, wyodrębniono sześć podstawowych dziedzin nauk: nauki przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i nauki o zdrowiu, rolnicze i weterynaryjne, społeczne oraz humanistyczne łącznie ze sztuką.

9. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) prezentuje się w układzie **sektorów instytucjonalnych**, według kryteriów zbieżnych ze stosowanymi w systemie rachunków narodowych. Dodatkowo wyodrębniono sektor szkolnictwa wyższego. Sektory instytucjonalne występują zarówno jako **sektory wykonawcze**, obejmujące krajowe grupy podmiotów prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe, wydające środki na tę działalność, jak i **sektory finansujące**, z których środki te pochodzą. Wyróżnia się następujące sektory instytucjonalne:

- 1) **sektor rządowy** – podmioty sektora instytucji rządowych i samorządowych w systemie rachunków narodowych z wyłączeniem publicznych szkół wyższych;

Full-time equivalent (FTE) is a conversion unit used to determine the number of person actually employed in research and development. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

Data on **persons employed - internal personnel** (in persons and full-time equivalents) in 2016 covered persons employed in a given unit under employment contracts and civil law contracts.

Data up to 2015 presented in:

- 1) persons covered only employees under employment contracts,
- 2) full-time equivalents covered employees under employment contracts and civil law contracts as well as persons not employed in a unit performing R&D on the basis of civil law contracts.

In 2016 persons not employed in a given unit but performing R&D for it under civil law contracts or without remuneration (voluntary work) were included in **external personnel**.

6. Intramural expenditures – including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing; internal expenditures include current expenditures borne on basic research, applied research, industrial research and experimental development as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D.

7. Capital expenditures on fixed assets connected with R&D comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project. In 2016 they included, i.a. expenditures on intangible assets and software which up to 2015 were included in current expenditures.

8. In research and development, according to Field of Science and Technology Classification OECD there are six main fields of science: natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.

9. Data on expenditures on research and development (table 5) are presented in a breakdown by **institutional sectors**, on the basis of criteria coinciding with the ones used in the system of national accounts. Additionally, higher education sector was distinguished. Institutional sectors are distinguished as performance sectors covering national groups of entities conducting R&D, spending funds on this activity and financing sectors which provide outlays on research and development. The following institutional sectors can be distinguished:

- 1) **government sector** – entities of government and local self-government institutions sector in the system of national accounts; excluding public higher education institutions;

- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze, klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektorów przedsiębiorstw niefinansowych, instytucji finansowych oraz gospodarstw domowych, z wyłączeniem prywatnych szkół wyższych;
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe: publiczne i prywatne (w tym organizacje wyznaniowych) oraz podległe im instytuty, centra badawcze i kliniki. Od 2016 r. do tego sektora zaliczane są również instytuty PAN oraz instytuty badawcze prowadzące studia doktoranckie;
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, z wyłączeniem szkół wyższych organizacji wyznaniowych;
- 5) **zagranica** – wyłącznie wśród sektorów finansujących i obejmuje jednostki będące nierezydentami, które dokonują transakcji z jednostkami instytucjonalnymi będącymi rezydentami lub mającymi inne powiązania gospodarcze z rezydentami. Włączone są tu instytucje i organy Unii Europejskiej oraz organizacje międzynarodowe i ponadnarodowe.

10. Działalność innowacyjna obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Prezentowane w dziale dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowywania i wdrażania (wprowadzania na rynek) nowych lub istotnie ulepszonych, w zakresie swoich cech i zastosowań, produktów (wyróbów, usług) – **innowacja produktowa** oraz zastosowania nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, a także z zakresu logistyki, zaopatrzenia, dystrybucji i wspierających procesy w przedsiębiorstwie – **innowacja procesowa**, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.

11. Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwale niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

12. Produkt nowy jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

- 2) **business enterprise sector** – *national economic entities classified in the system of national accounts into non-financial corporations, financial corporations or households sector; excluding public higher education institutions;*
- 3) **higher education sector** – *national higher education institutions and institutes, research centres or clinics supervised by them. Since 2016 this sector has included institutes of the Polish Academy of Sciences and research institutes offering doctoral studies;*
- 4) **private non-profit sector** – *entities classified in the system of national accounts into non-profit institutions serving households; excluding ecclesiastical academies;*
- 5) **abroad** – *only distinguished among financing sectors and covers non-resident units carrying out transactions with resident institutional units or units which have other economic connections with residents. European Union institutions and bodies as well as international and transnational organisations are included.*

10. Innovation activity comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial actions aimed at developing and implementing innovations. Data presented in the chapter include innovation activity in industry and concern the development and implementation (introduction on the market) of new or significantly improved products (goods and services) with regard to their features and applications – **product innovation** and applications of new or significantly improved production methods and those in the area of logistics, supply, distribution and methods supporting processes in enterprises – **process innovation** in which this products and processes are novel at least for the enterprise.

11. Expenditures on product and process innovations include expenditures on R&D (intramural and extramural), acquisition of knowledge from external sources (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of product and process innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparation for the implementation of product and process innovations.

12. A new product is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.

13. Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

14. Wynalazek podlegający opatentowaniu – bez względu na dziedzinę techniki – jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Spółeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o przedsiębiorstwach dotyczą podmiotów gospodarczych w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, budownictwo, handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, obsługa rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), administrowanie i działalność wspierająca, pozostała działalność usługowa – w zakresie naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego.

3. **Pojęcie administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. **Handel elektroniczny prowadzony przez przedsiębiorstwa** polega na składaniu zamówienia (zakup) lub przyjmowaniu przez przedsiębiorstwo zamówienia (sprzedaż) za pośrednictwem sklepu internetowego, formularzy elektronicznych na stronie internetowej przedsiębiorstwa, sieci extranet innego przedsiębiorstwa lub wiadomości typu EDI (wiadomości w uzgodnionym formacie, np. EDIFACT, XML posiadające strukturę umożliwiającą ich automatyczne przetwarzanie). Nie uwzględnia się zamówień przyjmowanych lub składanych za pośrednictwem poczty elektronicznej.

13. A significantly improved product is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and other characteristics that enhance the performance of this product.

14. A patentable invention – regardless of the field of technology – is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

An **utility model eligible for protection** – a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on enterprises concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev. 2: manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply, sewerage and waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); administrative and support service activities; other service activities (repair of computers and communication equipment).

3. **Public authorities** refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.

4. **E-commerce conducted by enterprise** type of trade where orders are received or sent via web shop, web forms on a enterprises website, an extranet of another enterprise or via EDI-type messages (which means messages in an agreed format, e.g. EDIFACT, XML allowing their automatic processing), without the email messages typed manually.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1(200). **PODMIOTY ORAZ PRACUJĄCY W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
ENTITIES AND INTERNAL PERSONNEL IN RESEARCH AND DEVELOPMENT

A. PODMIOTY

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	82	146	304	328	T O T A L
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	25	50	55	62	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	3	#	#	#	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	8	#	#	#	research institutes
szkoły wyższe	14	22	20	20	higher education institutions
pozostałe	-	22	30	37	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	#	#	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	54	73	162	170	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	51	69	150	156	of which manufacturing
Budownictwo	-	3	#	#	Construction
Usługi ^a	28	70	138	154	Services ^a

B. PRACUJĄCY ^b

INTERNAL PERSONNEL ^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	INTERNAL PERSONNEL							SPECIFICATION
	2005	2010	2015	2016				
	ogółem total				pra- cownicy nauko- wo-ba- dawczy research- ers	technicy i praco- wnicy równor- zędni techni- cians and equi- valent staff	pozo- stały per- sonel other suppor- ting staff	
	w EPC in FTE							
O G Ó Ł E M	5180,2	5498,0	9193,0	9014,4	7209,3	1041,1	764,0	T O T A L
w tym podmioty wyspe- cjalizowane badawczo ...	4501,8	4595,1	6004,7	5324,2	4460,2	542,4	321,6	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	259,5	281,6	391,2	322,4	#	#	#	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	283,3	#	365,5	352,3	#	#	#	research institutes higher education institutions
szkoły wyższe	3959,0	4009,7	4949,1	4222,4	3772,5	232,5	217,4	others
pozostałe	-	#	298,9	427,1	359,1	43,3	24,7	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	#	#	#	#	#	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	674,7	792,3	2146,4	2650,1	1923,8	435,9	290,4	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	673,7	791,1	2049,7	2545,2	1838,8	434,9	271,5	of which manufacturing
Budownictwo	-	8,0	#	#	#	#	#	Construction
Usługi ^a	4505,5	4697,7	7043,9	6354,5	5283,8	603,7	467,0	Services ^a

a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U). b W latach 2005, 2010 i 2015 – zatrudnieni.

a Concern other sections of activity (G-U). b In 2005, 2010 and 2015 – paid employees.

TABL. 2(201). **PRACUJĄCY^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
Stan w dniu 31 XII
INTERNAL PERSONNEL^a IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z wykształceniem Education				pozosta- łym others
			wyższym higher			innym others	
			z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of			
				doktora habilitowa- nego habilitated doctor ^b (HD)	doktora doctor (PhD)		
OGÓŁEM	2005	9141	776	841	3658	2828	1038
TOTAL	2010	8651	832	997	3993	2047	782
	2015	12258	912	1308	3996	4806	1236
	2016	13035	946	1389	4146	5208	1346
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo.....		8763	936	1379	3940	1999	509
of which R&D dedicated entities							
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		375	51	58	107	101	58
scientific institutes of the Polish Academy of Sciences							
instytuty badawcze		397	#	#	37	256	98
research institutes							
szkoły wyższe		7499	877	1311	3735	1288	288
higher education institutions							
pozostałe		492	#	#	61	354	65
others							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		#	-	-	-	6	#
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		3068	#	#	#	#	676
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		2903	#	#	83	2176	640
of which manufacturing							
Budownictwo		#	#	#	#	#	#
Construction							
Usługi ^c		9946	943	1386	4053	2908	656
Services ^c							

a W latach 2005, 2010 i 2015 – zatrudnieni. c Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a In 2005, 2010 and 2015 – paid employees. b The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions. c Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 3(202). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016				
	ogółem grand total			nakłady expenditures				
				bieżące current		inwestycyjne capital expend- itures		
				razem total	w tym osobowe of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządze- nia tech- niczne ^b of which machin- ery, technical equip- ment ^b	
	w mln zł in mln zł							
OGÓŁEM	346,5	630,0	1282,0	1079,5	899,7	500,3	179,8	123,6
TOTAL								
w tym podmioty wyspecja- lizowane badawczo	228,2	445,0	546,0	460,5	408,8	175,8	51,7	45,6
of which R&D dedicated entities								
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	26,6	46,8	69,7	60,3	#	28,0	#	6,0
scientific institutes of the Polish Academy of Sciences								
instytuty badawcze	29,6	#	42,7	40,7	#	14,9	#	#
research institutes								
szkoły wyższe	171,9	315,1	371,1	277,3	243,3	95,9	34,1	32,4
higher education institutions								
pozostałe	-	#	62,6	82,2	74,6	37,0	7,5	#
others								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	#	#	#	#	#	#
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł	118,1	139,2	340,6	490,6	391,6	248,9	99,1	65,0
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe	118,0	138,6	320,1	476,1	384,3	243,4	91,8	62,3
of which manufacturing								
Budownictwo	-	#	#	#	#	#	#	#
Construction								
Usługi ^c	228,4	#	941,2	588,5	507,9	251,3	80,6	58,6
Services ^c								

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Dotyczy „maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi” oraz „środków transportu”. c Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Internal, excluding depreciation of fixed assets. b Concerns "machinery, technical equipment and tools" as well as "transport equipment". c Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 4(203). **NAKŁADY^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG DZIEDZIN B+R**
GROSS^a DOMESTIC EXPENDITURES IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY FIELD OF R&D

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	630,0	1282,0	1079,5	T O T A L
Nauki przyrodnicze	120,2	247,7	179,6	Natural sciences
Nauki inżynieryjne i techniczne	321,9	704,4	700,3	Engineering and technology
Nauki medyczne i nauki o zdrowiu	#	#	82,1	Medical and health sciences
Nauki rolnicze i weterynaryjne	#	73,1	41,5	Agricultural and veterinary sciences
Nauki społeczne	35,4	38,0	44,4	Social sciences
Nauki humanistyczne i sztuki	15,3	#	31,6	Humanities and the arts

a Wewnętrzne, w cenach bieżących, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, in current prices, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5(204). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG SEKTORÓW INSTYTUCJONALNYCH (ceny bieżące)**

GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY INSTITUTIONAL SECTOR (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	630,0	1282,0	1079,5	T O T A L
sektor:				sector:
Rządowy	298,1	449,9	354,1	Government
Przedsiębiorstw	212,6	489,9	658,0	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	28,7	25,0	29,1	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	1,1	#	0,4	Private non-profit
Zagranica	89,5	#	38,0	Abroad

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6(205). **NAKŁADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**

CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwo- jowe <i>Experi- mental devel- opment</i>	SPECIFICATION	
		podsta- wowe <i>basic</i>	stoso- wane <i>applied</i>			
		w mln zł <i>in mln zł</i>				
O G Ó Ł E M	2005	234,3	92,0	58,3	84,0	T O T A L
	2010	469,1	#	#	211,5	
	2015	847,0	#	#	430,6	
	2016	899,7	212,3	196,5	490,9	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo		408,8	200,6	80,1	128,1	<i>of which R&D dedicated entities</i>
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		#	40,1	#	#	<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze		#	#	#	33,3	<i>research institutes</i>
szkoły wyższe		243,3	149,6	50,6	43,1	<i>higher education institutions</i>
pozostałe		74,6	#	14,4	#	<i>others</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		#	0,2	0,0	#	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		391,6	#	#	311,9	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe		384,3	5,1	73,3	305,9	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo		#	#	#	#	Construction
Usługi ^b		507,9	206,9	122,0	179,0	Services ^b

a Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych. b Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Internal; excluding depreciation of fixed assets. b Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 7(206). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w %		in %		
O G Ó Ł E M	84,1	75,6	69,3	79,9	T O T A L
w tym podmioty wyspecjalizowane					
badawczo	85,9	76,9	76,1	88,2	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	81,2	96,1	95,4	96,7	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	82,8	#	#	94,3	research institutes
szkoły wyższe	86,6	76,3	74,9	88,4	higher education institutions
pozostałe	-	21,1	26,6	35,8	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	-	-	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	57,6	72,6	70,0	71,5	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe ...	57,6	72,6	70,0	72,1	of which manufacturing
Budownictwo	-	-	#	#	Construction
Usługi ^a	85,9	75,8	69,1	82,9	Services ^a

a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 8(207). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSŁE ^a W 2016 R.**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY ^a IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2014–2016 <i>Products – in % – introduced into the market during 2014–2016</i>				SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone <i>of which new or significantly improved product</i>		w tym eksport ogółem <i>of which export total</i>	
		dla rynku <i>to the market</i>	tylko dla przedsię- biorstwa <i>only to the enterprise</i>		
O G Ó Ł E M	15,3	8,8	6,5	12,0	T O T A L
sektor publiczny	1,2	0,5	0,7	0,1	<i>public sector</i>
sektor prywatny	15,7	9,0	6,7	12,3	<i>private sector</i>
W tym przetwórstwo przemysłowe	19,0	11,0	8,1	14,9	Of which manufacturing
w tym:					<i>of which:</i>
Produkcja artykułów spożywczych	5,1	4,1	1,0	0,5	<i>Manufacture of food products</i>
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	7,4	3,5	3,9	1,9	<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>
Produkcja wyrobów farma- ceutycznych ^Δ	7,9	2,4	5,5	0,1	<i>Manufacture of pharma- ceutical products ^Δ</i>
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	5,8	2,3	3,5	2,0	<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>
Produkcja wyrobów z pozo- stałych mineralnych surow- ców niemetalicznych	2,6	1,5	1,1	0,2	<i>Manufacture of other non- metallic mineral products</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2014–2016.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2014–2016.

TABL. 8(207). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE^a W 2016 R. (dok.)**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2016 (cont.)

PRODUCTS - IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY IN 2016 (cont.)					
WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2014–2016 <i>Products – in % – introduced into the market during 2014–2016</i>				SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone <i>of which new or significantly improved product</i>		w tym eksport ogółem <i>of which export total</i>	
		dla rynku to the market	tylko dla przedsię- biorstwa only to the enterprise		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)					Manufacturing (cont.)
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2,2	0,7	1,5	1,3	<i>Manufacture of metal products ^Δ</i>
Produkcja komputerów, wy- robów elektronicznych i optycznych	16,2	9,9	6,4	15,3	<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>
Produkcja urządzeń elektrycznych	4,1	2,4	1,8	2,7	<i>Manufacture of electrical equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	13,3	3,2	10,1	8,6	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samo- chodowych, przyczep i naczep ^Δ	40,9	24,7	16,1	34,8	<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Produkcja mebli	17,5	13,5	4,0	10,4	<i>Manufacture of furniture</i>
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2,0	0,1	1,9	0,0	<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2014–2016.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2014–2016.

TABL. 9(208). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2014–2016**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2014–2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2014–2016 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2014–2016</i>				SPECIFICATION
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>	
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>		
O G Ó Ł E M.....	37,5	26,1	12,8	28,7	T O T A L
sektor publiczny	28,6	5,7	2,9	25,7	<i>public sector</i>
sektor prywatny.....	38,5	28,2	13,9	29,0	<i>private sector</i>

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 9(208). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2014–2016 (dok.)**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2014–2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2014–2016 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2014–2016</i>				SPECIFICATION
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>	
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>		
W tym przetwórstwo przemysłowe	39,3	29,5	14,7	29,5	Of which manufacturing
w tym:					<i>of which:</i>
Produkcja artykułów spożywczych.....	27,9	23,3	18,6	23,3	<i>Manufacture of food products</i>
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	59,3	48,1	18,5	51,9	<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	71,4	71,4	28,6	42,9	<i>Manufacture of pharmaceutical products ^Δ</i>
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	35,7	21,4	11,4	27,1	<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	56,8	35,1	16,2	51,4	<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	28,6	19,0	6,7	25,7	<i>Manufacture of metal products ^Δ</i>
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	63,6	45,5	18,2	45,5	<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>
Produkcja urządzeń elektrycznych	48,8	41,5	22,0	36,6	<i>Manufacture of electrical equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	48,1	40,4	26,9	25,0	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	64,4	60,0	20,0	46,7	<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Produkcja mebli	33,3	27,3	18,2	15,2	<i>Manufacture of furniture</i>
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	14,3	10,7	7,1	7,1	<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10(209). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE ^a (ceny bieżące)EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures					
		na działalność badawczą i rozwo- jową ^b on research and develop- ment activity ^b	na zakup on the acquisition		inwesty- cyjne na ma- szyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital – on the acqui- sition of machinery and tech- nical equip- men and tools as well as transport equipment ^c	na szko- lenie per- sonelu związane z działal- nością innowa- cyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszo- nych produktów on the marketing for new or significant- ly improv- ed pro- ducts
			wiedzy ze źródeł zewnę- trnych (gotowej technologii w postaci dokumen- tacji i praw) of knowl- edge from external sources (complete technology in the form of docu- mentation and rights)	oprogra- mowania of the software			
OGÓŁEM..... 2005	1138595	96852	26540	25280	763978	2731	7834
TOTAL 2010	1673296	189170	49017	42223	947899	3791	39503
2015	2931438	457114	5478	25260	1535731	6256	20702
2016	3122323	489572	#	18197	1522200	5485	31059
sektor publiczny..... public sector	40808	13840	-	1372	18879	43	#
sektor prywatny..... private sector	3081515	475732	#	16825	1503321	5442	30877
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	1516915	448103	1386	11498	744487	4641	31033
w tym: of which:							
Produkcja artykułów spożywczych..... Manufacture of food products	34414	4560	#	#	11642	55	#
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemi- cznych..... Manufacture of chemi- cals and chemical products	213368	26796	#	#	107568	#	#
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharma- ceutical products ^Δ	23247	14882	-	#	#	#	#
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztu- cznych Manufacture of rubber and plastic products	46865	11375	#	452	24299	107	304
Produkcja wyrobów z pozostałych mine- ralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	33782	9166	#	118	15539	#	347

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures.
^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10(209). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (dok.)***EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady		Of which expenditures			
		na działalność badawczą i rozwo- jową ^b on research and develop- ment activity ^b	na zakup on the acquisition		inwesty- cyjne na ma- szyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital – on the acqui- sition of machinery and tech- nical equi- pment and tools as well as transport equipment ^c	na szko- lenie per- sonelu związane z działal- nością innowa- cyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszo- nych produktów on the marketing for new or significant- ly impro- ved pro- ducts
			wiedzy ze źródeł zewnę- trnych (gotowej technologii w postaci dokumen- tacji i praw) of kno- wledge from external sources (complete technology in the form of docu- mentation and rights)	oprogra- mowania of the software			
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)							
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	63065	22490	#	804	32339	#	25
Manufacture of metal products ^Δ							
Produkcja komputerów, wyrobów elektroni- cznych i optycznych.....	48490	8912	#	#	29637	#	#
Manufacture of com- puter, electronic and optical products							
Produkcja urządzeń elektrycznych	67802	43950	-	685	17885	178	5033
Manufacture of electrical equipment							
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	121195	58160	-	500	58769	#	#
Manufacture of machi- nery and equipment n.e.c.							
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	566204	212081	#	2640	289014	216	#
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers							
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	189419	29521	#	-	95513	#	-
Manufacture of other transport equipment							
Produkcja mebli	26531	-	-	#	9770	-	#
Manufacture of furniture							
Pozostała produkcja wyrobów.....	2399	#	-	-	#	-	#
Other manufacturing							

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and external expenditures.
c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11(210). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ^a W PRZEMYSŁE WEDŁUG ŹRÓDEŁ
FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Z tego środki <i>Of which funds</i>			
		własne <i>own</i>	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) <i>received from abroad (not repayable)</i>	kredyty bankowe <i>bank credits</i>	pozostałe ^b <i>others^b</i>
		w tys. zł	in thous. zł		
O G Ó Ł E M 2005	1138595	1016157	536	119505	2397
T O T A L 2010	1673296	1228151	160125	120005	165016
..... 2015	2931438	1702693	122330	#	#
..... 2016	3122323	2606126	14536	#	21062
W tym przetwórstwo przemysłowe 1516915	1516915	1424774	11214	54872	20167
Of which manufacturing					
w tym:					
of which:					
Produkcja artykułów spożywczych 34414	34414	27163	-	7251	-
<i>Manufacture of food products</i>					
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych 213368	213368	209362	-	-	#
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>					
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	23247	23047	-	-	-
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych 46865	46865	39941	#	#	#
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>					
Produkcja wyrobów z pozostałych mine- ralnych surowców niemetalicznych 33782	33782	29263	#	4397	-
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>					
Produkcja wyrobów z metali ^Δ 63065	63065	53084	913	2837	#
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>					
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych 48490	48490	48012	#	-	-
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>					
Produkcja urządzeń elektrycznych 67802	67802	67429	#	-	-
<i>Manufacture of electrical equipment</i>					
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ 121195	121195	106070	#	#	-
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>					
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ 566204	566204	566204	-	-	-
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>					
Pozostała produkcja wyrobów 2399	2399	2399	-	-	-
<i>Other manufacturing</i>					

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12(211). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE**^a
DOMESTIC INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Wynalazki:					
zgłoszone	222	320	442	335	Patent applications
udzielone patenty	90	146	270	346	Patents granted
Wzory użytkowe:					
zgłoszone	36	65	71	52	Utility model application
udzielone prawa ochronne	65	23	36	42	Rights of protection granted

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
^{Ź r ó d ł o:} dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
^{S o u r c e:} data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13(212). **PRZEDSIĘBIORSTWA**^a **WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE**
Stan w styczniu
ENTERPRISES^a **USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES**
As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery ^b	91,5	97,0	97,4	94,7	Computers ^b
Dostęp do Internetu	85,6	96,1	95,7	93,8	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	42,1	73,1	95,5	93,2	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szeroko- pasmowe	-	19,5	60,5	65,3	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	47,1	67,5	66,2	68,9	Own Website

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2016 i 2016 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). ^c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii co najmniej 3G.

^a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed. ^b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2015 and 2016 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs). ^c Since year 2010 includes mobile connection via at least 3G technology.

TABL. 14(213). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH**^a
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną ^b	57,3	93,1	93,8	95,5	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration ^b
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	8,2	11,6	11,2	12,2	Enterprises which received orders via computer networks
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	23,8	19,1	37,8	36,5	Enterprises which sent orders via computer networks

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Głównie w celu: pozyskiwania informacji, pobierania i odsyłania wypełnionych formularzy, obsługi procedur administracyjnych oraz składania ofert dotyczących zamówień publicznych.

^a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed. ^b Mainly for: obtaining information, downloading and returning filled in forms, treating an administrative procedure, submitting a proposal in a public electronic tender system.

DZIAŁ XIV

CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenia na życie) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

2. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowane były raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. – trzy razy w miesiącu).

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem rocznych cen ziemniaków, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV

PRICES

General notes

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services.

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP, until 2013 – COICOP/HICP).

2. The source of information on **retail prices** of presented goods and services were quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of goods and services were collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations were conducted two times a month (until 2010 – three times a month).

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of potatoes, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1(214). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
O G Ó Ł E M	102,2	102,9	99,2	99,3	T O T A L
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	102,9	98,7	100,9	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,5	105,2	101,1	100,8	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	95,8	96,9	92,6	93,6	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,4	103,7	100,6	99,4	Dwelling
Zdrowie	103,0	103,1	102,3	99,5	Health
Transport	105,3	105,4	91,2	95,5	Transport
Rekreacja i kultura	100,8	100,7	101,1	97,9	Recreation and culture
Edukacja	102,9	99,6	101,4	100,5	Education

TABL. 2(215). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ryż – za 1 kg	2,54	3,86	3,64	3,84	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,41	2,16	2,40	2,50	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	4,05	3,71	4,05	4,13	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,53	1,96	2,45	2,47	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	16,55	20,14	25,17	25,02	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,09	13,50	14,52	14,70	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczę patroszone – za 1 kg	5,53	6,33	6,84	6,76	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	20,46	23,39	24,82	25,14	Pork ham, boiled – per kg
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	11,71	14,90	15,39	15,65	Smoked sausage – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	13,41	18,27	25,10	27,00	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	11,43	14,46	17,27	14,46	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	8,75	9,43	12,56	12,90	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawarto- ści tłuszczu 3-3,5%, sterylizowa- ne – za 1 l	2,44	2,72	2,92	2,75	Cows' milk, fat content 3-3,5%, sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg....	8,98	12,00	12,93	12,61	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	15,50	18,29	20,10	18,62	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,33	0,47	0,54	0,54	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,16	4,10	4,21	4,23	Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,86	6,29	6,41	6,33	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	4,82	5,60	5,47	5,78	Oranges – per kg
Jabłka ^a – za 1 kg	2,06	2,71	2,78	2,79	Apples ^a – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,23	1,80	2,00	2,20	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,58	2,09	2,60	2,44	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,73	1,33	1,11	1,35	Potatoes ^a – per kg

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2(215). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,22	2,76	2,30	2,93	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna, mielona – za 250 g	4,55	5,99	6,68	6,95	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	2,24	3,13	3,85	4,15	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	19,31	20,01	26,85	26,08	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,30	9,32	12,85 ^b	13,42 ^b	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny ^c – za 1 kpl.	470,51	471,42	574,68 ^b	526,66 ^b	Men's suit fabrics of wool ^c – per set
Półbuty męskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	145,30	168,43	185,69	192,89	Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	136,11	167,64	186,83	188,59	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzełowanie obuwia męskiego – za 1 parę	26,57	37,20	47,32	47,35	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	2,35	3,30	4,30	4,46	Cold water by municipal water-system – per m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^d – za 1 kWh	0,40	0,59	0,64	0,63	Electricity for households (all-day tariff) ^d – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^{de} – za 1 kWh	1,49	2,44	0,23	0,21	Natural net-gas, high-methanated for households ^{de} – per kWh
Węgiel kamienny – za 1 t	464,16	722,06	810,64	815,25	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	12,64	15,17	18,26	18,38	Hot water – per m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² powierzchni użytkowej	3,00	3,35	4,27	4,42	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 340 l ^f	1446,60	1257,13	1123,26	1119,65	Fridge-freezer, capacity about 340 l ^f
Pralka automatyczna typu domowego, na 5-7 kg suchej bielizny ^g	1339,92	1205,02	1203,56	1212,92	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5-7 kg ^g
Odkurzacze typu domowego	318,65	348,85	389,52	387,05	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	166,68	205,92	224,47	223,45	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 300 g ^h	4,64	4,55	5,50	5,62	Washing powder – per 300 g ^h
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,01	4,58	4,64	4,35	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	1,93	2,24	2,51	2,51	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	12,28	15,04	16,74	16,61	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet do kina	12,51	14,82	17,69	18,24	Cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	48,29	60,09	72,61	74,21	Women's cold wave
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9942,33	11681,50	14699,17	14872,75	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	23,97	34,12	40,94	38,99	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	16,09	17,31	22,71	26,00	Grinding of wheat – per dt

b Z uwagi na zmianę reprezentanta objętego badaniem cen dane nie w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. c 2005 r. – z wełny 100%; 2010 r. – z elanowełny. d Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi. e W latach 2005 i 2010 – za 1 m³. f Pojemność ok.: 320 l – w 2005 r., 300 l – w 2010 r. g Do 2013 r. pojemność na 5 kg suchej bielizny. h W latach: 2005 – za 600 g; 2010 – za 400 g; 2015 – za 280 g

b Due to the changes of representative item covered by the price survey data not fully comparable to those published in the previous years. c 2005 – wool 100%; 2010 – polyester staple fibres and wool. d Including standing and variable charges. e In 2005 and 2010 – per m³. f Capacity about: 320 l – in 2005, 300 l – in 2010. g Until 2013 dry-linen capacity not exceeding 5 kg. h In: 2005 – per 600 g; 2010 – per 400 g; 2015 – per 280 g.

TABL. 3(216). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					Cereal grain consumer and for feeds – per dt:
pszenicy	36,13	60,15	65,57	59,89	wheat
żyta	25,63	38,13	50,87	49,21	rye
jęczmienia	39,33	53,48	65,21	61,87	barley
owsa i mieszanek zbożowych	25,53	31,99	46,77	50,19	oats and cereal mixed
pszenżyta	30,45	48,11	51,87	55,25	triticale
Ziemniaki – za 1 dt	29,87	42,21	40,37	39,98	Potatoes – per dt
w tym jadalne (bez wczesnych)	35,51	47,89	47,20	47,75	of which edible (excluding early kinds)
Buraki cukrowe – za 1 dt	16,20	11,66	12,37	11,36	Sugar beets – per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	76,04	126,34	153,31	161,17	Industrial rape and turnip rape – per dt
Liście tytoniu – za 1 dt	231,09	579,79	638,55	689,60	Raw tobacco – per dt
Chmiel surowy – za 1 dt	875,21	.	1293,86	1574,00	Raw hop – per dt
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
bydło (bez cieląt)	3,80	4,42	5,91	6,03	cattle (excluding calves)
cielęta	5,83	7,19	6,80	7,99	calves
trzoda chlewna	3,99	3,97	4,36	4,69	pigs
Mleko krowie – za 1 l	0,97	1,06	1,17	1,12	Cows' milk – per l
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,16	0,25	0,25	0,18	Consumer hen eggs – per piece

TABL. 4(217). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

AVERAGE MARKET PRICE PRICES RECEIVED BY FARMERS					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ziarno zbóż – za 1 dt:					Cereal grain – per dt:
pszenicy	49,00	71,65	78,51	79,07	wheat
żyta	41,67	69,50	70,00	61,25	rye
jęczmienia	40,73	64,00	70,02	70,73	barley
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	54,03	107,00	88,01	108,16	Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt
Jaja kurze – za 1 szt.	0,36	0,52	0,70	0,69	Hen eggs – per piece

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

3. **Gospodarstwo indywidualne** to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Do działalności rolniczej zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasienneictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, danielę) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

4. Zgodnie z definicjami w ust. 2 i 3, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

5. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze – utrzymywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi Ustawy z dnia 5 II 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1551) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information has been compiled using the **kind-of-activity method** and concern agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the sections of the NACE rev. 2 in which they are included.

2. An **agricultural holding** is understood as a single unit both technically and economically which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

3. **Private farm** is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holding with an area of 1 ha and more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant (determined by the appropriate thresholds) scale, of which special branches of agricultural activities.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

4. According to the definitions in item 2 and 3, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

5. **The agricultural land area** including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agriculture land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms meeting requirements of the Law of 5 II 2015 on payments under direct support schemes (uniform text Journal of Laws 2015 item 1551) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in good condition.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem od 2010 r. powierzchni upraw zaliczanych do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Dane o powierzchni i produkcji warzyw oraz truskawek uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych. Od 2013 r. dane dotyczące truskawek obejmują także uprawy ekologiczne.

Dane dotyczące drzew i krzewów owocowych do 2014 r. uwzględniały ich uprawę poza sadami. W 2015 r. dane o powierzchni uprawy drzew i krzewów owocowych dotyczyły wyłącznie sadów, ale dane o zbiorach z tego okresu obejmowały produkcję owoców zarówno w sadach, jak i poza sadami. Od 2016 r. dane dotyczące powierzchni i zbiorów owoców z drzew i krzewów odnoszą się jedynie do ich upraw w sadach.

Od 2014 r. powierzchnie upraw warzywniczych, sadowniczych oraz truskawek dla poziomu województwa są szacowane wyłącznie według położenia gruntów.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (**sady**), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

6. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except since 2010 for the area of crops which were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Data on the area and production of vegetables and strawberries include their cultivation in the kitchen gardens. Since 2013 data on strawberries have included also organic plantations.

Data on fruit trees and bushes up to 2014 included their cultivation out of plantations. In 2015 area of fruit trees and bushes concerned only orchards but data on fruit production concerned the production from orchards, as well as outside plantations. Since 2016 data on area and fruit production from fruit trees and bushes have related to orchards only.

Since 2014 data on area of vegetables, fruit from fruit trees and bushes and strawberries for the voivodship level, have been estimated according to field location only.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (**orchards**), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

6. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

7. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

8. Dane o **produkcji, plonach i skupie** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszką, mieszanki strączkowe).

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, kukurydę).

Uprawy pastewne obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. konieczna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na zielonkę.

Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

9. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

10. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

11. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2015/16 oznacza okres od 1 VII 2015 r. do 30 VI 2016 r.).

12. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika.

13. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu, a w 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

14. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centers and on marketplaces.

Agricultural output (gross, final and market) the presented data are not include supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

7. The average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

8. Data regarding the **production, yields and procurement** of cereals, pulses and oilseeds plants concern grain. Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, do not include cereal mixed, unless otherwise stated.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for green feed.

Data regarding the production of **animals for slaughter** concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

9. Data regarding **agricultural tractors** concern 4-wheeled and tracked tractors.

10. **Procurement of agricultural products** includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

11. **Farming years** cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2015/16 farming year covers to the period since 1 VII 2015 until 30 VI 2016).

12. Data, unless otherwise stated, are presented by the official residence of the land user.

13. **Intensity ratios** were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated, in 2010 on the basis of the Agricultural Census conducted in September 2010 – as of 30 VI.

14. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

15. Dane o atestowanych gospodarstwach ekologicznych zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116 poz. 975).

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

- a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w całości przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencji Nieruchomości Rolnych,
- b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);
- c) innych jednostek publicznych;

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wsi, wsi lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolniczej,
- d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, plazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1-20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Plazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

15. Data on certified organic farms have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116 item 975).

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

- a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
 - the State Forests National Forest Holding (abbreviated as “State Forests”) supervised by the Minister of the Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,
- b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);
- c) other public units.;

2) **private forests** owned by:

- a) natural persons,
- b) land held in common by all or part of the residents of a village,
- c) agricultural production cooperatives,
- d) other legal persons.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purpose of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in the age I category (1-20 years), with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in the age category II (21–40 years) with planting of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with planting of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the restocking class and in the class for restocking.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlórębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlórębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzednio odnowienia jako bezwzględnie warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik **lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034) – do powierzchni lądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane w podziale według sortymentów drzewnych opracowano na podstawie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Tree stands in the restocking class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands in the class for restocking include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The **forest cover** indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. Data in the rows according to wood assortments were compiled on the basis of the quality-size classification defined by Polish Norms.

ROLNICTWO AGRICULTURE

TABL. 1(218). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE**^a
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b w tys.	128,7	61,8	.	56,0	<i>Agricultural holdings^b in thous.</i>
w tym gospodarstwa indywidu- alne	128,1	61,3	.	55,6	<i>of which private farms</i>
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	976,5	919,5	909,5	901,2	<i>Agricultural land area (as of June)^b in thous. ha</i>
w tym gospodarstwa indywidu- alne	752,1	732,2	749,6	753,6	<i>of which private farms</i>
Udział w ogólnej powierzchni zasie- wów (stan w czerwcu) ^b w %:					<i>Share in total sown area (as of June)^b in %:</i>
zbóż podstawowych	60,8	57,5	54,7	57,5	<i>basic cereals</i>
w tym gospodarstwa indywidu- alne.....	63,7	59,9	55,9	59,0	<i>of which private farms</i>
ziemniaków	3,9	3,1	2,7	3,8	<i>potatoes</i>
w tym gospodarstwa indywidu- alne.....	4,6	3,7	3,0	4,2	<i>of which private farms</i>
roślin przemysłowych	14,4	21,0	20,3	18,9	<i>industrial plants</i>
w tym gospodarstwa indywidu- alne.....	11,8	19,2	19,3	17,5	<i>of which private farms</i>
Plony z 1 ha w dt:					<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zbóż podstawowych.....	42,1	45,6	47,6	49,7	<i>of basic cereals</i>
w tym gospodarstwa indywidu- alne.....	39,4	43,1	44,2	47,3	<i>of which private farms</i>
ziemniaków	216	215	209	275	<i>of potatoes</i>
w tym gospodarstwa indywidu- alne.....	209	201	195	264	<i>of which private farms</i>
rzepaku i rzepiku	29,1	20,7	28,7	30,4	<i>of rape and turnip rape</i>
w tym gospodarstwa indywidu- alne.....	26,8	18,3	27,2	30,2	<i>of which private farms</i>
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bcd} na 100 ha użyt- ków rolnych	18,2	15,7	14,1	13,5	<i>Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June)^{bcd} per 100 ha of agricultural land</i>
w tym gospodarstwa indywidu- alne	18,6	15,4	13,0	12,2	<i>of which private farms</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 281. d W 2005 r. – stan trzody chlewnej w końcu lipca.

a See general notes, item 4 on page 267. b In 2010 data of the Agricultural Census. c See note to the table 11 on page 281. d In 2005 – pigs as of the end of July.

TABL. 1(217). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE^a**
(dok.)TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %.....	44,1	42,8	39,1	39,8	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	43,2	42,4	38,0	39,2	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w czerwcu) ^{bd} w %	11,3	12,9	14,6	14,8	Share of sows in pig stocks (as of June) ^{bd} in %
w tym gospodarstwa indywidualne	10,0	9,6	9,3	9,0	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^e na 1 ha użytków rolnych w kg	117,0	107,3	98,0	102,8	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^e per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego w l:					Production of cows' milk in l:
na 1 ha użytków rolnych	245	187	210	197	per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	205	143	159	150	of which private farms
na 1 krowę	4486	4069	4548	4345	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	3782	3332	3806	3597	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	6,1	6,1	.	6,3	Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne	7,6	7,3	.	7,2	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{bf} na 1 ha użytków rolnych w kg	98,8	147,1	159,0	165,0	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient ^{bf} per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne	71,8	136,8	151,1	161,8	of which private farms

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d W 2005 r. – stan trzody chlewnej w końcu lipca. e Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej łącznie. f Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16.

a See general notes, item 4 on page 267. b In 2010 data of the Agricultural Census. d In 2005 – pigs as of the end of July. e Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. f Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16 farming years.

TABL. 2(219). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW**

Stan w czerwcu

AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
		w ha	in ha	
O G Ó Ł E M	2010 ^a	919478	732243	T O T A L
	2015	909515	749571	
	2016	901226	753623	
W dobrej kulturze rolnej		893952	748489	In good agricultural condition
Pod zasiewami		743994	610736	Sown area
Grunt ugorowane		8050	6902	Fallow land
Uprawy trwałe		6346	5772	Permanent crops
w tym sady		5578	5048	of which orchards
Ogrody przydomowe		1317	1291	Kitchen gardens
Łąki trwałe		114947	107408	Permanent maedows
Pastwiska trwałe		19298	16381	Permanent pastures
Pozostałe		7274	5134	Others

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

a Data of the Agricultural Census.

TABL. 3(220). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH**^a

Stan w czerwcu

FARMS BY AREA GROUPS^a

As of June

L A T A Y E A R S	Gospodarstwa <i>Farms</i>									Przeciętna powierzchnia ogólna gos- podarstwa w ha <i>Average total farm area in ha</i>	
	w tys. <i>in thous.</i>	o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach <i>with agricultural land area of – in percent</i>								ogó- łem <i>total</i>	w tym użytki rolne <i>of which agricul- tural land</i>
		do 1,00 ha <i>up to</i>	1,01– 1,99	2,00– 4,99	5,00– 9,99	10,00– 14,99	15,00– 19,99	20,00– 49,99	50,00 ha i więcej <i>and more</i>		

O G Ó Ł E M

T O T A L

2010 ^b	61,8	2,2	20,6	28,7	21,4	9,9	4,7	7,9	4,5	17,4	14,9
2013	59,5	1,9	21,0	28,1	21,0	9,1	5,1	8,5	5,3	16,4	15,5
2016	56,0	2,2	21,3	25,8	21,9	9,9	4,4	8,7	5,9	17,0	16,1

W tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE

of which PRIVATE FARMS

2010 ^b	61,3	2,3	20,8	28,9	21,6	9,9	4,8	7,9	3,9	13,9	11,9
2013	59,1	1,9	21,1	28,3	21,1	9,2	5,1	8,4	4,9	13,7	12,9
2016	55,6	2,2	21,5	26,0	22,0	9,9	4,4	8,6	5,4	14,3	13,6

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 267. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a See general notes, item 2 on page 267. b Data of the Agricultural Census.

N o t e. Since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 4(221). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices)									
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
	rok poprzedni = 100				previous year = 100				
Produkcja globalna	100,9	100,6	113,0	95,9	102,4	98,2	110,5	93,7	Gross output
roślinna.....	101,1	101,0	115,2	93,1	103,2	99,5	111,3	90,5	crop
zwierzęca	100,5	99,7	106,6	104,6	100,5	95,3	108,1	103,5	animal
Produkcja końcowa.....	98,1	101,2	109,3	100,3	98,1	99,6	105,8	97,8	Final output
roślinna.....	96,8	101,8	110,4	98,3	96,7	102,0	104,7	95,2	crop
zwierzęca	100,5	100,2	106,8	105,3	100,5	95,7	108,3	104,2	animal
Produkcja towarowa	105,1	97,2	114,0	102,2	104,9	96,0	113,5	95,8	Market output
roślinna.....	110,6	95,9	117,6	101,0	111,5	95,7	116,6	92,1	crop
zwierzęca	96,4	99,7	105,1	104,9	95,0	96,7	106,3	104,2	animal

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11, pkt. 1) na str. 28.

a See general notes to the Yearbook, item 11, point 1) on page 28.

TABL. 5(222). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices)					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				

PRODUKCJA GLOBALNA
GROSS OUTPUT

O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	70,3	70,5	76,7	73,1	Crop output
Zboża	33,2	31,2	40,4	35,5	Cereals
w tym zboża podstawowe	25,6	24,4	30,1	29,5	of which basic cereals
w tym: pszenica	16,9	18,2	22,9	22,1	of which: wheat
żyto	1,5	1,2	1,0	0,8	rye
jęczmień	5,1	3,0	3,4	3,7	barley
Ziemniaki	5,2	5,6	4,7	5,0	Potatoes
Przemysłowe	13,6	12,0	16,1	13,7	Industrial
w tym buraki cukrowe	7,6	3,4	3,7	1,9	of which sugar beets
Warzywa	6,1	7,1	5,8	8,4	Vegetables
Owoce	2,3	2,7	1,7	2,3	Fruit
Siano łąkowe	1,6	2,3	1,6	1,4	Meadow hay
Pozostałe	8,3	9,6	6,4	6,7	Others

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11, pkt. 1) na str. 28.

a See general notes to the Yearbook, item 11, point 1) on page 28.

TABL. 5(222). STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)

STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w odsetkach		in percent		
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	29,7	29,5	23,3	26,9	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	16,9	15,7	11,1	12,2	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	1,4	2,3	2,0	2,7	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,0	0,1	calves
trzoda chlewna	7,7	6,1	2,2	2,3	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	7,6	6,9	6,9	7,1	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	0,3	-0,1	0,3	0,1	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	6,5	4,7	5,4	6,1	Cows' milk
Jaja kurze	4,9	8,2	5,7	7,7	Hen eggs
Obornik	0,7	0,5	0,4	0,4	Manure
Pozostałe	0,4	0,5	0,4	0,4	Others
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	64,2	65,3	73,5	70,4	Crop output
Zboża	32,1	33,6	43,6	39,0	Cereals
w tym zboża podstawowe	26,1	27,1	35,0	32,6	of which basic cereals
w tym: pszenica	19,6	21,3	28,5	25,8	of which: wheat
żyto	1,6	1,2	1,2	0,9	rye
jęczmień	3,9	3,6	3,9	4,3	barley
Ziemniaki	2,2	2,9	3,3	2,8	Potatoes
Przemysłowe	18,6	16,0	17,6	15,5	Industrial
w tym buraki cukrowe	11,0	4,6	4,3	3,3	of which sugar beets
Warzywa	6,6	7,5	6,3	9,0	Vegetables
Owoce	2,4	2,5	1,7	2,2	Fruit
Pozostałe	2,3	2,8	1,0	1,9	Other
Produkcja zwierzęca	35,8	34,7	26,5	29,6	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	22,2	19,9	13,7	14,4	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	1,8	3,0	2,5	3,2	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,0	0,1	calves
trzoda chlewna	9,7	7,3	2,5	2,5	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	10,5	9,1	8,7	8,6	poultry
Mleko krowie	8,0	6,0	6,2	6,8	Cows' milk
Jaja kurze	5,1	8,2	6,2	7,9	Hen eggs
Pozostałe	0,5	0,6	0,4	0,5	Others

^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6(223). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW**^a

Stan w czerwcu

SOWN AREA^a

As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2015	2016		CROPS
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	
w ha in ha						
O G Ó Ł E M	734765	715820	760329	743994	610736	T O T A L
Zboża	562008	507920	524587	520051	434363	Cereals
zboża podstawowe	447083	411246	416159	427810	360355	basic cereals
pszenica	260859	256821	277768	283098	231592	wheat
żyto	43337	37743	19503	20004	17602	rye
jęczmień	92050	60871	59269	55710	46039	barley
owies	24801	22890	14843	18143	17096	oats
pszenżyto	26036	32920	44776	50855	48026	triticale
mieszkanki zbożowe.....	28328	13333	8895	7261	7130	cereal mixed
gryka, proso i inne zbożowe	11778	21702	9675	11424	10815	buckwheat, millet and other cereals
kukurydza na ziarno....	74818	61639	89858	73556	56063	maize for grain
Strączkowe	3816	6173	13553	11340	9709	Pulses
konsumpcyjne	1150	2552	3992	3723	3099	edible
pastewne ^b	2666	3621	9561	7617	6610	feed ^b
Ziemniaki	28779	22403	20737	27919	25817	Potatoes
Przemysłowe	106159	150423	154372	140905	107053	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe	27120	19046	13091	18483	12187	sugar beets
oleiste	77460	130524	141109	122226	94710	oilseeds
w tym rzepak i rzepik.....	74846	127089	133702	118209	91583	of which rape and turnip rape
Pastewne	16750	17095	34129	23963	18401	Feed
w tym:						of which:
okopowe	1081	461	683	342	340	root plants
kukurydza na pasze ...	8838	9126	12146	9376	6108	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^c	17253	11806	12951	19816	15393	Other crops ^c

a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b łącznie z mieszkankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. b Including cereal and pulse mixed for grain. c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7(224). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006–2010 ^a	2010	2015	2016 ^b		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	

ZBIORY w t
PRODUCTION in t

Zboża	2174249	2370745	2463933	2694774	2136529	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe ..	1725559	1873992	1982730	2125602	1703158	basic cereals
pszenica	1161257	1325460	1440453	1515521	1176636	wheat
żyto	125966	120373	67192	68493	58827	rye
jęczmień	279572	238658	253984	252329	194828	barley
owies	63242	68574	47057	62416	58755	oats
pszenżyto	95523	120927	174044	226843	214112	triticale
mieszkanki zbożowe ...	62654	40596	28393	24957	24544	cereal mixed
Ziemniaki	547929	480871	433085	766997	681305	Potatoes
Buraki cukrowe	1096905	1028267	657824	1086527	740953	Sugar beets
Rzepak i rzepik	280982	263220	383957	359053	276143	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	432981	485783	479845	562187	541218	Meadow hay

PLONY z 1 ha w dt
YIELDS per 1 ha in dt

Zboża	40,5	46,7	47,0	51,8	49,2	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	39,3	45,6	47,6	49,7	47,3	basic cereals
pszenica	44,2	51,6	51,9	53,5	50,8	wheat
żyto	29,2	31,9	34,5	34,2	33,4	rye
jęczmień	33,8	39,2	42,9	45,3	42,3	barley
owies	27,4	30,0	31,7	34,4	34,4	oats
pszenżyto	34,5	36,7	38,9	44,6	44,6	triticale
mieszkanki zbożowe ...	27,1	30,4	31,9	34,4	34,4	cereal mixed
Ziemniaki	206	215	209	275	264	Potatoes
Buraki cukrowe	497	540	503	588	608	Sugar beets
Rzepak i rzepik	26,0	20,7	28,7	30,4	30,2	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	39,4	41,6	43,0	48,9	50,4	Meadow hay

a Przeciętne roczne. b Łącznie z powierzchnią wspólnot gruntowych uwzględnioną w gospodarstwach indywidualnych.

a Annual averages. b Including the area of land communities taken into account in the private farms.

TABL. 8(225). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH**^a
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006–2010 ^b	2010	2015	2016		VEGETABLES
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha — stan w czerwcu

AREA^c in ha — as of June

OGÓŁEM	8947	7340	8564	9388	6639	TOTAL
Kapusta	1085	852	771	671	666	Cabbages
Kalafior	162	92	121	99	99	Cauliflowers
Cebula	1586	1107	1466	1675	860	Onions
Marchew jadalna	894	669	792	955	711	Carrots
Buraki ćwikłowe	513	306	432	311	310	Beetroots
Ogórki	968	821	676	620	581	Cucumbers
Pomidory	341	261	266	204	203	Tomatoes
Pozostałe ^d	3398	3232	4039	4853	3209	Others ^d

ZBIORY w t
PRODUCTION in t

OGÓŁEM	172735	174326	144902	191675	126400	TOTAL
Kapusta	38509	31023	25264	31088	30930	Cabbages
Kalafior	2676	1959	2559	2329	2328	Cauliflowers
Cebula	36704	32563	33340	49185	18224	Onions
Marchew jadalna	23420	23105	23131	31368	18905	Carrots
Buraki ćwikłowe	12090	9756	11742	11187	11185	Beetroots
Ogórki	14716	13805	8828	11727	10746	Cucumbers
Pomidory	4525	4391	3558	4680	4670	Tomatoes
Pozostałe ^d	40094	57723	36479	50112	29414	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt
YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	355	364	327	463	464	Cabbages
Kalafior	165	214	212	236	236	Cauliflowers
Cebula	231	294	227	294	212	Onions
Marchew jadalna	262	345	292	329	266	Carrots
Buraki ćwikłowe	236	319	272	360	360	Beetroots
Ogórki	152	168	131	189	185	Cucumbers
Pomidory	133	168	134	230	230	Tomatoes
Pozostałe ^d	118	179	90	103	92	Others ^d

a Łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2014 r. według położenia gruntów. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków. d Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

a Including kitchen gardens; since 2014 by location of lands. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation. d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9(226). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z DRZEW^a**

AREA AND PRODUCTION OF TREE FRUIT ^a						
WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 ^b	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodar- stwa indy- widualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha — stan w czerwcu AREA ^c in ha — as of June						
OGÓŁEM	6114	7903	4082	4214	3896	TOTAL
Jablonie	2672	3954	1858	1903	1704	Apples
Grusze	276	200	261	229	223	Pears
Śliwy	617	501	372	417	392	Plums
Wiśnie	992	701	810	800	726	Cherries
Czereśnie	522	443	453	493	484	Sweet cherries
Pozostałe ^d	1036	2104	327	372	367	Others ^d
ZBIORY ^e w t PRODUCTION ^e in t						
OGÓŁEM	45554	44467	32275	36887	32853	TOTAL
Jabłka	29779	32843	20943	23967	20545	Apples
Gruszki	1541	986	1030	1309	1152	Pears
Śliwki	3188	2381	1950	2520	2389	Plums
Wiśnie	5597	2519	4259	4086	3833	Cherries
Czereśnie	2786	2476	2320	2986	2947	Sweet cherries
Pozostałe ^d	2663	3263	1773	2020	1987	Others ^d

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 271. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2015 jedynie uprawy w sadach. d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie. e Od 2016 jedynie owoce zebrane w sadach.

a See general notes, item 4 on page 271. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation; up to 2014 including kitchen gardens; since 2015 orchard only. d Peaches, apricots, walnuts. e Since 2016 fruit harvested in orchards only.

TABL. 10(227). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**

OWOCE	2006–2010 ^b	2010	2015	2016		FRUIT
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA ^c w ha — stan w czerwcu <i>AREA ^c in ha — as of June</i>						
OGÓŁEM	3313	3253	2913	3183	2980	TOTAL
Truskawki ^d	1711	1285	1814	1841	1841	Strawberries ^d
Maliny ^e	309	527	210	308	298	Raspberries ^e
Porzeczki	834	823	382	392	373	Currants
Agrest	168	180	101	131	121	Gooseberries
Pozostałe ^f	291	439	406	511	347	Others ^f
ZBIORY ^g w t <i>PRODUCTION ^g in t</i>						
OGÓŁEM	13333	11642	10697	13005	12674	TOTAL
Truskawki ^d	6114	4005	5785	7819	7819	Strawberries ^d
Maliny ^e	925	1456	709	1173	1156	Raspberries ^e
Porzeczki	4586	4280	2483	2063	1996	Currants
Agrest	868	839	656	616	598	Gooseberries
Pozostałe ^f	840	1062	1063	1334	1105	Others ^f

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 271. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2015 dla krzewów jedynie uprawy w sadach, dla truskawek nadal łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych. d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. e Łącznie z jeżyną bezkolców. f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne. g Od 2016 jedynie owoce zebrane w sadach.

a See general notes, item 4 on page 271. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation; up to 2014 including kitchen gardens; since 2015 for fruit bushes in orchard only, in case of strawberries area of cultivation in kitchen gardens is still included. d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item “others”. e Including thornless blackberry. f Chokeberry, highbush blueberry, vine, hazel and others. g Since 2016 fruit harvested in orchards only.

TABL. 11(228). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2015	2016	2005	2010 ^a	2015	2016	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
W SZTUKACH IN HEADS									
Bydło	123337	109112	107883	103182	94904	83539	82449	79073	Cattle
w tym krowy	54338	46767	42137	41097	41043	35428	31338	30987	of which cows
Trzoda chlewna ^b	441540	300718	210324	196889	350101	231216	146342	131424	Pigs ^b
w tym lochy	50038	38718	30803	29079	35118	22109	13652	11821	of which sows
Owce	12320	13006	11040	11996	10776	11871	9280	10400	Sheep
w tym maciorki	7002	7934	6830	6331	5891	7678	5470	5163	of which ewes
Konie ^c	11393	10775	.	8394	10945	10200	.	7982	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie) ..	177279	144213	128028 ^d	121433	140245	112663	97512 ^d	91786	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^e w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND ^e in heads									
Bydło	.	11,9	11,9	11,4	.	11,4	11,0	10,5	Cattle
w tym krowy	.	5,1	4,6	4,6	.	4,8	4,2	4,1	of which cows
Trzoda chlewna ^b	.	32,7	23,1	21,8	.	31,6	19,5	17,4	Pigs ^b
w tym lochy	.	4,2	3,4	3,2	.	3,0	1,8	1,6	of which sows
Owce	.	1,4	1,2	1,3	.	1,6	1,2	1,4	Sheep
w tym maciorki	.	0,9	0,8	0,7	.	1,0	0,7	0,7	of which ewes
Konie ^c	.	1,2	x	0,9	.	1,4	x	1,1	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie) ..	.	15,7	14,1 ^d	13,5	.	15,4	13,0 ^d	12,2	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b W 2005 r. – stan w końcu lipca. c Dane szacunkowe; od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata. d Do obliczeń przyjęto stan koni z 2013 r. e Patrz uwagi ogólne, ust 4 na str. 267.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a Data of the Agricultural Census. b In 2005 – as of the end of July. c Estimated data; since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years. d For the calculation we use the horse stocks of 2013. e See general notes, item 4 on page 267.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12(229). **DRÓB ^a**

Stan w końcu roku

POULTRY ^a

As of the end of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Kury w tys. szt.	6156,3	5528,5	5354,8	4614,4	4341,6	Hens in thous. heads
w tym nioski	3914,4	3246,8	2908,0	2397,7	2124,9	of which laying hens
Gęsi w tys. szt.	20,3	35,5	13,8	6,5	2,5	Geese in thous. heads
Indyki w tys. szt.	57,3	81,0	365,1	260,8	260,8	Turkeys in thous. heads
Kaczki ^b w tys. szt.	200,8	122,1	85,0	797,1	797,1	Ducks ^b in thous. heads
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	.	601,3	588,8	512,0	576,0	Hens per 100 ha of agri- cultural land ^c in heads
w tym nioski	.	353,1	319,7	266,0	281,9	of which laying hens

a W latach 2005, 2010 i 2015 w wieku powyżej 2 tygodni. b Łącznie z drobiem pozostałym. c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267.

a In 2005, 2010 and 2015 more than 2 weeks old. b Including other poultry. c See general notes, item 4 on page 267.

TABL. 13(230). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO**^a*PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER*^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodar- stwa indywidu- alne <i>of which private farms</i>	

W SZTUKACH
IN HEADS

Bydło (bez cieląt)	28221	32599	34860	29738	25175	Cattle (excluding calves)
Cielęta ^b	4919	3303	1810	714	272	Calves
Trzoda chlewna	581548	394297	148380	168235	128194	Pigs
Owce	7226	3392	2371	2690	2560	Sheep
Konie	610	3150	259	714	714	Horses

W TONACH WAGI ŻYWEJ
IN TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	13715	17397	19984	17168	14620	Cattle (excluding calves)
Cielęta ^b	398	277	288	61	29	Calves
Trzoda chlewna	62633	46333	21138	23215	18845	Pigs
Owce	293	154	85	80	76	Sheep
Konie	323	1711	139	482	482	Horses
Drób	72066	65256	77707	81849	81579	Poultry
Kozy i króliki	301	260	61	44	44	Goats and rabbits

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. b Bez selekcji.

a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. b No selection.

TABL. 14(231). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW***PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W TONACH
IN TONNES

Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	114257	98670	89175	92614	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	108528	93400	83912	87354	meat and fats
wołowe	7187	9094	10240	8784	beef
cielęce	238	166	172	36	veal
wieprzowe	48854	36140	16488	18109	pork
baranie	130	68	37	35	mutton
końskie	181	912	75	262	horseflesh
drobiowe	50447	45680	54393	57295	poultry
kozie i królicze ^b	1491	1340	2507	2833	goat and rabbit ^b
podroby	5729	5270	5263	5260	pluck

a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. b Łącznie z dziczyzną.

a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. b Including game.

TABL. 14(231). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW (dok.)***PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^c w kg
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^c in kg

OGÓŁEM | | **107,3** | **98,0** | **102,8** | **TOTAL**

a W wadze poubojowej cieplej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267.

a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. c See general notes, item 4 on page 267.

TABL. 15(232). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH***PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w milionach litrów	239,4	172,2	190,6	177,6	113,3	in million litres
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	.	18,7	21,0	19,7	15,0	per 100 ha agricultural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4486	4069	4548	4345	3597	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	588,7	749,4	721,9	587,7	520,0	Eggs production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury niośki w szt.	182	228	249	231	251	Average annual number of eggs per laying hen in units

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267.

a See general notes, item 4 on page 267.

TABL. 16(233). **CIĄGNIKI ROLNICZE**

Stan w czerwcu

AGRICULTURAL TRACTORS

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2013	2016	SPECIFICATION
------------------	------	-------------------	------	------	---------------

W SZTUKACH
IN UNITS

OGÓŁEM	59669	55738	57241	56427	TOTAL
W tym gospodarstwa indywidualne	57357	53118	55202	54390	Of which private farms

POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH^b NA 1 CIĄGNIK w ha
 AGRICULTURAL LAND AREA^b PER TRACTOR in ha

OGÓŁEM	.	16,5	16,1	16,0	TOTAL
W tym gospodarstwa indywidualne	.	13,8	13,9	13,9	Of which private farms

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a Data of the Agricultural Census. b See general notes, item 4 on page 267.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17(234). **ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH
W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS
OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2014/15	2015/16		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodar- stwa indywidu- alne <i>of which private farms</i>	

W TONACH
IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	96514	135236	144571	148694	121923	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	49100	78117	81322	83124	67048	nitrogenous
fosforowe	21208	26679	23968	24834	20963	phosphatic
potasowe	26206	30440	39281	40736	33913	potassic
Nawozy wapniowe ^c	154589	68122	50444	77630	63511	Lime fertilizers ^c

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w kg
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	.	147,1	159,0	165,0	161,8	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	.	85,0	89,4	92,2	89,0	nitrogenous
fosforowe	.	29,0	26,4	27,6	27,8	phosphatic
potasowe	.	33,1	43,2	45,2	45,0	potassic
Nawozy wapniowe ^c	.	74,1	55,5	86,1	84,3	Lime fertilizers ^c

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z wieloskładnikowymi. c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. d Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267.

a Data of the Agricultural Census. b Including mixed fertilizers. c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. b See general notes, item 4 on page 267.

TABL. 18(235). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące ^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices ^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2015	2016		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywidu- alne <i>of which private farms</i>	

W TYSIĄCACH ZŁOTYCH
IN THOUSAND ZLOTYS

OGÓŁEM	1513144,9	2119152,3	2761816,6	2550279,6	2013036,1	TOTAL
Produkty roślinne	941712,9	1536311,2	2051865,2	1892247,0	1457553,3	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	483055,5	914211,8	1269549,3	1168252,5	946900,1	Cereals
w tym zboża podsta- wowe	398918,3	763426,0	1077141,2	1014712,6	828247,2	of which basic cereals
pszenica	328534,9	628365,7	868385,5	861948,1	726144,1	wheat
żyto	14589,0	25342,6	20624,4	11451,8	7716,2	rye
jęczmień	49257,9	91175,7	147647,6	120382,9	77822,0	barley
owies i mieszanki zbożowe	839,2	2847,5	3618,2	1949,4	917,0	oats and cereal mixed
pszenżyto	5697,3	15694,5	36865,4	18980,4	15647,8	triticale

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.

a Paid to suppliers; excluding VAT.

TABL. 18(235). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (dok.)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (cont.)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2015	2016		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	

W TYSIĄCACH ZŁOTYCH (dok.)
 IN THOUSAND ZLOTYS (cont.)

Produkty roślinne (dok.)						Crop products (cont.)
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	474289,1	901876,3	1254783,0	1152065,4	941041,0	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	397077,3	757124,2	1068336,3	1008757,9	826251,5	of which basic cereals
pszenica	327805,6	624561,0	863246,6	857858,7	724782,2	wheat
żyto	14548,5	25104,5	20011,6	11135,7	7655,7	rye
jęczmień	48267,0	89545,8	146042,3	119594,0	77529,6	barley
owies i mieszanki						oats and cereal
zbożowe	804,2	2581,7	3438,1	1812,3	858,3	mixed
pszenżyto	5651,9	15331,3	35597,6	18357,2	15425,7	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b	8,7	0,9	23,6	23,8	23,8	Edible pulses ^b
Ziemniaki	41783,6	67324,9	68701,6	78020,3	63593,7	Potatoes
Buraki cukrowe	223427,6	117740,2	113709,5	118320,5	79046,8	Sugar beets
Rzepak i rzepik ^b	150896,3	327048,2	483832,1	414345,6	301356,5	Rape and turnip rape ^b
Warzywa	20277,5	64130,1	60746,5	58155,0	38886,2	Vegetables
Owoce	8870,5	13895,7	29770,2	10221,0	9875,6	Fruit
Produkty zwierzęce	571432,0	582841,1	709951,4	658032,6	555482,8	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	382703,2	383166,8	472629,2	442014,3	381211,8	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	40600,4	66250,8	108638,9	85891,7	80428,9	cattle (excluding calves)
cielęta	87,5	237,4	108,8	199,7	198,9	calves
trzoda chlewna	184167,2	107746,1	66967,5	60724,4	46755,4	pigs
owce	141,6	229,6	342,7	301,8	301,8	sheep
konie	926,7	4949,0	750,1	2972,1	2972,1	horses
drób	156697,0	203753,9	295821,1	291924,6	250554,7	poultry
Mleko krowie	175802,2	163125,0	191710,5	183071,6	143316,7	Cow milk
Jaja kurze konsumpcyjne	3454,6	8930,4	14096,2	7770,4	7126,9	Consumer hen's eggs

NA 1 HA UŻYTKÓW ROLNYCH^d w zł
 PER 1 HA OF AGRICULTURAL LAND^d in zł

OGÓŁEM	.	2305	3037	2829	2671	TOTAL
Produkty: roślinne	.	1671	2256	2099	1934	Products: crop
zwierzęce	.	634	781	730	737	animal

b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej. d Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267.

b Excluding sowing. c In live weight. d See general notes, item 4 on page 267.

TABL. 19(236). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2015	2016		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	
Zboża w t	1362504	1577008	2009315	1972364	1606365	Cereals in t
w tym zboża podstawo- we	1113114	1321309	1669596	1694486	1381288	of which basic cereals
pszenica	909153	1043450	1323702	1438568	1208292	wheat
żyto	56929	66360	40484	23112	15568	rye
jęczmień	125070	170258	226825	194593	127653	barley
owies i mieszanki zbo- żowe	3272	8754	7738	3892	1824	oats and cereal mixed
pszenżyto	18690	32487	70847	34321	27951	triticale
w tym zboża konsumpcyj- ne i paszowe	1347081	1560882	1989556	1953526	1599678	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	1108533	1311493	1655723	1685070	1378012	of which basic cereals
pszenica	907339	1038274	1316444	1432317	1206196	wheat
żyto	56770	65844	39342	22631	15444	rye
jęczmień	122715	167438	223960	193286	127105	barley
owies i mieszanki zbo- żowe	3150	8071	7351	3611	1699	oats and cereal mixed
pszenżyto	18550	31866	68626	33225	27568	triticale
Strączkowe konsum- pcyjne ^a w t	3	-	26	24	24	Edible pulses ^a in t
Ziemniaki w t	139903	159489	170191	195143	162550	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t	1379235	1010142	919140	1041998	696424	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik ^a w t	198447	258870	315598	257086	187833	Rape and turnip rape ^a in t
Warzywa w t	29151	51668	54033	54448	37567	Vegetables in t
Owoce w t	5458	8317	15809	6728	6457	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^b w t	108589	102511	108070	105318	89048	Animals for slaughter ^b in t
bydło (bez cieląt)	10678	14976	18381	14242	13304	cattle (excluding calves)
cielęta	15	33	16	25	25	calves
trzoda chlewna	46157	27118	15360	12952	10082	pigs
owce	31	48	57	56	56	sheep
konie	194	810	88	306	306	horses
drób	51514	59526	74168	77737	65275	poultry
Żywiec rzeźny w przelicze- niu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t	77813	71163	73409	72034	60567	Animals for slaughter in terms of meat (includ- ing fats) ^c in t
Mleko krowie w tys. l	182130	153207	164232	163962	130596	Cows' milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	21910	36304	57180	44050	39272	Consumer hen's eggs in thous. units

a Bez materiału siewnego. b W wadze żywej. c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

a Excluding sowing. b In live weight. c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (237). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

L A T A Y E A R S	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005	104	3787	289	10183
2010	778	25476	449	14228
2015	773	27622	76	3639
2016	657	23854	156	5346

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
S o u r c e: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

ŁOWIECTWO HUNTING

TABL. 21(238). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE**^a
Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES^a
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005 ^b	2010 ^b	2015	2016	GAME SPECIES
W SZTUKACH IN HEADS					
Daniele	814	1056	1529	1741	<i>Fallow deer</i>
Muflony	679	1158	2107	2150	<i>Mouflons</i>
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS					
Jelenie	7,5	11,9	15,0	15,5	<i>Deer</i>
Sarny	71,7	82,0	82,2	84,7	<i>Roe deer</i>
Dziki	15,8	22,3	23,0	22,2	<i>Wild boars</i>
Lisy	12,6	11,6	12,3	12,6	<i>Foxes</i>
Zające	14,0	19,1	22,1	24,0	<i>Hares</i>
Bażanty	17,2	25,3	24,6	24,8	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy	13,1	18,5	12,9	12,2	<i>Partridges</i>

a Dane szacunkowe. Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.
a Estimated data. Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22(239). **ODSTRZAŁ**^a **WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2015/16	2016/17	GAME SPECIES
Jelenie	2937	3924	7554	7730	<i>Deer</i>
Daniele	49	133	409	448	<i>Fallow deer</i>
Sarny	14690	16311	18371	19731	<i>Roe deer</i>
Dziki	14996	21049	37812	32198	<i>Wild boars</i>
Lisy	11417	8030	10954	9921	<i>Foxes</i>
Zające	-	17	1	1	<i>Hares</i>
Bażanty	1812	2191	2157	2177	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy	51	1	1	-	<i>Partridges</i>

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.
a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23(240). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**^a
Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS^a
As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^b	193	194	201	201	number ^b
członkowie ^c	7932	6288	9616	9730	members ^c
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	357	358	360	360	number
powierzchnia w tys. ha	1590,9	1594,5	1605,5	1603,8	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych	486,5	486,4	494,8	493,5	of which in forest land

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. ^c Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Ź r ó ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data grouped according to the seat of hunting club. ^c Data grouped according to the seat of member of hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

LEŚNICTWO FORESTRY

TABL. 24(241). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	598005	605090	609435	611090	TOTAL in ha
Lasy	583405	588992	593385	594968	Forests
Publiczne	569401	572579	572845	574096	Public
zalesione	557341	558980	560665	561162	wooded
niezalesione	12060	13599	12181	12934	non-wooded
w tym:					of which:
własność Skarbu Państwa	562260	565421	565656	566949	owned by the State Treasury
zalesione	550436	552044	553680	554223	wooded
niezalesione	11824	13377	11976	12726	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	547003	550012	552109	552000	managed by the State Forests
zalesione	535512	536805	540363	539552	wooded
niezalesione	11491	13207	11746	12447	non-wooded
parki narodowe	9611	9661	9677	10027	national parks
zalesione	9610	9653	9670	10020	wooded
niezalesione	1	8	8	8	non-wooded
własność gmin ^a	7141	7158	7131	7088	gmina ^a owned
zalesione	6904	6936	6925	6880	wooded
niezalesione	237	222	205	208	non-wooded
Prywatne	14004	16412	20540	20872	Private
zalesione	13492	15940	20120	20384	wooded
niezalesione	512	472	420	488	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	14600	16098	16050	16122	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	29,2	29,5	29,7	29,8	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI ŁĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %	30,2	30,6	30,8	30,9	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP in %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2012–2016 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach rocznika.

Note to tables 25 and 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2012–2016 by the Bureau for Forest Management and Geodesy; data are not strictly comparable with the data published in the previous editions of the Year-book.

TABL. 25(242). **POWIERZCHNIA LASÓW****FOREST AREAS****A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW****BY AGE OF TREE STANDS**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area							
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odno- wienia ^a i o bu- dowie przerę- bowej in renewal class ^a with a troughfell con- struc- tion
			w klasie wieku in age group						
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)	
OGÓŁEM	593385	96,2	13,6	15,9	21,2	16,2	13,0	10,5	5,7
w tym: of which:									
W zarządzie Lasów Państwowych	552109	96,5	13,3	15,9	21,2	16,6	13,1	9,8	5,7
Managed by the State Forests									
Lasy prywatne	20540	92,3	26,5	16,2	25,0	13,5	7,0	4,1	-
Private forests									

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE**BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS**

GATUNKI DRZEW	Ogółem <i>Total</i>		W tym <i>Of which</i>		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych <i>managed by the State Forests</i>	lasy prywatne <i>private forests</i>	
	w ha <i>in ha</i>		w odsetkach <i>in percent</i>		
OGÓŁEM	593385	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	368940	62,1	63,4	34,0	<i>Coniferous trees</i>
w tym:					<i>of which:</i>
sosna	220954	37,2	39,0	21,9	<i>pine</i>
świerk	133002	22,4	21,8	10,1	<i>spruce</i>
jodła	2914	0,5	0,5	-	<i>fir</i>

^a łącznie z klasą do odnowienia.

a Including regeneration class.

TABL. 25(242). **POWIERZCHNIA LASÓW (dok.)**
*FOREST AREAS (cont.)*B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE (dok.)
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS (cont.)

GATUNKI DRZEW	Ogółem <i>Total</i>		W tym <i>Of which</i>		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych <i>managed by the State Forests</i>	lasy prywatne <i>private forests</i>	
	w ha <i>in ha</i>	w odsetkach <i>in percent</i>			
Drzewa liściaste	224446	37,9	36,6	66,0	<i>Broadleaved trees</i>
w tym:					<i>of which:</i>
buk	39283	6,6	6,8	0,8	<i>beech</i>
dąb	65097	11,0	11,0	11,5	<i>oak</i>
grab	3772	0,6	0,6	2,0	<i>hornbeam</i>
brzoza	40627	6,8	6,7	10,9	<i>birch</i>
olsza	32505	5,5	4,9	19,5	<i>alder</i>
osika	2158	0,4	0,3	2,0	<i>aspen</i>

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26(243). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
*GROWING STOCK OF STANDING WOOD*A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross grand total timber ^a in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which wooded area in % of grand total area									
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odnowienia ^c i o budowie przerębowej in renewal class ^c with a troughfell construction	prze- stoje ^b hold-over trees ^b
			w klasie wieku in age group								
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)			
OGÓŁEM TOTAL	170423	99,7	1,0	9,0	24,7	20,1	19,6	17,9	6,3	1,2	
w tym: of which:											
W zarządzie Lasów Państwowych Managed by the State Forests	159080	99,8	0,8	9,1	24,6	20,4	19,6	18,0	6,1	1,2	
Lasy prywatne..... Private forests	4590	97,7	6,7	14,4	35,4	17,4	15,7	6,8	-	1,5	

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębnością. c Łącznie z klasą do odnowienia.

a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including regeneration class.

TABL. 26(243). **ZASOBY DRZEWNE NA PNUI (dok.)**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
 BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross total timber ^a		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w tys. m ³ in thous. m ³	w odsetkach in percent			
O G Ó Ł E M	170423	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	110866	65,0	66,1	36,8	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	58581	34,3	36,2	18,4	pine
świerk	48416	28,4	27,6	17,8	spruce
jodła	364	0,2	0,1	-	fir
Drzewa liściaste	59558	35,0	33,9	63,2	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	10001	5,9	5,9	0,5	beech
dąb	20296	11,9	12,0	10,8	oak
grab	657	0,4	0,3	2,0	hornbeam
brzoza	6600	3,9	3,8	5,7	birch
olsza	9084	5,3	5,0	17,5	alder
osika	470	0,3	0,2	2,0	aspen

^a W korze.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Overbark.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27(244). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
	w ha in ha							
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	220	195	141	136	136	136	.	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>

^a Dane szacunkowe.

^a Estimated data.

TABL. 27(244). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE (dok.)***RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>		las prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
w ha in ha								
Odnowienia i zalesienia	4601	4952	4391	4671	4617	4595	54	<i>Renewals and afforestations</i>
odnowienia	3182	4511	4280	4558	4545	4542	13	<i>Renewals</i>
sztuczne	2728	3846	2992	3316	3308	3305	8	<i>artificial</i>
zrębów ^b	2504	3734	2958	3267	3260	3257	7	<i>felling sites^b</i>
halizn i płazowin ..	224	112	35	49	48	48	1	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
naturalne	454	666	1287	1241	1237	1237	4	<i>natural</i>
zalesienia ^c	1419	441	111	113	72	53	41	<i>afforestations^c</i>
Poprawki i uzupełnienia ^d	782	435	248	469	467	346	2	<i>Corrections and supplements^d</i>
Pielęgnowanie ^e	23615	22077	24411	24002	23846	23690	156	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw ^f	16699	15413	17898	17523	17401	17267	122 ^b	<i>crops^f</i>
młodników	6630	6642	6498	6423	6423	6423	.	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszytów ^g	115	6	-	-	-	-	.	<i>introduction of undergrowth^g</i>
Melioracje	2547	4308	4491	4280	4280	4280	.	<i>Drainage</i>

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. f W lasach prywatnych łącznie z pielęgnowaniem młodników. g Sadzenie krzewów lub drzew stałe znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands. c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. f In private forests including greenwood tending. g Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28(245). POZYSKANIE DREWNA^a
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne <i>private forests</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
OGÓŁEM w dam ³	2571,2	3100,5	3295,0	3364,8	3345,4	3334,3	19,3	TOTAL in dam ³
Grubizna	2385,5	2948,8	3160,3	3241,8	3222,5	3211,4	19,3	Timber
Grubizna iglasta.....	1745,0	2313,7	2459,7	2665,2	2651,5	2642,6	13,7	Coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	762,8	1010,7	1122,3	1200,5	1194,0	1188,5	6,4	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	772,9	1099,8	1168,6	1287,8	1283,5	1281,5	4,3	medium-size wood for industrial uses
Grubizna liściasta.....	640,5	635,1	700,7	576,6	571,0	568,7	5,6	Non-coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	240,2	196,9	189,4	156,9	155,2	154,0	1,7	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	276,3	305,1	332,0	256,6	254,9	254,4	1,7	medium-size wood for industrial uses
Drewno małowymiarowe ^b	185,6	151,7	134,7	122,9	122,9	122,9	-	Slash ^b
Do przerobu przemysłowego	92,8	45,3	29,0	24,3	24,3	2,43	-	Slash for industrial uses
Opałowe	92,8	106,5	105,7	98,6	98,6	98,6	-	Slash for fuel
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m ³	408,9	500,6	532,6	544,9	561,3	566,4	92,5	TIMBER PER 100 ha of FOREST AREAS in m ³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach publicznych.

a Excluding logging (large timber) from plantings. b Exclusively in public forests.

TABL. 29(246). ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIEN
TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym na gruntach prywatnych <i>of which on private land</i>	
Sadzenie w szt.: drzew	583270	35237	31079	36424	13882	Plantings in units of: trees
krzewów	219629	48260	29211	26443	6412	bushes
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	40275	53272	73501	62323	40416	Removals (timber) ^a in m ³
grubizna iglasta	1990	8415	12764	14329	10726	coniferous
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	1073	4609	6940	7771	5899	of which large-size general purpose wood

a Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

a Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

TABL. 29(246). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ (dok.)**
TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na gruntach prywat- nych of which on private land	
grubizna liściasta	38285	44857	60737	47994	29690	non-coniferous
w tym drewno wielkowymia- rowe ogólnego przeznaczenia	11082	16302	24043	19744	10392	of which large-size general purpose wood

TABL. 30(247). **POŻARY W LASACH^a**
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pożary	469	285	914	386	Number of fires
w tym: podpalenia	201	114	370	159	of which: arsons
nieostrożność dorosłych	190	94	284	112	negligence of adults
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	260,9	171,9	238,6	125,5	Area of forest burned in ha
w tym: podpalenia	105,1	41,2	98,1	26,9	of which: arsons
nieostrożność dorosłych	90,9	102,7	75,8	66,3	negligence of adults
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,56	0,60	0,26	0,33	Average forest areas burned by fire in ha

^a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.
 Źródło: dane Instytutu Badawczego Leśnictwa.

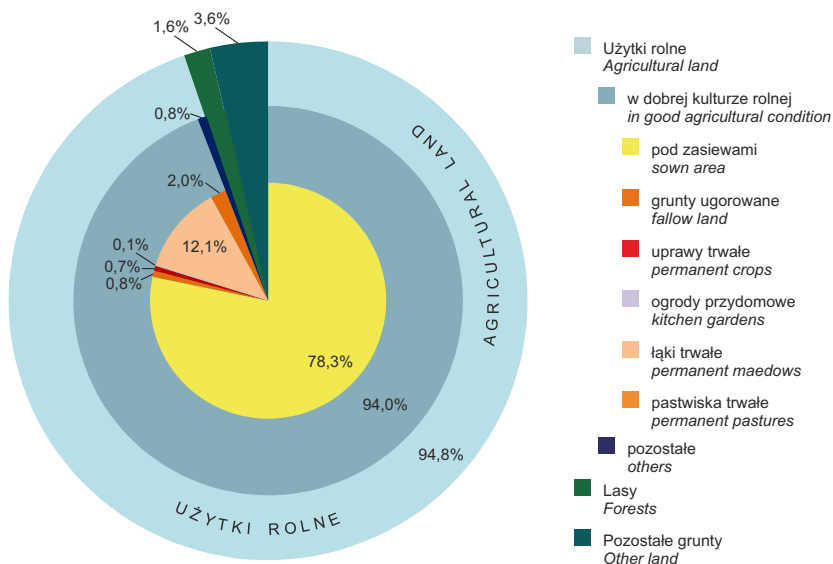
^a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.
 Source: data of the Forest Research Institute.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2016 R.

Stan w czerwcu

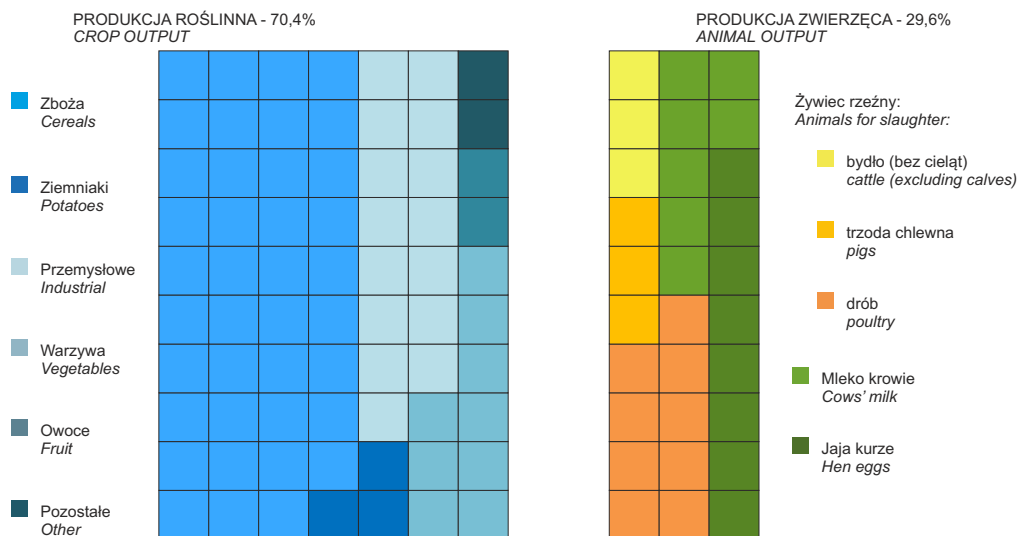
LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2016

As of June

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2015 R. (ceny stałe)

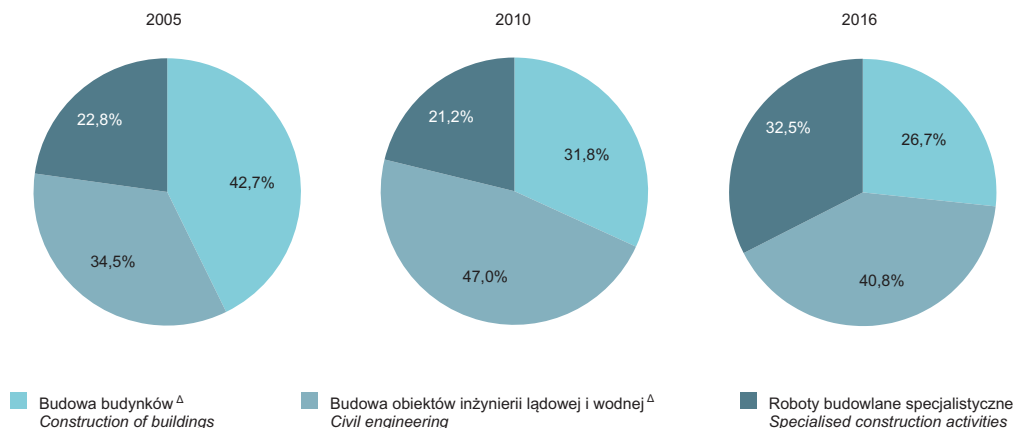
STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2015 (constant prices)

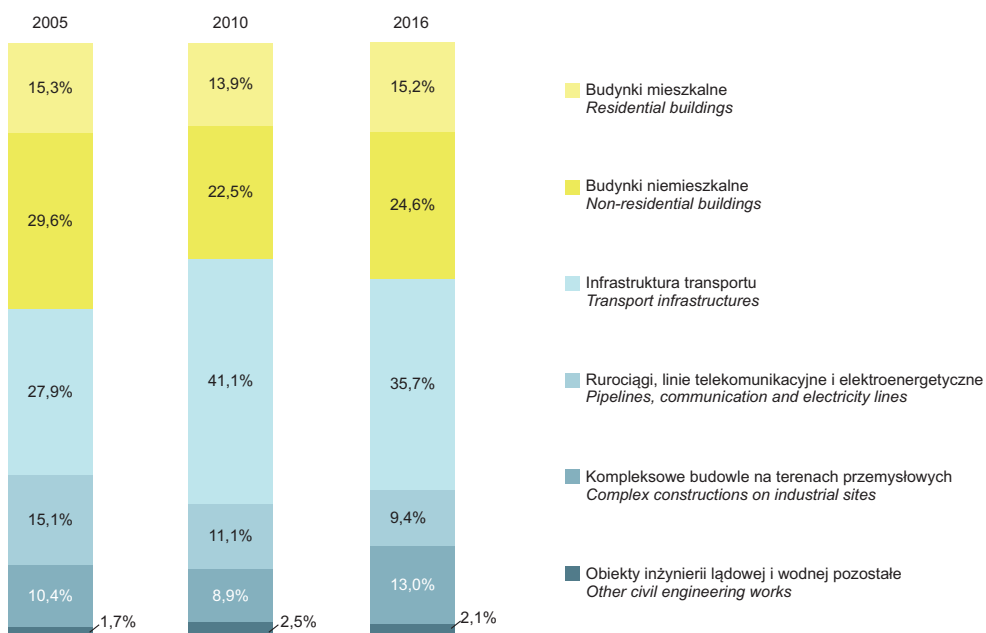
STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)

STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISIONS

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

DZIAŁ XVI

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Ponadto w tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 26.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług – PKWiU 2008 oraz nomenklaturą PRODPOL stosowaną w badaniach produkcji wyrobów przemysłowych, która zharmonizowana jest z Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących sumę niektórych pozycji PKWiU/PRODPOL-u.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

Prezentowane dane obejmują całkowitą produkcję wyrobów przemysłowych wytworzonych w roku sprawozdawczym, przeznaczonych do sprzedaży na zewnątrz przedsiębiorstwa, przekazanych do innych zakładów tego samego przedsiębiorstwa oraz zużywanych wewnątrz zakładu na cele produkcyjne (tj. na potrzeby własne).

4. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;

CHAPTER XVI

INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE rev. 2, in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

Moreover, data in table 3 show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind-of-activity as classified according to NACE Rev. 2.

2. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions were compiled using **the enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Goods and Services – PKWiU 2008 and PRODPOL nomenclature used in surveys of manufacturing industrial products which is harmonized with PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.

In some cases products are presented according to additional groupings, comprising the sum of some PKWiU/PRODPOL.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

Presented data include total production of goods which are manufactured during the reference year, irrespective of whether production is intended for sale outside the reporting unit or to other plants of the same undertaking, or used for further processing.

4. Sold production concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;

- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencji;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 28.

Jako **cenę stałą** w 2016 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w zakresie budownictwa dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, według PKD 2007, do sekcji „Budownictwo”.

Przez **podmioty budowlane** rozumie się podmioty gospodarcze zaliczone do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 26.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleciowym (tj. na rzecz obcych zleciodawców) przez podmioty budowlane.

4. Dane o produkcji budowlano-montażowej prezentuje się w **cenach producenta**, ze względu na niewystępowanie dotacji do produktów oraz podatku akcyzowego, wprowadzenie cen bazowych w miejsce cen producenta nie miało by wpływu na mierniki produkcji. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 28.

- 3) *flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 28.*

*As **constant prices** in 2016 were adopted 2010 constant prices (2010 average current prices).*

5. In data concerning production, the value of outwork is included.

***Outwork** in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

6. Data regarding average employment and average monthly gross wages and salaries concerns hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement and includes full-time and part-time paid employees, in terms of full-time employees.

Construction

1. Information within the scope of construction concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section "Construction".

The term **construction entities** is understood as economic entities included in the section "Construction".

2. Data according to NACE Rev. 2 divisions were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system (i.e. for outside clients).

4. Data concerning construction and assembly production are presented in **producer's prices**, due to the lack of subsidies for products as well as the excise tax, the use of basic prices, in place of producer's prices, has no influence on the measure of this production. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 28.

5. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytku według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

6. Informacje o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów):

- w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowo wybudowane,
- w zakresie kubatury budynków – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują budynki nowo wybudowane i rozbudowane (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

7. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

5. *The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Construction (PKOB).*

6. *Information regarding buildings completed (by all investors):*

- within the scope of the number of buildings includes only newly built buildings,*
- within the scope of the cubic volume of buildings, unless otherwise indicated, includes newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).*

7. *Data regarding average employment and average monthly gross wages and salaries concern hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement and include full-time and part-time paid employees, within the country, in terms of full-time employees.*

Przemysł Industry

TABL. 1(248). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
	ceny bieżące <i>current prices</i>				ceny stałe <i>constant prices</i> 2015 = 100	
	w mln zł	<i>in mln zł</i>		w odset- kach <i>in percent</i>		
O G Ó Ł E M TOTAL	51293,3	84913,7	107943,5	110066,1	100,0	100,3
sektor publiczny..... <i>public sector</i>	6036,5	4040,3	2985,5	2575,6	2,3	.
sektor prywatny <i>private sector</i>	45256,8	80873,4	104958,0	107490,5	97,7	.
w tym: <i>of which:</i>						
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	36441,0	62219,6	86459,2	89179,8	81,0	101,1
w tym: <i>of which:</i>						
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	2569,0	3729,6	4642,8	5024,4	4,6	101,7
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	1301,3	1082,3	2456,2	2919,7	2,7	118,2
Produkcja odzieży..... <i>Manufacture of wearing apparel</i>	429,5	279,3	302,2	299,1	0,3	95,0
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ <i>Manufacture of leather and related products</i>	212,4	505,6	#	#	#	#
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ</i>	410,9	496,7	616,1	1020,4	0,9	166,2
Produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>Manufacture of paper and paper products</i>	404,7	1962,1	3440,8	3600,7	3,3	104,8
Poligrafia i reprodukcja zapisa- nych nośników informacji..... <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	190,3	269,5	275,0	330,2	0,3	113,4
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	2072,9	2789,4	4250,6	4476,5	4,1	105,1
Produkcja wyrobów farma- ceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products ^Δ</i>	892,0	1109,5	1091,3	1131,3	1,0	102,3

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1(248). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
	ceny bieżące		current prices		w odset- kach in percent	ceny stałe constant prices 2015 = 100
	w mln zł	in mln zł				
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2150,7	4506,7	8205,3	8792,8	8,0	98,9
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2205,1	2757,6	3002,2	3109,5	2,8	102,7
<i>Manufacture of other non- -metallic mineral products</i>						
Produkcja metali	398,1	940,2	617,8	662,5	0,6	110,4
<i>Manufacture of basic metals</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2384,5	4496,5	6594,7	6563,6	6,0	103,5
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	414,9	4408,2	9495,7	7508,6	6,8	78,5
<i>Manufacture of compuer, electro- nic and optical products</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equip- ment</i>	2920,3	9729,4	6012,7	5740,3	5,2	94,8
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2625,6	4983,1	4417,9	5073,8	4,6	113,7
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samocho- dowych, przyczep i naczep ^Δ	9669,8	13617,1	22612,4	24307,6	22,1	103,8
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	714,4	652,3	1189,8	1126,1	1,0	95,4
<i>Manufacture of other transport equipment</i>						
Produkcja mebli	2457,9	1466,0	1980,8	2162,1	2,0	111,9
<i>Manufacture of furniture</i>						
Pozostała produkcja wyrobów	399,3	562,1	1052,5	1110,9	1,0	103,7
<i>Other manufacturing</i>						
Naprawa, konserwacja i instalo- wanie maszyn i urządzeń	940,9	1072,4	1830,6	1614,3	1,5	89,9
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	4092,3	3516,9	1796,7	1854,2	1,7	99,3
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2(249). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				
O G Ó Ł E M	51293,3	84913,7	107943,5	110066,1	T O T A L
podmioty o liczbie zatrudnio- nych:					entities with following num- ber of paid employees:
49 osób i mniej	4490,2	6500,6	8694,9	8963,7	49 persons and less
50–249	10353,9	15434,6	18480,8	19735,6	50–249
250–499	6934,3	12308,8	14919,9	16589,8	250–499
500–999	6285,5	12026,0	20741,3	24188,5	500–999
1000 osób i więcej	23229,4	38643,7	45106,6	40588,6	1000 persons and more

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3(250). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2015	2016		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^b included in slaughter capacity in thous. t:
bydła i cieląt	3,1	0,0	-	-	-	cattle and calves
trzody chlewnej	14,8	3,8	0,4	0,3	0,0	pigs
Mięso drobiowe w tys. t	23,3	33,7	42,2	42,2	1,5	Poultry meat in thous. t
Wędliny ^c w tys. t	x	x	56,3	83,4	9,8	Cured meat products ^c in thous. t
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	94,6	23,8	39,0	52,4	0,5	Fruit and vegetable juice in thous. hl
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	273,4	168,9	154,3	136,9	0,4	Processed liquid milk ^d in thous. hl
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania ^e w t	607	359	465	427	0,2	Butter and dairy spreads ^e in t
Sery i twarogi w tys. t	6,4	3,8	3,3	3,1	0,4	Cheese and curd in thous. t
Mąka pszenna w tys. t	337,8	216,1	197,7	204,1	8,6	Wheat flour in thous. t
Mąka żytnia w tys. t	18,5	11,4	9,3	6,5	2,6	Rye flour in thous. t
Makaron w tys. t	1,5	0,7	5,6	5,3	3,0	Pasta in thous. t

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. c Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, dziczyzny i królików. d Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. e Otrzymywane z mleka

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. c Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit. d Including milk for further processing. e From milk.

TABL. 3(250). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a (dok.)***PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a (cont.)*

WYROBY	2005	2010	2015	2016		PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	udział w kraju w % <i>share in country in %</i>	
Wódka czysta ^f (w przeliczeniu na 100%) w tys. hl	19,1	22,2	22,4	6,4	0,7	Vodka ^f (in terms of 100%) in thous. hl
Piwo otrzymywane ze słodu ^g w tys. hl	48,3	6,9	3,3	4,0	0,0	Beer from malt ^g in thous. hl
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt.: kostiumy i komplety damskie lub dziewczęce	35	5,7	5,0	14,4	2,3	Clothes and garments in thous. units: women's or girls' suits and ensembles
żakiety damskie lub dziewczęce	305	49,8	12,5	11,1	0,9	women's or girls' jackets
Blezerzy, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dziane w tys. szt.	567	61	142	123	3,0	Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar articles, knitted or crocheted in thous. units
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry ^h w tys. par	966	1498	2976	3603	25,9	Footwear with leather uppers ^h in thous. pairs
Tarcica w dam ³	150,6	107,8	120,0	122,7	2,5	Sawnwood in dam ³ of which coniferous sawn-wood
w tym iglasta	126,5	89,5	99,9	88,7	2,0	
Cegła w mln ceg	49,6	41,5	27,1	41,1	7,2	Bricks in mln bricks

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. f, g O objętościowej mocy alkoholu: f – 45,4% i mniej, g – powyżej 0,5%. h Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwem ze spodem z drewna.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. f, g Of an alcoholic strength of: f – 45,4% and less, g – more than 0,5%. h Excluding footwear with uppers of leather, other than sports footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 4(251). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a***AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w osobach		in person		
O G Ó Ł E M	198686	208642	212931	216160	T O T A L
sektor publiczny	28873	19184	11945	12201	public sector
sektor prywatny	169813	189458	200986	203959	private sector
w tym:					of which:
Przetwórstwo przemysłowe	150117	163965	176019	179006	Manufacturing
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych	12252	12978	11780	11379	Manufacture of food products
Produkcja wyrobów tekstylnych....	10105	6278	6986	7389	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży.....	9441	4257	3415	3071	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	2137	2468	2497	2672	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	3721	3400	3003	3522	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4(251). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE ^a (dok.)AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w osobach		in person		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)					Manufacturing (cont.)
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2237	2963	3717	3717	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1271	1157	1005	1152	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	4430	5577	6754	6644	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	2689	2991	3157	3234	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	7762	12273	16875	18213	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	12244	10426	10067	10088	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	1818	1890	1300	1854	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	12318	16464	21497	21274	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2800	10277	9711	7859	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	10775	14081	11443	10989	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	11586	12964	11245	12418	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	16257	19722	27106	28563	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3204	3103	2750	2904	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	12418	10092	10076	10580	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	2993	3046	3808	3721	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	6203	6392	6928	6797	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	14065	11015	3010	3281	Electricity, gas, steam and air conditioning supply

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5(252). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE ^aAVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł <i>in zł</i>				
O G Ó Ł E M	2706,96	3730,15	4535,00	4743,41	T O T A L
sektor publiczny.....	3070,38	3916,31	4202,67	4354,41	public sector
sektor prywatny	2645,17	3711,30	4554,75	4766,68	private sector

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5(252). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE ^a (dok.)AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
w tym:					of which:
Przetwórstwo przemysłowe.....	2148,83	3125,12	4028,54	4254,51	Manufacturing
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych	1611,78	2452,83	3199,01	3438,72	Manufacture of food products
Produkcja wyrobów tekstylnych....	1636,19	2632,22	3386,94	3605,05	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży.....	1272,31	1772,91	2292,23	2575,78	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzan- nych ^Δ	1528,21	2127,83	3188,12	3148,21	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1309,92	2096,14	2455,09	3281,41	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1909,37	3384,15	4043,64	4344,5	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisa- nych nośników informacji.....	2173,31	2916,22	3300,36	3349,15	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....	3153,61	3876,59	4602,57	4973,17	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceu- tycznych ^Δ	4354,53	5327,05	5340,71	5551,45	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2119,54	3127,68	3846,76	4048,46	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców nieme- talicznych	2207,16	3079,89	3765,14	3924,52	Manufacture of other non- metallic mineral products
Produkcja metali	2201,60	3235,59	4093,71	4051,39	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2043,67	2876,58	3708,12	3854,6	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2191,78	2644,46	3616,28	4091,76	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	2401,65	3128,78	4040,42	4279,88	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2662,45	3669,69	4730,73	4860,94	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samocho- dowych, przyczep i naczep ^Δ	2613,06	4063,02	5114,83	5279,48	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	2626,08	3548,72	5757,98	5899,2	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	1677,22	2234,71	2934,72	3108,72	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	1845,85	2777,36	3512,34	3801,26	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instal- owanie maszyn i urządzeń	2688,81	3731,05	4872,64	5061,13	Repair and installation of ma- chinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ.....	3546,77	4882,13	5942,80	5966,26	Electricity, gas, steam and air conditioning supply

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo

Construction

TABL. 6(253). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)***CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			w od-		
				setkach		
					in percent	
OGÓŁEM	6207,6	11068,9	12865,4	11488,1	100,0	TOTAL
W tym podmioty o liczbie pra- cujących powyżej 9 osób	2975,5	6332,1	6727,4	5679,9	49,4	Of which entities employing more than 9 persons
budowa budynków ^Δ	1271,4	2014,6	1750,3	1514,2	13,2	construction of buildings
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	1025,6	2976,0	2972,2	2319,6	20,2	civil engineering
roboty budowlane specjali- styczne	678,4	1341,5	2005,0	1846,0	16,1	specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwyko-
nawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7(254). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)***CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Roboty o charakte- rze inwesty- cyjnym	Remonty i pozostałe roboty	SPECIFICATION	
	<i>Total</i>	<i>Works with an invest- ment cha- racter</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>		
	w mln zł in mln zł				
O G Ó Ł E M	2005	2975,5	1976,1	999,4	T O T A L
	2010	6332,1	3766,4	2565,7	
	2015	6727,4	4208,7	2518,7	
	2016	5679,9	3871,9	1808,0	
Budynki		2263,7	1363,2	900,4	Buildings
Budynki mieszkalne		864,8	639,6	225,2	<i>Residential buildings</i>
budynki mieszkalne jednorodzinne		88,7	52,4	36,3	<i>one-dwelling buildings</i>
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		730,9	575,0	155,9	<i>two- and more dwelling build- ings</i>
budynki zbiorowego zamieszkania		45,2	12,2	33,0	<i>residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne		1398,8	723,6	675,2	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego		35,5	28,7	6,8	<i>hotels and similar buildings</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwyko-
nawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation; data concern
economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7(254). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)****CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym <i>Works with an investment character</i>	Remonty i pozostałe roboty <i>Works with a renovation (restoration) character</i>	SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
budynki biurowe	127,1	50,8	76,3	office buildings
budynki handlowo-usługowe	297,7	62,6	235,1	wholesale and retail trade buildings
budynki transportu i łączności	#	0,6	#	traffic and communication buildings
budynki przemysłowe i magazynowe	633,8	427,1	206,7	industrial buildings and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	205,2	123,0	82,2	public entertainment, education, hospital or institutional care buildings
pozostałe budynki niemieszkalne	#	30,8	#	other non-residential buildings
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	3416,2	2508,7	907,5	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	2024,1	1424,1	600,0	Transport infrastructures
w tym:				of which:
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	1605,5	1141,2	464,3	highways, streets and roads
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	276,0	185,4	90,6	railways, suspension and elevated railways
budowle wodne	77,9	58,7	19,1	harbours, waterways, dams and other water works
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	535,3	351,1	184,2	Pipelines, communication and electricity lines
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	301,1	186,5	114,6	long-distance pipelines, communication and electricity power lines
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	234,2	164,6	69,6	local pipelines and cables
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	738,3	649,2	89,1	Complex constructions on industrial sites
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	51,4	42,2	9,2	Other civil engineering works

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8(255). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA ^aBUILDINGS COMPLETED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Budynki ^b	4379	6593	6902	6869	Buildings ^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	3178	5066	5513	5419	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta.....	2108	2437	2390	2679	urban areas
wieś	2271	4156	4512	4190	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	3875	5536	5546	5280	Of which private buildings ^d
miasta.....	1791	1718	1698	1792	urban areas
wieś	2084	3818	3848	3488	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	2943	4643	4574	4284	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	915	875	940	963	non-residential
w tym gospodarstw rolnych ...	155	116	206	164	of which farm buildings
Kubatura ^e w dam³	7360,6	9748,9	15116,8	15225,6	Cubic volume ^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	2952,6	5514,5	5627,6	6114,6	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta.....	4833,3	5970,7	8503,2	9545,4	urban areas
wieś	2527,3	3778,1	6613,6	5680,2	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	2808,6	4100,2	4321,4	4047,2	Of which private buildings ^d
miasta.....	1326,9	1426,7	1497,8	1502,6	urban areas
wieś	1481,7	2673,5	2823,6	2544,6	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	2169,0	3362,3	3308,7	2967,4	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	633,4	725,7	995,5	1065,2	non-residential
w tym gospodarstw rolnych ...	134,1	120,4	292,6	286,2	of which farm buildings

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 297. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 6 on page 297. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Realized by natural persons, fundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9(256). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA ^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓWBUILDING COMPLETED ^a BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
BUDYNKI ^b BUILDINGS ^b					
Budynki mieszkalne	3196	5085	5546	5453	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	3178	5066	5513	5419	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	3031	4760	5011	4762	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	1	4	5	3	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	1183	1508	1356	1416	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	22	47	46	40	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	24	37	61	64	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	181	152	193	159	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	-	5	4	2	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	536	800	524	633	Garage buildings
Budynki przemysłowe	78	72	72	80	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	109	118	135	167	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	6	42	24	14	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	8	17	12	15	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	28	20	16	14	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	14	38	18	19	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	165	125	218	176	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	5	10	11	10	Buildings used as places of worship and for religious activities
KUBATURA ^d w dam ³ CUBIC VOLUME ^d in dam ³					
Budynki mieszkalne	2962,3	5528,6	5651,4	6138,5	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	2952,6	5514,5	5627,6	6114,6	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	2125,7	3322,2	3194,5	2985,9	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	3,5	10,0	15,5	13,2	Residences for communities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 297. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 6 on page 297. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9(256). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)***BUILDING COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
KUBATURA ^d w dam ³ (dok.) CUBIC VOLUME ^d in dam ³ (cont.)					
Budynki niemieszkalne	4398,3	4220,3	9465,4	9087,1	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego.....	42,7	183,2	211,5	219,9	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe.....	106,0	278,7	896,2	823,0	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	633,4	1321,7	1717,6	1042,9	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali.....	-	11,7	28,0	15,9	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	96,2	80,2	83,6	156,4	Garage buildings
Budynki przemysłowe	1957,7	1029,2	2364,5	2686,0	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	946,3	497,6	2855,6	2775,7	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek.....	15,3	93,9	428,8	72,0	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	75,1	95,0	166,9	182,7	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	188,0	106,2	108,5	56,7	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej.....	176,2	253,1	178,7	131,6	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	151,3	212,7	371,4	879,9	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	7,6	38,3	36,4	29,9	Buildings used as places of worship and for religious activities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 297. d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 6 on page 297. d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10(257). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO****W BUDOWNICTWIE^a***AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	22161	34198	25366	24794	Average paid employment
sektor publiczny	1173	1488	593	580	public sector
sektor prywatny	20988	32710	24773	24214	private sector
Budowa budynków ^Δ	8883	13465	7329	7487	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	7533	11343	9155	8330	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	5745	9389	8881	8977	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2188,94	3274,14	4058,43	4148,62	Average monthly gross wages and salaries in zł
sektor publiczny	2231,58	3327,41	4617,72	4834,91	public sector
sektor prywatny	2186,56	3271,71	4045,05	4132,18	private sector
Budowa budynków ^Δ	1980,33	3027,91	3545,63	3685,63	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2175,37	3549,66	4174,54	4284,24	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	2529,28	3294,74	4362,40	4408,92	Specialised construction activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII

TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. Linia kolejowa jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. **Drogi publiczne** ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 1440) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wcześniej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

CHAPTER XVII

TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The railway line is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **Public roads** are divided according to the function they have in the road network, in accordance with the provisions of the Act of 21 March 1985 concerning public roads (unified text: Journal of Laws 2016 item 1440), into the following categories: national, regional, district and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

District roads include roads other than those mentioned earlier, which link district capital cities with commune capital cities and commune capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII prezentowane są w latach 2002-2008 – według ewidencji prowadzonej przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPIK) prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji (do 26 XI 2015 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych). Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. – również pojazdów posiadających pozwolenia czasowe wydawane w końcu danego roku.

Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres do około 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

4. Informacje o komunikacji miejskiej naziemnej dotyczą komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, publicznych i prywatnych.

Komunikacja miejska – gminne przewozy pasażerskie wykonywane w granicach administracyjnych miasta albo miasta i gminy lub miast i gmin sąsiadujących (jeśli zawarły porozumienie lub utworzyły związek międzygminny w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego); w przypadku gmin miejsko-wiejskich łącznie z obsługą strefy wiejskiej w tych gminach; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych i trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

5. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od liczby kursów autobusów odbywających się na tej linii.

Długość linii regularnej komunikacji autobusowej to suma długości linii autobusowych.

6. Transport samochodowy zarobkowy, zarówno w zakresie przewozu ładunków, jak i pasażerów, obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą; ponadto w zakresie przewozu pasażerów

3. Data on road motor vehicles and tractors registered as of 31 December have been presented between 2002 and 2008 – according to the register maintained by starosts, presidents of cities and mayors, since 2009 – according to central vehicle register maintained by the Ministry of Digital Affairs (until 26 XI 2015 – Ministry of Interior). Data does not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

Temporary permission is passed by about 30 daily period with the aim of take care of formality be connected with vehicle registration and received ordinary registration book.

4. Information regarding urban ground transport concerns bus, tram and trolley bus communication and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies.

Urban transport – gmina transport of passengers carried out within the administrative borders of city or city and gmina or neighboring cities and gminas (if they signed agreement or association between gminas in order to implement together collective public transport); including service for rural area in urban-rural gminas; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

5. A bus line is a permanent road connection between two extreme localities as well as between selected intermediate localities which involves using one or several buses travelling between these localities according to a defined schedule.

The **length of a bus line** is the length of the route, given in kilometres, between two extreme localities, regardless of the number of journeys carried out by buses on that line.

Length of bus regular traffic lines is the total length of bus lines.

6. Road transport for hire or reward with respect to transport of goods as well as transport of passengers includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity; moreover, in regard to transport of passengers

obejmuje również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy. Dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborem komunikacji miejskiej oraz dokonywanych przez podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.

7. Dane dotyczące **transportu lotniczego** obejmują przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów). Informacje o przewozach ładunków transportem lotniczym obejmują przewozy przesyłek towarowych, pocztowych oraz bagażu płaconego.

8. Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Telekomunikacja

1. **Telefoniczne łącza główne** obejmują standardowe telefoniczne łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej) oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

includes also services for remuneration carried out by entities with basic economic other than road transport. Data regarding transport of passengers do not include carriage by urban transport fleet and entities employing up to 9 persons.

7. Data concerning **air transport** include carriers of scheduled air transport (the transport of passengers or freight on permanent routes and according to established flight schedules). Information regarding transports of freight by air transport includes transports of cargo, mail and paid baggage.

8. Data regarding **road traffic accidents** cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Telecommunications

1. **Telephone main line** includes standard telephone main line (fixed line telephone subscribers) and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1(258). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE ^a

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM ^b	1766	1769	1727	1750	TOTAL ^b
Normalnotorowe	1766	1769	1727	1750	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	1047	1053	1064	1066	of which electrified
jednotorowe	993	997	957	978	single track
dwu – i więcej torowe.....	773	772	770	772	double and more track
Na 100 km ² powierzchni ogółem	8,9	8,9	8,7	8,8	Per 100 km ² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. ^b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe i wąskotorowe.

^a Data concern PKP network and other entities managing railway network. ^b Broad and narrow gauge lines have not existed.

TABL. 2(259). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o na- wierzchni ulepszonej of which improved	
w km in km						
O G Ó Ł E M	18098,7	18426,2	19399,9	19510,6	18306,6	T O T A L
miejskie	4722,7	4954,6	5186,2	5273,0	5056,6	urban
zamiejskie	13376,0	13471,6	14213,7	14237,6	13250,0	non-urban
Krajowe	1320,7	1394,7	1405,1	1405,1	1405,1	National
miejskie	324,2	351,2	354,3	354,3	354,3	urban
zamiejskie	996,5	1043,5	1050,8	1050,8	1050,8	non-urban
Wojewódzkie.....	2410,5	2360,2	2402,4	2359,1	2358,2	Regional
miejskie	484,4	486,7	500,9	547,5	546,6	urban
zamiejskie	1926,1	1873,5	1901,5	1811,6	1811,6	non-urban
Powiatowe.....	8453,5	8326,5	8106,6	8093,5	7940,0	District
miejskie	1063,6	1007,2	766,7	750,2	745,6	urban
zamiejskie	7389,9	7319,3	7339,9	7343,3	7194,4	non-urban
Gminne.....	5914,0	6344,8	7485,8	7652,9	6603,3	Communal
miejskie	2850,5	3109,5	3564,3	3621,0	3410,1	urban
zamiejskie	3063,5	3235,3	3921,5	4031,9	3193,2	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3(260). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M^b	1185903	1655831	2015667^c	2109525^c	T O T A L^b
w tym:					of which:
Samochody osobowe	920412	1309416	1610385	1688644	Passenger cars
Autobusy	6211	7725	9158	9425	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^d	163744	209936	242733	250504	Lorries and road tractors ^d
Ciągniki balastowe i rolnicze	47376	61107	64369	65348	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	40027	56259	74740	80550	Motorcycles

a Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 310. b Bez trolejbusów. c Łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku. d Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Cyfryzacji.

a See general notes, item 3 on page 310. b Excluding trolleybuses. c Including road vehicles having temporary permissions (for the period of 30 days) issued at the end of the year. d Including vans.

S o u r c e: data of the Ministry of Digital Affairs.

TABL. 4(261). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**

Stan w dniu 31 XII

REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	2084	1473	1098	1049	National: number
długość w km	106939	71005	56848	47737	length in km
dalekobieżne: liczba	86	53	46	31	long distance: number
długość w km	31833	19624	20220	13152	length in km
regionalne: liczba	299	208	141	138	regional: number
długość w km	23448	15767	9272	8996	length in km
podmiejskie: liczba	1665	1182	897	867	suburban: number
długość w km	51107	35164	27221	25460	length in km
miejskie: liczba	34	30	14	13	urban: number
długość w km	551	450	135	129	length in km
Międzynarodowe: liczba	19	8	2	2	International: number
długość w km ...	19916	10230	1098	1098	length in km

a Przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5(262). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a****HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. t	3814,2	4508,3	8088,1	7956,5	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	111	156	86	74	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	70487,2	48093,2	31876,9	31336,7	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	37	30	40	37	Average transport distance per passenger in km

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 5(262). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a (dok.)**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	2870,9	4868,2	7881,1	8499,1	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	781	864	720	638	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	328,4	254,6	80,8	101,8	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	556	680	714	885	Average transport distance per passenger in km

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6(263). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**
Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	3724	3936	3606	3716	Transportation network – lines in km
autobusowe	3465	3682	3333	3457	buses
tramwajowe	259	254	273	259	trams
Tabor:					Fleet of:
autobusowy: w sztukach	774	831	737	799	buses: in units
liczba miejsc w tys.	92,0	93,2	81,8	86,1	number of seats in thous.
tramwajowy: w sztukach	401	404	374	362	trams: in units
liczba miejsc w tys.	52,9	53,7	52,4	50,9	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) komunikacją naziemną w mln	266	243	264	271	Transport of passengers ^b (during the year) ground transport in mln

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. b Estimated data.

TABL. 7(264). **RUCH PASAŻERÓW^a W PORCIE LOTNICZYM**
PASSENGER TRAFFIC^a AT AIRPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli ^b z portów w tys.:					Passenger arrivals ^b from airports in thous.:
krajowych	90,1	103,7	213,0	235,0	domestic
zagranicznych	140,1	693,1	916,9	948,3	foreign
Pasażerowie odprowadzeni ^c do portów w tys.:					Passenger departures ^c to airports in thous.:
krajowych	92,6	107,9	221,9	240,5	domestic
zagranicznych	142,8	698,1	917,4	947,7	foreign

a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. b, c Pasażerowie, dla których port we Wrocławiu jest: b – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, c – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

a Data not include children below the age of 2. b, c Passengers for whom the indicated domestic airport in Wrocław is: b – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, c – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 8(265). PRZEŁADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORCIE LOTNICZYMFREIGHT LOADED AND UNLOADED^a AT AIRPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE	FREIGHT LOADED AND UNLOADED AT AIRPORT				SPECIFICATION
	2005	2010	2015	2016	
	w tonach		in tonnes		
Ładunki przybyłe z portów	452	498	74	189	Freight arrivals from airports
krajowych	400	481	12	42	domestic
w tym poczta	265	414	.	.	of which by post
zagranicznych	52	17	62	147	foreign
Ładunki odprawione do portów	973	448	245	2361	Freight deapartures to airports
krajowych	303	434	11	33	domestic
w tym poczta	258	424	.	.	of which by post
zagranicznych	670	14	234	2328	foreign

a W lotach komunikacyjnych.

a In transport flights.

TABL. 9(266). WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARYROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Wypadki	3149	2294	2280	2324	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	26,6	13,9	11,3	11,0	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków	4453	3339	3153	3133	Road traffic casualties
Śmiertelne	364	241	185	226	Fatalities
na 100 tys. ludności	12,6	8,3	6,4	7,8	per 100 thous. population
Ranni	4089	3098	2968	2907	Injured
na 100 tys. ludności	142	106	102	100	per 100 thous. population

a Zarejestrowane przez Policję. b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permissions (for the period of 30 days) issued at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 10(267). WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓWROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Wypadki	2280	2324	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	1875	1998	Guilt of drivers
w tym:			of which:
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	466	565	inappropriate speed for road conditions
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	507	480	non-compliance with vehicle right of way
nieprawidłowe wyprzedzanie	110	86	incorrectly overtaking
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	275	295	incorrectly behaviour towards the pedestrian
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	158	186	not keeping a safe distance between vehicles
Z winy pieszych	170	159	Guilt of pedestrians
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	104	95	of which carelessly entering to the roadway
Pozostałe ^b	235	167	Others ^b
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	1875	1998	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe	1461	1519	Passenger cars
Motocykle	77	90	Motorcycles
Rowery	112	113	Bicycles
Motorowery	46	39	Motor-bicycles
Samochody ciężarowe	112	176	Lorries
Inne pojazdy ^c	67	61	Other vehicles ^c

a Zarejestrowane przez Policję. b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. c łącznie z pojazdami nieustalonymi.

a Registered by the Police. b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. c Including unidentified vehicles.

TABL. 10(267). WYPADKI DROGOWE ^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW (dok.)ROAD ACCIDENTS ^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	209	136	Accidents involving intoxicated road users
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			of which caused by intoxicated:
Kierujących	103	99	Drivers
samochodami osobowymi	76	67	of passenger cars
motocyklami	5	5	of motorcycles
rowerami	7	11	of bicycles
motorowerami	11	5	of motor-bicycles
samochodami ciężarowymi	3	9	of lorries
innymi pojazdami	1	2	of other vehicles
Pieszcy	36	37	Pedestrians

^a Zarejestrowane przez Policję.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

Telekomunikacja

Telecommunications

TABL. 11(268). ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE ^a

Stan w dniu 31 XII

TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne	1004859	678000	389435	395194	Telephone main line
w tym abonenci prywatni ^b	766463	458055	265188	269022	of which private subscribers ^b
miasta	872159	597185	339984	345190	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	652649	394777	225159	223750	of which private subscribers ^b
wieś	132700	80815	49451	50004	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	113814	63278	40029	45272	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	863429	560672	323200	328610	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	742248	487567	278049	282961	urban areas
wieś	121181	73105	45151	45649	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samo- inkasujące	7894	3247	458	254	Public pay telephones
miasta	5908	2410	344	169	urban areas
wieś	1286	837	114	85	rural areas

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.^a Data concern operators of public telecommunication network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII

HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży, punktach aptecznych),
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędów, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe”.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy mineralne lub chemiczne), materiały budowlane itp.

CHAPTER XVIII

TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter – unless otherwise indicated – concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE rev. 2 in the section „Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data regarding the **retail sale** include:

- 1) the sale of consumer and non-consumer goods at:
 - retail sales outlets, i.e. in: shops (including public pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail sales outlets (stalls and portable sales outlets, pharmaceutical outlets),
 - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) the sale of commercial consumer goods as well as catering products in catering establishments.

The sale of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). As opposed to groupings in the COICOP classification “non-foodstuff goods” are presented separately.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods has been done on the following basis: non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, mineral or chemical fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agencji, aukcjoneryzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedaży sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz dodatkowo często nabywanych towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

6. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of **stores by organizational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Universal stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption and also often purchased non-foodstuff goods, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

Shops include public pharmacies.

6. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and takeout consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

7. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielnice detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

8. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek. Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

9. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

7. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks.

8. Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations are compiled based of reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities. Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

9. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons

TABL. 1(269). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)***RETAIL SALES (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	25674,9	37065,0	48682,3	51888,4	T O T A L in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					<i>Of which in trade enterprises ^a:</i>
w milionach złotych	6928,3	15531,4	22972,9	24092,7	<i>in million zlotys</i>
w %	27,0	41,9	47,2	46,4	<i>in %</i>
Na 1 mieszkańca w zł	8883	12709	16756	17869	Per capita in zł

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2(270). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP ^a (ceny bieżące)***RETAIL SALES BY GROUPS ^a (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
O G Ó Ł E M	12097,8	22726,3	31100,0	32551,2	T O T A L
W ODSETKACH IN PERCENT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Towary konsumpcyjne	81,2	85,0	94,2	96,1	<i>Consumer goods</i>
żywność i napoje bezalkoholowe	29,1	29,2	30,9	30,9	<i>food and non-alcoholic beverages</i>
napoje alkoholowe	5,6	5,3	4,7	4,7	<i>alcoholic beverages</i>
towary nieżywnościowe	46,5	50,5	58,6	60,5	<i>non-foodstuffs</i>
Towary niekonsumpcyjne	18,8	15,0	5,8	3,9	<i>Non-consumer goods</i>

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3(271). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH ^a (ceny bieżące)***WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES ^a (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
O G Ó Ł E M	20902,1	33584,0	42257,6	41300,5	T O T A L
W ODSETKACH IN PERCENT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Żywność i napoje bezalkoholowe	9,7	8,2	7,0	7,3	<i>Food and non-alcoholic beverages</i>
Napoje alkoholowe	5,0	3,5	2,0	1,4	<i>Alcoholic beverages</i>
Towary nieżywnościowe ^b	85,3	88,3	91,0	91,3	<i>Non-foodstuffs goods ^b</i>

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4(272). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW ^a**

Stan w dniu 31 XII

SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORMS AND PETROL STATIONS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sklepy	27438	27572	27837	28204	T O T A L
Domy towarowe	8	5	6	4	<i>Department stores</i>
Domy handlowe	35	19	13	11	<i>Trade stores</i>
Supermarkety	209	377	626	633	<i>Supermarkets</i>
Hipermarkety	38	57	53	52	<i>Hypermarkets</i>
Sklepy powszechne	468	477	371	387	<i>Universal stores</i>
Sklepy wyspecjalizowane	1349	2465	2662	2739	<i>Specialized stores</i>
Pozostałe sklepy ^b	25331	24172	24106	24378	<i>Other shops ^b</i>
Stacje paliw	708	590	618	602	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 319. Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 8 on page 319. According to location of shop/petrol station. b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5(273). **GASTRONOMIA**^a
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	779	1219	1582	1626	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	357	414	491	504	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastrono- micznej (ceny bieżące) w tys. zł	824934	1726105	2862764	3231250	Sales from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	705571	1536657	2608736	2975827	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholo- wych i wyrobów tytoniowych	70198	110735	144480	147230	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6(274). **MAGAZYNY HANDLOWE**^a
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2012	2015	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				Secured warehouses:
liczba	2132	1648	1431	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	1206,6	1661,8	1371,3	storage area in thous. m ²
Magazyny zadaszone:				Roofed warehouses:
liczba	165	293	330	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	63,3	247,7	243,2	storage area in thous. m ²
Place składowe:				Storage sites:
liczba	453	402	376	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	1321,2	1170,5	1498,1	storage area in thous. m ²
Silosi i zbiorniki:				Silos and reservoirs:
liczba	939	519	482	number
pojemność w dam ³	188,7	977,6	221,4	capacity in dam ³

a Hurtu i rozdziałcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7(275). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba	160	149	146	145	number
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	152	143	143	142	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia w tys. m ²	874,9	855,8	839,3	830,4	area in thous. m ²
w tym sprzedażowa	459,6	474,7	402,1	396,5	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobno- detalicznej	10790	6669	5952	5868	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czyn- nych codziennie	7420	4759	3947	3887	of which at marketplaces opened daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	2106	696	865	941	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	17124,4	15582,1	13619,5	12366,7	Annual receipts from marketplace fees in thous. zł

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1047, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;

CHAPTER XIX

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e. the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;

- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (zyski i straty nadzwyczajne) to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi. W 2016 r. wszelkie skutki zdarzeń, które dotychczas wpływały na zyski i straty nadzwyczajne, są zaliczane odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, do 2015 r. korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,

- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*
- 4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Result on extraordinary events (extraordinary profits and losses) are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

In 2016 all economic effects of the events which previously affected the extraordinary profits and losses are classified as other operating revenues or other operating costs, respectively.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, until 2015 corrected by result on extraordinary events.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- *the current part, i.e., the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,*

- część odroczonej, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami podatkowymi) na koniec i początek okresu sprawozdawczego.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu**:
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej**:
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

Do 2015 r. obejmowały również należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,

- *the deferred part, i.e., a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax (because of the temporary differences between the gross financial result and the basis for taxation resulting from the different moments of the income and cost statement, in accordance with the tax and accounting regulations) at the end and the beginning of the reporting period.*

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate**:
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of**:
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,
 - **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year.

Until 2015 it has also included share capital (fund) not paid up and entity's shares (stock). Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *initial capital – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,*

- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce)

obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

- *founders' capital* – in state owned enterprises,
- *participation fund* – in cooperatives,
- *owners' capital* – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1(276). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Przychody z całokształtu działalności	105282,1	179138,6	218766,9	224883,1	Revenues from total activity
sektor publiczny	10677,1	7560,6	6031,1	5496,2	public sector
sektor prywatny	94605,0	171578,0	212735,7	219386,9	private sector
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	64437,9	109677,8	141224,2	144480,9	Net revenues from sale of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	37122,2	62813,1	70796,0	73060,8	Net revenues from sale of goods and materials
Przychody finansowe	1657,6	3346,3	3240,9	3722,9	Financial revenues
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	99223,9	166517,7	211839,9	219740,4	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	10316,0	6884,9	5985,4	6382,7	public sector
sektor prywatny	88907,8	159632,8	205854,5	213357,7	private sector
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	62332,6	104857,7	139108,4	142355,8	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	32444,4	53681,5	61375,4	63002,9	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe	2161,1	4823,2	8812,1	10076,4	Financial costs
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	6058,3	12620,9	6927,0	x	Financial result on economic activity
Sektor publiczny	361,1	675,7	45,8	x	Public sector
Sektor prywatny	5697,2	11945,2	6881,2	x	Private sector
Wynik zdarzeń nadzwyczajnych	22,9	23,0	3,9	x	Result on extraordinary events
sektor publiczny	2,1	0,2	2,7	x	public sector
sektor prywatny	20,7	22,8	1,2	x	private sector
Zyski nadzwyczajne	32,2	74,0	58,1	x	Extraordinary profits
Straty nadzwyczajne	9,4	51,0	54,2	x	Extraordinary losses
Wynik finansowy brutto	6081,1	12643,9	6930,9	5142,7	Gross financial result
sektor publiczny	363,2	675,9	48,5	-886,5	public sector
sektor prywatny	5717,9	11968,0	6882,5	6029,2	private sector
Zysk brutto	7435,5	14200,0	10807,5	11764,6	Gross profit
Strata brutto	1354,3	1556,1	3876,5	6621,8	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	1050,7	2161,8^a	1822,6^a	1902,0^a	Obligatory encumbrances on gross financial result
sektor publiczny	49,2	109,3	42,8	-97,8	public sector
sektor prywatny	1001,5	2052,5	1779,9	1999,8	private sector
W tym podatek dochodowy	1032,3	2161,8	1822,6	1902,0	Of which income tax
Wynik finansowy netto	5030,5	10482,1	5108,3	3240,8	Net financial result
sektor publiczny	314,0	566,6	5,7	-788,6	public sector
sektor prywatny	4716,4	9915,5	5102,6	4029,4	private sector
Zysk netto	6381,7	12082,9	9824,2	10447,2	Net profit
Strata netto	1351,2	1600,8	4716,0	7206,4	Net loss

a Obejmują tylko podatek dochodowy.
a Include only income tax.

TABL. 2(277). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
		w mln zł in mln zł				
O G Ó Ł E M	2005	105282,1	99223,9	6081,1	1050,7	5030,5
T O T A L	2010	179138,6	166517,7	12643,9	2161,8 ^a	10482,1
	2015	218766,9	211839,9	6930,9	1822,6 ^a	5108,3
	2016	224883,1	219740,4	5142,7	1902,0	3240,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		1136,4	1079,9	56,5	5,0	51,6
Przemysł		118591,2	117352,5	1238,7	1357,1	-118,4
w tym przetwórstwo przemysłowe		95387,6	90392,4	4995,2	686,3	4308,9
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo		7878,3	7562,8	315,5	47,8	267,6
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		64520,9	62749,6	1771,3	208,2	1563,1
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		4981,7	4809,1	172,6	23,9	148,6
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		2952,1	2909,8	42,4	0,7	41,6
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		3888,6	3600,4	288,1	70,1	218,0
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		5029,6	4491,4	538,2	23,2	515,0
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2816,0	2625,7	190,3	41,3	149,1
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		3330,6	3233,9	96,7	56,7	40,0
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		6908,9	6591,9	317,0	50,2	266,8
<i>Administrative and support service activities</i>						
Edukacja		68,3	64,3	4,0	0,5	3,4
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		2196,1	2072,8	123,3	12,5	110,8
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		358,8	388,8	-29,9	3,0	-32,9
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa		225,5	207,4	18,1	1,7	16,3
<i>Other service activities</i>						

a Obejmują tylko podatek dochodowy.
a Include only income tax.

TABL. 3(278). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Liczba przedsiębiorstw ogółem Number of enterprises	Z wynikiem finansowym brutto With gross financial result			Z wynikiem finansowym netto With net financial result		
			dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)
			w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises		
OGÓŁEM	2005	3660	76,4	21,5	2,1	75,5	22,1	2,4
TOTAL	2010	4266	78,9	20,7	0,3	78,2	21,2	0,6
	2015	4219	82,2	17,5	0,3	81,5	18,0	0,5
	2016	4204	80,7	19,3	0,0	80,0	19,8	0,2
sektor publiczny		241	64,3	35,7	-	64,7	35,3	-
public sector								
sektor prywatny		3963	81,7	18,3	0,0	80,9	18,8	0,2
private sector								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... Agriculture, forestry and fishing		106	83,0	17,0	-	83,0	17,0	-
Przemysł		1362	80,0	20,0	-	79,4	20,6	0,1
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe		1140	81,1	18,9	-	80,4	19,5	0,1
of which manufacturing								
Budownictwo		374	78,6	21,4	-	78,1	21,7	0,3
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		971	85,3	14,7	-	84,7	15,3	-
Trade; repair of motor vehicles ^Δ								
Transport i gospodarka magazynowa		208	80,8	19,2	-	79,3	20,2	0,5
Transportation and storage								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		110	70,0	30,0	-	68,2	31,8	-
Accommodation and catering ^Δ								
Informacja i komunikacja		154	74,0	26,0	-	71,4	27,9	0,6
Information and communication								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa....		68	83,8	16,2	-	85,3	14,7	-
Financial and insurance activities								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		200	89,0	11,0	-	87,5	11,5	1,0
Real estate activities								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		226	80,1	19,5	0,4	79,2	19,9	0,9
Professional, scientific and technical activities								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		200	78,5	21,5	-	78,0	22,0	-
Administrative and support service activities								
Edukacja		22	90,9	9,1	-	90,9	9,1	-
Education								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		147	78,2	21,8	-	79,6	20,4	-
Human health and social work activities								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		39	35,9	64,1	-	35,9	64,1	-
Arts, entertainment and recreation								
Pozostała działalność usługowa		17	70,6	29,4	-	70,6	29,4	-
Other service activities								

TABL. 4(279). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
 ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>		
			brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>
		w % <i>in %</i>					
OGÓŁEM	2005	94,2	5,8	4,8	32,6	96,0	135,4
TOTAL	2010	93,0	7,1	5,9	40,9	109,5	151,7
	2015	96,8	3,2	2,3	36,8	101,2	143,2
	2016	97,7	2,3	1,4	39,8	98,7	139,5
sektor publiczny		116,1	-16,1	-14,3	92,9	148,6	192,8
public sector							
sektor prywatny		97,3	2,7	1,8	38,7	97,7	138,4
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		95,0	5,0	4,5	36,4	94,2	194,3
Przemysł		99,0	1,0	-0,1	34,7	96,7	144,1
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		94,8	5,2	4,5	37,5	104,8	150,4
of which manufacturing							
Budownictwo		96,0	4,0	3,4	66,5	142,8	181,4
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		97,3	2,7	2,4	22,1	76,5	139,2
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		96,5	3,5	3,0	35,8	124,4	144,6
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		98,6	1,4	1,4	30,4	60,4	83,8
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		92,6	7,4	5,6	181,5	280,6	293,7
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		89,3	10,7	10,2	66,7	87,3	91,4
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		93,2	6,8	5,3	128,5	169,5	225,9
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		97,1	2,9	1,2	83,6	175,9	195,7
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		95,4	4,6	3,9	28,3	104,1	110,2
Administrative and support service activities							
Edukacja		94,2	5,8	5,0	186,2	314,6	349,7
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		94,4	5,6	5,0	59,3	129,7	139,1
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		108,3	-8,3	-9,2	91,9	118,0	124,4
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		92,0	8,0	7,2	28,7	149,8	188,3
Other service activities							

TABL. 5(280). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Zapasy			
			razem <i>total</i>	w tym		
				materiały <i>materials</i>	półprodukty i produkty w toku <i>semi-finished products and work in progress</i>	
w mln zł						
1	OGÓŁEM	2005	34413,7	9327,5	2644,2	1845,7
2	TOTAL	2010	63561,3	16558,1	4353,2	3502,8
3		2015	76811,7	21154,8	5860,3	4067,8
4		2016	82770,2	22575,3	5823,5	4188,8
5	sektor publiczny		2346,9	469,6	111,2	92,7
	<i>public sector</i>					
6	sektor prywatny.....		80423,3	22105,7	5712,3	4096,2
	<i>private sector</i>					
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		645,4	324,8	54,5	71,8
	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
8	Przemysł		42104,6	13058,9	5349,0	3505,9
	<i>Industry</i>					
9	w tym przetwórstwo przemysłowe		35192,6	9928,0	4808,0	1695,3
	<i>of which manufacturing</i>					
10	Budownictwo.....		4174,5	699,9	103,9	350,2
	<i>Construction</i>					
11	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		16410,2	7283,4	183,8	90,0
	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
12	Transport i gospodarka magazynowa		1358,3	142,0	38,2	2,5
	<i>Transportation and storage</i>					
13	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		547,9	143,1	21,3	40,1
	<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
14	Informacja i komunikacja		1792,7	37,6	4,1	13,4
	<i>Information and communication</i>					
15	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		5257,1	147,4	2,5	0,1
	<i>Financial and insurance activities</i>					
16	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2073,6	400,9	10,6	16,2
	<i>Real estate activities</i>					
17	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....		1634,7	105,8	7,8	72,6
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
18	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		5979,5	189,1	17,5	25,5
	<i>Administrative and support service activities</i>					
19	Edukacja		30,9	0,9	0,1	0,0
	<i>Education</i>					
20	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		568,3	27,1	20,3	0,4
	<i>Human health and social work activities</i>					
21	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		130,2	3,5	1,6	-
	<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
22	Pozostała działalność usługowa		62,1	10,9	8,2	0,2
	<i>Other service activities</i>					

Stocks		Należności krótkoterminowe Short-term dues		Inwestycje krótkoterminowe Short-term investments	Krótkotermino- we rozliczenia międzyokre- sowe Short-term inter-period settlements	Lp. No.
of which						
produkty gotowe finished products	towary goods	razem total	w tym z tytułu dostaw i usług of which from deliveries and services			
in mln zł						
1704,4	3049,3	16116,7	2844,6	8290,8	678,8	1
2402,9	6115,1	28757,1	22650,6	17128,5	1117,7	2
3076,7	7782,3	34519,3	24800,5	19762,7	1374,8	3
3495,7	8685,6	34927,6	25834,8	23640,6	1626,7	4
31,9	233,0	678,2	524,9	1131,2	67,9	5
3463,8	8452,6	34249,4	25309,9	22509,4	1558,8	6
179,5	17,6	191,8	129,1	120,9	7,9	7
3043,7	955,6	18120,9	13794,9	10133,7	791,1	8
2456,1	770,0	15756,0	12101,5	8774,6	734,1	9
104,6	121,1	1756,5	1430,8	1529,5	188,6	10
77,6	6807,0	6413,2	5719,8	2604,3	109,3	11
3,4	94,9	832,5	678,3	336,2	47,7	12
67,9	11,5	196,2	97,3	198,7	9,9	13
7,5	11,2	604,9	537,9	1107,7	42,6	14
0,3	135,2	1184,6	915,5	3833,5	91,6	15
4,3	364,7	376,3	233,6	1179,9	116,6	16
0,1	20,3	771,5	665,0	698,2	59,2	17
3,3	140,6	4113,1	1325,5	1533,6	143,6	18
0,6	0,1	11,3	9,8	16,5	2,3	19
1,4	3,5	287,5	259,3	242,3	11,4	20
0,0	1,7	27,3	15,6	96,2	3,2	21
1,6	0,8	39,9	22,2	9,5	1,9	22

TABL. 6(281). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym		Of which	
			kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzielo- ny (nierozli- czony) wynik finansowy z lat ubie- głych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
			w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	2005	46920,3	28792,7	15483,3	-5551,4	5099,1
TOTAL	2010	79734,0	35533,9	31556,3	-3945,6	10571,2
	2015	105200,3	40158,9	52421,0	-4092,9	5194,7
	2016	105395,9	41458,9	52831,4	-4974,8	2934,7
sektor publiczny		8384,4	7813,4	1074,8	-728,7	-788,4
public sector						
sektor prywatny		97011,5	33645,5	51756,6	-4246,0	3723,0
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... Agriculture, forestry and fishing		1257,1	394,5	565,9	60,7	51,6
Przemysł		62604,7	20644,3	36844,6	-2016,2	17,5
Industry						
w tym przetwórstwo przemysłowe		39373,2	13662,6	16758,1	-1790,6	4444,5
of which manufacturing						
Budownictwo		3508,7	1651,2	1513,4	-822,7	267,7
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		13857,8	5149,8	5473,1	-1312,2	1115,1
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		1785,2	1048,2	422,3	-168,4	153,5
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1829,1	1263,9	392,9	1,7	57,3
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		1726,5	835,4	708,4	-141,5	222,5
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa....		4039,6	1474,1	2047,4	47,3	515,0
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		6849,4	4532,8	1738,0	-123,4	149,1
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2751,4	1513,2	1031,1	6,7	33,7
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		3335,8	1307,1	1535,8	-43,4	253,6
Edukacja		23,1	3,0	16,0	-0,3	3,4
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		1182,9	711,7	492,2	-94,6	111,1
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		533,0	875,4	22,5	-376,2	-32,9
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa		111,5	54,3	27,8	7,7	16,3
Other service activities						

TABL. 7(282). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK**^a

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate	
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób praw- nych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons
		w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM 2005	22535,9	2324,3	1258,9	2262,2	8836,0
TOTAL 2010	30549,4	1376,3	1788,9	3157,3	13396,4
..... 2015	36013,4	1376,6	616,6	2925,7	15651,8
2016	37287,0	1395,3	713,4	3223,9	16051,7
sektor publiczny public sector	7763,0	732,1	677,2	24,7	47,0
sektor prywatny private sector	29523,9	663,2	36,1	3199,2	16004,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... Agriculture, forestry and fishing	375,9	53,6	1,0	93,5	36,2
Przemysł Industry	20143,1	740,0	488,5	1290,7	10381,6
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	13174,8	69,3	35,5	1178,7	9846,1
Budownictwo Construction	1490,4	4,5	25,1	160,7	121,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	4664,5	0,1	0,1	585,2	3511,6
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	941,9	78,5	40,8	72,8	92,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	1213,8	-	-	66,8	180,6
Informacja i komunikacja Information and communication	833,5	1,3	0,2	74,3	172,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	1470,7	-	0,0	93,3	553,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1872,8	385,4	108,4	190,2	2,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	1403,8	67,7	18,2	473,1	94,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1259,7	27,3	-	49,8	837,2
Edukacja Education	3,0	-	-	2,8	0,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	689,1	36,8	3,0	54,7	55,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	875,4	-	28,0	14,8	9,2
Pozostała działalność usługowa Other service activities	49,3	-	-	1,2	3,1

a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8(283). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term		
			razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which	
						kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług from deli- veries and services
		w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM.....	2005	39005,2	13055,6	8110,2	25949,6	5174,5	9324,9
TOTAL.....	2010	64117,7	21658,9	9975,0	42458,8	8410,2	21185,5
	2015	90311,8	35955,8	27343,7	54355,9	14979,9	23660,8
	2016	103907,0	43839,0	30485,2	60068,0	15534,9	25712,1
sektor publiczny		5380,3	4099,4	3431,6	1280,9	300,3	431,0
public sector							
sektor prywatny		98526,6	39739,5	27053,6	58787,1	15234,6	25281,1
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ...		763,7	422,7	346,7	341,0	115,7	150,0
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		45923,3	16291,2	14512,6	29632,1	6832,3	14429,9
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		30126,2	6639,5	5202,8	23486,8	4959,6	12258,5
of which manufacturing							
Budownictwo		3269,5	954,5	710,4	2315,0	315,9	1214,1
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		16015,7	4205,5	3447,6	11810,2	2776,4	7164,2
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		1674,3	720,2	381,7	954,1	143,4	508,3
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		2247,8	1591,3	1392,8	656,5	287,6	163,2
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		1003,3	389,8	301,9	613,5	135,9	279,9
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		14192,0	8441,2	1389,4	5750,8	668,2	455,2
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		3425,9	2277,4	1989,7	1148,5	279,4	348,4
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1352,1	507,5	282,9	844,6	201,8	281,2
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		12660,2	7220,2	5138,0	5440,0	3598,2	531,6
Administrative and support service activities							
Edukacja		17,1	8,1	7,9	9,0	2,2	4,2
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		694,0	279,7	241,4	414,3	127,5	140,5
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		615,1	509,7	322,2	105,4	46,3	28,9
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		53,1	20,1	20,0	33,0	4,3	12,3
Other service activities							

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła w 2005 r. ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 15, poz. 148, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241) z późniejszymi zmianami, a w latach 2010–2016 – ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1870, z późniejszymi zmianami).

W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 446),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 814),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 486),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 198, z późniejszymi zmianami),

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem dotacji celowych z budżetu państwa oraz subwencji ogólnej z budżetu państwa oraz przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego zgrupowano zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych oraz rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finances include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public dept, as well as settlements with the European Union budget.

The legal basis defining the above mentioned processes in 2005 provided the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 15, item 148, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241) with later amendments), and in 2010–2016 – the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1870, with later amendments).

In case of the financial management of local governments, the legal basis is additionally provided by:

- the Law of 8 III 1990 on Gmina Local Government (uniform text Journal of Laws 2016 item 446),
- the Law of 5 VI 1998 on Powiat Local Government (uniform text Journal of Laws 2016 item 814),
- the Law of 5 VI 1998 on Voivodship Local Government (uniform text Journal of Laws 2016 item 486),
- the Law of 13 XI 2003 on Incomes of Local Government Units (uniform text Journal of Laws 2016 item 198, with later amendments),

2. The presented data include information on revenue and expenditure of local government units, taking into account the targeted grants from the state budget and general subvention from the state budget as well as revenue and costs of local government budgetary establishments.

Revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law on Public Finances.

Revenue and expenditure of the budgets of local governments units are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances and in the regulation of the Minister of Finance on detailed classifica-

dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

Prezentowane w tabl. 2 i 4 dane w zakresie dochodów i wydatków według działów obejmują wszystkie paragrafy dochodowe/wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

3. Miasto na prawach powiatu realizuje równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej. Powyższa uwaga dotyczy również samorządowych zakładów budżetowych.

4. Na **dochody jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (tj. podatek dochodowy od osób prawnych i osób fizycznych),
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
 - c) dochody z majątku np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł;
- 2) dotacje:
 - a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620 oraz od 2015 r. – 205 i 625), według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych,
 - c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
 - d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

tion of budget revenue, expenditure, income, outgoing and funds from foreign sources established.

The presented in tables 2 and 4 data on revenue and expenditure by divisions cover all the paragraphs of revenue/expenditure generated in a particular division.

3. City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables revenue and expenditure of gminas are given without data for cities with powiat status, while revenue and expenditure of cities with powiat status are given jointly with gmina and powiat part of revenue and expenditure. Above note concerns also local government budgetary establishment.

4. **Budget revenue of local government units** comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) share in taxes which make the revenue of state budget (i.e.: corporate and personal income taxes),
 - b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty,
 - c) revenue from property, e.g. revenue from renting and leasing as well as agreements with a similar character,
 - d) funds for additional financing of own tasks from other sources;
- 2) grants:
 - a) targeted grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, task realized on the basis of agreements with government administration bodies,
 - b) provided under programmes financed with the European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget (paragraphs 200, 620 and since 2015 – 205 and 625), according to the detailed classification of incomes, expenses, revenues and expenditures, and funds from foreign sources,
 - c) received from appropriated funds (since 2011 state appropriated funds),
 - d) other grants, of which realised on the basis of agreements between local government units,
- 3) general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing and regional.

5. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

6. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują samorządowe zakłady budżetowe, które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

5. Expenditure of local government units budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- grants, among others, for organizational and legal units operating within local government units budgets,
- expenditure on debt servicing,
- expenditure related to granting endorsements and guarantees.

6. Since 2010 in the sector of public finance are functioning local government budgetary establishments which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible product grants, as well as from targeted grants for current tasks and targeted grants for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local government units.

7. Information concerning budgets of local government units is compiled in the Central Statistical Office on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.

TABL. 1(284). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
		w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	2005	8341173,8	3881049,7	2637488,7	1201222,8	621412,6
TOTAL	2010	12782620,2	6034815,1	3829407,5	1905104,8	1013292,8
	2015	15211147,1	7075516,2	4973289,8	1896967,6	1265373,6
	2016	16379766,7	7878055,4	5468930,4	1903578,0	1129202,8
Dochody własne		9288108,7	4320668,9	3603641,6	709589,6	654208,7
Own revenue						
w tym: of which:						
Udziały w podatku dochodowym		3972998,4	1553746,4	1464014,1	415091,1	540146,9
Share in income tax						
od osób prawnych		673402,5	95304,9	124793,1	19510,4	433794,2
corporate income tax						
od osób fizycznych		3299595,9	1458441,5	1339221,0	395580,7	106352,7
personal income tax						
Podatek od nieruchomości		1898245,9	1312823,3	585422,6	x	x
Tax on real estate						
Podatek rolny		126765,9	125135,5	1630,4	x	x
Agricultural tax						
Podatek od środków transportowych		59768,2	39809,5	19958,8	x	x
Tax on means of transport						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		154789,5	78003,8	76785,7	x	x
Tax on civil law transactions						
Oплата skarbowa		33543,4	13386,3	20157,1	x	x
Stamp duty						
Dochody z majątku		890594,0	342173,5	518177,3	15419,0	14824,2
Revenue from property						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze		371601,7	149064,4	212034,0	8205,9	2297,4
of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character						
Środki na dofinansowanie własnych zadań po- zy-skane z innych źródeł		50286,4	15239,6	8338,6	7185,6	19522,6
Funds for additional financing of own tasks from other sources						

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1(284). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
Dotacje ogółem Total grants	3759529,4	1961531,0	959472,3	438690,9	399835,2
Dotacje celowe	3333447,2	1929652,6	727671,2	422399,2	253724,3
Targeted grants					
z budżetu państwa	3067095,6	1820646,1	678746,5	329222,6	238480,4
from the state budget					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	2506576,6	1484816,8	569057,7	230735,0	221967,0
for government administration tasks					
własne	555183,2	331588,8	108963,9	98167,2	16463,3
for own tasks					
realizowane na podstawie porozumień z orga- nami administracji rządowej	5335,8	4240,6	724,9	320,3	50,0
realized on the basis of agreements with gov- ernment administration bodies					
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między jednostkami samorządu teryto- rialnego	143755,2	52452,1	29869,2	54597,7	6836,1
for tasks realized on the basis of agreements between local government units					
otrzymane z państwowych funduszy celowych ...	47833,9	23338,3	16736,7	2773,1	4985,7
received from state appropriated funds					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na do- finansowanie własnych zadań	74762,5	33216,0	2318,8	35805,7	3422,1
for financial assistance between local govern- ment units for additional financing of own tasks					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	350907,1	26339,7	224389,8	6751,5	93426,2
Grants from paragraphs 200 and 620 ^b					
Dotacje z paragrafów 205 i 625 ^b	75175,1	5538,7	7411,2	9540,3	52684,8
Grants from paragraphs 205 and 625 ^b					
Subwencja ogólna z budżetu państwa General subvention from the state budget	3332128,6	1595855,6	905816,6	755297,5	75158,9
W tym część oświatowa	2754136,0	1250563,5	839120,7	606212,1	58239,7
Of which educational part					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2(285). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2016 R.

REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM TOTAL	16379766,7	7878055,4	5468930,4	1903578,0	1129202,8
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	291517,2	79568,2	536,5	5900,9	205511,6
Agriculture and hunting					
Przetwórstwo przemysłowe	884,4	138,0	-	-	746,4
Manufacturing					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę	17080,7	17001,2	-	-	79,4
Electricity, gas and water supply					
Transport i łączność	846025,0	132270,2	444699,1	97631,9	171423,8
Transport and communication					
Gospodarka mieszkaniowa	1072009,0	376298,0	645945,2	31616,3	18149,5
Dwelling economy					
Działalność usługowa	59705,4	9648,8	13284,3	34487,1	2285,3
Service activity					
Administracja publiczna	152122,5	61477,5	71012,7	10627,9	9004,4
Public administration					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciw- pożarowa	181294,8	4862,5	71142,3	105277,7	12,4
Public safety and fire care					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	6640161,1	3361138,1	2264037,9	472760,5	542224,6
Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal person- ality and expenses associated with their intake					
Różne rozliczenia	3444631,7	1642303,0	909857,6	757773,5	134697,6
Miscellaneous settlements					
Oświata i wychowanie	313358,2	158688,8	108972,6	38628,2	7068,6
Education					
Ochrona zdrowia	86678,2	4631,7	10064,2	67318,6	4663,6
Health care					
Pomoc społeczna	2358687,1	1574988,6	562232,6	215478,8	5987,0
Social assistance					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej Other tasks in sphere of social policy	75256,4	15193,7	20679,1	34317,7	5065,9
Edukacyjna opieka wychowawcza	47800,6	19034,8	6006,1	12151,0	10608,7
Educational care					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	657283,1	364242,0	281557,6	10013,9	1469,6
Municipal economy and environmental protection					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	46472,6	10941,4	29389,1	617,0	5525,2
Culture and national heritage					
Kultura fizyczna	66757,5	40003,8	26092,1	557,0	104,6
Physical education					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3(286). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
		w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
O G Ó Ł E M	2005	8121049,3	3921926,3	2412925,3	1216795,5	569402,2
T O T A L	2010	14027112,8	6716508,9	3999167,5	2008061,1	1303375,3
	2015	15349195,8	6880258,2	5297579,1	1870324,5	1301034,0
	2016	15965529,8	7665498,5	5359703,0	1857285,4	1083042,8
Wydatki bieżące		13693830,5	6702170,2	4568616,2	1679997,0	743047,1
Current expenditure						
w tym: <i>of which:</i>						
Dotacje		1513308,2	562661,9	512075,2	135085,1	303486,1
<i>Grants</i>						
w tym dla samorządowych zakładów budżeto- wych		49601,1	40729,8	8871,3	-	-
<i>of which for local government budgetary estab-</i> <i>lishments</i>						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		2303584,4	1638025,2	574190,5	88135,7	3233,0
<i>Benefits for natural persons</i>						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		9514476,8	4345330,7	3344641,8	1410540,5	413963,8
<i>Current expenditure of budgetary units</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
wynagrodzenia		4531957,8	2089429,1	1392764,4	868645,9	181118,4
<i>wages and salaries</i>						
w tym osobowe		4113255,5	1894635,5	1271734,4	780395,8	166489,8
<i>of which personal</i>						
pochodne od wynagrodzeń ^b		820567,9	397471,1	247413,8	143234,7	32448,4
<i>derivatives from wages and salaries^b</i>						
zakup materiałów i usług		3559760,0	1572774,3	1541598,4	285432,2	159955,1
<i>purchase of materials and services</i>						
Obsługa długu publicznego		185978,6	71194,9	72356,9	20641,5	21785,2
<i>Public debt servicing</i>						
w tym wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń		10445,2	5040,6	-	1562,7	3841,9
<i>of which payments related to guarantees and</i> <i>endorsements</i>						
Wydatki majątkowe		2271699,2	963328,3	791086,8	177288,4	339995,7
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		2064297,9	912717,6	652152,5	175216,1	324211,7
<i>Of which investment expenditure^c</i>						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4(287). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW
W 2016 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM TOTAL	15965529,8	7665498,5	5359703,0	1857285,4	1083042,8
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	344208,0	107082,7	1107,9	6257,6	229759,8
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	34106,9	1123,5	-	-	32983,4
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę	45075,9	44866,0	21,5	-	188,4
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	1944642,2	550997,1	767166,1	229419,1	397060,0
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	658853,4	300669,1	343131,7	7797,2	7255,4
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	118803,0	33911,2	36065,7	39878,3	8947,8
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	1435665,8	771608,4	354684,9	199843,9	109528,5
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciw- pożarowa	290682,7	76576,2	104762,6	106892,0	2451,8
<i>Public safety and fire care</i>					
Obsługa długu publicznego	186012,1	71213,9	72366,6	20646,4	21785,2
<i>Public debt servicing</i>					
Różne rozliczenia	301843,8	73952,9	203170,8	24720,1	-
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	4334656,9	2286759,6	1447847,1	547636,4	52413,8
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	240302,3	66323,4	40806,7	77284,6	55887,6
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	3034205,8	1858823,0	828460,8	338963,4	7958,5
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	262632,2	51170,5	100184,2	83229,3	28048,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	384970,7	82390,2	129419,4	155852,3	17308,9
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1263553,8	729419,5	529774,2	1505,4	2854,6
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	658225,2	316326,1	248773,2	4020,5	89105,3
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	375037,6	223090,4	136460,6	3389,6	12097,0
<i>Physical education</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5(288). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Przychody 2015	375765,4	283600,1	89315,5	2849,8	-
Revenue 2016	363940,4	279959,8	81075,5	2905,1	-
w tym: <i>of which:</i>					
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług <i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>	194278,4	165022,4	28701,2	554,7	-
Dotacje z budżetów jednostek samorządu teryto- rialnego ^b <i>Grants from local government units budgets^b</i>	47941,5	38906,9	8871,3	163,3	-
Koszty 2015	366389,8	279590,4	84055,7	2743,7	-
Costs 2016	358472,5	273616,4	81954,2	2901,8	-
w tym: <i>of which:</i>					
Materiały i usługi <i>Materials and services</i>	131597,6	103861,6	27069,4	666,5	-
Podatek dochodowy od osób prawnych <i>Corporate income tax</i>	2095,5	1516,3	579,0	0,1	-
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samo- rządu terytorialnego <i>Surplus payments to local government units budgets</i>	2943,6	833,2	2110,4	-	-

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of local government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. b Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XXI

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmując budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

W przypadku ujemnych różnic kursowych walut suma nakładów na poszczególne grupy rodzajowe może być większa od nakładów na środki trwałe ogółem.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne – jeśli nie zaznaczono inaczej – zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

CHAPTER XXI

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction, modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among others., construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (included exclusively in data expressed at current prices), except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005.

In case of foreign exchange losses of currencies, the sum of outlays on particular groups of assets may exceed the total value of outlays on fixed assets.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays – unless otherwise indicated – are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section "Transportation and storage".

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończanego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczeniami i podbudową, uzbrojenie terenu, zaszczepienia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1047).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabywania lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. również wycenę według wartości godziwej.

3. The value of investment outlays incurred by:

- legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,
- legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnership employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047).

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The **gross value** of fixed assets at current book-keeping prices as of 31 XII is understood:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices,
- in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 also revaluation according to fair value.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

4. Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

5. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

1) budynki i budowle:

- a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
- b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);

2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:

- a) kotły i maszyny energetyczne,
- b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
- c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
- d) urządzenia techniczne,
- e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;

3) środki transportu;

4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

The gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. The gross value of fixed assets:

- of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnership employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,
- of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnership employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures was estimated.

4. The value of public roads, streets and squares was included in the section “Transportation and storage”.

5. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

1) buildings and structures:

- a) buildings and places; since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,
- b) civil engineering works (excluding detailed meliorations);

2) machinery, technical equipment and tools:

- a) boilers and power industry machinery,
- b) general usage machinery, equipment and apparatus,
- c) special use machinery, equipment and apparatus,
- d) technical equipment,
- e) tools, instruments, moveables and endowments;

3) transport equipment;

4) other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje

Investments

TABL. 1(289). **NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
O G Ó Ł E M	17950,2	22660,5	21959,7	T O T A L
sektor publiczny	8459,1	6935,8	5585,1	public sector
sektor prywatny	9491,1	15724,7	16374,6	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	220,0	406,4	328,1	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	6832,2	10818,0	10538,6	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2743,9	4884,4	5548,9	of which manufacturing
Budownictwo	874,4	384,8	512,0	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	1285,8	1434,0	1257,5	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa ^b	3487,7	3022,0	3351,2	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	309,0	195,6	257,8	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	209,9	429,8	409,2	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	207,1	397,4	827,3	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1414,1	1716,5	1624,9	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	249,3	475,3	329,3	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	314,6	455,3	445,7	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	560,5	928,6	557,3	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	819,1	600,3	551,7	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	564,8	435,5	483,7	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	523,5	864,3	387,4	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	78,2	96,6	98,1	Other service activities

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

a According to investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2(290). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	9884,6	15809,2	15260,5	T O T A L
sektor publiczny	3297,7	2689,8	1681,6	public sector
sektor prywatny	6586,8	13119,5	13578,9	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	88,2	226,1	171,2	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	6184,0	10404,1	10119,0	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2603,6	4764,8	5306,7	of which manufacturing
Budownictwo	420,4	279,6	378,4	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	960,4	1238,1	1041,0	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa	693,8	1273,2	1023,7	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	184,1	137,5	134,7	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	128,7	357,3	359,4	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	137,8	389,4	802,4	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	196,9	295,0	253,8	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	127,7	306,5	144,1	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	294,4	389,1	375,8	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	0,1	-	-	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	22,8	22,5	6,1	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	349,0	333,4	330,1	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	82,0	139,3	102,7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	14,3	18,1	18,1	Other service activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3(291). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym Of which		
			budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment
			w mln zł	in mln zł	
OGÓŁEM	2010	8873,6	3719,5	4363,0	720,6
TOTAL	2015	12246,9	4642,5	6144,6	1330,5
	2016	11769,8	4089,9	5834,6	1698,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		172,9	94,9	47,1	15,8
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		7679,8	2650,5	4423,7	504,0
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe		4557,0	1101,6	3009,4	436,6
of which manufacturing					
Budownictwo		222,4	53,1	121,6	47,4
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1090,1	535,5	383,6	168,2
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		250,4	37,3	36,6	176,4
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		255,4	158,2	92,1	4,3
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja		128,1	12,9	106,3	8,6
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		783,2	58,3	267,7	450,1
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		245,2	202,0	37,1	4,9
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		109,0	39,7	60,1	9,1
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		390,5	19,3	65,2	289,2
Administrative and support service activities					
Edukacja		5,9	2,4	2,9	0,6
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		323,3	147,0	158,9	16,9
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		102,0	70,8	28,8	2,2
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa		11,8	8,0	2,8	0,9
Other service activities					

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4(292). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
O G Ó Ł E M	200344,5	276655,1	293212,0	T O T A L
sektor publiczny	76702,3	94869,2	98377,6	public sector
sektor prywatny	123642,2	181785,9	194834,3	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7658,2	8881,3	8898,9	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	79448,4	110422,3	118682,8	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	43440,6	59511,9	64578,0	of which manufacturing
Budownictwo	4603,2	5164,1	5689,5	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	12968,1	17370,8	17385,9	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa ^b	23878,8	36443,1	38274,8	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2530,8	3562,0	3645,3	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	5291,5	6899,7	7751,9	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	3360,7	4287,0	5156,7	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	30311,8	39962,6	41684,5	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2214,4	3772,5	4105,0	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	3018,5	2731,7	3094,3	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	8629,5	10736,0	10800,7	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	7596,8	11541,6	12386,3	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5077,1	7115,2	7549,0	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3080,6	6763,3	7155,7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	676,0	1001,9	950,5	Other service activities

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. ^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5(293). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a** (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
O G Ó Ł E M	118199,3	162140,8	173626,5	T O T A L
sektor publiczny	28751,2	27703,1	28894,4	public sector
sektor prywatny	89448,1	134437,7	144732,1	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2417,4	3056,0	2883,1	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	74863,4	103104,4	111216,5	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	41912,3	57423,7	62419,2	of which manufacturing
Budownictwo	3537,5	3233,8	3533,2	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	9926,0	13233,3	13077,0	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa	2626,9	6165,9	6806,7	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1917,8	2489,9	2487,2	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	4876,4	6172,2	6997,3	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	2932,6	3659,0	4519,3	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5964,1	8640,9	9034,9	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1035,6	2097,6	2184,4	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	2529,3	2056,3	2351,1	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	1,6	-	-	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	214,5	508,2	531,3	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3735,6	5032,4	5161,8	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1527,1	2507,5	2697,5	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	93,5	183,4	145,1	Other service activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII

RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)”, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r., z późn. zm.).

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. **Wartość dodana brutto (WDB)** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. **Zużycie pośrednie** obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadów użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

CHAPTER XXII

REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. **Regional accounts** were compiled according to the principles of the European System of Accounts 2010 (the ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013 with later amendments).

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3. **Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices, current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices.

4. **Gross value added (GVA)** measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

5. **Output** includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Output is valued at basic prices or according to the production costs.

6. **Intermediate consumption** includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g., advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. **Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych** składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

9. **Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych** powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz pozostałe transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego sektora instytucjonalnego są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe) i prowadzące księgi rachunkowe;
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami;
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora;

7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

8. **Gross primary income in the households sector** is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

9. **Gross disposable income in the households sector** is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) and other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. Data grouping according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

11. Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services) and keeping accounting books;*
- 2) *financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity;*
- 3) *general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget as well as public corporations and non-profit institutions which meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector;*

- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób i prowadzące uproszczoną ewidencję księgową, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł;
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” oraz „działalności nielegalnej”. Szara gospodarka obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi prostytutki).

W ramach „działalności nielegalnej” ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług prostytutki przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2014 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika w ślad za rewizją w rocznych rachunkach narodowych, dokonaną stosownie do standardowej procedury dotyczącej nadmiernego deficytu (tzw. notyfikacja fiskalna). Rewizja wynika z wdrożenia wytycznych zawartych w najnowszym Podręczniku Deficytu i Długu Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych (MGDD, edycja 2016). Zmiany związane z wdrożeniem zapisów tego podręcznika mające znaczenie dla Polski dotyczyły między innymi zakresu podmiotowego sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz rejestracji abonamentu radiowo-telewizyjnego.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS: „Skorygowany szacunek produktu krajowego brutto za 2016 rok” z dnia 23 X 2017 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/skorygowany-szacunek-produktu-krajowego-brutto-za-2016-rok,9,3.html>

15. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2015 r.”.

- 4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons and keeping simplified accounting books as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources;
- 5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.

12. The estimation of the “hidden economy” and “illegal activity” is included in the regional accounts. Hidden economy covers the legal concealed production for registered economic entities of private sector employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including people providing prostitution services).

Within “illegal activity” there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trade of narcotics as well as smuggling of cigarettes.

13. Data from regional accounts for the years 2010–2014, presented in this publication, were changed in relation to those published in the previous edition of Yearbook as a consequence of revision in the annual national accounts, made due to the standard excessive deficit procedure (the so-called fiscal notification). Revision results from implementing the requirements included in the latest “Manual on Government Deficit and Debt” (MGDD, 2016 edition). Changes connected with introducing the provisions of this manual of importance to Poland, concerned among other things subjective range of the general government sector as well as radio and TV licence fees recording.

14. Detailed description of the changes, introduced in the national accounts can, be found in the CSO news release “Revised estimate of gross domestic product for the year 2016” of 23 X 2017, available at website <http://stat.gov.pl/en/topics/national-accounts/annual-national-accounts/revised-estimate-of-gross-domestic-product-for-the-year-2016,6,1.html>

15. Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2015”.

TABL. 1(294). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2014	2015	2010	2014	2015
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M T O T A L	123353	145512	151668	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	108562	129050	134554	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	60227	73056	77303	55,5	56,6	57,5
instytucji rządowych i samorządowych general government	14772	16738	17026	13,6	13,0	12,7
gospodarstw domowych households	28843	33682	34881	26,6	26,1	25,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	1583	1777	1639	1,5	1,4	1,2
Przemysł Industry	38730	44477	46735	35,7	34,5	34,7
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	30488	34529	36954	28,1	26,8	27,5
Budownictwo Construction	8503	9579	9979	7,8	7,4	7,4
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ , transport i gospodarka maga- zynowa, zakwaterowanie i gastronomia ^Δ , informacja i komunikacja Trade; repair of motor vehicles ^Δ , trans- portation and storage, accommodation and catering ^Δ , information and com- munication	25446	31011	32310	23,4	24,0	24,0
Działalność finansowa i ubezpieczenio- wa, obsługa rynku nieruchomości ^Δ Financial and insurance activities, real estate activities	9445	10995	10711	8,7	8,5	8,0
Pozostałe usługi Other services	24855	31212	33181	22,9	24,2	24,7
NA 1 MIESZKAŃCA ^a PER CAPITA ^a	42295	50031	52203	x	x	x

a W złotych.
a In zlotys.

TABL. 2(295). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW**
(ceny bieżące)
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT
(current prices)

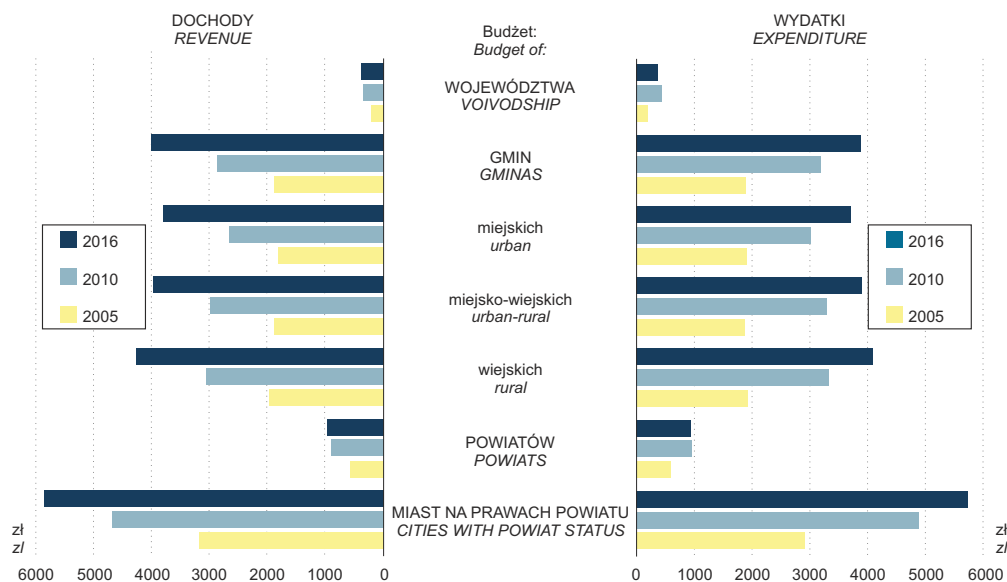
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
Produkcja globalna	260510	315773	329756	Output
Zużycie pośrednie	151948	186722	195202	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	108562	129050	134554	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	45010	55024	57133	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	62880	73553	76568	Gross operating surplus

TABL. 3(296). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	72983	87948	90459	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	25024	30239	31135	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	69992	81771	84294	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	23998	28115	29013	per capita in zł

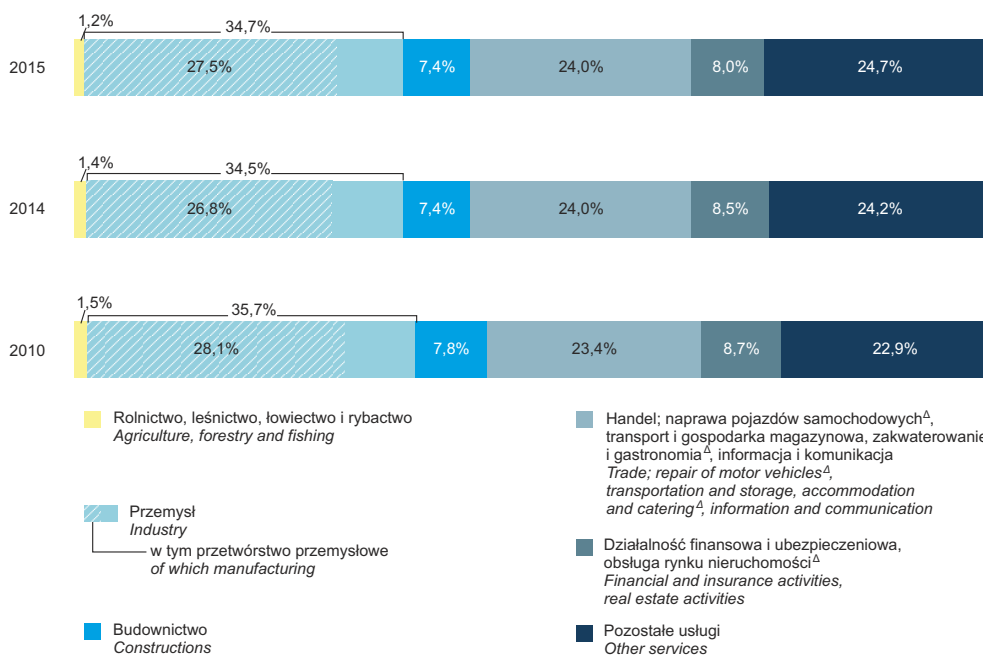
DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS PER CAPITA

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KIND OF ACTIVITIES (current prices)

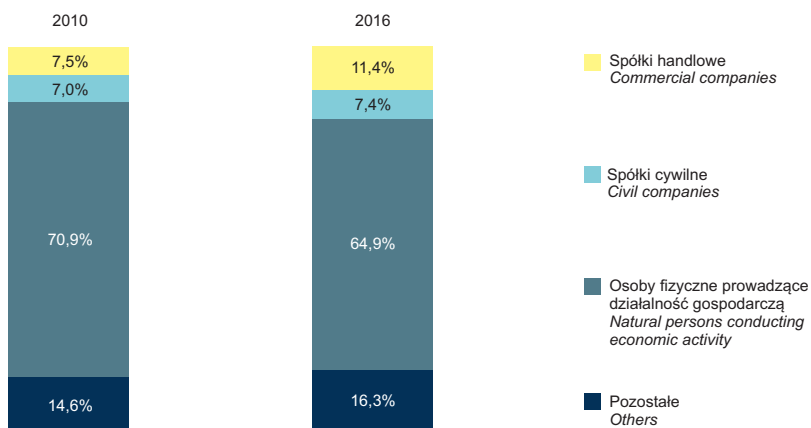

STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a

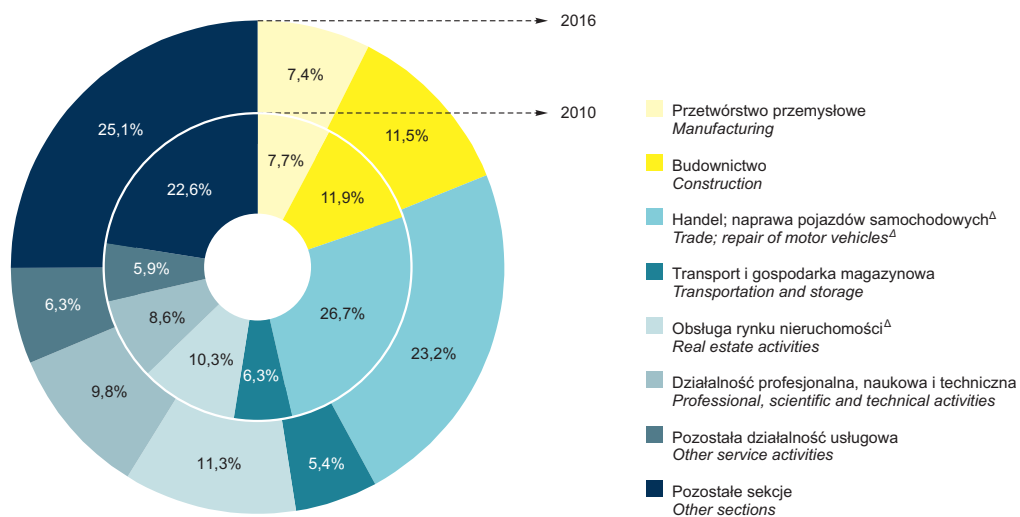
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a
As of 31 XII

WEDŁUG FORM PRAWNYCH BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI BY SECTIONS

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

DZIAŁ XXIII

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1068, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 XI 2015 r. (Dz. U. poz. 2009) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, oraz – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

CHAPTER XXIII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

*The data presented in tables concerning **entities of the national economy** entered in the REGON register include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.*

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1068, with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 30 XI 2015 (Journal of Laws item 2009) on the mode and methodology of running and updating the National Official Business Register, application, questionnaire, certificate specimens and detailed condition.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population (PESEL) on the deaths of natural persons, who were registered in the REGON.

TABL. 1(297). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**

Stan w dniu 31 XII

*ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	302615	331247	357102^b	361307^b	TOTAL
sektor publiczny	16947	14978	15603	15468	public sector
sektor prywatny	285668	316269	338368	342052	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	40	14	12	12	State owned enterprises
Spółki	42502	47995	64113	67772	Companies
w tym:					of which:
handlowe	18966	24782	37463	41099	commercial
cywilne	23476	23157	26580	26602	civil
Spółdzielnie	1476	1371	1374	1370	Cooperatives
Fundacje	568	1002	2071	2309	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	5471	7249	9121	9409	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	222458	235003	235346	234658	Natural persons conducting economic activity

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

a Excluding persons tending private farms in agriculture. b In divisions by ownership sectors – excluding entities, for which information on the ownership form does not exist in the REGON register.

TABL. 2(298). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

*ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>
			razem total	w tym of which						
				przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies			spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	
					razem total	w tym of which				
						jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation			
OGÓŁEM	2005	302615	80157	40	18966	60	5375	23476	1476	222458
TOTAL	2010	331247	96244	14	24782	43	6521	23157	1371	235003
	2015 ^b	357102	121756	12	37463	19	7578	26580	1374	235346
	2016 ^b	361307	126649	12	41099	18	8046	26602	1370	234658

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W podziale według sekcji – bez podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności.

a Excluding persons tending private farms in agriculture. b The division by the sections – excluding entities which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register.

TABL. 2(298). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (cd.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą <i>Natural persons conduct- ing eco- nomic activity</i>
		razem <i>total</i>	przed- siębir- stwa pańs- twowe <i>state owned enter- prises</i>	w tym of which					
				razem <i>total</i>	spółki handlowe <i>commercial companies</i>		spółki cywilne <i>civil law partner- ships</i>	spół- dzielnie <i>coope- ratives</i>	
					w tym	of which			
					jedno- osobo- we Skarbu Państwa <i>sole- -share- holder compa- nies of the State Treasury</i>	z udzia- łem ka- pitału zagra- niczne- go <i>with foreign capital partici- pation</i>			
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	4760	1505	1	739	1	200	241	220	3255
Przemysł <i>Industry</i>	28989	9691	5	6626	10	1765	2839	121	19298
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	26754	8191	4	5300	8	1545	2721	116	18563
Budownictwo <i>Construction</i>	41604	7789	4	5130	-	839	2383	205	33815
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	83770	22780	2	10196	-	2539	12342	169	60990
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	19505	2409	-	1491	2	289	874	9	17096
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	10604	3063	-	1429	-	359	1532	13	7541
Informacja i komunikacja <i>Information and communica- tion</i>	12247	3232	-	2631	1	378	557	11	9015
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	10992	2283	-	1725	-	112	414	34	8709
Obsługa rynku nierucho- mości ^Δ <i>Real estate activities</i>	40994	37707	-	2233	2	398	438	497	3287

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2(298). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą <i>Natural persons conduct- ing eco- nomic activity</i>
		razem <i>total</i>	przed- siębior- stwa pańs- twowe <i>state owned enter- prises</i>	w tym of which					
				razem <i>total</i>	spółki handlowe <i>commercial companies</i>		spółki cywilne <i>civil law partner- ships</i>	spół- dzielnie <i>coope- ratives</i>	
					jedno- osobo- we Skarbu Państwa <i>sole- -share- holder compa- nies of the State Treasury</i>	z udzia- łem ka- pitału zagra- niczne- go <i>with foreign capital parti- cipation</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	35440	7367	-	4879	1	578	2325	41	28073
Administrowanie i działal- ność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	10657	3023	-	2039	-	359	927	25	7634
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1503	1500	-	5	-	-	1	-	3
Edukacja <i>Education</i>	11407	5348	-	391	-	47	335	7	6059
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	18916	2042	-	847	1	58	549	10	16874
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	6525	3843	-	418	-	61	338	3	2682
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	22754	12427	-	309	-	64	507	5	10327

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3(299). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a		
			razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which	
							jawne unlimited	komandytowe limited
O GÓŁEM	2005	18966	17037	652	16385	1929	1733	123
TOTAL	2010	24782	21714	693	21021	3068	2303	509
	2015 ^b	37463	32481	902	31579	4982	2639	1796
	2016 ^b	41099	35715	951	34764	5384	2638	2227
w tym: of which:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		739	708	5	703	31	15	10
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		6626	5984	222	5762	642	355	255
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe		5300	4754	176	4578	546	326	198
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo		5130	4375	79	4296	755	201	473
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		10196	8694	145	8549	1502	1143	326
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa ...		1491	1285	19	1266	206	119	82
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1429	1231	8	1223	198	123	70
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		2631	2445	101	2344	186	85	95
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		1725	1509	124	1385	216	88	84
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2233	1805	45	1760	428	126	252
<i>Real estate activities</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		4879	4168	113	4055	711	180	347
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ		2039	1820	31	1789	219	65	135
<i>Administrative and support service activities</i>								
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne		5	4	1	3	1	-	1
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>								
Edukacja		391	347	3	344	44	22	22
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		847	661	20	641	186	84	50
<i>Human health and social work activities</i>								
Działalność związana z kulturą, rozryw- ką i rekreacją		418	395	29	366	23	11	12
<i>Arts, entertainment and recreation</i>								
Pozostała działalność usługowa		309	274	6	268	35	20	13
<i>Other service activities</i>								

a W tym w 2016 r. – 183 spółki partnerskie i 336 spółek komandytowo-akcyjnych. b W podziale według sekcji – bez podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności.

a Of which in 2016 – 183 professional partnerships and 336 limited joint-stock partnerships. b The division by the sections – excluding entities which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register.

TABL. 4(300). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE ^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJIENTITES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED ^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym Of which						osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
			spółki companies					spółdzielnie coope-ratives	
			razem total	w tym of which					
				handlowe commercial			cywilne civil law partner-ships		
				razem total	w tym of which	z ograni-czoną odpowie-dzialnością with limited liability			
OGÓŁEM.....	2005	23389	1998	1067	14	945	931	4	17941
TOTAL.....	2010	33382	2701	1857	23	1517	841	12	27864
	2015 ^b	30405	4662	4001	35	3427	658	12	23670
	2016 ^b	28805	4631	4142	41	3553	488	10	22473
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		176	31	28	-	27	3	2	143
Przemysł Industry		2119	490	448	2	386	42	-	1625
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		1953	385	347	2	296	38	-	1564
Budownictwo Construction		5056	557	504	3	396	52	-	4497
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		5301	835	706	2	608	129	6	4451
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		1646	246	218	1	201	28	-	1398
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		1038	226	167	-	142	59	-	808
Informacja i komunikacja Information and communication		1749	309	297	8	270	12	-	1435
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		1040	276	256	4	236	20	1	745
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		1316	284	264	2	215	20	1	297
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		3167	686	641	9	554	45	-	2472
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		1468	391	377	5	322	14	-	1075
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		4	1	-	-	-	1	-	-

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W podziale według sekcji – bez podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności. Bez podmiotów, dla których informacje o adresie siedziby lub miejscu zamieszkania nie występują w rejestrze REGON.

a Excluding persons tending private farms in agriculture. b The division by the sections – excluding entities which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register. Excluding entities for which the information about business address does not exist in the REGON register.

TABL. 4(300). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**ENTITES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies					spół- dzielnie coope- ratives	
		razem total	w tym of which					
			handlowe commercial		cywilne civil law partner- ships			
			razem total	w tym of which				
			akcyjne joint stock	z ograni- czoną odpowie- dzialnością with limited liability				
Edukacja Education	912	69	48	-	39	21	-	675
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	1502	105	91	3	71	14	-	1378
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recrea- tion	506	58	47	2	42	11	-	367
Pozostała działalność usługowa Other service activities	1325	65	48	-	43	17	-	1107

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.TABL. 5(301). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**ENTITES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym Of which						osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conducting economic activity
			spółki companies					spół- dzielnie coope- ratives	
			razem total	w tym of which					
				handlowe commercial			cywilne civil law partner- ships		
				razem total	w tym of which				
			akcyjne joint stock	z ograni- czoną odpowie- dzialnością with limited liability					
OGÓŁEM.....	2005	23932	1134	180	8	153	954	22	22442
TOTAL.....	2010	19160	840	298	20	204	540	19	17997
	2015 ^b	24293	744	275	12	187	469	9	22747
	2016 ^b	24691	933	510	7	288	423	13	23279
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		203	7	7	-	6	-	3	193
Agriculture, forestry and fishing									
Przemysł		1753	104	63	3	39	41	1	1644
Industry									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sekcji – bez podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności. Bez podmiotów, dla których informacje o adresie siedziby lub miejscu zamieszkania nie występują w rejestrze REGON.^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b The division by the sections – excluding entities which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register. Excluding entities for which the information about business address does not exist in the REGON register.

TABL. 5(301). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE ^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)ENTITES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED ^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		spółki companies					spółdzielnie coope- ratives	osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which			cywilne civil law partner- ships		
			handlowe commercial					
			razem total	w tym of which	z ograni- czoną odpowie- dzialnością with limited liability			
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	1657	93	53	2	31	40	1	1561
Budownictwo Construction	4717	99	68	-	40	31	1	4617
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	6739	219	91	-	53	128	3	6517
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	1646	25	10	-	8	15	-	1620
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	902	55	9	1	7	46	-	847
Informacja i komunikacja Information and communica- tion	717	50	34	-	25	16	-	666
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	1076	65	53	1	18	12	-	1009
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	352	60	49	1	30	11	4	268
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2005	120	67	-	27	53	-	1879
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1078	46	27	-	19	19	-	1031
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	7	-	-	-	-	-	-	1
Edukacja Education	904	34	14	1	7	20	1	655
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	972	18	8	-	4	10	-	944
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recrea- tion	371	8	3	-	1	5	-	344
Pozostała działalność usługowa Other service activities	1246	23	7	-	4	16	-	1044

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.